

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

นางสาวปนัดดา วงศ์จินดา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ. 2564

ชื่อเรื่องวิจัย รายงานการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

ชื่อผู้ศึกษา ปนัดดา วงศ์จันทา

ปีที่วิจัยสำเร็จ 2564

สถานที่วิจัย โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อประเมินโครงการฯ ด้านบริบท 2) เพื่อประเมินโครงการฯ ด้านปัจจัยนำเข้า 3) เพื่อประเมินโครงการฯ ด้านกระบวนการ 4) เพื่อประเมินโครงการฯ ด้านผลผลิต และ 5) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีต่อโครงการฯ กลุ่มเป้าหมาย เลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์ คือ เป็นบุคคลที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 32 คน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับมัธยมศึกษา จำนวน 36 คน และผู้ปกครองของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 36 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบบประเมินความสามารถด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน แบบวัดเจตคติและแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ คือ สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบที (t-test)

ผลการประเมิน มีดังนี้

1) ผลการประเมินด้านบริบท โดยภาพรวมมีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับบริบทที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59$, $\sigma = .24$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$, $\sigma = .44$) ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.66$, S.D. = .48)

2) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$, $\sigma = .23$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$, $\sigma = .23$) ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58$, $\sigma = .27$)

3) ผลการประเมินด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61$, $\sigma = .23$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย การปรับปรุงแก้ไข (Action) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.65$,

$\sigma = .27$) รองลงมาคือ การปฏิบัติตามแผน (Do) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$, $\sigma = .24$) ส่วนการตรวจสอบ (Check) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$, $\sigma = .29$)

4) ผลการประเมินด้านผลผลิต โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีความสามารถทางศิลปะก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการฯ แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสามารถหลังเข้าร่วมโครงการฯ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการฯ ทุกด้าน และนักเรียนมีเจตคติต่อกิจกรรมศิลปะ ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.80$, $\sigma = .25$)

5) ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการฯ โดยภาพรวมพบว่าผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.76$, $\sigma = .26$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ผู้ปกครองมีความพึงพอใจที่นักเรียนมีทักษะและเทคนิคในการใช้วัสดุอุปกรณ์และกระบวนการทางศิลปะที่สูงขึ้น นักเรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกในการวาดภาพและหน่วยงานในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องยอมรับความสามารถ ด้านศิลปะของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.89$, $\sigma = .32$) ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านผลงานศิลปะกับผู้ทรงคุณวุฒิและนักเรียนได้ศึกษา สังเกต จากสถานการณ์จริง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.86$, $\sigma = .35$) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการฯ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78$, $\sigma = .26$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย นักเรียนพึงพอใจที่มีผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ (ศิลปิน) มาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านศิลปะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.94$, $\sigma = .23$) รองลงมาคือ หน่วยงานในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องยอมรับความสามารถ ด้านศิลปะของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.92$, $\sigma = .28$) ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีล่ามภาษามือสื่อสารกับนักเรียนตลอดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.89$, $\sigma = .32$)

ผู้วิจัยขอขอบคุณดีของการประเมินโครงการฯ นี้ แต่ บุพการี บุรพาจารย์
ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและผู้มีส่วนร่วมทุกคน
ที่มีส่วนทำให้การประเมินโครงการฯ สำเร็จลงด้วยดีและเกิดประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมิน.....	4
3. ขอบเขตของการประเมินโครงการ.....	5
4. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
1. การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	11
2. หลักการและแนวคิดในพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ.....	23
3. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ.....	42
4. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	66
5. บริบทของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์.....	70
6. สาระสำคัญของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความ บกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระ ราชูปถัมภ์.....	72
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	75
8. กรอบแนวคิดการประเมิน.....	81
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ.....	83
1. รูปแบบการประเมิน.....	83
2. วิธีดำเนินการประเมิน.....	84
2.1 กลุ่มเป้าหมาย.....	86
2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	87
2.3 การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	89
2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	92
2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
2.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4 ผลการประเมินโครงการ.....	97
1. ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านบริบท.....	97
2. ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านปัจจัยนำเข้า.....	99
3. ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านกระบวนการ.....	103
4. ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านผลผลิต.....	106
5. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์.....	108
บทที่ 5 สรุปผลการประเมินโครงการ อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	114
1. สรุปผลการประเมินโครงการ.....	114
2. อภิปรายผล.....	116
3. ข้อเสนอแนะ.....	124
บรรณานุกรม.....	126
ภาคผนวก.....	135
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	136
ภาคผนวก ข เครื่องมือการประเมิน.....	138
ภาคผนวก ค ผลการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	158
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	183
ภาคผนวก จ หนังสือราชการ.....	195
ภาคผนวก ฉ โครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์.....	211
ภาคผนวก ช ตัวอย่างรูปภาพประกอบการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินฯ.....	221
ประวัติผู้ประเมิน.....	234

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	กรอบการดำเนินงานประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนศรีอยุธยา ในพระราชูปถัมภ์.....	85
2	จำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	97
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการฯ กับด้านบริบทที่เกี่ยวข้อง (N=36).....	98
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ โดยภาพรวม.....	99
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ จำแนกเป็นรายข้อ (N=36).....	100
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินระดับปฏิบัติด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ โดยภาพรวม (N=36).....	103
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินระดับปฏิบัติด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ จำแนกเป็นรายข้อ (N=36)	104
8	เปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ (N=36).....	106
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับเจตคติของนักเรียนบกพร่องทางการได้ยินที่มีต่อกิจกรรมศิลปะ(N=36).....	107
10	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯจำแนกตามสถานภาพ (N=36)	108
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ (N=36).....	109
12	จำนวนและร้อยละของนักเรียนบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโครงการฯจำแนกตามสถานภาพ (N=36).....	110
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ (N=36).....	111

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ลำดับขั้นของจุดมุ่งหมายการเรียนรู้.....	17
2 อัตราเฉลี่ยความคงทนในการเรียนรู้ตามวิธีจัดการเรียนรู้.....	18
3 เปรียบเทียบวิธีจัดการเรียนรู้กับกิจกรรมการสอนศิลปะ.....	19
4 ผลของประสบการณ์ศิลปะที่มีต่อความพึงพอใจในชีวิต.....	24
5 กรอบการประเมินคุณภาพระดับโรงเรียนตามรูปแบบซีบีบี (CIPP Model).....	62
6 กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์.....	82
7 รูปแบบการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความ บกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์	84

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นยุคที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มนุษย์ทุกคนต้องพึ่งตนเอง และเรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิตด้วยตนเองอย่างอิสระ ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเท่าเทียมและโอกาสทางสังคมของประชาชน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นบทบาทสำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินงานอย่างมีคุณภาพ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในประเทศไทย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการแข่งขันระดับนานาชาติ โดยสถานศึกษาจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม (เมธินทร์ เมธาวิกุล, 2562) สนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ ปรับโครงสร้างเวลาเรียนและส่งเสริมครูให้จัดการเรียนรู้สอดคล้องกับความแตกต่างตามศักยภาพสำหรับนักเรียนรายบุคคล จัดหาสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา โดยไม่ลดมาตรฐานการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความพิการ (ศศิวิมล คงสุวรรณ และเบญจมาภรณ์ ฤไชย, 2563) เพื่อช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพซึ่งมีผลต่อความเข้าใจคุณค่า และคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ ในปีการศึกษา 2558 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความสุขในการลงมือปฏิบัติจริง สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากขึ้น ตามความถนัด ความสนใจและความต้องการทั้งในห้องเรียนและนอกเวลาเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558)

จากการศึกษาด้านสมองโดยการทดลองใช้เครื่องมือทางระบบประสาทวิทยาที่ทันสมัยของ Chamberlain, McManus, Brunswick, Rankin, Riley, & Kanai (2014) พบว่า ศิลปะเป็นผลงานของความคิดสร้างสรรค์และการสังเกตของมนุษย์ที่แสดงออกผ่านการปฏิบัติ โดยคนที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมีความโดดเด่นของสมองทั้งสองซีก การได้อยู่ในภาพแวดล้อมหรือมีประสบการณ์ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่สมองส่วนสร้างสรรค์ การทรงตัว การเคลื่อนไหว การควบคุมความรู้สึก การรับรู้ความสุข ความเข้าใจอารมณ์ของตนเอง ซึ่งมีผลต่อสมองส่วนความจำ โดยเฉพาะความจำจากมิติสัมพันธ์ทางการเห็น (Visual-Spatial Memories) ดังนั้นสถานศึกษาหรือผู้ปกครองควรสนับสนุนให้นักเรียนมีความสามารถ

และทักษะทางศิลปะ โดยการลงมือปฏิบัติงานศิลปะในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทางการเห็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ การสร้างชิ้นงานให้สำเร็จและมีความสุข ในผลงานของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Lida (2019) ที่ค้นพบว่าประสบการณ์ด้านศิลปะ ในช่วงวัยเรียนส่งผลถึงความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตวัยผู้ใหญ่ของคนญี่ปุ่นด้วย

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นผู้เรียนที่สื่อสารผ่านการเคลื่อนไหวของร่างกาย ใบหน้า มือ นิ้วมือ ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวที่ละเอียดและมีความสุขจากสิ่งที่มองเห็นได้ด้วยตา การสอน ที่เน้นลงมือปฏิบัติและจากสิ่งที่มองเห็นได้ เช่น ภาพวาด ภาพถ่าย แผนภูมิ วิดีโอ ซึ่งขัดเขยการสูญเสีย การได้ยิน (Oppong, 2003; Vernon, & Coley, 2011) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จึงมีความถนัดทางศิลปะ โดยทำเป็นกิจกรรมยามว่างและสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ได้ซึ่งโรงเรียนควรสนับสนุนทรัพยากร เพิ่มเวลาเรียนและให้โอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้โอกาสลงมือสร้างชิ้นงานของตนเองและที่สำคัญควรให้โอกาสนักเรียนได้สะท้อนผลงานของตนเองได้ สื่อสารผ่านงานศิลปะหรือการวาดรูป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ในชั้นเรียนและเป็น เครื่องมือพัฒนาทักษะทางศิลปะได้เป็นอย่างดี (Easterbrooks, & Stoner, 2006; Obosu, 2012)

จากรายงานการประเมินตนเอง โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2561 พบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 76 มีความสนใจกิจกรรม การเรียนรู้ด้านศิลปะ แต่ขาดความเชื่อมั่นในการแสดงออกด้านความคิดสร้างสรรค์ ขาดแรงบันดาลใจ ในการสร้างงานศิลปะ ขาดการฝึกฝนความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างถูกต้องตามกระบวนการของ ศิลปะทำให้ผลงานศิลปะที่สร้างขึ้นไม่สามารถสื่อความหมายได้ตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งผลงานยังขาด องค์ประกอบและความสมบูรณ์ทางศิลปะ นอกจากนี้นักเรียนบางคนมีความสามารถและพรสวรรค์แต่ โรงเรียนไม่มีกิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะที่ชัดเจน ครูสอนศิลปะมีไม่เพียงพอ ส่งผลให้นักเรียน ที่มีความเป็นเลิศทางด้านศิลปะมีจำนวนน้อย (โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์, 2561) ด้วยจุดอ่อนดังกล่าว โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ จึงได้จัดทำ “โครงการพัฒนาศักยภาพ ด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐ เสถียร ในพระราชูปถัมภ์” ขึ้น เพื่อส่งเสริมศักยภาพด้านศิลปะแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการ ได้ยินให้สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียน คือ ลงมือทำด้วยตนเอง สื่อสารโดยใช้ภาษามือ ให้เรียนรู้จากสิ่งที่มองเห็นได้ เช่น ภาพถ่าย ภาพวาด คลิปวิดีโอ เส้น แผนภูมิ สีส้น แสงเงา รวมทั้งสื่อ เทคโนโลยี ซึ่งอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะในชุมชน เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนได้สร้างสรรค์ผลงานตามแนวคิดและประสบการณ์ด้วยตนเอง ใช้เวลาศึกษา งานศิลปะจากการไปทัศนศึกษา เยี่ยมชมนิทรรศการศิลปะ สนทนาแลกเปลี่ยนกับผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ แขนงต่าง ๆ เชื่อมโยงงานศิลปะสู่การเรียนรู้ศาสตร์สาขาอื่น ๆ เป็นการสร้างความเข้าใจ นำเสนอ ความคิดผ่านชิ้นงานอย่างมีความหมายเพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการที่จะทราบ

ว่าโครงการที่จัดทำขึ้นประสบความสำเร็จสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการประเมินโครงการซึ่งเป็นกระบวนการวัดหรือตรวจสอบเพื่อแสวงหาสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ประกอบการตัดสินใจในการบริหารงาน (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554)

การประเมินนำไปสู่การปรับปรุงในหลายๆ เรื่องรวมทั้งคุณภาพการศึกษา การจัดการเรียนรู้ และการทำงานที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน ผู้กำหนดนโยบายและนักวิจัยทุกแห่งเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการประเมินซึ่งช่วยในการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ การประกันคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพ การประเมินเป็นงานสำคัญที่ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันรวมถึงการปรับปรุงด้านการบริหารจัดการทุกเรื่อง การประเมินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนให้มีความสำคัญกับการประเมินที่ครอบคลุมทุกด้านรวมทั้งผลกระทบที่เกี่ยวข้อง การประเมิน (Evaluation) เป็นกระบวนการที่มีวัตถุประสงค์หลักอยู่ที่การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมินเพื่อมุ่งไปสู่จุดหมาย (Goal) ของการพัฒนาคุณค่า สิ่งที่ประเมินอาจมีระดับที่แตกต่างกัน ได้แก่ ทรัพยากร กิจกรรม แผนงาน แผน หน่วยงาน สถาบัน องค์กร และสังคม ซึ่งเป็นระดับสูงสุด การวัดผลสำเร็จของโครงการตั้งอยู่บนหลักการที่ว่าโครงการเป็นกิจกรรมที่มีระบบแบบแผน ซึ่งมุ่งที่จะบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ โดยมีเป้าหมายในการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ต่อระบบการบริหารโครงการ และสิ่งแวดล้อมภายนอกซึ่งสัมพันธ์กับระบบ โครงการที่ประสบความสำเร็จจึงต้องมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกันระหว่างบริบท ปัจจัยนำเข้า การดำเนินงานและผลที่ได้รับ (เชาว์ อินใย, 2553; บุญมี พันธุ์ไทย, 2554; เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2556 และพิสนุ พองศรี, 2556) ความเหมาะสมของผลที่ได้รับย่อมอยู่บนพื้นฐานของความเหมาะสมของบริบท ปัจจัยเบื้องต้น และการดำเนินงานตามลำดับ ส่วนความเหมาะสมของผลที่ได้นั้นสามารถประเมินจากตัวบ่งชี้สำคัญ คือ ประสิทธิภาพ (Effectiveness) และประสิทธิภาพ (Efficiency) ซึ่งแบ่งเป็น 1) ประสิทธิภาพภายใน เป็นผลของโครงการจากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเบื้องต้นกับผลผลิตของโครงการโดยตรง และ 2) ประสิทธิภาพภายนอก เป็นการศึกษาคุณค่าของผลผลิต (Output) ที่สนองต่อสิ่งแวดล้อมภายนอกของโครงการ เช่น ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น ทั้งนี้การประเมินโครงการใด ๆ นั้นควรประเมินทั้งโครงการประกอบด้วย การประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต ซึ่งจะทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการทราบความเหมาะสมและเพียงพอของทรัพยากรในการดำเนินงาน ผู้บริหารสามารถนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประกอบการตัดสินใจ กำหนดนโยบาย วางกลยุทธ์และแผนงานในประเด็นที่เกี่ยวข้อง (บุญมี พันธุ์ไทย, 2554, ศรีสุตา วงศ์วิเศษกุลและเนตรรรชนี ตั้งภาคภูมิ, 2556)

Stufflebeam, & Shinkfield (2007) ได้นำเสนอให้นำรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ไปใช้ในการประเมินคุณภาพของหลักสูตร และโครงการต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมการประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์บริบท (Context) การประเมินความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่

ทรัพยากร บุคคล งบประมาณ การบริหารจัดการและสิ่งแวดล้อม การประเมินด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การวางแผน การลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามแผน การตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ การประเมินผลผลิต (Product) ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการและสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จ เช่น ผลที่เกิดกับผู้เรียน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการต่อไปหรือไม่ ซึ่งจากการศึกษาของ Aziz, Mahmood, & Rehman, (2018) พบว่า การนำรูปแบบซีปปี้ (CIPP Model) ตามแนวคิดของ Stufflebeam มาใช้ในการประเมินโดยผู้ประเมินใช้รูปแบบการประเมินเป็นแนวทางที่ถ่ายโยงระบบความสัมพันธ์มาจากแนวคิดเชิงทฤษฎีการประเมินสู่การปฏิบัติ ในการประเมินคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนและติดตามความก้าวหน้าของโรงเรียนไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้ โดยพบว่าสามารถใช้ได้กับทั้งประเภทของการประเมิน ผลรวมและการสร้างสิ่งที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับโมเดลนี้คือให้มุมมองแบบองค์รวมของทุกองค์ประกอบโดยการประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต จากทุกมุมส่งผลให้แบบการประเมินนี้สามารถทำได้อย่างเป็นระบบ ตอบสนองความต้องการทั่วไปของการประเมิน องค์ประกอบที่สำคัญแตกต่างจากโมเดลอื่น ๆ คือ เน้นบริบทซึ่งมีความสัมพันธ์การประเมิน กระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องกัน

ดังนั้น ผู้ประเมินในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ จึงได้เลือกรูปแบบซีปปี้ (CIPP Model) มาใช้เป็นแนวทางในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ซึ่งประกอบด้วยการประเมินด้านบริบท (Context Evaluation: C) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation: P) และด้านผลผลิต (Product Evaluation: P) ตลอดจนประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง ทั้งนี้เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพทางศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การประเมินครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.1 เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านบริบท

2.2 เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านปัจจัยนำเข้า

2.3 เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านกระบวนการ

2.4 เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านผลผลิต

2.5 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

3. ขอบเขตของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีขอบเขตการประเมิน ดังนี้

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ กำหนดกลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ดังนี้

3.1.1 การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านบริบท (Context)

กลุ่มเป้าหมายเลือกเจาะจง จำนวน 32 คน โดยมีเกณฑ์ คือ

1) เป็นครูปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา

2562

2) เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

3.1.2 การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

กลุ่มเป้าหมายเลือกเจาะจง จำนวน 32 คน โดยมีเกณฑ์ คือ

1) เป็นครูปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา

2562

2) เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

3.1.3 การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านกระบวนการ (Process)

กลุ่มเป้าหมายเลือกเจาะจง จำนวน 32 คน โดยมีเกณฑ์ คือ

1) เป็นครูปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2562

2) เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

3.1.4 การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านผลผลิต (Product)

กลุ่มเป้าหมาย เลือกเจาะจง จำนวน 36 คน โดยมีเกณฑ์ คือ

1) เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ในปีการศึกษา 2562

2) เป็นนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

3.1.5 การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครอง

กลุ่มเป้าหมาย เลือกเจาะจง โดยมีเกณฑ์ คือ

1) นักเรียน เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ อย่างต่อเนื่อง ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 36 คน

2) ผู้ปกครอง เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ อย่างต่อเนื่อง ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 36 คน

3.2 ขอบเขตเนื้อหา

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมการประเมินตามรูปแบบซีปปี้ (CIPP Model) ทั้ง 4 ด้าน และประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนที่ร่วมโครงการฯที่มีต่อโครงการฯ ดังนี้

1) ด้านบริบท (Context) คือ การประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการฯ กับบริบทที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความต้องการจำเป็นของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและผู้เกี่ยวข้อง

2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) คือ การประเมินความเหมาะสมของด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ สถานที่ในการดำเนินโครงการฯ

3) ด้านกระบวนการ (Process) คือ การประเมินระดับการปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการฯ ได้แก่ กระบวนการการวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Action)

4) ด้านผลผลิต (Product) คือ การประเมินผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ซึ่งกำหนดให้ผลที่เกิดกับนักเรียน ประกอบด้วย ศักยภาพด้านศิลปะ ในด้านเทคนิควิธีการทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อความหมาย มีความความประณีตและเรียบร้อย การจัดองค์ประกอบศิลป์หรือการจัดภาพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและเจตคติของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมศิลปะ

5) การประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนที่ร่วมโครงการฯ ที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ

3.3 ตัวแปรที่ประเมิน

ตัวแปรที่ประเมิน คือ

1) ด้านบริบท ได้แก่ ระดับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการฯ กับบริบทที่เกี่ยวข้อง

2) ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ระดับความเหมาะสมด้านบุคลากร งบประมาณ สื่ออุปกรณ์ สถานที่และการบริหารจัดการ

3) ด้านกระบวนการ ได้แก่ ระดับการปฏิบัติตามการวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข

4) ด้านผลผลิตของโครงการฯ ได้แก่ ระดับความสามารถทางศิลปะและเจตคติของนักเรียนฯ หลังดำเนินโครงการฯ

5) ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อการดำเนินโครงการฯ

3.4 ระยะเวลาในการประเมิน

ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2562 ถึง 31 มีนาคม 2563

3.5 สถานที่ทำการประเมิน

โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมินครั้งนี้มีนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

4.1 โครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ หมายถึง แนวทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะที่โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์จัดทำขึ้น ประกอบด้วย หลักการและเหตุผลจากการวิเคราะห์ธรรมชาติผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ธรรมชาติวิชา

ศิลปศึกษา กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถและเจตคติ ด้านศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ และเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีสาระสำคัญ 9 เรื่อง ได้แก่ 1) พื้นฐานการวาดภาพระบายสี 2) การเล่นสี เทคนิคการไล่สี 3) การร่างภาพและการจัดองค์ประกอบภาพ 4) ทฤษฎีสี 5) การใช้สีตรงข้ามในการสร้างผลงาน 6) เทคนิคการใช้สีไม้ 7) เทคนิคการใช้สีชอล์ก 8) เทคนิคการใช้สีโปสเตอร์ และ 9) การวาดภาพประกอบเรื่องราว มีวิธีจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนักเรียนเรียนลงมือปฏิบัติเรียนรู้ร่วมกับ ครูผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิสาธิตการสร้างผลงาน ตรวจสอบให้คำชี้แนะ และการจัดนิทรรศการงานศิลปะสะท้อนผลงานตนเองและผู้อื่นตลอดจนศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในการวัดและประเมินผลจากความสามารถในสร้างสรรค์ชิ้นงานและเจตคติที่มีต่อกิจกรรมโดยใช้แบบประเมินความสามารถทางศิลปะและแบบประเมินเจตคติที่มีต่อกิจกรรมศิลปะ

4.2 การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการฯ พิจารณาและตัดสินคุณค่าของโครงการ โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) และประเมินความพึงพอใจที่ต่อโครงการฯ

รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) ประกอบด้วย การประเมิน 4 ด้าน คือ การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation: C) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า(Input Evaluation: I) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation: P) และการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation: P) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation: C) หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดยศึกษาระดับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการฯ กับกฎหมายนโยบายที่เกี่ยวข้องของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ วิทยาลัยฯ พันธกิจของโรงเรียน รวมทั้งความต้องการจำเป็นของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์โครงการฯ

4.2.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดยศึกษาระดับความเหมาะสมของทรัพยากรในการดำเนินโครงการฯ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ สถานที่ในการดำเนินงานและการบริหารจัดการ ก่อนดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีดำเนินโครงการฯ

4.2.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation: P) หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดยศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามโครงการฯ ได้แก่ การวางแผน (Plan) การดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ (Do) การตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) การปรับปรุงแก้ไข (Action) การดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ เพื่อตัดสินใจในการนำโครงการฯ ไปสู่การปฏิบัติต่อไป

4.2.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation: P) หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกิดจากการดำเนินงานตามโครงการฯ โดยประเมินจากระดับความสามารถด้านศิลปะและเจตคติของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ หลังสิ้นสุดโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับ ขยายโครงการฯ หรือยุติโครงการฯ

4.2.4.1 ความสามารถด้านศิลปะ หมายถึง ระดับคะแนนที่ได้จากการประเมินผลงานของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ตามประเด็น การสื่อความหมาย ความคิดสร้างสรรค์ เทคนิควิธีการทางศิลปะ การจัดองค์ประกอบศิลป์หรือการจัดภาพและความประณีตและเรียบร้อย หลังสิ้นสุดโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

4.2.4.2 เจตคติที่มีต่อกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ หมายถึง สภาพความรู้สึกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ หลังสิ้นสุดโครงการฯ

4.3 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกทางบวกต่อการดำเนินโครงการฯ ของผู้ปกครองและนักเรียน หลังสิ้นสุดโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

4.4 นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ในปีการศึกษา 2562 และเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

4.5 ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อ แม่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปกครองหรือดูแลนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มี

ความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ในปีการศึกษา 2562

4.6 ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรซึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2562

4.7 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับว่ามีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และผลงานทางศิลปะ ด้านจิตรกรรม ประติมากรรม ทัศนศิลป์ในเชิงประจักษ์

4.8 ล่ามภาษามือ หมายถึง บุคคลซึ่งทำหน้าที่ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารจากผู้สื่อสารไปยังผู้รับสารซึ่งในการประเมินโครงการฯ นี้เป็นการถ่ายทอดจากภาษาพูดเป็นภาษามือหรือจากภาษามือเป็นภาษาพูด ระหว่างผู้ที่มีระดับการได้ยินปกติที่สื่อสารด้วยภาษาพูดกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับหูหนวกที่สื่อสารด้วยภาษามือ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการฯครั้งนี้ คือ

5.1 ได้ข้อมูลและสารสนเทศของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ เพื่อประกอบการตัดสินใจดำเนินงานขยายโครงการฯ ต่อไปหรือยุติโครงการฯ

5.2 ได้ข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

5.3 ได้แนวทางในการประเมินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอื่น ๆ ต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการประเมินครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
  - 1.1 ความหมายและความสำคัญ
  - 1.2 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
2. หลักการและแนวคิดในการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ
  - 2.1 ความหมายและความสำคัญ
  - 2.2 การจัดการเรียนรู้วิชาศิลปะในสถานศึกษา
  - 2.3 การพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
  - 3.1 ความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินโครงการ
  - 3.2 ประเภทและรูปแบบของการประเมินโครงการ
  - 3.3 การประเมินโครงการโดยใช้รูปแบบ CIPP Model
  - 3.4 ขั้นตอนการประเมินและการเขียนรายงานโครงการ
4. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
5. บริบทของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
6. สาระสำคัญของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการประเมิน

1. การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

1.1 ความหมายและความสำคัญ

จากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 ได้กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษาไว้ 9 ประเภท โดยระบุว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2552)

1) คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านทาง การได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไมใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลขึ้นไป

2) คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านทาง การได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบล ลงมาถึง 26 เดซิเบล

ประเทศไทยมีบุคคลที่บกพร่องทางการได้ยินขึ้นทะเบียนคนพิการ จำนวน 352,503 คน คิดเป็นร้อยละ 18.40 หรือ หนึ่งในห้าของความพิการทั้งหมด(กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2561) โดย นักเรียนเกิดใหม่ประมาณ 2 ถึง 3 ใน 1,000 คน เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเช่นเดียวกับข้อมูลของสถาบันแห่งชาติด้านบกพร่องทางการได้ยินและความบกพร่องทางการสื่อสารอื่น ๆ (National Institute on Deafness and Other Communication Disorders: NIDCD, 2015) พบว่า ประมาณ 2 ถึง 3 ใน 1,000 คน ของคนที่เกิดใหม่ของประเทศสหรัฐอเมริกา จะมีหูข้างหนึ่งหรือทั้งสองข้างสูญเสียการได้ยินและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมากกว่าร้อยละ 90 เกิดจากพ่อแม่ที่มีการได้ยิน

สถาบันเทคโนโลยีแห่งชาติสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (National Technical Institute for the Deaf: NTID, 2018) สังเคราะห์ผลการวิจัยด้านนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งเป็นความก้าวหน้าของวิธีการจัดการศึกษาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกำลังได้รับการศึกษา การวิจัยล่าสุดแสดงให้เห็นว่าควรมีล่ามที่มีคุณภาพในชั้นเรียนรวม นักการศึกษาจำเป็นต้องเข้าใจว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีการเรียนรู้และกระบวนการรับส่งข้อมูลของสมองมีความแตกต่างกับเพื่อนนักเรียนที่มีการได้ยินในวัยเดียวกัน NTID นำเสนอนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นนักเรียนที่เรียนรู้จากการมองเห็น (Visual learner) และมีความจำจากมิติสัมพันธ์ทางการเห็นดีมาก (Visual-spatial memories) ครูควรมีการจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อการสอนที่เป็นรูปภาพ ภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหว แผนภูมิ ไดอะแกรมหรือสื่อที่ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมองและ ทำความเข้าใจได้ ทักษะด้านทัศนศิลป์เป็นพื้นฐานการสร้างองค์ความรู้ รวบรวมข้อมูลด้วยตนเองของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน แต่ก็พบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและหูตึงมีปัญหาการจำลำดับหรือเรียงลำดับก่อนหลัง (Sequential memory)

Marschark and Spencer (2016) ศึกษา นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นักเรียนหูตึง หลายพันคนอายุระหว่าง 5 ขวบ จนถึงเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยในออสเตรเลีย เนเธอร์แลนด์ อังกฤษสกอตแลนด์และในวิทยาเขตสถาบันวิจัยในรัฐนิวยอร์ก กำหนดวิธีการที่พวกเขาได้รับความรู้ใหม่ วิธีจัดการความรู้ที่มีความเข้าใจในความรู้และวิธีการสื่อสารกับคนอื่น ๆ โดยศึกษาทุกอย่างที่

เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น การติดตามการเคลื่อนไหวของดวงตา สมรรถนะความจำเมื่อเข้าร่วมชั้นเรียนที่สอนโดย ครูที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและครูที่มีการได้ยิน พบว่า นักเรียนที่มีการได้ยินทั่วไปการรับข้อมูลเหมือนสายน้ำที่หลังไหล เหมือนสายน้ำ ต่อเนื่องจากเสียงที่ได้ยินทั้งตั้งใจหรือไม่ตั้งใจฟัง ในขณะที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ไม่มีโอกาสเรียนรู้ผ่านการได้ยินแต่เขาก็จะมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างออกไป ครูผู้สอนจึงควรตระหนักว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนในชั้นเรียนอาจไม่เข้าใจหรือรู้สิ่งที่ครูสอน เป็นเรื่องเดียวกันหรือเรียนรู้แบบเดียวกับนักเรียนที่ได้ยิน เป็นเวลาหลายสิบปีที่ความคาดหวังของการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต่ำกว่าเพื่อนที่มีการได้ยิน ประมาณร้อยละ 50 ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและคนหูตึงที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในสหรัฐอเมริกามีความสามารถในการอ่านต่ำกว่า นักเรียนที่มีการได้ยินระดับชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ ทั้งนี้ Marschark and Spencer (2016) นำเสนอผลการสังเคราะห์การวิจัยด้านนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนี้

- 1) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีสมรรถนะดีที่ด้านการศึกษามักเป็นคนที่มีพ่อแม่เคยสื่อสารกับ นักเรียนเหล่านี้ตั้งแต่อายุน้อย
- 2) นักเรียนที่ใช้ภาษาท่าทางในช่วงแรกของชีวิตจะสามารถทำภาษามือได้ดีกว่านักเรียนที่เริ่มทำภาษาท่าทางตอนมาโรงเรียน
- 3) ทักษะภาษาในช่วงแรกเริ่มของชีวิต ทั้งภาษามือและภาษาพูดมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านเมื่อโตขึ้น
- 4) ความยากลำบากในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่สะท้อนจากความยากลำบากในการทำความเข้าใจภาษามือ
- 5) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและบกพร่องทางการได้ยินในระดับมากเมื่อเข้าโรงเรียน มีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับโลก มโนคติของจำนวน และทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งไม่ใช่แค่ทักษะภาษาเท่านั้นที่ล่าช้ากว่านักเรียนที่มีการได้ยิน
- 6) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่เคยเรียนรู้ คิด หรือเข้าใจในลักษณะเดียวกับนักเรียนที่มีการได้ยิน เรียนรู้ คิด หรือเข้าใจ

สรุปนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ นักเรียนที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ระดับการได้ยินตั้งแต่ 26-90 เดซิเบล เป็นผู้เรียนที่เรียนรู้จากการมองเห็น (Visual learner) และมีความจำจากมิติสัมพันธ์ทางการเห็นดีมาก (Visual-spatial memories) ครูควรมีการจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อการสอนที่เป็นรูปภาพ ภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหว แผนภูมิ ไดอะแกรมและสื่อสารกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้วยภาษามือเพื่อทำความเข้าใจกับเนื้อหาสาระพื้นฐานเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

1.2 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในประเทศไทยได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐเป็นอย่างดีโดยมีกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องรองรับ ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย โดยอยู่บนฐานสิทธิมนุษยชนและสิทธิตามกฎหมายและมุ่งเน้นพัฒนาความสามารถ ผู้เรียนตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล เพื่อให้เติบโตทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเป็นฐานะพลเมืองที่ดี มีอาชีพที่มั่นคง สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่นและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ โรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกรอบหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยให้สถานศึกษา ปรับหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจ และความสามารถของผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ วิธีการสอนที่แตกต่างจากนักเรียนทั่วไป เช่น การใช้ภาษามือและสื่อที่เน้นการมองเห็นด้วยตา รวมทั้งการวัดประเมินผลตามสภาพจริงที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคลซึ่งระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(Individualized Education Program: IEP) ของผู้เรียนรายบุคคล ทั้งนี้โดยส่งเสริมให้ภาคีเครือข่าย มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และในปีการศึกษา 2558 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ กำหนดนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อให้โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นการเตรียมพร้อมสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยกำหนดให้กิจกรรมลดเวลาเรียน คือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับบทบาทของครูจากการเป็นผู้อธิบายให้ความรู้ เป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมการเรียนรู้แบบตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งในรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ส่วนกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนา 4H คือ พัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งตัวชี้วัดที่นำมาออกแบบกิจกรรมเน้นตัวชี้วัดที่เป็นกระบวนการ โดยดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความก้าวหน้าของผู้เรียน และนำผลการประเมินไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินการผ่านตัวชี้วัดตามหลักสูตร สถานศึกษา ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อรายงานผลให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง

และผู้เกี่ยวข้องทราบ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งครูนำผลการประเมินมาปรับการจัดการ กิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ กิจกรรมจัดเป็นชั่วโมงเฉพาะในช่วงเวลาทำของแต่ละวัน หรือจัดในช่วงเวลาอื่น ตามบริบทของสถานศึกษา กิจกรรมแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมที่กำหนดให้เรียน เป็นกิจกรรมที่ เชื่อมโยงกับตัวชี้วัดต้องรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ หลังจากผู้เรียนเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา แล้วจะได้รับการฝึกปฏิบัติ มีประสบการณ์ตรง และมีความสุขกับการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม 2) กิจกรรมที่ เลือกเรียน เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนเลือกหรือ กิจกรรมที่ออกแบบโดยผู้เรียนเพื่อตอบสนองความสนใจ ความต้องการของตนเอง โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีสุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย จิตใจ สังคม และปัญญา โดยผ่านการทำกิจกรรมพัฒนา 4H (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558)

กล่าวโดยสรุป การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูมีความยืดหยุ่นมีการปรับหลักสูตร วิธีการสอน การประเมินผล ความก้าวหน้าด้วยความเข้าใจ การส่งเสริมความสามารถทางศิลปะ สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งเรียนรู้ผ่านการมองเห็น (Visual learner) และการลงมือปฏิบัติ เนื้อหาการเรียนรู้ปรับตามความ ต้องการของนักเรียนและความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ ครูผู้สอน ครอบคลุมหลักสูตรของ สถานศึกษา

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ นักเรียนที่มีความ บกพร่องทางการได้ยินเป็นผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่รัฐต้องจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนเป็นเครื่องมือที่ จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์และมีสมรรถนะสำคัญที่สถานศึกษาต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา เป็นรายวิชาหนึ่งที่รัฐกำหนดให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญาและ สุขทริยภาพ ซึ่งเป็นรากฐานการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

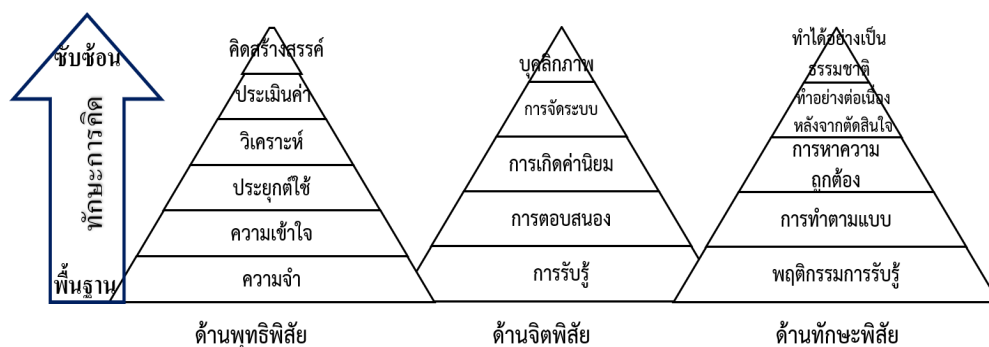
การกำหนดจุดมุ่งหมายและจัดการเรียนรู้

การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาความถนัดทางศิลปะ (Talented artists) เป็นสิ่งที่ครู ควรคำนึงถึงเพื่อให้นักเรียนสามารถต่อยอดทักษะไปสู่การเป็นศิลปินมืออาชีพหรือผู้ทรงคุณวุฒิด้าน ศิลปะแขนงต่าง ๆ ในอนาคต Hope (2009) เสนอให้ตั้งวัตถุประสงค์ตามแนวคิดอนุกรมวิธาน ของ Bloom ช่วยให้ครูเข้าใจการออกแบบและการประเมินการเรียนรู้ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายผลลัพธ์ของชั้นเรียนหรือหลักสูตรการศึกษา ช่วยในการสร้างกลยุทธ์ พัฒนาแบบฝึกหัด เครื่องมือสำหรับการนำเสนอเนื้อหา ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีการประเมินอย่างชัดเจนในระดับความรู้ที่ เราต้องการประเมินครูศิลปศึกษาควรกำหนดจุดมุ่งหมายการส่งเสริมศักยภาพด้านศิลปศึกษาชัดเจน ตามอนุกรมวิธานของบลูม (Bloom's Taxonomy) จนนักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

อนุกรมวิธานของบลูม (Bloom's Taxonomy)

ครูผู้สอนศิลปศึกษา ตลอดจนนักออกแบบการเรียนการสอนและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา การเรียนการสอนที่จะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน และได้แบ่งประเภทของพฤติกรรมโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้และจิตวิทยาพื้นฐานว่ามนุษย์จะเกิดการเรียนรู้ใน 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัยและด้านทักษะพิสัย (Anderson et al, 2001) รายละเอียดดังนี้ โดยในแต่ละด้านจะมีการจำแนกระดับความสามารถจากต่ำสุดไปถึงสูงสุด ได้แก่ 1) ด้านพุทธิพิสัย มี 6 ชั้น โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1.1) การจำเป็นความสามารถของสมองในการระลึกได้ จำความรู้ สารสนเทศ แสดงรายการได้ ระบอบอกชื่อได้ ซึ่งเป็นความจำระยะยาว 1.2) การเข้าใจ เป็นความสามารถของสมองในการแปล สร้างความหมาย ยกตัวอย่าง สรุป อธิบายการศึกษาด้วยตนเอง 1.3) การประยุกต์ใช้เป็นการใช้กระบวนการที่ได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดในสถานการณ์ใหม่หรือสถานการณ์คล้ายคลึงกัน 1.4) การวิเคราะห์เป็นการแยกความรู้ ออกเป็นส่วน ๆ โดยสามารถให้เหตุผลว่าความรู้ส่วนย่อยที่แยกแต่ละส่วน มีความเกี่ยวข้องกับโครงสร้างของความรู้ทั้งหมดอย่างไร 1.5) การประเมินค่า เป็นความสามารถของสติปัญญาเกี่ยวกับการตรวจสอบ ควบคุม ทดสอบ เพื่อค้นหาความไม่สอดคล้องหรือความขัดแย้งในกระบวนการหรือผลผลิตและการวิพากษ์ต่างๆ เพื่อการตัดสินใจ 1.6) การคิดสร้างสรรค์ คือความสามารถของสติปัญญาในการสร้างสิ่งใหม่ จากสิ่งที่เคยเรียนรู้ หรือพบเห็นในบริบทต่าง ๆ ที่สามารถสร้างสรรค์งาน วางแผนงานและดำเนินงานตามกระบวนการจนได้รับความสำเร็จ 2) ด้านจิตพิสัย(พฤติกรรมด้านจิตใจ) คือค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้จะไม่สามารถเกิดขึ้นทันที ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน จึงควรจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและสอดคล้องสิ่งที่ตั้งใจได้ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ โดยเริ่มจาก 2.1) การรับรู้ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อปรากฏการณ์หรือสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการแปลความหมายของสิ่งเร้าที่ว่าคืออะไร แล้วจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น 2.2) การตอบสนอง เป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งเร้า นั้น 2.3) การเกิดค่านิยม เป็นการเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคม การยอมรับนับถือในคุณค่านั้น ๆ หรือปฏิบัติตามจนกลายเป็นความเชื่อและเกิดทัศนคติที่ดีในสิ่งนั้น 2.4) การจัดระบบ เป็นการสร้างแนวคิด จัดระบบของค่านิยมที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความสัมพันธ์ ถ้าเข้ากันได้ก็จะยึดถือต่อไป แต่ถ้าขัดกันอาจไม่ยอมรับ อาจจะไม่ยอมรับค่านิยมใหม่โดยยกเลิกค่านิยมเก่า 2.5) บุคลิกภาพ คือการนำค่านิยมที่ยึดถือมาแสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัว ให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้องดีงาม พฤติกรรมด้านนี้เริ่มจากการได้รับรู้จากสิ่งแวดล้อม แล้วจึงเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบ ขยายกลายเป็นความรู้สึกด้านต่าง ๆ จนกลายเป็นค่านิยมและยังพัฒนาต่อไปเป็น ความคิด อุดมคติ 3) ทักษะพิสัย(พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อประสาท) คือ ลักษณะพฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการ

ปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ สามารถแสดงออกมาโดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะ โดยเริ่มจาก 3.1) พฤติกรรมการรับรู้เป็นการให้ผู้เรียนได้รู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง เป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ 3.2) กระทำตามแบบ เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกตามแบบที่ตนสนใจและพยายามทำซ้ำ เพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจ 3.3) การหาความถูกต้อง เป็นพฤติกรรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะ เมื่อได้กระทำซ้ำแล้วก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ 3.4) การกระทำอย่างต่อเนื่องหลังจากตัดสินใจ เป็นการเลือกรูปแบบที่เป็นของตัวเองจะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติงานที่ยุ่งยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง คล่องแคล่ว การที่ผู้เรียนเกิดทักษะได้ ต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอและ 3.5) การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติเป็นพฤติกรรมที่ได้จากการฝึกอย่างต่อเนื่องจนสามารถปฏิบัติได้คล่องแคล่วว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติซึ่งถือเป็นความสามารถของการปฏิบัติในระดับสูง(รัฐพล ประดับเวทย์, 2560; Anderson et al, 2001) ดังภาพที่ 1

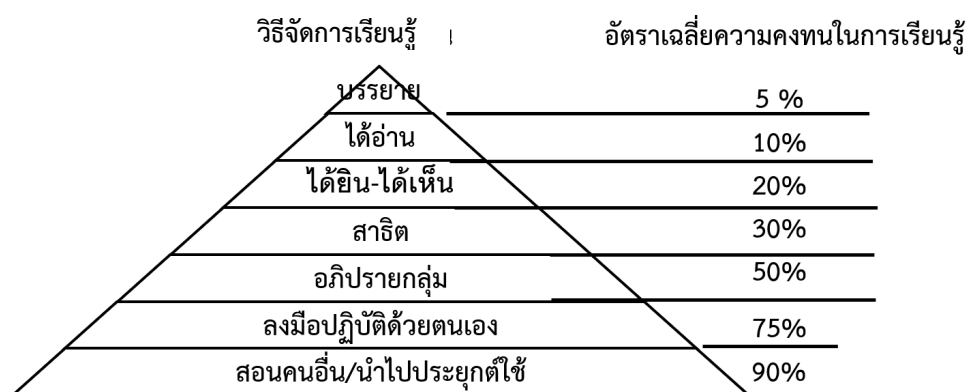
ภาพที่ 1 ลำดับขั้นของจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ (รัฐพล ประดับเวทย์, 2560)

สรุปว่า การตั้งจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นักเรียนจะต้องเรียนรู้กระบวนการทางศิลปะ เทคนิคเฉพาะ วิธีการใช้เครื่องมือ การใช้สีต่าง ๆ การค้นหาข้อมูลด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ การทัศนศึกษา การสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ ตลอดจนการทำงานศิลปะด้วยตนเอง อย่างสร้างสรรค์พร้อมทั้งวิจารณ์งานศิลปะของตนเองและเพื่อน ๆ ทำให้นักเรียนพัฒนาการคิดจากพื้นฐานสู่ขั้นขั้นได้

ปิรามิดการเรียนรู้ (Learning Pyramid)

ปิรามิดการเรียนรู้ (Learning Pyramid) ผลงานของห้องปฏิบัติการการฝึกอบรมแห่งชาติ (National Teaching Laboratory Institute) หรือ NTL (1960, อ้างถึงใน บุปผชาติ ทัททิกรณ์, 2551)

ทำให้ตระหนักถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการนำเสนอมาใช้ เพื่อทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อัตราเฉลี่ยความคงทนการเรียนรู้ที่ได้จากการใช้วิธีการสอนที่แตกต่างกัน เรียงลำดับจากส่วนยอดมายังฐานล่าง คือ การบรรยาย การอ่าน การใช้สื่อ การสาธิต การอภิปรายกลุ่ม การให้ปฏิบัติการสอนคนอื่นและการนำไปใช้ในทันที อัตราเฉลี่ยความคงทนการเรียนรู้ที่ได้จากการใช้วิธีการสอนที่แตกต่างกัน เรียงลำดับจากส่วนยอดมายังฐานล่าง คือ การบรรยาย การอ่าน การใช้สื่อ สด การสาธิต การอภิปรายกลุ่ม การให้ปฏิบัติการสอนคนอื่นและการนำไปใช้ในทันที จะเห็นได้ว่าวิธีการบรรยายซึ่งอยู่ที่ส่วนยอดของพีระมิด เกิดสัมฤทธิ์ผลของอัตราเฉลี่ยความคงทนร้อยละ 5 และที่ฐานล่างของพีระมิด แสดงให้เห็นว่าวิธีที่จัดให้มีการสอนคนอื่นหรือนำสิ่งที่รู้ไปใช้ในทันทีเกิดสัมฤทธิ์ผลของอัตราเฉลี่ยความคงทนร้อยละ 90 (บุปผชาติ ทังหิกรณ, 2551) ดังภาพ 2

ภาพที่ 2 อัตราเฉลี่ยความคงทนในการเรียนรู้ตามวิธีการเรียนรู้ (บุปผชาติ ทังหิกรณ, 2551)

วิธีการเรียนรู้ศิลปะที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้สูงสุด คือ การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ นำเสนอผลงานและอภิปรายสะท้อนผลงานศิลปะของตนเองและของเพื่อน นอกจากนี้ พีระมิดการเรียนรู้ช่วยให้ครูเข้าใจการสอนการจัดการเรียนรู้ของตนเอง และขยายวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีผลต่ออัตราความคงทนในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เพิ่มขึ้นด้วยตนเอง โดยเพิ่มความหลากหลายของกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ การวัดประเมินผลตามสภาพจริง เน้นให้นักเรียนออกแบบผลงานเอง อีกทั้งยังทำให้เห็นศักยภาพของนักเรียนจากกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้และความเป็นไปได้ในการเลือกกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมคิด สร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยเปรียบเทียบวิธีการเรียนรู้กับกิจกรรมการสอนศิลปะ ดังภาพที่ 3

วิธีการเรียนรู้	อัตราเฉลี่ยความคงทนในการเรียนรู้	วิธีการเรียนรู้ศิลปะ
บรรยาย	5 %	บรรยาย/ ดูวิดีโอ/ ยูทูบ/ ศึกษาแหล่งเรียนรู้จริง
ได้อ่าน	10%	
ได้ยิน-ได้เห็น	20%	
สาธิต	30%	แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ลงมือสร้างผลงาน/ สะท้อนผลงานตนเองและคนอื่น
อภิปรายกลุ่ม	50%	
ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	75%	
สอนคนอื่น/นำไปประยุกต์ใช้	90%	

ภาพที่ 3 เปรียบเทียบวิธีการเรียนรู้กับกิจกรรมการสอนศิลปะ

Golos (2016) กล่าวว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ขาดโอกาสทางภาษาในช่วง แรกเกิดถึง 5 ขวบ จะมีความยุ่งยากในการเรียนภาษามากกว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ใช้ภาษามือกับพ่อแม่ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การเรียนรู้คำศัพท์จะเริ่มจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง วัตถุสิ่งของจริง วิดีโอที่มีคำศัพท์ รูปภาพของจริง มีคำศัพท์ รูปภาพคำศัพท์ การทำภาษามือคำศัพท์ การสะกดนิ้วมือคำศัพท์ นักเรียนจะเข้าใจคำศัพท์หรือสถานการณ์ และสุดท้ายคือการเขียนคำศัพท์เป็นคำ วลี ประโยคและย่อหน้า เป็นลำดับ การจัดการเรียนรู้ของครูนอกจากจะใช้สถานการณ์จริง สิ่งของจริงแล้ว ถ้าครูใช้วิดีโอและใช้สื่อสนับสนุนการเห็นพัฒนาความสามารถทางภาษาและความสามารถอื่น ๆ เป็นการลดข้อจำกัดด้านภาษาในการเรียนรู้เข้าใจเนื้อหาต่าง ๆ ที่ครูสอน เช่นเดียวกับนักเรียนทั่วไป นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะได้รับประโยชน์อย่างมากตามหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการในฐานะนักเรียนที่ใช้การมองเห็นเป็นหลัก ในการเข้าถึงความรู้ต่าง ๆ สอดคล้องกับ Kamila (2005) พบว่า ศิลปะส่งผลต่อความสามารถด้านภาษาและการสื่อสารของนักเรียนที่มีการได้ยินและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

Wilmington College (2017) ให้ข้อมูลว่าความบกพร่องทางการได้ยินเป็นประเภทที่พบมากที่สุดของความพิการทางกายภาพ การสูญเสียการได้ยินเป็นเรื่องเกี่ยวกับระบบประสาทการได้ยินหรือเส้นประสาทความรู้สึกรับรู้ของหูซึ่งรบกวนการได้ยินเสียง คนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจมีปัญหาด้านภาษาและแสดงคำศัพท์และไวยากรณ์ที่ผิดรูปแบบ นักเรียนที่สูญเสียการได้ยินส่วนใหญ่ใช้เครื่องช่วยฟังและอาศัยการอ่านปากและมีเพียงร้อยละ 30 ของคำพูดเท่านั้นที่สามารถอ่านปากได้ และมีข้อที่ควรตระหนักสำหรับครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนี้

- 1) ตระหนักว่านักเรียนจะต้องเห็นริมฝีปากของคนพูดเพื่อทราบที่กำลังพูดอะไรอยู่
- 2) เผชิญหน้ากับนักเรียนในชั้นเรียนระหว่างพูดเพราะการแสดงออกทางสีหน้าของครูจะให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำพูดของครูได้ในเบื้องต้น

- 3) พูดซ้ำ ๆ โดยใช้ประโยคและท่าทางสั้น ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนทำความเข้าใจสิ่งที่เรียน
- 4) ไม่ควรยืนอยู่ด้านหน้าของหน้าต่างหรือจุดที่มีแสงสะท้อนเพราะอาจจำกัดการมองเห็นของนักเรียนและไม่ควรพูดตะคอกหรือพูดโดยเคลื่อนไหวริมฝีปากเกินความจริง ควรพูดเป็นธรรมชาติ
- 5) โปรดจำไว้ว่าความรู้ที่ครูถ่ายทอดในชั้นเรียนแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจหายไป เพราะนักเรียนมีข้อจำกัดในการรับข้อมูล
- 6) ใช้การถามซ้ำและฟังการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนคนอื่น ๆ เพิ่มตัวอย่างในการรับรู้ เพื่อสรุปความเข้าใจด้วยตนเองและครูควรเพิ่มเวลาให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลการเรียนรู้ให้ครบตามวัตถุประสงค์ นักเรียนที่มีความผิดปกติในการได้ยินและการสื่อสารอาจพูดได้ช้าและต้องใช้เวลามากในการสื่อสาร ครูตั้งใจรับฟังนักเรียนเพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้นักเรียนบรรลุความคิดที่สมบูรณ์
- 7) ใช้สื่อรูปภาพหรือสื่อสนับสนุนการเห็นช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างการบรรยาย ตัวอย่างเช่น การใช้สีที่เน้นที่คำสำคัญของบทเรียน หัวข้อบรรยายหลัก หรือเขียนคำสำคัญบนกระดานและอธิบายความหมายก่อนหรือระหว่างการบรรยาย ควรใช้สื่อรูปภาพเพื่อเพิ่มความเข้าใจจากข้อมูลการอธิบายโดยปากเปล่า
- 8) ใช้วิดีโอเป็นส่วนหนึ่งของการนำเสนอบทเรียนในชั้นเรียน ควรเลือกรูปแบบคำบรรยายที่มีการบรรยายได้ภาพเพื่อให้นักเรียนบกพร่องทางการได้ยินสามารถเข้าถึงความหมายของสิ่งที่เรียนอย่างเต็มที่ หากวิดีโอไม่มีคำบรรยายได้ภาพ ครูควรให้บทสรุปแก่นักเรียน
- 9) การสรุปข้อความของครูมีประโยชน์มาก เพื่อตรวจสอบให้แน่ใจว่าครูกับนักเรียนเข้าใจตรงกันเป็นการตรวจสอบความเข้าใจที่ถูกต้อง เพื่อประเมินว่านักเรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาของหลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพหรือไม่
- 10) ผู้ช่วยจดบันทึกหรือสำเนาบันทึกการบรรยายอาจจำเป็นเนื่องจากนักเรียนจะไม่สามารถมองเห็นล้ามและจดบันทึกในเวลาเดียวกันได้

Rice (2012) เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแก่ครู ดังนี้

- 1) ตรวจสอบให้แน่ใจว่านักเรียนใส่เครื่องช่วยฟังของตัวเองและครูที่กำลังใช้ไมโครโฟน
- 2) โปรดจำไว้ว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คนส่วนใหญ่มีการได้ยินที่เหลืออยู่บางส่วนและเราต้องการที่จะใช้ประโยชน์ให้เต็มที่
- 3) ตรวจสอบให้แน่ใจว่าที่นั่งของนักเรียนสามารถมองเห็นใบหน้าและปากของครูได้ชัดเจน
- 4) การตะคอกหรือตะโกนใส่ให้นักเรียนอาจทำให้นักเรียนเข้าใจข้อมูลที่ครูสื่อสารผิดจากวัตถุประสงค์ของครู ครูควรพูดในโทนเสียงปกติ โดยใช้ไมโครโฟน นักเรียนจะเข้าใจจากการอ่านปากและหน้าตา ท่าทางของครูแล้วตีความจากการสื่อสารนี้

- 5) หากนักเรียนมีล่าม ครูควรให้นักเรียนสำเนาบทเรียนให้ล่ามก่อนเริ่มชั้นเรียน
  - 6) โปรดจำไว้ว่าครูไม่จำเป็นต้องพูดคุยกับล่ามระหว่างแปลเพราะทำให้ล่ามขาดสมาธิและสับสน ล่ามมีหน้าที่ตัวกลางการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียน
  - 7) ขณะเขียนบนกระดานครูควรหยุดพูด เพราะนักเรียนมองไม่เห็นปากและใบหน้าของครู ควรเขียนกระดานและให้นักเรียนจดข้อความบนกระดานให้แล้วเสร็จ ครูจึงค่อยอธิบายเนื้อหาบนกระดาน
  - 8) ใช้ภาพและกราฟิกประกอบการสอนหรือสรุปเนื้อหาหรือมโนคติบทเรียนที่จะเรียนก่อนเริ่มเรียนและให้นักเรียนวาดภาพหรือสร้างแผนภูมิสรุปความคิดที่เกี่ยวกับเนื้อหาหรือประสบการณ์ที่ครูจัดให้ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นนักเรียนที่เรียนรู้จากการมองเห็น
  - 9) ภูเขาสำคัญในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ การสอนเนื้อหาซ้ำ ๆ และให้เวลาสำหรับการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
  - 10) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นนักเรียนที่เข้าใจปรุปรุและมีคามยุ่งยากในการทำความเข้าใจแนวคิดที่เป็นนามธรรม ครูควรทำความเข้าใจและเพิ่มเวลาแก่นักเรียน
  - 11) บทเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรมีภาษาเขียนทุกบทเรียน เนื่องจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินขาดทักษะภาษาที่จำเป็น ดังนั้นควรมีการจดบันทึกคำศัพท์สำคัญ ความหมายของคำ มโนคติหลักในแต่ละบทเรียนที่นักเรียนต้องบันทึกความเข้าใจลงสมุดงาน ติดฉลากวัตถุในห้องเรียนเพื่อช่วยให้นักเรียน เรียนรู้คำนามและการสะกดคำ ทำให้ห้องเรียนเต็มไปด้วยการพิมพ์รูปภาพ แผนภูมิ เพราะช่วยให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสร้างทักษะทางภาษาและทำงานได้ดีกับเพื่อนในชั้นเรียนและกับผู้ปกครอง
- ข้อควรพิจารณาด้านการสื่อสารกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- 1) สบตา มองตรงไปที่นักเรียนและเผชิญหน้าเมื่อต้องการสื่อสารกับนักเรียน
  - 2) พูดชื่อของนักเรียนหรือแสดงท่าทางให้นักเรียนสนใจก่อนที่จะพูด
  - 3) มอบหมายนักเรียนนั่งโต๊ะทำงานใกล้กับครู หรือหน้าห้องเรียนหรือสถานที่ที่ครูตั้งใจจะให้นักเรียนมองเห็นและเข้าใจเนื้อหาการบรรยายให้มากที่สุด
  - 4) สบตาและพูดตามธรรมชาติและชัดเจนกับนักเรียน ครูควรตระหนักว่าการพูดดังไม่ได้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่ครูพูด
  - 5) การสื่อสารบางอย่างอาจเป็นเรื่องยากของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่จะเข้าใจสอนเรื่องสำนวนซึ่งเป็นการเล่นคำ การอธิบายเรื่องตลกและการถกเถียง ซึ่งเนื้อหาอาจไม่ตรงกับข้อความ

6) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมักจะมีพัฒนาการล่าช้าด้านทักษะทางสังคม ครูควรสร้างโอกาสระหว่างชั่วโมงเรียนหรือระหว่างพักให้มีกิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม เช่น การเล่นเกมหรือการตั้งประเด็นการสนทนาหรืออภิปรายสาระการเรียนรู้

7) ครูผู้ช่วยควรเก็บหมวดหรือดูแลไม่ให้บังริมฝีปากหรือใบหน้า ป้องกันอุปสรรคในการสื่อสารผ่านการอ่านปากหรือการสังเกตท่าทางจากใบหน้าของครู

หลักสูตรและการสอนโดยใช้กลยุทธ์การมองเห็น (Eubanks, 2011)

1) ปรับวิธีการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนโดยแสดงข้อมูลที่ต้องการสื่อสารกับนักเรียนบนกระดาน เช่น การเขียนการบ้านทั้งหมด คำแนะนำในชั้นเรียนและการเปลี่ยนแปลงตารางประจำวันหรือการแทรกกิจกรรมพิเศษ การเขียนขั้นตอนเป็นแผนผังหรือแผนภูมิสรุปบทเรียนหรือเนื้อหาบนกระดานอาจใช้ปากกาที่มีสีต่าง ๆ เพื่อให้ความสำคัญกับข้อความหรือข้อที่ควรจำ นักเรียนจะสนใจและจำได้ดีขึ้น

2) จัดเรียงโต๊ะในรูปแบบวงกลมหรือรูปเกือกม้า เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถมองเห็นครู เพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ ได้ นี่เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งถ้าพวกเขาจำเป็นต้องอ่านริมฝีปากและสบตากับครูระหว่างการสอนหรืออธิบายความรู้แก่นักเรียน

3) ให้นักเรียนมีโครงร่างของบทเรียนประจำวันและพิมพ์สำเนาของบันทึกช่วยให้นักเรียนมุ่งเน้นการอภิปรายและคำถามในขณะที่ครูกำลังสอนอยู่ จากนั้นนักเรียนสามารถมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และสามารถอ่านบันทึกย่อในภายหลังได้อย่างง่ายดาย เนื่องจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเรียนรู้ผ่านสายตา การมองเห็นเป็นวิธีการหลักในการรับฟังข้อมูล จึงควรใช้เครื่องมือที่เป็นรูปภาพ รูปถ่าย แผนภูมิ ทุกครั้งที่สามารถทำได้ พิจารณาใช้โปสเตอร์ แผนภูมิ กราฟิก การ์ดภาพ ทำมือ การจัดการภาพสิ่งประดิษฐ์หรือรายการภาพเพื่อแสดงแนวคิด ครูอาจเพิ่มการใช้วิดีโอที่มีคำอธิบายภาพในชั้นเรียน จะทำให้เข้าใจมากขึ้น

4) ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan: IEP) เกี่ยวกับการปรับตัวในห้องเรียนและการช่วยเหลือที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคล

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต้องมีการแสดงออกทางสีหน้าในการสื่อสารและควรได้รับการสอนผ่านภาษาภาพเพราะความสามารถในการรับรู้เสียงและการพูดไม่สามารถตรวจสอบได้ทำให้นักเรียนต้องอาศัยสิ่งที่มองเห็นไม่ใช่สิ่งที่ได้ยินในการเรียนรู้และสื่อสารกับคนทั่วไป ภาษาภาพอธิบายเนื้อหาได้เป็นแบบองค์รวมมากกว่าภาษาพูดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น มีผู้นำไปเผยแพร่ความรู้หรือนำเสนอสินค้า มากกว่าวิธีอื่น ๆ เนื่องจากเข้าใจง่ายและเห็นภาพรวมได้เร็ว สะดวกในการติดต่อสื่อสารกับคนทั่วไป

กล่าวโดยสรุป นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เรียนรู้ได้ดีจากการลงมือปฏิบัติการสอนซ้ำเนื้อหา สื่อที่มองเห็นได้ เช่น รูปภาพ และภาพเคลื่อนไหว ไดอะแกรม ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าใจเนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ Stokes (2001) สนับสนุนข้อเท็จจริงที่ว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นนักคิดที่มีการเรียนรู้จากการมองเห็น (Visual thinkers) ผู้เกี่ยวข้องควรสนับสนุนจัดบทเรียนที่เหมาะสม เช่น สร้างความสนใจและแรงจูงใจ เนื้อหาการเรียนรู้อาจมีความหมายต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน มีการเคลื่อนไหวและลงมือปฏิบัติ ทำซ้ำจนชำนาญเพื่อเพิ่มความจำในการเก็บรักษาข้อมูล บันทึกการเรียนและเพิ่มเวลาการเรียน สนับสนุนทักษะการสื่อสารด้วยภาษามือและลดความเครียดของนักเรียน

2. หลักการและแนวคิดในการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ

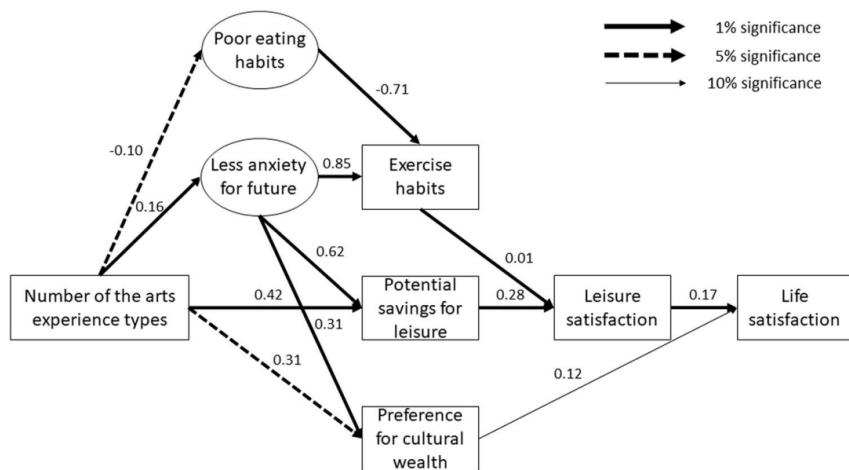
2.1 ความหมายและความสำคัญ

National Art Education Association (2012) กล่าวว่า ศิลปศึกษาช่วยให้บุคคลสามารถรวบรวมประสบการณ์และความรู้ ในรูปแบบที่มีความหมายโดยการใช้สื่อและวิธีการ เพื่อนำเสนอความคิด จินตนาการหรือสร้างความเข้าใจใหม่ ๆ สื่อศิลปะ ประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ วัตถุ เหตุการณ์และเทคโนโลยีที่ประกอบด้วยรูปแบบและเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงวิธีคิดสร้างสรรค์และการสืบเสาะข้อมูลที่น่าสนใจเพื่อสะท้อนมุมมอง แนวคิดผ่านงานศิลปะไปยังผู้ชมที่หลากหลาย

ศิลปะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนามนุษย์เพิ่มการเจริญเติบโตของความรู้ความเข้าใจ อารมณ์และจิตเวชศาสตร์ การวิจัยด้านระบบประสาทเผยให้เห็นถึงผลกระทบที่น่าประทับใจของการเรียนการสอนศิลปะ นักวิทยาศาสตร์ด้านสมอง (Neuroscientist) ได้ค้นพบว่าปัจจัยที่ทำให้มนุษย์ฉลาด ก็คือการทำเซลล์สมองมาต่อเชื่อมกันเป็นวงจรประสาท (Neural circuit) ยิ่งเซลล์เหล่านี้ต่อเชื่อมกันเป็นวงจรและจัดระเบียบกันได้ดีมากเท่าใดก็จะทำให้ประสิทธิภาพของสมองมีมากขึ้นเท่านั้น นั่นก็คือทำให้มนุษย์ฉลาดมากขึ้นนั่นเอง (Tibbets, 2001) ปัจจัยที่ทำให้เซลล์สมองเหล่านี้มาเรียงเชื่อมต่อกันเป็นวงจรที่สมบูรณ์ คือ การกระตุ้นประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของมนุษย์ การกระตุ้นและท้าทายความคิด การฝึกแก้ปัญหาและฝึกจินตนาการของมนุษย์ กิจกรรมศิลปะทำให้เกิดการพัฒนาจินตนาการของมนุษย์ ก่อให้เกิดความอ่อนโยนทางอารมณ์ เกิดสุนทรียภาพและความประทับใจ นอกจากนี้ยังทำให้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมเกิดการเคลื่อนไหว ก่อให้เกิดการเชื่อมต่อกันของเซลล์สมองในส่วนที่รับผิดชอบเกี่ยวกับจินตนาการ ความซาบซึ้งประทับใจ การเคลื่อนไหวประสานกันของมือ แขน ขาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นสมองส่วนหน้า (Cerebral cortex) สมองส่วนกลาง (Parietal lobe) สมองส่วนท้าย (Cerebellum) หรือสมองส่วนที่รับผิดชอบเกี่ยวกับอารมณ์ (Amygdala) (Dunbar, 2008) กิจกรรม

ศิลปะมีต่อสมรรถนะซึ่งนักวิทยาศาสตร์ด้านสมองได้นำมาให้เรารับรู้ การส่งเสริมให้ นักเรียนทำ กิจกรรมศิลปะไม่ใช่การฝึกฝนให้ นักเรียนนักเรียนเป็นจิตรกรหรือปฏิมากรผู้ยิ่งใหญ่ แต่เป็นการ ปลุกฝังให้นักเรียนมีความรักและซาบซึ้งในศิลปะ อยากจะทำงานศิลปะไม่ว่าแขนงใด ๆ ก็ตาม ผลงาน ศิลปะไม่จำเป็นต้องออกมาสมบูรณ์ แต่การส่งเสริมให้ นักเรียนทำกิจกรรมศิลปะต้องการให้สมอง สมบูรณ์ ทั้งนี้อาจจะมี นักเรียนบางคนที่มีแววของความเป็นศิลปินผู้ยิ่งใหญ่ในอนาคต ซึ่งครูต้อง สังเกตให้ได้และช่วยสนับสนุนต่อไปเป็นกรณีพิเศษ อย่างไรก็ตามการที่มนุษย์ได้สัมผัสกับกิจกรรม ศิลปะตั้งแต่แรก ๆ เป็นการสร้างวงจรพื้นฐานทางศิลปะในสมอง ซึ่งมันจะถูกต่อยอดในโอกาสข้างหน้า ได้อย่างง่ายดาย (Bolwerk, et al, 2014) สอดคล้องกับ Kenenedy (2006) ที่กล่าวว่าความสามารถ ในการสร้างผลงานศิลปะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการรู้หนังสือ จากการทดลองใช้ โปรแกรมการเรียนรู้ผ่านศิลปะ(Learning Through Art Program) ซึ่งส่งผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะหรือ ศิลปิน มีอาชีพเข้าไปสอนในโรงเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถทางศิลปะของนักเรียน และให้โอกาส นักเรียนสร้างผลงานที่เป็นอัตลักษณ์ของตนเอง นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมมีความสามารถทั้งด้าน ศิลปะและวิชาการเพิ่มขึ้น โดยมีค่าคะแนนจากผลงานศิลปะ การรู้หนังสือและทักษะการคิด มากกว่าผู้ที่ไม่ได้ร่วมโปรแกรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนทำข้อสอบแบบตอบปาก เปล่าได้ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้ร่วมโปรแกรมการทดสอบความรู้ที่เป็นลายลักษณ์อักษรไม่แตกต่างกัน อาจเพราะในโปรแกรม ศิลปินไม่เน้นการสื่อสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร การได้คะแนนสอบปาก เปล่ามากนัก เป็นผลมาจากการที่นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะการคิดที่สำคัญในขณะที่สะท้อนผลงานศิลปะ ใช้ในการทำ ความเข้าใจและวิเคราะห์เหตุการณ์ นักเรียนยังสามารถใช้ทักษะเหล่านี้กับการอบรม ออนไลน์สำหรับการเขียนเชิงสร้างสรรค์หรือการออกอากาศทางโทรทัศน์

ประเทศญี่ปุ่นส่งเสริมให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและระดับชั้นมัธยมศึกษา มี ประสบการณ์ด้านศิลปะ โดยพบว่า ส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิต (Lida,2019) ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ผลของประสบการณ์ศิลปะที่มีต่อความพึงพอใจในชีวิต (Lida,2019)

การจัดการเรียนรู้ศิลปะในศตวรรษที่ 21 นั้นนักการศึกษาและนักวิชาการที่รับผิดชอบการจัดการโปรแกรม STEM (Science, Technology, Engineering and Math) ซึ่งบูรณาการสอนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์และคณิตศาสตร์ นักวิจัยได้เสนอข้อค้นพบเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของศิลปะโดยนำหลักการของศิลปะเป็นพื้นฐานการจัดการเรียนรู้แนวใหม่สำหรับการสร้างนวัตกรรม โดยจัดทำศูนย์บ่มเพาะนวัตกรรม (Innovation incubator) ศึกษาวิธีการเรียนรู้บนพื้นฐานศิลปะ (Art Based Learning of STEM: STEAM; Science, Technology, Engineering, Art and Math) โดยเพิ่มความคิดเชิงภาพกราฟิก และการสื่อสารผ่านการใช้โวหาร คำคม การเล่าเรื่องและการเขียน นักเรียนนำเสนอนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นเป็นลำดับ จากสื่อรูปภาพ สีเส้น สายเส้น นำข้อสรุปไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า การเรียนรู้บนพื้นฐานศิลปะ (Art Based Learning of STEM) ส่งผลต่อการเรียนรู้ การสร้างนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล (John, 2016) Seifter and Ted (2010) กล่าวว่าศิลปะมีความสัมพันธ์ชัดเจนกับการคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรมในนักเรียนมัธยมศึกษา และการเรียนรู้ทางศิลปะส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานเพิ่มขึ้นในผู้ใหญ่ นักเรียนที่เรียนรู้แบบ STEM แบบดั้งเดิมมีความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรมลดลงอย่างมีนัยสำคัญ Seifter and Ted (2010) เสนอให้โรงเรียนจัดการเรียนรู้บนพื้นฐานศิลปะ (Art Based Learning of STEM) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อคงความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งขมความงาม ป้องกันการสูญเสียของการมีสุนทรียภาพอันเกิดจากการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่ปราศจากศิลปะ

กระบวนการจัดกิจกรรมศิลปะในศตวรรษที่ 21 เป็นการใช่วิสัยและวิธีการที่หลากหลาย รวมถึงเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การถ่ายภาพดิจิทัลและอินเทอร์เน็ต การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ การผสมผสานกระบวนการทางศิลปะ โดยใช้สื่อแบบดั้งเดิมร่วมกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือแอปพลิเคชันของโทรศัพท์ สร้างผลงานจากกระบวนการและประสบการณ์ทางศิลปะซึ่งแต่เดิมเป็นวิธีการทำด้วยตัวเอง เทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการสร้างผลงานศิลปะอย่างมาก ทั้งความคิด มุมมองต่อโลก ผลงานศิลปะของผู้ทรงคุณวุฒิทำให้ได้เรียนรู้วัฒนธรรมข้ามชาติ ความแตกต่างของสิ่งที่อยู่บนโลกในภูมิภาคต่าง ๆ จากภาพถ่าย วิดีโอ รวมถึงวัฒนธรรมผ่านทางอินเทอร์เน็ต ดังนั้นการสอนศิลปะในโรงเรียนนอกจากการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนแล้ว ควรให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อศึกษาผลงานของผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะจากทุกมุมโลก (Robertson, 2014)

ประโยชน์ของการสอนศิลปะในโรงเรียนคือนักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นจินตนาการได้เต็มที่ตามประสบการณ์ที่ได้เห็น ซึ่งจะมีผลให้นักเรียนเป็นคนกล้าคิด กล้าริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ทำให้นักเรียนได้แสดงออกถึงสิ่งที่ตนคิดและรู้สึก โดยเฉพาะใน นักเรียน เมื่อการสร้างสรรคงานศิลปะแต่ละ

ขึ้นเสร็จสิ้นลง นักเรียนจะรู้สึกภาคภูมิใจกับผลงานของตนเองมาก ศิลปะช่วยฝึกความประณีตและสมาธิ เพราะในขณะที่นักเรียนพยายามควบคุมมือให้สามารถวาด ระบายสีหรือประดิษฐ์สิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จนั้นต้องใช้ความตั้งใจ ความพยายามและใช้สมาธิที่แน่วแน่ มั่นคงตามวุฒิภาวะของนักเรียนแต่ละวัย ศิลปะการวาดภาพทำให้นักเรียนมีความละเอียดอ่อนในจิตใจ ฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกัน รู้จักปรับตัวและปรับความคิดให้ยอมรับซึ่งกันและกัน ศิลปะเป็นเรื่องของ "การลงมือทำ" เนื่องจากเป็นวิธีการที่นักเรียนได้สร้างสรรค์ผลงานตามแนวคิดและประสบการณ์ด้วยตนเอง การใช้เวลาสำหรับทัศนศึกษา ศึกษาชิ้นงานหรือเยี่ยมชมนิทรรศการศิลปะ การสนทนาแลกเปลี่ยนกับศิลปินหรือผู้เชี่ยวชาญแต่ละเรื่อง มีการเชื่อมต่อศิลปะกับการเรียนรู้ศาสตร์สาขาอื่น ๆ เป็นการสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้ง ซึ่งเพิ่มโอกาสความสำเร็จของแต่ละบุคคลในการนำเสนอความคิดผ่านชิ้นงานอย่างมีความหมาย มีหลักฐานการวิจัยพบว่าการทำกิจกรรมศิลปะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถนะการสร้างผลงานที่สร้างสรรค์ของนักเรียนมีความเข้มแข็งขึ้น (National Art Education Association, 2016)

การวาดภาพ พัฒนาสมองไปสู่การเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ ทำให้ทั้งนักเรียนและครูมีมุมมองใหม่ทางศิลปะและกระตุ้นการคิดที่ส่งเสริมทักษะที่จำเป็น นักเรียนมีการแสดงออกทางอารมณ์มากขึ้นในชั้นเรียนของตน นักเรียนทำงานอย่างขยันขันแข็งและเรียนรู้แบบร่วมมือกันนำห้องเรียนเข้าสู่ชุมชนการเรียนรู้ พ่อแม่มีส่วนเกี่ยวข้องมากขึ้น ครูร่วมมือกันมากขึ้นโดยครูสอนศิลปะและดนตรีกลายเป็นศูนย์กลางของโครงการต่าง ๆ เนื่องจากการเรียนรู้ในทุกวิชาถูกถ่ายทอดผ่านผลงานศิลปะ โรงเรียนจึงควรรวมศิลปะเข้ากับหลักสูตรแกนกลาง บูรณาการศิลปะเข้ากับวิชาอื่น ๆ ทั้งนี้ครูควรตระหนักถึงการลงมือปฏิบัติงานศิลปะด้วยตนเอง ผลงานวิจัยแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ร่วมกิจกรรมศิลปะมาก่อนมีแนวโน้มที่จะได้เปรียบทางการศึกษาระดับอุดมศึกษามากกว่านักเรียนที่ไม่ได้ร่วมกิจกรรมศิลปะ โรงเรียนมัธยมศึกษาควรสนับสนุนปัจจัยการเรียนรู้ด้านศิลปะ เช่น ครู อุปกรณ์งบประมาณสำหรับจัดนิทรรศการ ทัศนศึกษาหรือจ้างศิลปินมาร่วมจัดประสบการณ์ (Sousa, 2006)

การตกแต่งห้องเรียนให้มีบรรยากาศในการเรียนรู้ศิลปะจากทฤษฎีและหลักการทางศิลปะเป็นสิ่งจำเป็นและการได้ลงมือปฏิบัติผ่านการใช้วัสดุที่มีคุณภาพและวิธีการสอนที่เปิดโอกาส การสร้างจินตนาการ ครูศิลปะยอมรับว่าการพัฒนาความสามารถทางศิลปะเป็นสิ่งจำเป็นที่นักเรียนพัฒนาจากการลงมือสร้างผลงานและเชื่อมโยงประสบการณ์ที่ครูได้ปลูกฝังแก่นักเรียน การจัดหาสถานที่สำหรับสร้างงานศิลปะที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ อาจมีการเปลี่ยนแปลง โดยนักเรียนเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมดในชุมชนการเรียนรู้ร่วมกับครู ศิลปินหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางศิลปะที่อยู่ในชุมชนการสร้างโอกาสการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างสรรค์และการอภิปรายแลกเปลี่ยนกับผู้ทรงคุณวุฒิทางศิลปะเกี่ยวกับแนวทางสร้างงานศิลปะแต่ละประเภท เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและยั่งยืนทำให้นักเรียนที่เรียนศิลปะประสบความสำเร็จอย่างมาก (Caldwell and Vaughan, 2012) ทั้งนี้

Weinberger (2011) มองว่าปัญหาของการสร้างและการออกแบบผลงานด้านศิลปะที่มีคุณค่า คือ การขาดทักษะพื้นฐานและการลงมือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ผู้ปกครองและครูจึงควรเพิ่มโอกาสการลงมือปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานไปสู่ทักษะขั้นสูงด้านศิลปะของนักเรียน

กล่าวโดยสรุป การสอนศิลปะ เป็นกระบวนการพัฒนานักเรียนผ่านความรู้ ประสบการณ์ที่มีความหมาย สะท้อนมุมมอง แนวคิด ผ่านผลงานเป็นรูปภาพ รูปทรง การพิมพ์ การปั้นที่รับรู้ได้ ด้วยการเห็น ประกอบด้วย รูปแบบและเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เป็นคนกล้าคิด กล้าริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ได้แสดงออกถึงสิ่งที่ตนคิดและมีความภาคภูมิใจในตนเอง

2.2 การจัดการเรียนรู้ศิลปะในสถานศึกษา

ปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาศิลปะ ถูกจัดเป็นวิชาพื้นฐานบังคับวิชาหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักการสำคัญ คือ พัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เรียนรู้เทคนิควิธีการ มีจินตนาการทางด้านศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางด้านศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ โดยเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ศิลปะ ดังนี้ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ กล้าแสดงออก เน้นการทำงานเป็นกลุ่มและประสบการณ์จริง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนานักเรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เรียนรู้ได้ดีจากการลงมือปฏิบัติและสื่อที่มองเห็นได้ เช่น รูปภาพ และภาพเคลื่อนไหว ไดอะแกรม ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าใจเนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ทักษะศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

1) ทักษะศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทักษะธาตุ สร้างและนำเสนอผลงานทางทักษะศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิควิธีการของศิลปะในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทักษะศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทักษะศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2) ดนตรี มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรีแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ร้องเพลง และเล่นดนตรี ในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรี ในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรมและเหตุการณ์ ในประวัติศาสตร์

3) นาฏศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์ อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

การประเมินงานศิลปะ ผลงานศิลปะทุกชิ้น มีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สามารถพิจารณาประเมินค่าได้ ดังนี้ 1) การสื่อความหมายได้ชัดเจนและสอดคล้องกับหัวเรื่องที่กำหนด 2) การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในผลงานศิลปะที่แสดงถึงความก้าวหน้า แปลกใหม่และมีความเป็นไปได้ 3) วิธีการแสดงออกที่ช่วยให้ผลงานมีคุณค่าและมีลักษณะเป็นของตนเองไม่ลอกเลียนแบบ และมีความสามารถในการใช้วัสดุในการสร้างสรรค์ผลงาน 4) มีหลักในการจัดองค์ประกอบศิลป์ หรือการจัดภาพที่เหมาะสมสวยงาม 5) มีความประณีตเรียบร้อยหรือความสมบูรณ์ของผลงานศิลปะ (ดำรง จรรย์รัตน์, 2553; คณะศิลปกรรมศาสตร์, 2557; ลลิตา ประจพร, 2561)

กระทรวงศึกษาธิการประเทศไทย(Department for education, 2017) กำหนดหลักสูตรวิชา ศิลปะศึกษาและการออกแบบ(National curriculum in England: Art and design programs of study) เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรชาติ กำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้วิชาศิลปะไว้ 3 ระดับ ดังนี้

1) เพื่อใช้วัสดุที่หลากหลาย วาดภาพระบายสี ประติมากรรมสร้างสรรค์ผลงาน พัฒนาเทคนิคการออกแบบ การใช้สีลดทอนพื้นผิว เส้น รูปร่างและพื้นผิว การสื่อความหมายและแบ่งปันความคิดประสบการณ์และจินตนาการเกี่ยวกับผลงานของผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ

2) พัฒนาเทคนิควิธีการ การใช้วัสดุอุปกรณ์ทางศิลปะ เช่น สีต่าง ๆ พู่กัน กระดาษ เป็นต้น การจัดองค์ประกอบภาพหรือผลงานด้วยความคิดสร้างสรรค์ การทดลองทำซ้ำ ๆ และการเรียนรู้ผลงานศิลปะประเภทต่าง ๆ

3) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การผสมผสานเทคนิควิธีการ การใช้เครื่องมือทางศิลปะที่หลากหลายในผลงานเดียว และเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติ วิเคราะห์และประเมินผลงาน ของตนเอง และของผู้อื่น ตัดสินผลงานอย่างมีเหตุผลที่สามารถอธิบายโดยกระบวนการทางศิลปะ

The National Coalition for Core Arts Standards (2012) กำหนดมาตรฐานกลางของวิชาศิลปศึกษา ภายใต้การค้นพบของนักการศึกษาในการเชื่อมโยงระหว่างพื้นฐานการเรียนรู้ศิลปะและการพัฒนามนุษย์ การวิจัยของทศวรรษที่ผ่านมาได้เชื่อมโยงการมีส่วนร่วมทางศิลปะกับการเติบโตทางปัญญาและทักษะทางวิชาการรวมถึงการเสริมสร้างสมองส่วนของความจำระยะยาวและความสามารถในการอ่าน ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์และทักษะการเขียนคล่อง ศิลปะเชื่อมโยงกับผลลัพธ์ทางสังคมในเชิงบวก เช่น การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในและนอกโรงเรียน อัตราการสำเร็จการศึกษาเพิ่มขึ้น และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเสริมสร้างความรู้ด้านศิลปะของชุมชน เนื้อหาทางศิลปะที่กำหนดให้นักเรียนเรียนแยกตามระดับชั้น ดังนี้ 1) ระดับประถมศึกษา เนื้อหาเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน การใช้วัสดุรอบตัวสร้างผลงานทางศิลปะด้วยตนเองจากการสังเกตและกล้ามเนื้อมัดเล็ก ผสมผสานกับการเรียนการสอนหรือกิจกรรมในชั้นเรียน เช่น การทำโปสเตอร์ การ์ดอวยพรในโอกาสต่าง ๆ การทัศนศึกษาประวัติศาสตร์ด้านศิลปะจากพิพิธภัณฑ์และผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะในชุมชน 2) ระดับมัธยมศึกษา เนื้อหาประกอบด้วย การให้ออกาสเลือกสร้างผลงานที่มีความหมายในระยะเวลาที่กำหนด โดยใช้ข้อมูลจากการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลกับครู เพื่อน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ การสร้างมุมมองต่อโลกหรือสิ่งรอบตัวและการประเมินคุณค่างานศิลปะอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งการลงมือสร้างงานศิลปะด้วยตนเองภายใต้สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกเหนือจากการสอนของครู

การพัฒนาความถนัดทางศิลปะ (Talented artists) การพัฒนาความถนัดหรืออัจฉริยภาพของนักเรียนที่มีความสามารถทางศิลปะ เป็นสิ่งที่ครูควรคำนึงถึงเพื่อให้นักเรียนสามารถต่อยอดทักษะไปสู่การเป็นศิลปินมืออาชีพหรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ ในอนาคต โดยจัดโปรแกรมของนักเรียนเฉพาะเป็นพิเศษ เน้นการพัฒนากระบวนการผลิตงานศิลปะ ประกอบด้วย 1) ทักษะทางเทคนิคกระบวนการทางศิลปะ เพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียน ในการจัดการกับเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ แล้วสื่อความหมายจากผลงานศิลปะ 2) ทักษะการคิด จากภาพ เพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการทำความเข้าใจ ตีความภาพ แผนภูมิ กราฟ และข้อมูล 3) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการคิดอย่างยืดหยุ่น และสร้างความคิดแปลกใหม่ (Hope, 2009)

Haroutounian (2014) กล่าวถึงข้อบ่งชี้ว่านักเรียนมีความถนัดหรือความสามารถทางศิลปะเป็นพิเศษส่วนใหญ่ใช้การทดสอบที่ได้มาตรฐานสำหรับการวาดภาพและการตัดสินใจด้านสุนทรียภาพจากครูหรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ ส่วนด้านการส่งเสริมความถนัดหรืออัจฉริยภาพของนักเรียนที่มีความสามารถทางศิลปะ ประกอบด้วย 1) บูรณาการกระบวนการทางศิลปะ (Arts Integration) เข้ากับการเรียนการสอนในชั้นเรียน เช่น การทำความเข้าใจรูปภาพ แผนผังความรู้ การสรุปประเด็นการเรียนรู้ เน้นประสบการณ์การทำงานผ่านกระบวนการทางศิลปะ ซึ่งเป็น

จุดเริ่มต้นที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ความแตกต่างทางศิลปะภายในห้องเรียน สร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการทำงานศิลปะ 2) การเรียนรู้นอกห้องเรียน (Outside Resources) โดยให้โอกาสนักเรียนเลือกแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจอาจจะเป็นหน่วยงาน องค์กร หรือบุคคล เช่น นิทรรศการศิลปะในชุมชน สถานที่ประวัติศาสตร์ โรงละครหรือพิพิธภัณฑ์ ศิลปินมืออาชีพ เป็นต้น หรือการเข้ารับการอบรมกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะหรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ

การประเมินความสามารถทางศิลปะของนักเรียนเป็นการแสดงออกถึงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เมื่อได้เห็นผลงานศิลปะชิ้นใดชิ้นหนึ่งแล้วแสดงความคิดเห็นออกมาผ่านผลงานชิ้นงานชิ้นนั้น ช่วยให้ นักเรียนปรับปรุงผลงานให้มีคุณภาพเพราะครูจะชี้ให้เห็นถึงจุดเด่นจุดที่ต้องปรับแก้ไข ครูจึงต้องมีจริยธรรมและปรารถนาดีต่อ นักเรียน การประเมินจึงต้องมีเกณฑ์ ในการวิเคราะห์แสดงออกให้เห็นอย่างมีระบบ ไม่ด่วนสรุปหรือยึดความคิดเห็นของผู้ประเมิน อริยพร คุโรตะ (2561) กล่าวว่า การประเมินผลงานศิลปะเป็นการประเมินกระบวนการที่สามารถสะท้อนถึงคุณลักษณะเชิงคุณภาพด้านในของผู้เรียนได้ดี สามารถประเมินได้โดยครู นักเรียน และเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง การประเมินผลงานศิลปะ มี 2 วัตถุประสงค์หลัก คือ 1) การประเมินเน้นความสำเร็จของงาน ตลอดจนวิธีการแสดงออก ความกลมกลืนขององค์ประกอบ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางศิลปะ การใช้เส้น สี แสง เงา การแสดงออกของความรู้สึก การใช้วัสดุแก้ปัญหา มีการสื่อความหมายเด่นชัด 2) การประเมินเพื่อประโยชน์ของการเรียนรู้ การประเมินแบบนี้เน้นที่เจ้าของผลงานคือนักเรียน เพื่อปลูกฝังค่านิยมทางศิลปะ ลักษณะนิสัยที่ดีของคนสร้างผลงานศิลปะ เน้นที่คุณสมบัติ คือ การรู้คุณค่าศิลปะที่มีต่อตัวมนุษย์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่ของตนเอง ความสามารถในการประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ในการประเมินความสามารถทางศิลปะนั้นส่วนใหญ่จะดูครอบคลุมทั้งผลงาน และตัวนักเรียนที่สร้างผลงาน จึงมักจะใช้ทั้งสองแบบมาสร้างเป็นแบบประเมิน เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางศิลปะ การจัดองค์ประกอบ การแสดงออกการใช้วัสดุและการแก้ปัญหา ลักษณะรูปแบบ และเนื้อหา การสื่อความหมายที่เห็นเด่นชัด การรู้คุณค่า ความรับผิดชอบ และการประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ (2557) กำหนดเกณฑ์การประเมินผลงานทางศิลปะขึ้นเพื่อพิจารณาพัฒนาการด้านศิลปะของนักเรียน ประกอบด้วย ประเด็นการประเมิน ดังนี้ การจัดวางองค์ประกอบของภาพ โครงสร้างและสัดส่วน การให้ค่าน้ำหนัก แสง เงา การแสดงออกทางศิลปะ และความรับผิดชอบในการทำงาน ไม่ลอกและไม่ให้คนอื่นทำงานให้และแอบอ้างว่าเป็นผลงานของตนเอง

วิธีการจัดการเรียนรู้ศิลปะศึกษา

เป้าหมายสำคัญของการเรียนการสอนในสาระทัศนศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้เป็นไปเพื่อพัฒนาให้

ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาให้มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับทัศนธาตุและหลักการออกแบบในการสื่อความหมาย สามารถใช้ศัพท์ทางทัศนศิลป์ อธิบายจุดประสงค์และเนื้อหาของงานทัศนศิลป์ มีทักษะและเทคนิคในการใช้วัสดุ อุปกรณ์และกระบวนการที่สูงขึ้นในการสร้างงานทัศนศิลป์ วิเคราะห์เนื้อหาและแนวคิด เทคนิควิธีการ การแสดงออกของศิลปินทั้งไทยและสากล ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการออกแบบสร้างสรรค์งานที่เหมาะสมกับโอกาส สถานที่ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพสังคมด้วยภาพล้อเลียนหรือการ์ตูน ตลอดจนประเมินและวิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ด้วยหลักทฤษฎีวิจารณ์ศิลปะ (กระทรวงศึกษาธิการ,2551)

Peppler and Wohlwend (2017) ได้สังเคราะห์บทความเกี่ยวกับจัดการเรียนรู้อบนพื้นฐานศิลปะทั้งบทความเอกสารตำรา จำนวนมากกว่า 50 เรื่อง พบว่า การศึกษาทางศิลปะสามารถมีบทบาทสำคัญในสาขาวิชา STEM(Science Technology Engineer Mathematic) โดยนำศิลปะมาร่วมจัดกิจกรรมผ่านเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น โปรแกรมการออกแบบลายเส้น โปรแกรมสภาพแวดล้อมใหม่ของการเขียนโปรแกรมในรูปแบบที่ใช้งานง่าย เพียงลากแล้วปล่อย บล็อกคำสั่ง (As easy as dragging and dropping blocks) ไปยังส่วนที่กำหนดไว้ของโปรแกรม เราสามารถใช้ Scratch เพื่อโปรแกรมเกม การเล่าเรื่องและการออกแบบตามจินตนาการ การเรียนรู้ Scratch เป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ภาษาในระดับสูงขึ้น นอกจากนี้ การเรียนรู้หรือการจัดการเรียนรู้ด้วย Scratch ยังเป็นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ด้วยการเรียนรู้ที่จะออกแบบงาน (How to design) การคิดวิเคราะห์ (Think critically) การร่วมมือช่วยเหลือกัน (Collaborate) การสื่อสาร (Communicate) และการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ (program in a computer language) แสดงว่าในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงของโลกตลอดเวลาเพิ่มประสบการณ์ของนักเรียนในทุกระดับตามความต้องการเฉพาะบุคคล

Winged Canvas Art Hub (2017) กล่าวว่า ระบบการศึกษาส่วนใหญ่มุ่งเน้นด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และภาษาต่าง ๆ ทั้งนี้โรงเรียนควรส่งเสริมและปลูกฝังความคิดสร้างสรรค์แก่นักเรียนด้วยทัศนศิลป์ร่วมด้วย มีการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงอารมณ์ความรู้สึกในการเรียนรู้การรับรู้ทางวัฒนธรรม เพื่อสนับสนุนทักษะการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อขยายจินตนาการและความรู้ ทัศนศิลป์เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนานักเรียน หลักการสำคัญในการสร้างผลงานศิลปะ 4 ประการ ดังนี้

- 1) การอบรมดูแลเอาใจใส่ (Nurture) สร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียนโดยใช้ตัวอย่างผลงานรูปวาด ภาพวาดที่สร้างมุมมองใหม่ แนวคิดใหม่หรือจุดประกายความคิด ผู้สอนเชิญชวนให้นักเรียนศึกษาผลงานศิลปะ ตัวอย่างที่น่าสนใจและแนวคิดใหม่ ๆ ที่พวกเขาจะได้เรียนรู้ตลอดทั้งชั้นของนักเรียนที่ไม่มีความรู้ด้านศิลป์มาก่อน จะเริ่มมีความรู้สึกอยากรู้ อยากเห็นและ

ความตื่นเต้น นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อผลงานที่แสดง นักเรียนจะเผชิญกับความท้าทาย สมองจะพุ่งชนด้วยไอเดีย ความคิดเห็นและแรงบันดาลใจ

2) การสำรวจ (Explore) นักเรียนค้นหาตนเอง ระบุสิ่งที่สนใจ ตีความสิ่งที่เรียนรู้หรือผ่านประสบการณ์ ทดลองลงมือทำด้วยตนเอง

3) สร้างสรรค์สิ่งใหม่ (Recreate) นักเรียนสร้างผลงานจากความรู้ที่สะสมมา ผู้สอนเชื่อมความรู้ของนักเรียน สานิตเทคนิคหรือกระบวนการสร้างสรรค์โดยทำทีละขั้นตอน

4) การออกแบบ (Design) นักเรียนสร้างผลงานศิลปะขึ้นตามประเด็นโดยใช้แนวคิดใหม่หรือทักษะที่ได้เรียนรู้จากครูหรือศิลปินผู้เชี่ยวชาญ

อภิรักษ์ จิตรกร (2559) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบศิลปะเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า ในช่วงระหว่างทศวรรษที่ผ่านมา มีการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมและมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา เป็นจำนวนมากในประเทศสหรัฐอเมริกา และรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ได้แพร่หลายเป็นอย่างมากทั่วโลก เป็นการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศิลปะและทางด้านวิชาการเข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กรอบแนวคิดทางทฤษฎีได้ถูกพัฒนาขึ้นซึ่งเชื่อมโยงกระบวนการนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ากับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน (Arts-Based Learning) การเรียนรู้ด้วยศิลปะเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนานักเรียนโดยผ่านทางการใช้รูปแบบการสอนด้วยศิลปะทุกแขนง ไม่ว่าจะเป็นการแสดง ดนตรี นาฏศิลป์ หรือทัศนศิลป์ เข้าร่วมในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่รายวิชาศิลปะ การจัดการเรียนรู้แบบศิลปะเป็นฐานนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีประสบการณ์ทางการเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถส่งเสริมภาวะความเป็นผู้นำของนักเรียน เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียน และการพัฒนาทางด้านความคิด เพิ่มศักยภาพในการปรับตัวทางอารมณ์ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ นอกจากนี้การบูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์และคณิตศาสตร์ (STEM) เข้ากับการจัดการเรียนการสอนแล้ว การใช้ศิลปะเป็นฐานในการเรียนรู้ (STEAM) จะสามารถทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และสามารถแสดงออกได้อย่างเต็มที่ตามศักยภาพของตน

อำไพ ตรีณสาร (2559) นำเสนอวิธีการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา ดังนี้

1) แบบเน้นประสบการณ์ (Art Approached Experimentally) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์ เป็นการลงมือปฏิบัติจริงและกระบวนการคิดแก้ปัญหา ซึ่งผลจากการสอนแนวนี้ นักเรียนจะพัฒนาทั้งด้านทักษะและความเข้าใจ ลักษณะการสอนเชิงประสบการณ์นี้ ประกอบด้วยขั้นตอนในการเรียนรู้หลายอย่างด้วยกัน กล่าวคือ การสำรวจ การแสวงหาความเป็นไป

ได้ต่าง ๆ การสรุปเป็นสมมุติฐาน และการทดสอบสมมุติฐาน เพื่อการยอมรับหรือปฏิเสธสมมุติฐาน ซึ่งวงจรการเรียนรู้จะต่อเนื่องกันไป ไม่มีวันจบสิ้น วิธีดำเนินการเรียนรู้ตามวงจรมีจะเกิดจากการสังเกต เปรียบเทียบ แยกแยะและการหาความสัมพันธ์ในแง่มุมใหม่ ๆ ของเรื่องราววล สื่อและกระบวนการต่าง ๆ

การสอนแนวนี้ ช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการทำงาน เพราะผลลัพธ์ของการเรียนรู้เปิดกว้างและไม่มีกำหนดคำตอบ หรือผลลัพธ์ที่ตายตัวไว้ล่วงหน้า ทำให้รู้สึกว่าการเรียนการสอนเป็นการท้าทาย ทำให้เกิดความตื่นตัวอยู่เสมอ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจ การยอมรับข้อจำกัดต่าง ๆ ตลอดจนการยอมรับความล้มเหลวหรือความผิดพลาด

2) แนวการสอนแบบมีศิลปินเป็นแบบอย่าง (The Artist as Model) แนวความคิดนี้ นักเรียนได้สัมผัสและได้เรียนรู้ชีวิต และกระบวนการทำงานในอาชีพทางศิลปะจากศิลปินจริง ๆ ทั้งทางด้านกระบวนการการทำงาน ความคิด ความรู้สึก ตลอดจน การแสดงออกของศิลปิน การเรียนรู้มาจากกิจกรรมหลาย ๆ รูปแบบ ได้แก่ การทำความรู้จักศิลปินจริง ๆ การสังเกตการทำงานศิลปะ การสนทนาหาความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การประยุกต์วิธีการของศิลปินมาใช้ในการทำงานของตน การขอคำแนะนำ การวิเคราะห์งานของตน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถ นักเรียนจะเรียนรู้ลักษณะการทำงานศิลปะ และบุคลิกลักษณะของตัวศิลปินตามรายละเอียด ดังนี้

2.1) ลักษณะการทำงานศิลปะ

2.1.1) ขั้นตอนการทำงาน ตั้งแต่เริ่มหาแนวคิด แรงบันดาลใจ การแสดงออกจนถึงขั้นสำเร็จเป็นผลงานในที่สุด

2.1.2) ทักษะและความชำนาญในการใช้สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ

2.1.3) การทำงานอย่างมีเป้าหมาย ความพยายามควบคุมสมาธิในการทำงานให้ตรงประเด็นที่ต้องการ และสร้างความก้าวหน้าในการทำงาน

2.1.4) ความพยายามพัฒนาความคิดของตนเองจากจุดหนึ่ง ๆ หรือจากงานชิ้นหนึ่ง ๆ โดยจะพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ในการทำงานขั้นต่อ ๆ ไป หรือในการทำงานขั้นต่อไป

2.1.5) การรู้จักวิเคราะห์วิจารณ์และประเมินผลการทำงานของตนในแต่ละขั้นตอน

2.1.6) ความเป็นอิสระในด้านความคิดและการแสดงออก

2.2) บุคลิกลักษณะของผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ

2.2.1) การเป็นคนที่เปิดกว้าง ใฝ่รู้ต่อการสัมผัส รับรู้สิ่งแปลกใหม่

2.2.2) การเป็นคนที่มีประสาทสัมผัสพิเศษ มีความไวต่อการรับรู้

2.2.3) การเป็นคนที่มีประสบการณ์เชิงสุนทรีย์

2.2.4) การทุ่มเทชีวิตในการสังเกต สัมผัส และการแสดงออก

2.2.5) การเป็นคนชอบแสวงหา ค้นพบ สังเคราะห์ วิเคราะห์ และสร้างสรรค์

2.2.6) การเป็นคนที่มีทักษะ ความชำนาญเชิงเทคนิค

2.2.7) การเป็นคนที่มีกำลังใจทุ่มเทต่องานหนัก และมีความต่อเนื่อง

2.2.8) การเป็นคนที่ไม่กล้าเสี่ยงต่อการทำในสิ่งใหม่ๆ และไม่คุ้นเคย โดยไม่กังวลต่อความล้มเหลวอาจเกิดขึ้น

2.2.9) การเป็นคนที่มีรู้จักบังคับ และจัดระเบียบจิตใจของตน

รูปแบบของการจัดโครงการสอนอาจทำได้ 2 วิธี คือ (1) การมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ มาประจำการและทำงานอยู่ในโรงเรียนเป็นระยะเวลาต่อเนื่องกันนานพอสมควร อาจจะเป็น ตลอดภาคการศึกษาหรือตลอดปีการศึกษา แล้วแต่ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ทั้งนี้ควร คำนึงถึงบุคลิกภาพส่วนตัวของผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ ควรมีความอบอุ่น เปิดกว้างที่จะให้นักเรียน ได้สัมผัสและสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างใกล้ชิด (2) การจัดโครงการตามความเหมาะสมกับ เวลาระยะสั้นและการมีงบประมาณที่จำกัด อาจใช้วิธีเชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะมาเป็นครั้งคราว หรือจัดทัศนศึกษาพานักเรียนไปเยี่ยมชมการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ ณ สถานที่ทำงานของ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะเอง

บทบาทหน้าที่ของครู คือ เป็นผู้ที่แสวงหาและคัดสรรผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะที่มีลักษณะ ที่ต้องการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ เช่น ต้องการเน้นการแสดงออกที่แปลกใหม่ หรือต้องการเน้นการเป็นผู้มีทักษะ ความชำนาญในการใช้สื่อเฉพาะอย่าง นอกจากนั้นแล้วครูยังมี หน้าที่ประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะระหว่างการสอน โดยควรไวต่อความรู้สึกของนักเรียน และเปิดการสนทนาให้เกิดขึ้นระหว่างศิลปินกับนักเรียน

3) แนวการสอนแบบมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered approaches)

หลักการพื้นฐานสำหรับการสอนแนวนี้ คือ การให้ความสำคัญต่อลักษณะเฉพาะ ของนักเรียนแต่ละบุคคล กล่าวคือนักเรียนแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันในแต่ละคน มีความต้องการ ทางด้านร่างกาย ความสนใจ ระดับสติปัญญา ทักษะและความถนัด การแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึกและความไวต่อการรับรู้ แนวการสอนนี้ชี้ให้เห็นความสำคัญของพัฒนาการของ นักเรียน และความเจริญเติบโตที่เกิดขึ้นในตัว นักเรียนเอง ดังนั้นหากถูกก้าวร้าวกระบวนการเจริญเติบโตจาก ภายนอกมากเกินไป อาจทำให้ นักเรียนเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน และมีผลต่อความเติบโตทางด้าน ความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์

จากแนวคิดที่กล่าวนี้ จึงสามารถสรุปได้ว่าควรมองการสอนในแง่ของการถ่วงดุล ระหว่างบทบาทหลักของครู กับการปล่อยให้ให้นักเรียนแสดงออกโดยเสรี (Self-expression)

การสอนที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลางนี้ มี 2 แบบ คือ แบบเปิดเสรี (Open Classroom) และแบบแนวลึก (In depth approach) ทั้ง 2 แบบนี้ ต่างก็เน้นความสำคัญที่ตัวนักเรียน แต่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันออกไป ดังรายละเอียดดังนี้

3.1) แบบเปิดเสรี(Open Classroom)

เป็นการสอนที่ให้นักเรียนเป็นผู้เลือกเรียนในสิ่งที่ตนสนใจและจะเป็นผู้วางแผนและดำเนินการเรียนด้วยตัวเอง ส่วนบทบาทของครูนั้นจะเน้นการเป็นผู้จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน จัดวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้เลือก และครูจะป้อนคำถามต่าง ๆ ที่ท้าทาย กระตุ้นความคิดและทำให้นักเรียนสามารถ สรุปความสนใจ และความต้องการของตนเอง ได้อย่างชัดเจน หรือครูอาจปล่อยให้เด็กเรียนคิดและลงมือทำงานตามลำพังโดยอิสระหากนักเรียนต้องการและครูจะมีส่วนช่วยแนะนำ หรือให้ข้อเสนอแนะเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

3.2) แบบการศึกษาแนวลึก(In depth approach)

เป็นการสอนที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลางอีกแบบหนึ่ง โดยการให้ความสำคัญต่อศักยภาพทางศิลปะของนักเรียนแต่ละบุคคล ในขณะที่แบบแรก ซึ่งได้แก่แบบเปิดเสรีนั้นเป็นการให้อิสระแก่นักเรียนอย่างเต็มที่และบทบาทของครูเสมือนหนึ่งเป็นผู้ช่วยเหลืออยู่ภายในนั้น แบบการศึกษาแนวลึกนี้ ถึงแม้ว่าจุดศูนย์กลางจะอยู่ที่ตัวนักเรียนแต่การเรียนการสอนจะเป็นในรูปแบบที่ครูมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่การเสนอขั้นตอนและการแนะนำให้นักเรียนสามารถดำเนินการและวิเคราะห์ ประเมินผลการทำงานในแต่ละขั้นตอน โดยครูสามารถช่วยแนะนำนักเรียน ดังนี้

- (1) ให้นักเรียนฝึกสังเกตตนเองในการแสดงออกทางศิลปะทั้งในระหว่างที่ กำลังทำงานและในผลงานของตนเองในที่สุด
- (2) ให้นักเรียนบันทึกข้อดีข้อเสีย ของการปฏิบัติงานและการแสดงออกทางศิลปะ
- (3) ให้นักเรียนรู้จักประยุกต์แนวทางการแก้ปัญหาในการทำงานศิลปะของตนเองในอดีตหรือของผู้อื่นมาใช้ในการแก้ปัญหา
- (4) ให้นักเรียนฝึกแก้ปัญหาในด้านการใช้สื่อศิลปะที่ตนเลือก
- (5) ให้นักเรียนฝึกวิเคราะห์ปัญหาและความสำเร็จของตน
- (6) เกิดการเรียนรู้ ข้อคิดและทักษะที่เกี่ยวกับการทำงานและความก้าวหน้าของตน
- (7) การมีส่วนร่วมอภิปรายปัญหาทางกระบวนการในผลงานของตนและของผู้อื่น

สรุปได้ว่า บทบาทของครูศิลปะ คือ ช่วยนำทางให้นักเรียนไปสู่การขยายกรอบความคิดในตัวนักเรียนเองให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และช่วยเจาะเข้าไปถึงศักยภาพในการเรียนศิลปะของนักเรียนแต่ละบุคคล

คุณค่าของการสอนแบบเปิดเสรี คือการตอบสนองความต้องการและความพอใจของนักเรียนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนกระตุ้นตนเองในการเรียน รู้จักการสรุปความคิดและวางแผน

การทำงาน นั่นคือการรับผิดชอบตัวเอง ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองและเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนสำรวจ ค้นหาและรู้จักตนเอง ข้อควรคำนึงในการจัดการสอนแบบเปิดเสรีนี้ มีหลายประการ

ประการแรก คือ โดยลักษณะการสอนศิลปะโดยทั่วไปแล้ว มักเป็นการปฏิบัติ (Studio learning) ดังนั้นหากเปิดโอกาสให้นักเรียนทำความสนใจของแต่ละบุคคลแล้ว อาจมีความหลากหลายสูง ยากต่อการควบคุมดูแลและสิ่งที่ตามมาคือหย่อนเรื่องระเบียบวินัย ตลอดจนการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้ผู้บริหารไม่พอใจหรือไม่ให้ความสนับสนุนเท่าที่ควร

ประการที่สอง คือ การเรียนรู้ที่พึงประสงค์อาจถูกมองข้ามหรือถูกทอดทิ้ง ความรู้เกี่ยวกับหลักการทางศิลปะ การสัมผัสและมีประสบการณ์ตรงต่อการทำงานศิลปะในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งนี้เพราะโดยหลักการแล้วเราให้อิสระแก่นักเรียนในการเลือกทำงานในเรื่องที่ตนสนใจ ซึ่งนักเรียนอาจเลือกซ้ำ ๆ เฉพาะในสิ่งที่ตนชอบ

ประการสุดท้าย คือ โอกาสที่ครูจะช่วยเสริมสร้างความสามารถทั้งทางด้านการรับรู้ และการปฏิบัตินั้นจะมีจำกัด มิเช่นนั้นแล้วอาจกลายเป็นว่าครูเข้าไปก้าวก่ายความคิด และการทำงานของนักเรียน

การศึกษาแบบประสมประสาน(Interdisciplinary Studies)

การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ การเรียนรู้จากการประสมประสานศาสตร์ต่าง ๆ จากแหล่งที่หลากหลายโดยอาศัยความเชี่ยวชาญจากผู้มีประสบการณ์จะช่วยให้การพัฒนาเป็นไปด้วยความชัดเจนและรวดเร็ว รูปแบบการสอนแบบประสมประสานทำได้หลายวิธี เช่น การให้ครูกับนักเรียนร่วมมือกันและการสอนตามหลักสูตรระยะสั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูกับนักเรียนจะร่วมมือกันพัฒนาแผนการเรียนการสอน ทำได้โดยให้ครูเริ่มต้นแนะนำให้ความรู้ต่าง ๆ แล้วจึงประชุมวางแผนร่วมกับนักเรียนถึงเรื่องต่าง ๆ ที่จะจัดอยู่ในโครงการ หลักการสำคัญในการดำเนินการคือความยืดหยุ่นในการตัดสินใจวางแผน และครูต้องสามารถนำนักเรียนไปสู่ข้อสรุปที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของทุก ๆ ฝ่ายได้ ส่วนการจัดหลักสูตรระยะสั้นโดยหลักการแล้วเพื่อเป็นการกระตุ้นความคิดใหม่ ๆ และสนองความต้องการที่หลากหลายของนักเรียน ซึ่งต่างจากวิธีแรก เพราะครูจะเป็นผู้วางแผนการเรียนการสอนให้นักเรียนเอง ยกตัวอย่างเช่น เรื่องการถ่ายทำภาพยนตร์จะประกอบไปด้วยการรวมความรู้หลาย ๆ แขนงเข้าด้วยกัน ได้แก่ เทคนิคการถ่ายทำ การจัดการ การแสดง การจัดแสงเสียง การออกแบบเครื่องแต่งกาย ครูผู้สอนจะประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญในแขนงต่าง ๆ มาร่วมกันให้ความรู้แก่นักเรียน เช่น ช่างกล้อง ผู้กำกับการแสดง นักออกแบบและนักแสดง เป็นต้น ไม่ว่าจะจัดการเรียนการสอนโดยวิธีใดก็ตาม หากจะได้บรรลุผลแล้วจะต้องคำนึงถึงการสื่อสารกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ประการแรกคือ การสื่อสารกับนักเรียนครูจะต้องชี้แจงโครงการให้นักเรียนได้รับรู้อย่างชัดเจน ปลูกฝังการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักเรียน ทั้งในหมู่นักเรียนด้วยกันเองกับครูและบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ครูต้องเน้นให้

นักเรียนมีความเป็นตัวของตัวเองให้คำปรึกษาถึงเอกลักษณ์ของแต่ละคน ต้องส่งเสริมความรับผิดชอบ และการตัดสินใจอย่างมีหลักการ การสื่อสารในกลุ่มผู้ร่วมงานของครูควรมีการประชุม วางแผน ร่วมกัน จัดสรรเวลาและเตรียมความพร้อมในด้านอุปกรณ์ และสถานที่ ตลอดจนการติดต่อกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีข้อเสนอแนะในการนำหลักการของการศึกษาแบบประสมประสานมาใช้ใน จัดการเรียนรู้อาชีวศึกษา คือ

1) การจัดหลักสูตรนั้น ควรเน้นการเป็นหลักสูตรแบบที่มีประเด็นความคิดเป็นศูนย์กลาง (Idea-centered) มากกว่าการเป็นการสอนโดยทั่วไปหรือการวางแผนตามกำหนดการที่จัดไว้ล่วงหน้า อย่างเบ็ดเสร็จ

2) ควรมองว่าหลักสูตรเป็นกลาง เนื่องจากจุดเน้นมุ่งไปที่การใช้ประเด็นความคิด เป็นศูนย์กลางตามที่กล่าวไปแล้ว ดังนั้นจึงไม่ขึ้นกับหน่วยงานใด โดยเฉพาะในแง่ของการบริหาร

3) ควรจัดเตรียมงบประมาณและค่าใช้จ่ายที่เป็นเอกเทศ ไม่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรอื่นใด

4) ควรส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างทีมผู้สอน และนักเรียนอย่างแท้จริง

5) หากเป็นไปได้แล้ว การประเมินผลควรเป็นแบบ ผ่าน/ไม่ผ่าน มากกว่าการให้ระดับ คะแนนเป็นเกรด ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วม หรือจุดยืนของนักเรียนแต่ละคนอาจแตกต่างกันออกไป

6) ควรได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้บริหาร เพราะต้องมีการทำงานกับบุคลากร จากหลายหน่วยงาน และต้องมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นเอกเทศ

7) ควรได้รับความร่วมมือ การเล็งเห็นคุณค่าและความสำคัญจากบุคคลทุก ๆ ฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง

8) การดำเนินงาน ควรมีความยืดหยุ่นสูง พร้อมที่จะปรับแนวทางตามความสนใจ และตามความเหมาะสม

9) ควรมีการจัดกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลาย

การนำแนวการสอนแบบประสมประสานมาใช้ในวิชาศิลปะเป็นมีความเหมาะสมกับ ลักษณะวิชา เพราะมีความเชื่อมโยงไปสู่วิถีชีวิตและการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับบุคคลหล่อหลอมสติปัญญา อารมณ์และความรู้สึกเป็นหนทางต่อการนำมาซึ่งความรู้โดยภาพรวม ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

Upitis (2011) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาวิชาศิลปะศึกษาของประเทศแคนาดาว่าใช้ โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Arts Partnerships) เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มระดับ ความรู้ทางศิลปะในโรงเรียนของรัฐผ่านการเป็นหุ้นส่วนทางศิลปะระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานใน ชุมชนที่เกี่ยวข้อง เช่น โปรแกรมการเรียนรู้ผ่านศิลปะ (LTTA) โปรแกรมของประเทศแคนาดาอื่น ๆ ได้แก่ Calgary Arts Partners ใน Education Society (CAPES) โปรแกรมในคาลกาเรีย อัลเบอร์ตา ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อบรรจุเนื้อหาวิชาศิลปะลงในหลักสูตรของโรงเรียน “ยกระดับการเรียนรู้และความเป็น

พลเมืองของนักเรียนทุกคน โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านศิลปะในฐานะรายวิชาหนึ่งของหลักสูตรแกนกลาง” ซึ่งเป็นหลักสูตรระดับชาติ นอกจากนี้ รัฐต่าง ๆ ยังได้มีโครงการที่เป็นผลการปฏิบัติที่เป็นตัวอย่างด้านศิลปะ เช่น Arts Smarts ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนหนุ่มสาวในงานศิลปะผ่านท้องถิ่น โครงการโรงเรียนและชุมชน เพื่อบูรณาการศิลปะตลอดหลักสูตรในรัฐออนแทรีโอทำงานร่วมกับกลุ่มศิลปินมากกว่า 4,000 คน เพื่อเพิ่มคุณค่าและทักษะทางศิลปะให้นักเรียน ซึ่งครูและศิลปินต้องทำงานคู่กันอย่างใกล้ชิดเพื่อความเข้าใจตรงกันเรื่องวัตถุประสงค์การสอนตามหลักสูตรที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนและระดับความต้องการของนักเรียนและของสถานศึกษา นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้การสร้างผลงานจากสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนทำให้นักเรียนเกิดความผูกพันกับชุมชน ทั้งสภาพแวดล้อม สถานที่และบุคคลในชุมชนอีกด้วย (Ontario Ministry of Education, 2009)

กล่าวโดยสรุป จะเห็นว่าแนวทางการสนับสนุนศักยภาพนักเรียนตามหลักสูตรศิลปศึกษาเพื่อพัฒนาสติปัญญา อารมณ์ ทักษะทางสังคม ร่างกายและจิตใจ มีหลายวิธีแต่สิ่งที่เป็นไปได้ทันเวลา และมีศักยภาพที่ดีส่งผลกระทบในระยะยาว โรงเรียนควรสนับสนุนการเรียนการสอนทัศนศิลป์โดยวิธีการที่มีครูศิลปะและผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้แก่นักเรียนโดยพาท่องโลกกว้างในธรรมชาติจริงและในอินเทอร์เน็ต เป็นการสร้างคุณค่า พัฒนาทักษะสามารถผสมผสานบทบาทเพื่อสร้างงานศิลปะที่โดดเด่นของนักเรียนได้ส่วนการประเมินชิ้นงานและกระบวนการศิลปะของนักเรียน ครูและเพื่อน ๆ ควรร่วมกันสะท้อนผลงานเพื่อเรียนรู้ร่วมกัน

2.3 การพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ศิลปะเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์มนุษย์ มีหลักฐานที่ชัดเจนว่าสมองมีโครงสร้างที่ตอบสนองต่อการกระตุ้นภาพและเสียงที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ศิลปะ ครูประจำชั้นหรือครูที่สอนวิชาศิลปะจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่เอื้อต่อการทำศิลปะ กิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ และมีความหมายต่อชีวิตจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีความหลากหลายทางประสาทสัมผัส การสร้างประสบการณ์จากการให้ลงมือปฏิบัติช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะในการควบคุมตนเอง (Rettig and Rettig, 1999) เราจำเป็นต้องมีครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา ที่ยินดีที่จะมีส่วนร่วมในโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพ เพื่อมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการของตนเอง ทั้งเรียนรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะและครูผู้เชี่ยวชาญ (Upitis, 2011) ศิลปะเป็นเครื่องมือการเรียนจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางภาษาและการสื่อสารได้ ศิลปะเป็นหลักสูตรเพิ่มเติมที่สามารถไปสู่หลักสูตรหลักในการเรียนรู้สำหรับ นักเรียนเล็ก ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีความบกพร่องในการออกเสียงพูด ศิลปะเป็นวิธีการแสดงออกและรูปแบบ ของภาษาซึ่งทำให้นักเรียนเข้าใจความคิด ความรู้สึกของตัวเองและสื่อสารกับเพื่อนหรือผู้ใหญ่ได้ ดังนั้นศิลปะเป็นรูปแบบการสื่อสารที่สำคัญอย่างมีนัยสำคัญสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางภาษาและการสื่อสารได้ โดยเฉพาะบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าใจสิ่งรอบข้างจากสิ่งที่ตามองเห็นได้มากกว่าสิ่งที่ได้ยิน ศิลปะจึง

เป็นส่วนหนึ่งของความช่วยเหลือด้านการเรียนรู้และรูปแบบการสื่อสาร ที่สร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน กิจกรรมศิลปะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสในการทำงานร่วมกันมากขึ้นมีส่วนร่วมและแบ่งปันความกดดันของตนเองกับเพื่อน ๆ โดยนักเรียนที่มีพรสวรรค์ทางศิลปะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมศิลปะ ในขณะที่เดียวกันทำให้นักเรียนที่มีพรสวรรค์พิเศษทางศิลปะได้รับการยอมรับจากเพื่อน ๆ ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจทางสังคมและทางอารมณ์ได้อย่างสมดุล (Obosu et al, 2013)

ศิลปะสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้แตกต่างกันตามความต้องการเป็นรายบุคคล โดยครูจัดกิจกรรมศิลปะบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน เช่น ครูให้โอกาสนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสรุปความรู้ ความเข้าใจสิ่งที่เรียนในชั้นเรียนแทนการเขียนตอบซึ่งนักเรียนขาดความมั่นใจในการใช้ภาษา นักเรียนมีความมั่นใจที่จะสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เช่น การวาดภาพหรือใช้ภาพประกอบซึ่งนักเรียนเข้าใจได้ดีกว่าคำศัพท์หรือข้อความ สถานการณ์ในชั้นเรียนที่นักเรียนสามารถอธิบายประสบการณ์ของตนเองผ่านกิจกรรมศิลปะ ภาพวาดของนักเรียนแสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจของนักเรียนในเนื้อหาที่ครูสอนและเป็นการสร้างบรรยากาศที่เป็นบวกในชั้นเรียน(Eubanks, 2011)

แนวทางการพัฒนาความสามารถทางศิลปะและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนประกอบด้วย 1) ประสบการณ์ทางศิลปะนอกโรงเรียนเป็นกลไกที่สำคัญในการเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียน มีการศึกษาจำนวนมากแสดงให้เห็นว่านักเรียนทุกคนได้รับประโยชน์ด้านสังคมจากการออกนอกโรงเรียนและนอกชั้นเรียน 2) โปรแกรมศิลปะที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอภิปรายร่วมกันในชุมชนการเรียนรู้ 3) การเรียนรู้ศิลปะอย่างไม่เป็นทางการ 4) การเรียนการสอนเน้นให้คิดสร้างสรรค์และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง 5) ผู้ปกครองมีอิทธิพลทางบวกต่อการทำกิจกรรมศิลปะ 6) ชุมชนสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านศิลปะทางศิลปะถ่ายทอดประสบการณ์แก่นักเรียนในโรงเรียน การค้นพบนี้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่านักเรียนชั้นประถมศึกษามีความสุขที่ได้รับโอกาสการเรียนรู้ศิลปะนอกชั้นเรียน พบศิลปินที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Ogden, 2011) ด้วยวิธีการเหล่านี้ครูในชั้นเรียนในชั้นประถมศึกษามีส่วนช่วยในการพัฒนา นักเรียนทั้งตัวด้วยศิลปะ (Upitis, 2011)

Tanira et al (2012) เสนอแนวคิดพื้นฐานในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ศิลปะในโรงเรียน ดังนี้

1) การจัดพื้นที่ในการเรียนรู้สำหรับการสอนที่ต้องใช้การมอง สี สัน รูปภาพ เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน มีตัวอย่างสำหรับการสร้างงานที่สร้างสรรค์ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับอิทธิพลของศิลปะในโลก

2) จัดเตรียมเครื่องมือหรืออุปกรณ์การสอนที่สื่อสารกับนักเรียนผ่านการมองเห็นวัสดุ การสร้างผลงานมีคุณภาพ สร้างโอกาสการคิดสร้างสรรค์ผลงานอย่างหลากหลาย

3) นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะ อิทธิพลของภาพที่สื่อให้เห็นวิถีชีวิตของคนในชุมชน รุ่นต่าง ๆ การบันทึกประวัติศาสตร์ผ่านเรื่องเล่าประกอบภาพ ความสำคัญของการศึกษาศิลปะและ สิ่งอำนวยความสะดวกในการสร้างผลงาน

4) ศึกษาแหล่งรวมผลงานสร้างสรรค์ ลักษณะของภาพ วัฒนธรรมการมองเห็นภาพ ที่เป็นพื้นฐานความคิด การอ่านออก เขียนได้ การศึกษาวิถีชีวิตชุมชน พิพิธภัณฑ

5) การพบผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือสาธิตการสร้างผลงาน

6) จัดพื้นที่ส่วนตัว จัดเวลาในการสร้างสรรค์ผลงานและนำเสนอผลงาน

Arts Education Partnership and National Association of Elementary School Principals (2018) กล่าวว่า มนุษย์เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวผ่านกิจกรรมศิลปะ ผู้บริหารโรงเรียนมี บทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นใจว่านักเรียน กลยุทธ์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนสามารถใช้เพื่อเพิ่ม การศึกษาทางศิลปะแก่นักเรียน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1) กำหนดนโยบายด้านการสอนศิลปะในโรงเรียน โดยตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน ดังนี้

1.1) กำหนดโครงการศิลปะ

1.2) สำรวจแนวทางต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการ

1.3) ทำให้การเรียนรู้ทางศิลปะสามารถมองเห็นได้

1.4) เชิญชวนพ่อแม่ให้มีส่วนร่วมในการเรียนศิลปะ

2) สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนรู้ศิลปะ ดังนี้

2.1) นำกิจกรรมศิลปะเข้าสู่กระบวนการสอนทุกวัน

2.2) พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความสามารถในการใช้ศิลปะเป็นฐาน

2.3) สนับสนุนให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ศิลปะทั่วทั้งโรงเรียน

2.4) การรับพนักงานหรือการจ้างครูสอนศิลปะเพื่อความยั่งยืนในโรงเรียน

2.5) มีส่วนร่วมกับชุมชนการเรียนรู้ศิลปะในท้องถิ่น

3) สนับสนุนการใช้เวลาและทรัพยากรให้เพียงพอ ดังนี้

3.1) จัดสรรสื่อการเรียนรู้ที่ใหม่ที่พร้อมของนักเรียน

3.2) หาแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนทรัพยากร

3.3) ปรับตารางเวลาและเปลี่ยนพื้นที่ใหม่เพื่อกระตุ้นความคิด

3.4) ใช้เวลาหลังเลิกเรียน เวลาว่างหรือวันหยุด

3.5) สร้างทรัพยากรของชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระตุ้นความคิด

Preston (2018) กล่าวว่า วิธีการเพิ่มทักษะทางศิลปะของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ต้นทุนต่ำในการบริหารจัดการในโรงเรียน ผู้บริหารควรดำเนินการ 3 ประเด็น คือ 1) การตั้ง จุดมุ่งหมายในโรงเรียนให้ชัดเจนในการสนับสนุนทางศิลปะ เช่น การตั้งงบประมาณสนับสนุนการใช้

ศิลปะเป็นฐานจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยทุกคนมีส่วนร่วม 2) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่จุดประกายการสร้างงานศิลปะ เช่น การสอนศิลปะในทุกชั้นเรียน การใช้ทรัพยากรทางศิลปะในชุมชนรวมทั้งการพบศิลปินหรือผู้มีความสามารถทางศิลปะ 3) การเพิ่มเวลาและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เช่น การใช้เวลาวางหลังเลิกเรียน การระดมเงินทุนเพื่อการจัดหาสื่ออุปกรณ์ เป็นต้น

Artsedge, part of the Rubenstein Arts Access Program(2018) กล่าวว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นวัยที่มีอิสระและให้ความสำคัญกับกิจกรรมนอกบ้าน ค้นหาตัวตนของตัวเอง ศิลปะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในโรงเรียน เพราะเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน สร้างสรรค์ผลงานที่เป็นอัตลักษณ์ ช่วยให้ทำกิจกรรมในโรงเรียนได้ ใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อน ๆ ครู หรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ ในโรงเรียน ทักษะที่นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จากกิจกรรมศิลปะคือ นักเรียนมีความพยายาม อดทนรอความสำเร็จ ฝึกการแก้ปัญหาในชั้นเรียน พัฒนาทักษะทางสังคมขณะทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่น ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานการดำเนินชีวิตได้ มีข้อค้นพบนักเรียนที่เรียนวิชาศิลปะเป็นเวลาสี่ปีในโรงเรียนมัธยมศึกษาทำคะแนนได้สูงกว่าคะแนนทดสอบมาตรฐานของอเมริกา(Standardized test) มาก เมื่อเทียบกับนักเรียนที่ได้รับการฝึกฝนทักษะทางศิลปะ เป็นเวลา 6 เดือน หรือน้อยกว่า

การจัดห้องเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความสำคัญมาก ครูควรให้ความสำคัญกับประเด็น ดังนี้ 1) การสื่อสารผ่านภาษามือเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่เรียนในชั้นเรียน 2) การใช้คลิปวิดีโอที่มีคำบรรยายที่ตรงกับเนื้อหาที่แท้จริง เป็นประโยชน์มากกว่าการดูวิดีโอที่มีลำโพงออกมา เพราะจะทำให้นักเรียนรู้เนื้อหานั้นยากขึ้น 3) การสนับสนุนให้มีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนจะให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่มกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนด้านทักษะทางสังคม และช่วยให้นักเรียนลดการพึ่งพาลำโพงภาษามือ 4) การเพิ่มเวลาในการเรียนรู้เนื้อหาแต่ละครั้ง เนื่องจากนักเรียนจะใช้เวลาในการประมวลผลความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา มากกว่านักเรียนทั่วไป การให้ออกาสนักเรียนในการลงมือปฏิบัติและนำเสนอผลการเรียนรู้จะช่วยให้ครูเติมเต็มความเข้าใจของนักเรียนก่อนขึ้นบทเรียนใหม่ 5) การใช้สื่อสนับสนุนการเห็น เช่น ภาพจริง ปากกาเน้นข้อความ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจได้ง่าย จดจำประเด็นสำคัญในการเรียนการสอนได้ (Schukei, 2017)

Schukei (2017) กล่าวว่าศิลปะช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดและสร้างโอกาสในการพูดคุยหรือนำเสนอเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนกำลังทำหรือตั้งใจว่าจะทำ งานศิลปะช่วยให้นักเรียนเห็นภาพรวม การมองเห็นภาพ ช่วยให้นักเรียนจดจำเนื้อหาสาระได้ ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านวิชาการ เช่น เนื้อหาคณิตศาสตร์ หลักภาษา ไวยากรณ์และการสะกดคำ ซึ่งสามารถสอนให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บกพร่องทางภาษาและการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านกระบวนการทางศิลปะ โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เนื่องจากนักเรียนไม่สามารถได้ยิน

เสียง เป็นการชดเชยการได้ยินผ่านการใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองมีความจำเป็นมาก การใช้รูปภาพประกอบการจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าใจ มีความสุขกับสิ่งที่ครูสอน นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นด้านวิชาการ เช่น ความจำ การจดจำ สัญลักษณ์ การสอนหลายครั้งในห้องเรียนประสบความสำเร็จจากการเรียนผ่านทักษะศิลปะรูปภาพ การวาดภาพ ขนาด มิติ รูปร่าง สี การใช้ศิลปะแบบภาพนิ่งในบริบทที่แตกต่างกันช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น

กล่าวโดยสรุป การส่งเสริมการใช้กระบวนการศิลปะและประสบการณ์ทางด้านการศึกษานักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการมองเห็นและการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การพัฒนาความสามารถทางศิลปะนักเรียนจะเริ่มจากการรับรู้ ทำความเข้าใจ การจำแนกแฉกแจ่ง การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเกิดความคิดสร้างสรรค์ การใช้เวลาสำหรับทัศนศึกษา ศึกษาชิ้นงานหรือเยี่ยมชมนิทรรศการศิลปะ การสนทนาแลกเปลี่ยนกับศิลปินหรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ มีการเชื่อมต่อศิลปะกับการเรียนรู้ศาสตร์สาขาอื่น ๆ การนำเสนอความคิดผ่านชิ้นงานอย่างมีความหมาย กิจกรรมศิลปะจึงสอดคล้องกับการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ การลงมือปฏิบัติ การสอนซ้ำเนื้อหา สื่อที่มองเห็นได้ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาความสามารถทางศิลปะ 5 ด้าน ได้แก่ การสื่อความหมาย เทคนิควิธีการ การจัดองค์ประกอบ ศิลป์หรือการจัดภาพ ความประณีตและเรียบร้อย ความคิดสร้างสรรค์ โดยเพิ่มเวลาทำกิจกรรมให้มากขึ้น

3. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

การประเมินเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อค้นหาคุณค่าของความจริงภายใต้บริบทที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์ครั้งนี้ ผู้ประเมินจึงได้ทบทวนวรรณกรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยทำความเข้าใจ ความหมายของการประเมิน ความสำคัญ รูปแบบของการประเมิน สำหรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติการประเมิน ดังนี้

3.1 ความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการมีวัตถุประสงค์หลัก คือ ต้องการข้อมูลที่บ่งชี้ว่าโครงการที่ดำเนินการนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่หรือเป็นโครงการที่คุ้มค่าต่อการตัดสินใจในการดำเนินการหรือไม่ รวมถึงการศึกษาว่าในการดำเนินการโครงการมีปัญหาที่ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขในเรื่องอะไรบ้างและเป็นโครงการที่มีคุณค่ามากน้อยเพียงใด

ความหมายของการประเมินโครงการ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการ ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

เชาว์ อินโย (2553) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่าเป็นกระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าโดยการค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากชุดของกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบมาประกอบการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินการนั้นว่าบรรลุวัตถุประสงค์ หรือไม่ ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการ

บุญมี พันธุ์ไทย (2554) ให้ความหมายว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่ได้มาซึ่งสารสนเทศที่ใช้ในการจัดสินใจปรับปรุงโครงการในการตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ว่าผลเป็นไปตามเป้าหมายของโครงการหรือไม่ควรดำเนินโครงการต่อไปหรือยุติโครงการ

ศิริชัย กาญจนวาสี (2554) ให้ความหมายว่า การประเมินเป็นกระบวนการสร้างสรรค์สังคมที่สอดคล้องกับแนวทางประชาธิปไตย โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาและสร้างประโยชน์สุขแก่สังคมการประเมินเกี่ยวกับการกำหนดคุณค่าของสิ่งที่สนใจภายใต้บริบทของสังคมที่ทำการศึกษ สำหรับการเข้าถึงคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ภายใต้บริบทนั้น ๆ ขึ้นอยู่กับระบบความเชื่อและประสบการณ์ของนักประเมินว่าต้องการใช้มาตรการลักษณะใดทำการตัดสินคุณค่า

สุวิมล ว่องวานิช(2558) ให้ความหมายการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลของโครงการ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินโครงการเป็นตัว ช่วยในการตัดสินใจว่าโครงการดังกล่าวนั้นสมควรได้รับการขยายงาน สนับสนุนให้คงอยู่ต่อไป หรือสมควรระงับการดำเนินการ การประเมินจะต้องให้ได้ข้อมูลที่ช่วยผู้บริหารตัดสินใจในการ เลือกลงทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหา ผลของการประเมินควรจะสามารถนำไปช่วยปรับปรุง โครงการให้ดีขึ้น

Stufflebeam and Shinkfield(2007) ได้ให้ความหมายของการประเมินว่าเป็นวิธีการศึกษาหรือสืบค้นหาคุณค่าของสิ่งที่มีประเมินอย่างเป็นระบบการประเมินจึงเป็นกระบวนการที่จัดทำนำเสนอสารสนเทศและนำไปประยุกต์ใช้ในการอธิบายและการตัดสินคุณค่าและคุณประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินงานโครงการ

Policy Innovation and Accountability Office (2018) กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการที่มีระบบช่วยผู้บริหารและผู้มีอำนาจตัดสินใจอื่น ๆ ในการประเมินความเหมาะสมและประสิทธิผลของโครงการ เพื่อประเมินกรณีการจัดตั้งโครงการใหม่หรือส่วนขยายของโครงการที่มีอยู่และเพื่อตัดสินใจว่าทรัพยากรสำหรับโครงการควรดำเนินต่อไปในระดับปัจจุบัน จำเป็นต้องเพิ่มหรือลดทรัพยากรหรือเลิกใช้ทรัพยากร การประเมินโครงการไม่ได้ประเมินว่าความคิดริเริ่มนั้นประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของการสร้างข้อมูลและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จของโครงการ เหตุผลจำเป็น ผลการประเมินสามารถนำไปสู่การส่งมอบเป็นโปรแกรมหรือกิจกรรมที่มีประสิทธิผลแก่หน่วยงานหรือองค์กรต่อไป ประโยชน์ของการประเมินผลของการประเมินโครงการ ได้แก่ การเพิ่มโอกาสในการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการริเริ่มโครงการใหม่ การกำหนดทรัพยากรที่จัดสรรให้ผลประโยชน์สูงสุดสำหรับกลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การค้นพบสาเหตุที่ส่วนประกอบของ

โครงการที่ริเริ่มทั้งที่ได้ผลและไม่ได้ผล และการประเมินจะทำให้การระบุประเด็นหรือจุดที่ต้องปรับปรุง เพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

กล่าวโดยสรุป การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบเพื่อสรุปผลว่าโครงการนั้น ๆ ได้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพเพียงใดและพิจารณาปัจจัยให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นเพื่อการดำเนินงานต่อไป หรือจะยุติการดำเนินงานโครงการ

ความสำคัญของการประเมินโครงการ

ในส่วนความสำคัญของการประเมินโครงการนั้น เซาว์ อินโย (2553) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการประเมินโครงการ ไว้ว่า การประเมินโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เป็นกระบวนการที่มีระบบเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ เพื่อตัดสินความสำเร็จของโครงการ การประเมินโครงการเป็นการดำเนินงานที่ไม่ใช่ความพยายามในการสร้างทฤษฎี หรือพัฒนาความรู้ทางสังคมศาสตร์ การประเมินโครงการที่นำมาใช้นั้นเป็นการเตรียมสารสนเทศ เพื่อใช้ในการปรับปรุงโครงการทางสังคม เหตุผลสำคัญที่จำเป็นต้องประเมินโครงการ คือ ทำให้ได้ทราบว่าโครงการประสบความสำเร็จหรือไม่ มีวิธีการใดบ้างที่จะทำให้การดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

พิสนุ พงศ์ศรี (2556) ที่ได้สรุปความสำคัญของโครงการคือ 1) เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะนำไปสู่ปรากฏการณ์ที่ต้องการจะให้เกิดขึ้น ในอนาคตอย่างมีระบบ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ 2) ทำให้การกำหนดลำดับขั้นของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องทำให้ต่อเนื่อง สอดคล้องกัน อย่างมีประสิทธิภาพประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ และมีประสิทธิผล 3) ทำให้เกิดการประสานระหว่างผู้ปฏิบัติงานหรือหน่วยงานปฏิบัติเกี่ยวข้องไม่ให้กิจกรรมบางอย่างขาดหายไปหรือซ้ำซ้อนกัน และ 4) ทำให้เกิดการประเมินผลอย่างมีขั้นตอน และมีขั้นตอน และมีคุณภาพที่ดี ทำให้ได้สารสนเทศจากการประเมินที่เป็นประโยชน์

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการมีความสำคัญต่อการวางแผน การจัดทำโครงการต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำผลการประเมินโครงการมาตัดสินใจวางแผนบริหารงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

นอกจากนี้การประเมินโครงการยังมีความสำคัญต่อองค์กร กล่าวคือ การประเมินโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อการหาแนวทางตัดสินใจ (Decision Making) มิได้มีเป้าหมายเพื่อการค้นหาสะสมความรู้ของการวิจัยทั่วไป แต่มุ่งไปสู่การค้นหาสิ่งที่โครงการได้ดำเนินไปแล้ว สิ่งใดที่ควรจะทำต่อไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการและศึกษาว่าระหว่างดำเนินโครงการนั้นมีปัญหาใดบ้างที่ควรปรับปรุงเพื่อบรรลุเป้าหมายของโครงการ การประเมินโครงการจึงมีความสำคัญต่อองค์กรอย่างมาก ดังนี้ (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2556)

1) ช่วยในการติดตามการดำเนินนโยบายสาธารณะ โดยทั่วไปหน่วยงานภาครัฐไม่รู้ว่าแผนงานได้รับการสั่ง การ ปฏิบัติ และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ จะมีอิทธิพลอย่างไรต่อแผนงานการ

ประเมินผลก็จะช่วยทำให้คำถามเกี่ยวกับการจัดองค์การ ประสิทธิภาพการปฏิบัติ การนำไปใช้อย่างกว้างขวางตลอดจนการสนับสนุนด้านการเงิน การสนับสนุนจากกลุ่มผลประโยชน์ได้รับคำตอบที่ชัดเจนมากขึ้นและสามารถนำมาปรับปรุงการดำเนินนโยบายทั้ง ในระยะสั้น และระยะยาวต่อไป

2) เป็นเครื่องมือในการประเมินความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานของรัฐบาล เมื่อมีการติดตามการดำเนินนโยบายสาธารณะแล้วก็จะทราบความก้าวหน้าการปฏิบัติตามนโยบายโดยจะทราบการทำงานอย่างมีระบบจึงต้องอาศัยข้อมูล ข่าวสารจากการประเมินผล

3) ทำให้การกำหนดนโยบายมีเหตุผลมากขึ้น เนื่องจากการกำหนดนโยบายสาธารณะส่วนใหญ่ดำเนินจากความคิดทางการเมือง เมื่อมีกฎหมายหรือนโยบายผ่านความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติและประกาศใช้แล้ว นักการเมืองก็จะพยายามติดตามผลการดำเนินนโยบายของตนเมื่อมีการประเมินผลแล้ว ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ตลอดจนผลตอบแทนที่ได้จากนโยบายมีความชัดเจนมากขึ้น การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการดำเนินนโยบายก็จะดำเนินการตามข้อสรุปจากการประเมินผลลดความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองและหน่วยราชการที่ปฏิบัติการลงได้ซึ่งข้อมูลนั้นเป็นข้อเท็จจริงจากการประเมินผล

4) เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการตัดสินใจให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เนื่องจากการประเมินผลนโยบายสาธารณะจะต้องมีการตรวจสอบหลักฐานอ้างอิงอย่างละเอียดและมีการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อการตัดสินใจ

5) ประหยัดงบประมาณ การประเมินผลที่ถูกต้องเป็นกลาง ถูกหลักวิชาการไม่มีอคติจะได้ข้อเท็จจริงที่แสดงว่า นโยบายสาธารณะที่กำหนดมีข้อดี ข้อบกพร่องอย่างไร และแก้ไขในส่วนใดก็จะประหยัดงบประมาณลงได้

6) เกิดการปรับปรุงองค์การและแผนงาน ก็จะสามารถทราบขอบเขตและทิศทางของแผนงานว่ามีจุดที่ควรแก้ไขอะไรบ้าง ซึ่งเป็นหลักฐานที่มีเหตุผลในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์การหรือแผนงานให้สนองต่อการบรรลุเป้าหมายของนโยบายได้

7) การควบคุมและความร่วมมือ (Oversight and compliance) นักประเมินก็สามารถช่วยให้ผู้ให้การสนับสนุนเงินทุนโดยควบคุมแผนงานและทำให้พนักงานและผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อนโยบายซึ่งการประเมินผลการควบคุมและความร่วมมือเป็นเครื่องชี้ว่าแผนงานเป็นไปตามความคาดหวังหรือไม่ มีการวัดผลลัพธ์ว่าเป็นไปตามความต้องการหรือการนำนโยบายไปปฏิบัติสอดคล้องกับกฎเกณฑ์และกฎหมายที่ออกมาใช้หรือไม่

8) การพัฒนาความรู้ (Knowledge development) ในบริบทของนโยบายมีความพยายามจะทดสอบทฤษฎีและข้อเสนอเกี่ยวกับกระบวนการและกลไกทางสังคม สิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดการพัฒนาความรู้และได้ข่าวสารจากการประเมินผล การพัฒนาความรู้อาจเกิดมาจากการศึกษา

ว่าสาเหตุและการดำเนินงานในแผนงานต่างๆ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับทฤษฎีอะไรหรือมีวิธี ทางที่ดีกว่านี้ ในการดำเนินการต่างๆ หรือไม่

ประโยชน์ของการประเมินโครงการ

ยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556) ชี้ให้เห็นประโยชน์ของการประเมินโครงการ ไว้ดังนี้

1) เป็นเครื่องมือของการรับรองคุณภาพในการให้บริการ ถึงแม้จะไม่สามารถประกัน ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูงสุดของโครงการได้ แต่ก็สามารถจะรับรองคุณภาพของการ ให้บริการในระดับหนึ่งได้ ด้วยเหตุนี้ องค์กรที่เป็นเจ้าของโครงการต่าง ๆ จำนวนมาก จึงเห็น ความจำเป็นที่ต้องใช้วิธีประเมิน โครงการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่น่าเชื่อถือจากบุคคล ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากประชาชนทั่วไปด้วย

2) ช่วยให้ผู้สนับสนุนด้านเงินลงทุนได้รับทราบปัญหาหรืออุปสรรค ในการดำเนินงาน ของโครงการ โดยอาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์จากสภาพการณ์ที่เป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่ จัดขึ้นเพื่อการกุศล เช่น โครงการอาหารกลางวันสำหรับ นักเรียนนักเรียน ที่ด้อยโอกาส จากการ ประเมินโครงการดังกล่าว ย่อมทำให้ทราบว่า ทุนที่ได้รับการสนับสนุนจาก โครงการนี้มีจำนวน เพียงพอหรือไม่ นักเรียนนักเรียนที่เข้ารับบริการจากโครงการประเภทนี้มี ความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่ พึงพอใจในด้านใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อจะได้หาทางปรับปรุงหรือแก้ไข ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในโอกาสต่อ ๆ ไป

3) ช่วยให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าสำหรับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานที่ต้องพิจารณาจัดสรรเงินทุนเพื่อให้การสนับสนุนโครงการ เช่น สำนัก งบประมาณแผ่นดิน เป็นต้น จะเห็นได้ว่า ก่อนที่จะมีการอนุมัติงบประมาณให้แก่โครงการใด ๆ ทางสำนักงบประมาณ แผ่นดินก็มักจะขอข้อมูลสารสนเทศที่เป็นผลการประเมินจากหน่วยงานซึ่งจัดทำโครงการเหล่านั้นไป ประกอบการพิจารณาด้วยเสมอ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดสรรเงิน งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการที่เป็นจริง

4) ช่วยชี้ให้เห็นความสำคัญของแต่ละโครงการตามลำดับก่อนหลัง โดยสามารถจะทราบ ได้ว่า โครงการใดมีความจำเป็นเร่งด่วนกว่ากัน ทั้งนี้เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการ คัดเลือกโครงการ ตลอดจนช่วยลดความกดดันจากอำนาจทางการเมือง อันเนื่องมาจากโครงการ มีจำนวนมาก (ทั้งจาก การขยายโครงการและโครงการที่ต่อเนื่อง) แต่เงินทุนสนับสนุนมีจำนวน จำกัด ดังนั้นการประเมิน โครงการต่าง ๆ อย่างมีระบบและครบทุกขั้นตอนจะทำให้ได้ข้อมูล เชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือ ซึ่งจะช่วย ชี้แนะได้ว่า โครงการใดควรจะได้รับพิจารณาให้การสนับสนุนก่อนและโครงการใดควรจะให้ การสนับสนุนในลำดับถัดไป เป็นต้น

5) ช่วยให้ได้ข้อมูลป้อนกลับจากผู้รับบริการ ข้อมูลประเภทนี้ทำให้ ทราบถึงข้อจำกัด และปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาปรับปรุงโครงการ ตลอดจน เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ ที่ดีระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการ

6) การประเมินช่วยให้ทราบถึงผลผลิตของโครงการทั้งในด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไป ถึงแม้ว่าการดำเนินโครงการต่าง ๆ ล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ผลผลิตที่พึงประสงค์เป็นหลัก แต่ในความเป็นจริงแล้ว ก็อาจจะมีผลผลิตบางส่วนที่ไม่พึงประสงค์ เกิดตามมาด้วย

สมคิด พรหมจ้อย (2563) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินโครงการไว้ 6 ข้อ ดังนี้

1) ช่วยให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากร ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ ตลอดจนการตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรม

2) ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน กรณีที่มีการประเมินก่อนดำเนินโครงการ

3) ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานโครงการ

4) ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจและความล้มเหลวของโครงการเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่าจะดำเนินงานโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่จะยกเลิกหรือขยาย การดำเนินงานหรือไม่

5) ช่วยให้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการว่าเป็น อย่างไร คุ่มค่ากับการลงทุนหรือไม่ และ

6) เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการเพราะการประเมินโครงการด้วยตนเอง จะทำให้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงานจุดเด่นจุดด้อยและนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นว่าการดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายแผนงานหรือโครงการที่วางไว้หรือไม่

จะเห็นได้ว่าการประเมินโครงการมีประโยชน์ทั้งในส่วนที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของโครงการและการพัฒนากระบวนการดำเนินงานเพราะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบทำให้ได้สารสนเทศต่าง ๆ นำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวางแผน ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรที่จำเป็น และช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์กรด้วย

3.2 ประเภทและรูปแบบของการประเมินโครงการ

จากการที่นักวิชาการได้นำเสนอแนวทางการประเมินที่หลากหลาย จึงทำให้มีการนำเสนอรูปแบบในการประเมินที่แตกต่างกันออกไป ผู้ประเมินจึงขอเสนอรายละเอียด ประเภทและรูปแบบของการประเมินโครงการ ดังนี้

3.2.1 ประเภทของการประเมิน

สมคิด พรหมจ้อย (2563) ได้แบ่งประเภทของการประเมิน ไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1) แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1) การประเมินเพื่อการปรับปรุงหรือบางครั้ง เรียกว่า การประเมินความก้าวหน้า (Formative evaluation)

1.2) การประเมินเพื่อสรุปผล เรียกว่า การประเมินรวมสรุป (Summative evaluation)

2) แบ่งตามหลักยึดในการประเมิน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 การประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Goal-Based evaluation) เป็นการประเมินที่ว่าทำได้บรรลุของโครงการหรือไม่ โดยทราบก่อนประเมินว่าโครงการนี้มีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง

2.2 การประเมินที่อิสระไม่ยึดวัตถุประสงค์ของโครงการ (Goal-Free evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งหมดโดยไม่ทราบวัตถุประสงค์ของโครงการนี้มีอะไรบ้าง

3) แบ่งตามลำดับเวลาที่ประเมิน มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ประเมินก่อนเริ่มปฏิบัติการ (Pre-Implementation Evaluation) เพื่อวางแผนโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง

3.2 การประเมินระหว่างการปฏิบัติงาน (Implementation Evaluation) เพื่อกำกับติดตามการนำโครงการไปปฏิบัติ ถือเป็นประเมินที่มีลักษณะเฉพาะโครงการ จึงควรเลือกใช้เกณฑ์สัมบูรณ์สำหรับตัดสินคุณค่า

3.3 การประเมินหลังเสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน (Post-Implementation Evaluation) เพื่อสรุปผลของโครงการ ถือเป็นประเมินที่ผูกพันกับการตัดสินเชิงสรุปเปรียบเทียบกับเลือกระดับโครงการ จึงควรเลือกใช้เกณฑ์สัมพัทธ์สำหรับการตัดสินคุณค่าของโครงการเปรียบเทียบกับปกติวิสัยของประสิทธิผล และ/หรือประสิทธิภาพของโครงการเดิม หรือโครงการอื่นที่มีธรรมชาติคล้ายคลึงกัน

รัตนะ บัวสนธ์ (2555) แบ่งการประเมินเป็น 5 ประเภทใหญ่ ๆ ตามเกณฑ์ที่ใช้แบ่ง ดังนี้

1. แบ่งตามวัตถุประสงค์การประเมินและช่วงเวลาของโครงการ หากแบ่งตามเกณฑ์นี้การประเมินก็มี 3 ประเภท ได้แก่

1.1 ประเมินก่อนดำเนินโครงการหรือก่อนนำโครงการไปใช้ (Pre - Evaluation Program or Ex-Ante Evaluation Program) ซึ่งเป็นการประเมิน โดยมีวัตถุประสงค์

1.2 ประเมินขณะดำเนินโครงการ (Formative, Process, On-Going or Monitoring Evaluation Program) เป็นการประเมินโครงการขณะที่กำลังดำเนินการอยู่ เพื่อ

พิจารณา เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานในโครงการ หรือประเมินเพื่อกำกับติดตามการดำเนินงานของโครงการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้

1.3 ประเมินสิ้นสุดโครงการ (Post or Summative Evaluation Program) เป็นการประเมินเมื่อโครงการได้ดำเนินการมาครบตามระยะเวลาที่กำหนดออกแบบไว้ โดยมุ่งพิจารณาผลสำเร็จของโครงการเป็นหลัก

2. แบ่งตามเป้าหมายที่ยึด ถ้าแบ่งเช่นนี้ การประเมินก็จะประกอบด้วย 2 ประเภท ได้แก่

2.1 การประเมินที่ยึดเป้าหมายของโครงการเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบกับผลสำเร็จของโครงการ ซึ่งเรียกว่าการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal - Base Evaluation)

2.2 การประเมินที่ไม่ยึดหรือเป็นอิสระจากเป้าหมาย (Goal-Free Evaluation) โดยที่การประเมินแบบนี้จะพิจารณาจากผลทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากโครงการ แม้ว่าผลดังกล่าวนั้นจะเป็นหรือไม่เป็นไปตาม เป้าหมายของโครงการก็ตาม

3. แบ่งตามปรัชญาหรือความเชื่อพื้นฐาน การแบ่งเช่นนี้อาศัยพื้นฐานทางปรัชญาหรือความเชื่อเกี่ยวกับความจริงของคุณค่าและวิธีการเข้าถึงความจริงของคุณค่า ในการประเมินดังกล่าวผ่านมาในหัวเรื่องเกี่ยวกับปรัชญาการประเมินและคุณค่าการประเมิน ดังนั้นจึงแบ่งประเภทของการประเมินได้ 2 ประเภท คือ

3.1 การประเมินตามวิธีการเชิงระบบหรือแบบปรนัยนิยม

3.2 การประเมินตามวิธีการเชิงธรรมชาติหรือแบบอัตนัยนิยม

4. แบ่งตามผู้ประเมินหรือหน่วยงานผู้รับผิดชอบทำการประเมินก็จะแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

4.1 การประเมินภายใน (Internal Evaluation)

4.2 การประเมินภายนอก (External Evaluation)

5. แบ่งตามวิธีการและลักษณะข้อมูลที่มุ่งประเมินก็แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

5.1 การประเมินเชิงคุณภาพ (Qualitative Evaluation)

5.2 การประเมินเชิงปริมาณ (Quantitative Evaluation)

5.3 การประเมินแบบผสมผสาน (mixed evaluation)

พิชิต ฤทธิจรูญ (2559) ได้จำแนกประเภทของการประเมินโครงการ 5 เกณฑ์ ดังนี้

1. การจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ได้แก่

1.1 การประเมินความก้าวหน้า

1.2 การประเมินสรุปผลรวม

2. การจำแนกตามหลักที่ยึดในการประเมิน

2.1 การประเมินแบบอิงวัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการ

2.2 การประเมินแบบไม่อิงวัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการ

3. การจำแนกตามช่วงระยะเวลาการบริหารโครงการ

3.1 การประเมินก่อนการดำเนินโครงการ (Intrinsic Evaluation)

3.1.1) การศึกษาความเหมาะสมของโครงการ โดยพิจารณาปัญหา ความจำเป็นของการจัดทำโครงการ อาจใช้เทคนิคการประเมินความต้องการความจำเป็น หรือ ใช้เทคนิคการศึกษาความเป็นไปได้ ซึ่งเป็นการพิจารณาสภาพความพร้อมของการจัดทำโครงการ ในด้านต่าง ๆ ที่จะทำให้มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง

3.1.2) การวิเคราะห์โครงการหรือหรือการประเมินร่างโครงการ เป็นการพิจารณาเอกสารโครงการเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของสิ่งที่กำหนด ความสอดคล้อง ระหว่างหัวข้อต่าง ๆ ตั้งแต่หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินการ ฯลฯ เพื่อให้โครงการที่เสนอมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.2 การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ (On-Going Evaluation)

3.3 การประเมินหลังการดำเนินโครงการ (Pay-Off Evaluation)

3.3.1) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้น (Outcome) และผลกระทบ (Impact) โครงการ

3.3.2) เป็นการประเมินผลสรุปรวมของโครงการทั้งหมด (Summative Evaluation)

4. การจำแนกตามสิ่งที่ถูกประเมินได้ แบ่งการประเมินเป็น 4 ประเภท คือ

4.1 การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมาย สภาพเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาและความต้องการของบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่า มีความสอดคล้องเอื้อต่อการจัดทำโครงการ หรือไม่ ตลอดจนความเป็นไปได้และข้อจำกัดต่าง ๆ ในการดำเนินโครงการ สารสนเทศที่ได้มาใช้ ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการให้มีความสอดคล้องกับนโยบาย หน่วยเหนือ และบริบทหรือสภาพขององค์กรที่จะจัดทำโครงการ

4.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินความพร้อม ทั้งในเชิงคุณภาพและความพอเพียงของทรัพยากรต่าง ๆ ก่อนเริ่มโครงการว่า มีทรัพยากรพร้อมที่จะดำเนินโครงการได้หรือไม่ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีดำเนินโครงการและวิธีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินโครงการสามารถ บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้

4.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินขณะดำเนินงาน เพื่อประเมินความก้าวหน้าของโครงการ และศึกษาปัญหา อุปสรรคในการดำเนินโครงการ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจ เพื่อปรับปรุงการดำเนินโครงการ ให้มีประสิทธิภาพ

4.4 การประเมินผลผลิตหรือผลงาน (Product Evaluation) เป็นการประเมินหลังจากการดำเนินโครงการสิ้นสุดแล้ว ประกอบด้วย การประเมินผลลัพธ์ (Output Evaluation) โดยพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิตเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของ โครงการและการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) โดยเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ของ แผนงานหรือองค์การ สารสนเทศที่นำมาใช้ในการตัดสินใจคุณค่าของผลผลิตของโครงการ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อการตัดสินใจว่าควรคงไว้ ปรับขยายหรือล้มเลิกโครงการ

5. การจำแนกตามผู้ประเมิน

5.1 การประเมินโดยผู้ประเมินภายใน (Internal Evaluation) เป็นการประเมินโดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กร

5.2 การประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก (External Evaluation) เป็นการประเมินโดยบุคลากรภายนอกองค์กร

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556) จำแนกประเภทของการประเมินเป็น 4 ประเภท คือ

1) การประเมินความต้องการที่จำเป็น (Need Assessment) เป็นการวางแผนก่อนดำเนินโครงการ เพื่อให้สามารถตอบคำถามต่างๆ ได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริง นักประเมินเชื่อว่าการวางแผนโครงการจำเป็นต้องจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประเมิน ก่อนนำโครงการไปสู่ขั้นปฏิบัติ ทำให้มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการที่จำเป็นอย่างถูกต้อง โดยอาศัยเทคนิคที่สามารถวัดและประเมินความต้องการ ที่เหมาะสมได้ในเชิงปริมาณรวมทั้งเทคนิคอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการประเมินความต้องการได้ เช่น การใช้ข้อมูลจากกระเปาะสนทนาที่มีอยู่ หรือการสังเคราะห์สารสนเทศที่มีอยู่ เป็นต้น

2) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) หลักการประเมินกระบวนการก็คือ เมื่อโครงการได้รับการพัฒนาและเริ่มดำเนินการแล้ว นักประเมินต้องย้อนกลับไปทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบว่าโครงการนั้นได้ปฏิบัติไปตามทุกขั้นตอนที่ได้ออกแบบไว้และจัดกิจกรรมตรงตามที่กำหนดไว้ในโครงการหรือไม่ ถึงแม้ว่าการประเมินกระบวนการมิได้บ่งชี้ถึงความสำเร็จของโครงการ แต่ก็มีความสำคัญต่อผู้รับผิดชอบโครงการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเงินทุนที่จะนำมาสนับสนุนโครงการ หรือนำมาใช้เพื่อขยายโครงการ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีข้อมูลเบื้องต้นจากการประเมินดังกล่าว เพื่อจะได้ทราบว่าโครงการนั้น ๆ มีแผนงานที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงเพียงใด และน่าจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพราะได้เคยให้บริการกับกลุ่มเป้าหมายที่วางไว้ก่อนแล้ว เป็นต้น นอกจากนั้น เมื่อมีการประเมินกระบวนการของโครงการแล้ว สิ่งสำคัญก็คือ เป็นการเปิด

โอกาสให้ผู้อำนวยการโครงการสามารถจะปรับการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการได้อย่างสมเหตุสมผลด้วย

3) การประเมินผลผลิต นักประเมินจะต้องแสดงแนวทางในการวัดผลสำเร็จของโครงการให้น่าเชื่อถือ มีการวัดที่แม่นยำมีผลการวัดที่ตรงกับความเป็นจริง และมีความคงที่ด้วย สำหรับ วิธีการวัดนั้น อาจต้องใช้การออกแบบตามวิธีวิจัยที่ซับซ้อน คล้ายกับการออกแบบโครงการวิจัยเชิงทดลอง ส่วนการกำหนดความสำเร็จของโครงการ ยังมีความเห็นแตกต่างกันตามกลุ่มของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานที่สนับสนุนเป็นทุน บุคลากรของโครงการ และผู้รับบริการ ซึ่งแต่ละกลุ่มมีระดับของการยอมรับความสำเร็จที่ต่างกันไป ดังนั้น นักประเมินจึงต้องหาตัวบ่งชี้ที่สามารถเป็นที่ยอมรับของทุกกลุ่มและมีความเป็นไปได้สำหรับการประเมินผลผลิตด้วย

3.2.2 รูปแบบของการประเมิน

รูปแบบการประเมินเป็นกรอบหรือแนวความคิดสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือรายการประเมิน ซึ่งมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับข้อตกลงเบื้องต้น ซึ่งนักวิชาการทางด้านการประเมินได้เสนอกรอบความคิดให้ผู้ประเมินได้เลือกใช้หลาย โดยทั่วไปรูปแบบการประเมินแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Based Model)
- 2) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgmental Evaluation Model)
- 3) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision - Oriented Evaluation Model)

ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละรูปแบบ ดังนี้ (เชาว์ อินโย, 2553; บุญมี พันธุ์ไทย, 2554; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554; พิสนุ พงศ์ศรี, 2556)

1) รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Based Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังว่าได้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย กับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานโครงการว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ Tyler ซึ่งพัฒนาขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ.1950 ที่เน้นการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ แนวความคิดนี้เรียกว่า “แบบจำลองที่ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model or Objective) เรียกว่า Tyler’s Goal Attainment Model หรือการประเมินความสัมพันธ์ ประกอบด้วย ปรัชญา/จุดมุ่งหมาย (Philosophy and Purpose: P) กระบวนการ (Process: P) ผลผลิต (Product: P) ถ้าไม่บรรลุผลสำเร็จจะต้องมีการปรับปรุง แก้ไขให้มีความสอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของสังคม

2) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgmental Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดและวินิจฉัยคุณค่าของโครงการนั้น ๆ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ Provus, Stake และ Scriven

2.1) รูปแบบการประเมินโครงการของ Provus พัฒนาขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ.1971 เป็นการประเมินเปรียบเทียบผลการปฏิบัติการกับมาตรฐานหรือเป็นการค้นหาความไม่สอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับผลการปฏิบัติการของแผนงาน สามารถศึกษาได้จากการใช้แผนงาน คือ ความไม่สอดคล้องที่สัมพันธ์กับขั้นตอนต่าง ๆ 5 ขั้นตอน คือ

(1) ขั้นตอนการออกแบบโครงการ คือ การกำหนดปัจจัยที่ทำให้เกิดการดำเนินงาน กำหนด กระบวนการดำเนินงาน และกำหนดผลที่คาดหวังซึ่งจะได้รับจากการดำเนินงาน

(2) ขั้นตอนเตรียมพร้อมเป็นการนำปัจจัยที่ทำให้เกิดการดำเนินงานเข้าสู่กระบวนการ

(3) ขั้นตอนกระบวนการที่ใช้เพื่อการดำเนินงาน

(4) ขั้นตอนผลผลิต

(5) ขั้นตอนวิเคราะห์เกี่ยวกับการลงทุน ถ้าจะดำเนินงานหรือเริ่มวงจรใหม่ ก็ต้องทำการออกแบบใหม่ โดยปรับปรุงให้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์การลงทุน ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานของปัจจัยเบื้องต้นใหม่

2.2) รูปแบบการประเมินโครงการของ Stake พัฒนาขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ.1975 ใช้แบบจำลองการสนับสนุน (Countenance Model) จำแนกข้อมูลการประเมินออกเป็น 2 ส่วน คือ เมตริกซ์บรรยาย (Description Matric) และเมตริกซ์การตัดสินคุณค่า (Judgment Matric) โดยก่อนบรรยายหรือตัดสินคุณค่าของโครงการใดๆ ควรวิเคราะห์หลักการและเหตุผลของโครงการนั้นๆ ด้วย ผู้ประเมินจะต้องรวบรวมข้อมูลที่แท้จริงให้ได้ เนื่องจากแหล่งข้อมูลมีมากมาย และวิธีการเก็บข้อมูลก็มีหลายวิธี ข้อมูลที่ต้องการ คือข้อมูลที่นำมาใช้เพื่อการอธิบาย และการตัดสินใจ ตามรูปแบบการประเมินนี้ ได้จำแนกสิ่งที่ต้องพิจารณาในการประเมินออกเป็น 3 ส่วน คือ (1) สิ่งนำหรือปัจจัยเบื้องต้น (Antecedents) หมายถึง สภาพเงื่อนไขหรือปัจจัยต่างๆ ในการดำเนินโครงการ (2) กระบวนการหรือการปฏิบัติ (Transaction) หมายถึง กิจกรรมดำเนินตามกิจกรรมที่ปฏิบัติ พฤติกรรมระหว่างบุคคลปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับอาจารย์ นักเรียนกับเรียน เป็นต้น (3) ผลลัพธ์หรือผลการดำเนินงาน (Outcome) หมายถึง ผลผลิตที่ได้จากโครงการ

2.3) รูปแบบการประเมินของ Scriven พัฒนาขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 เป็นการประเมินเพื่อการปรับปรุง หรือดูความก้าวหน้าของ โครงการโดยทำการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของโครงการ สิ่งที่ต้องพิจารณา คือ ความเป็นประโยชน์ คุ่มค่ากับค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ไปหรือไม่ ผลของโครงการจะให้ขวัญหรือกำลังใจ

หรือคุณธรรมแก่ผู้ร่วมโครงการ อย่างไร และค่าใช้จ่าย เป็นเรื่องที่สำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาความคุ้มค่า

3) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision – Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ Alkin และของ Stufflebeam

3.1) รูปแบบการประเมินของอัลไคน์ (Alkin) พัฒนารูปร่างขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1969 โดยเสนอรูปแบบการประเมินที่เรียกว่า CSE(Center for the study of Evaluation Approach) เป็นการประเมินเพื่อการตัดสินใจ ในการเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของโครงการ มี 5 ด้าน คือ (1) การประเมินระบบ (System Assessment) จะช่วยให้เรา สามารถกำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์ที่เหมาะสม สิ่งที่จะต้องศึกษาได้แก่ ความต้องการของ ประชาชน ชุมชนและสังคมที่มีต่อสภาพการณ์ปัจจุบัน (2) การประเมินการวางแผนโครงการ (Program Planning) เป็นการประเมินก่อนที่จะ มีการดำเนินโครงการ เพื่อหาข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการตัดสินใจพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมของโครงการ (3) การประเมินการนำไปใช้เพื่อการดำเนินโครงการ (Program Implementation) เป็นการประเมินขณะที่โครงการกำลังดำเนินงาน เพื่อตรวจสอบดูว่าการดำเนินโครงการนั้นเป็นไป ตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้วางแผนไว้หรือไม่ ผลที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับสิ่งที่วางแผนไว้ หรือคาดหวังไว้เพียงไร (4) การประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ (Program Improvement) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อมูลที่น่ามาใช้ในการดำเนินโครงการให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในทุก ๆ ด้านของโครงการ ตลอดจนผลกระทบของโครงการที่มีต่อโครงการอื่นเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงโครงการต่อไป (5) การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ (Program Certification) ขั้นตอนนี้การประเมินต้องหาข้อมูลข่าวสารรายงานต่อผู้มีอำนาจในการพิจารณาตัดสินใจคุณค่าของโครงการ และศักยภาพในการสรุปอ้างอิงไปสู่สถานการณ์อื่น ๆ หรือนำไปใช้กับโครงการในสถานการณ์อื่น ๆ ได้กว้างขวางเพียงใด

3.2) รูปแบบการประเมินของ Stufflebeam หรือที่รู้จักกันทั่วไปในชื่อว่ารูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) พัฒนารูปร่างขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1971 และพัฒนามาอย่างต่อเนื่องเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปจนถึงปัจจุบัน รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) เป็นการประเมินภาพรวมของโครงการตั้งแต่บริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (product) โดยจะใช้วิธีการสร้างเกณฑ์และประสิทธิภาพของโครงการทั้งภาพรวมหรือรายด้านเป็นสำคัญ

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการประเมิน คือ กรอบความคิดหรือแบบแผนในการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงรายการที่ควรประเมินหรือกระบวนการของการประเมิน แต่ละรูปแบบจะบอกให้ทราบว่าในการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่งนั้น ควรพิจารณาในเรื่องอะไรบ้าง (What)

ในขณะเดียวกันบางรูปแบบอาจมีการเสนอแนะด้วยว่าในการประเมินแต่ละรายการหรือแต่ละเรื่อง ควรพิจารณาหรือ ตรวจสอบอย่างไร ซึ่งเป็นลักษณะของการเสนอแนะวิธีการ (How) ที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมิน

3.3 การประเมินโครงการโดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model)

รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) พัฒนาและนำเสนอขึ้นโดยมีพื้นฐานมาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์การกระทำการประเมินโครงการทางการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยต้องการที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อจำกัดของรูปแบบการประเมินแบบดั้งเดิม เช่น การออกแบบการทดลองการประเมินอิงวัตถุประสงค์และการทดสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรูปแบบหรือวิธีการประเมินแบบดั้งเดิมมีข้อจำกัดในการศึกษาหาคำตอบเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาในสมัยนั้น จึงทำให้เกิดการพัฒนาการประเมินใหม่ๆ เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาอย่างรอบด้านหลายแง่มุมมากขึ้น ซึ่งรูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) เป็นหนึ่งในรูปแบบการประเมินถูกพัฒนาและนำเสนอไว้ ในปี ค.ศ. 1971 โดย Stufflebeam รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) เป็นการนำตัวอักษรตัวแรกของมิติการประเมิน 4 ด้าน มาประกอบกัน ได้แก่ การประเมินบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) มีการเขียนขึ้นเป็นลายลักษณ์ชัดเจนในหนังสือชื่อ Educational Evaluation and Decision Making ซึ่งตีพิมพ์ในปี 1971 และปรับปรุงอีกครั้งในปี 2007 ในหนังสือ Evaluation Theory Models and Applications (Stufflebeam, & Shinkfield, 2007).

ผู้ประเมินโครงการได้เลือกใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียน เศรษฐศาสตร์ ในพระราชูปถัมภ์ จึงขอเสนอหลักการแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการโดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (product) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (บุญมี พันธุ์ไทย, 2554; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554; สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

1) การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation; C) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่นำไปสู่การพัฒนาเป้าหมายของโครงการ ได้แก่ บริบทของสภาพแวดล้อม นโยบาย วิสัยทัศน์ ปัญหา แหล่งทุน สภาพความผันผวนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจนแนวโน้มการก่อตัวของปัญหาที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ เป็นต้น

การประเมินบริบทเป็นการประเมินเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น (Need) ปัญหา (Problem) คุณสมบัติที่มีค่า (Assets) และโอกาส (Opportunities) ที่จะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขแวดล้อมหนึ่งที่กำหนด การประเมินบริบท 4 ส่วนนี้ มีความสำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบโครงการ และการให้บริการที่มีความเหมาะสมเป็นไปได้นี้การประเมินบริบทมีวัตถุประสงค์ คือ

- (1) กำหนดขอบเขตและบรรยายเกี่ยวกับความตั้งใจให้บริการ
- (2) จำแนกผู้รับผลประโยชน์ที่ตั้งใจให้บริการ (หรือกลุ่มเป้าหมาย) และประเมินความต้องการจำเป็นของกลุ่มบุคคลดังกล่าว
- (3) จำแนกปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เป็นบ่อเกิดของความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือกลุ่มเป้าหมายนั้น
- (4) จำแนกความเกี่ยวข้องระหว่างคุณสมบัติที่มีค่าและโอกาสการได้รับทุนอุดหนุนที่สามารถนำไปใช้กำหนดเป้าหมายความต้องการจำเป็นนั้น
- (5) จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานสำหรับการกำหนดเป้าหมายมุ่งการปรับปรุง
- (6) ประเมินความชัดเจนและความเหมาะสมเป็นไปได้ของเป้าหมายมุ่งการปรับปรุง
- (7) จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานสำหรับการตัดสินผลลัพธ์ของเป้าหมายมุ่งการปรับปรุงหรือความพยายามในการให้บริการ

การประเมินบริบทอาจจะประเมินได้ทั้งก่อน ระหว่างหรือแม้กระทั่งหลังการดำเนินโครงการแผนงานหรือสิ่งแทรกแซง (Intervention) อื่น ๆ (Stufflebeam and Shinkfield, 2007) ในกรณีประเมินบริบทก่อนการดำเนินโครงการ องค์กรหรือหน่วยงานจะใช้ผลจากการประเมินบริบทเพื่อช่วยจัดลำดับความสำคัญและกำหนดเป้าหมายสำหรับโครงการนั้น แต่ถ้าเป็นการประเมินบริบทระหว่างหรือหลังดำเนินโครงการหรือสิ่งแทรกแซงอื่นๆ องค์กรและหน่วยงาน มักจะดำเนินการและจัดทำรายงานการประเมินบริบทควบรวมไปกับการประเมินปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต กรณีนี้การประเมินบริบทจึงมีประโยชน์สำหรับการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายของโครงการและช่วยให้ผู้รับบริการได้ประเมินว่าโครงการหรือสิ่งแทรกแซงดังกล่าวมีคุณประโยชน์ตอบสนองหรือเป็นไปตามความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์หรือไม่เพียงไร ผลการประเมินบริบทสามารถนำมาใช้ได้อย่างกว้างขวางยกตัวอย่างเช่น ผู้บริหารสามารถนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้สื่อสารกับสมาชิกในองค์กรเพื่อแลกเปลี่ยนระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งจุดอ่อน ความต้องการจำเป็น คุณสมบัติที่มีค่า โอกาสและการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาขององค์กร แต่สำหรับนักพัฒนาโครงการก็สามารถที่จะนำผลการประเมินบริบทไปใช้เพื่อสนับสนุน ขอรับทุนหรือจัดทำสัญญาต่างๆเกี่ยวกับโครงการดังกล่าว ในขณะที่องค์กรให้บริการทางสังคมหรือองค์กรการกุศลอาจใช้สารสนเทศจากผลประเมินบริบทเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคณะทำงานหรือเพื่อจำแนกจัดลำดับให้ความช่วยเหลือประชากรเป้าหมาย สำหรับโรงเรียนนั้นก็อาจใช้การประเมินบริบทเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนและผู้ปกครองในการชี้แนะและพัฒนาความก้าวหน้าทางการเรียนให้ดียิ่งขึ้น ในส่วนของนักประเมินก็ต้องใช้ผลการประเมินบริบทเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ได้อย่างเหมาะสมและมีความสัมพันธ์กับแผนงานโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ

2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) เป็นการค้นหาประสิทธิภาพขององค์ประกอบที่นำมาเป็นปัจจัยป้อน อาจเป็นบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ศักยภาพการบริหารฯ ซึ่งแต่ละปัจจัยก็ยังสามารถแยกออกไปอีก เช่น บุคคล อาจพิจารณาเป็น เพศ อายุ มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ความพึงพอใจ ความคาดหวัง ทักษะ ศักยภาพ ความสามารถ ประสบการณ์ ความรู้ คุณวุฒิทางการศึกษา ถิ่นที่อยู่และลักษณะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

การประเมินปัจจัยนำเข้ามีจุดมุ่งเน้นเพื่อช่วยจัดลำดับโครงการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความต้องการจำเป็น โดยการศึกษาและตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนเกี่ยวกับแนวทางต่าง ๆ ที่มีศักยภาพหรือมีความเป็นไปได้มากที่สุด ในอันที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวการประเมินปัจจัยนำเข้าจะเป็นตัวบ่งบอกล่วงหน้าถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวหรือประสิทธิผลของพยายามเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่โครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้นๆต้องการให้เกิด จุดมุ่งเน้นประการที่สองของการประเมินปัจจัยนำเข้า ก็เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางที่เป็นทางเลือกต่าง ๆ และเพราะเหตุใดจึงเลือกแนวทางนั้น การประเมินปัจจัยนำเข้า ก็จะช่วยจำแนกและจัดลำดับแนวทางที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้มีหน้าที่ตัดสินใจได้ใช้เป็นทางเลือกสำหรับการดำเนินงานต่อไป การประเมินปัจจัยนำเข้า ก็เพื่อช่วยผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายตอบสนองความต้องการจำเป็นให้แก่ผู้รับประโยชน์ก่อให้เกิดแผนงานที่ปฏิบัติได้จริงและใช้งบประมาณได้อย่างเหมาะสม การประเมินปัจจัยนำเข้าก็เพื่อช่วยให้ผู้นำโครงการหลีกเลี่ยงความสูญเสียเปล่าใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้นวัตกรรมหรือโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าถึงทรัพยากรที่จะต้องสูญเสียไป นักประเมินต้องใช้สารสนเทศที่ได้ทั้งหมดเพื่อนำไปสู่การได้กลยุทธ์หรือแนวทางการดำเนินงานที่มีแนวโน้มศักยภาพก่อให้เกิดการยอมรับได้ต่อการนำไปใช้ ทั้งนี้โดยอาจจัดลำดับแนวทางการดำเนินงานดังกล่าวโดยอาศัยหรือพิจารณาจากเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

- (1) ตอบสนองการบรรลุความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์
- (2) ตอบสนองต่อเป้าหมายที่เป็นปัญหาขององค์กร
- (3) ศักยภาพของประสิทธิผล
- (4) ต้นทุนที่ต้องใช้
- (5) สอดคล้องมีอยู่จริงในทางการเมือง
- (6) มีความเป็นไปได้ในการบริหารจัดการ
- (7) มีศักยภาพเพียงพอที่จะก่อให้เกิดผลกระทบภายนอกพื้นที่หนึ่งๆ

การประเมินปัจจัยนำเข้า นำไปประยุกต์ใช้ได้หลายกรณี อาทิ ผู้บริหารใช้สำหรับจัดทำข้อเสนอเพื่อขอรับเงินลงทุนสนับสนุนการดำเนินงานจากคณะกรรมการกำหนดนโยบายในหน่วยงานหนึ่ง ๆ โรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษาใช้สำหรับจัดทำข้อเสนอเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุน

แผนงานโครงการทางการศึกษา ในขณะที่เดียวกันผู้กำหนดนโยบายหรือผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจทางการศึกษาก็ใช้สำหรับการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับความคุ้มค่าหรือประสิทธิผลที่จะได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนหรืองบประมาณที่ต้องจัดสรรให้กับโครงการหรือนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ ๆ

3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) เป็นการศึกษาค้นหาการประเมินบริบทและปัจจัยนำเข้าว่ากระบวนการเป็นไปตามแผนที่วางไว้ เป็นการศึกษาค้นหาข้อบกพร่อง จุดอ่อน หรือจุดแข็งของกระบวนการบริหารจัดการโครงการที่จะนำโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

การประเมินกระบวนการเป็นการตรวจสอบการนำแผนงานหรือโครงการไปใช้หรือตรวจสอบการดำเนินงานการใช้แผนงาน โครงการ วัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งของการประเมินกระบวนการก็คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้จัดการและปฏิบัติงานในโครงการนั้น ๆ เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการว่าเป็นไปตามตารางเวลาที่กำหนดหรือไม่การใช้งบประมาณและประสิทธิภาพเป็นอย่างไรสำหรับวัตถุประสงค์อีกประการหนึ่งก็เพื่อชี้แนะแนวทางให้แก่ปฏิบัติงานในการปรับปรุงการใช้งบประมาณและแนวทางการดำเนินงานของโครงการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพราะโดยปกติแล้วเมื่อมีการเริ่มต้นการดำเนินงานของโครงการหรือแผนงานผู้ปฏิบัติงานย่อมไม่สามารถที่จะกำหนดสิ่งต่าง ๆ ได้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดกิจกรรม การใช้บุคลากร งบประมาณ หรืออื่น ๆ ดังนั้นการได้รับสารสนเทศจากการประเมินกระบวนการ ก็สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ในโครงการให้สามารถดำเนินการต่อไปและมีความเป็นไปได้ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการในการประเมินกระบวนการนั้น ควรทำการเปรียบเทียบระหว่างกิจกรรมและค่าใช้จ่ายจริง กับกิจกรรมในแผนงาน โครงการ และงบประมาณที่กำหนดไว้ว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงไร รวมทั้งบรรยายให้เห็นถึงปัญหาต่างๆเกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ และท้ายที่สุดก็ควรจัดทำรายงานที่ผู้ร่วมโครงการหรือผู้ทำการสังเกตได้ตัดสินใจคุณภาพของกระบวนการใช้โครงการ แผนงานดังกล่าว

นักประเมินกระบวนการจำเป็นต้องดำเนินการค่อนข้างมากในการควบคุม กำกับ และจัดทำเอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมของโครงการหรือตัวแทรกแซง ซึ่งอาจเริ่มจากการทบทวนกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องแผนการปฏิบัติงาน งบประมาณ และการประเมินภูมิหลังของโครงการหรือสิ่งที่แทรกแซง เพื่อที่จะพิจารณาว่ากิจกรรมอะไรที่ควรต้องกำกับในโครงการหรือสิ่งแทรกแซงดังกล่าว การพิจารณาตัวอย่าง ที่เป็นไปได้ในการให้บริการกลุ่มผู้รับประโยชน์การฝึกอบรมให้คำปรึกษาทีมผู้ปฏิบัติงาน การจัดประชุมทีมผู้ปฏิบัติงาน การควบคุมกำกับผังงาน (Work Flow) การบำรุงรักษาตรวจสอบเครื่องอุปกรณ์ การจัดลำดับและแจกจ่ายวัสดุการควบคุมค่าใช้จ่ายการจัดการสารสนเทศของโครงการ เหล่านี้เป็นต้น

เทคนิควิธีที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในการประเมินกระบวนการนั้น นักประเมินควรใช้วิธีการที่ไม่ก่อให้เกิดการรบกวน (Unobtrusive) แก่ผู้ปฏิบัติงานให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ผู้ปฏิบัติงานในโครงการแผนงานหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ ด้วยเช่นกัน นักประเมินอาจพิจารณาภาพรวมๆ ว่ากิจกรรมหรือการดำเนินงานของโครงการดังกล่าวเป็นอย่างไร โดยการตรวจเยี่ยมและสังเกตที่ศูนย์ของกิจกรรมนั้น การทบทวนวิเคราะห์เอกสารที่ปรากฏ เช่น แผนปฏิบัติงาน งบประมาณ รายงานบัญชีและระยะเวลาการจัดประชุม เป็นต้น การเข้าร่วมประชุมกับทีมปฏิบัติงานและการสัมภาษณ์บุคคลหลัก หลังจากนั้นนักประเมินต้องจัดทำรายงานสรุปเกี่ยวกับแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อค้นพบและประเด็นการสังเกต นักประเมินควรแสดงให้เห็นเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ของกระบวนการอย่างชัดเจนตามที่ได้จากผู้ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งนำเสนอรายงานนี้ในการประชุมทีมผู้ปฏิบัติงาน และเชิญเชิญผู้อำนวยการของทีมผู้ปฏิบัติงานให้เป็นผู้ดำเนินการอภิปรายเกี่ยวกับข้อค้นพบซึ่งปรากฏในรายงานที่ทีมงานของโครงการอาจจะใช้รายงานเพื่อการตัดสินใจให้เหมาะกับการปฏิบัติงานของตนต่อไป ต่อจากนั้นนักประเมินก็ควรทบทวนเกี่ยวกับแผนงานการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งต่อไป รวมทั้งการจัดทำรายงานตามลำดับ โดยการสอบถามความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากทีมผู้ปฏิบัติงานถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมเพื่อที่จะให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์มากที่สุด ในการจัดประชุมนำเสนอรายงานให้กับทีมผู้ปฏิบัติงานในครั้งต่อไป ซึ่งทีมผู้ปฏิบัติงานก็อาจจะให้ข้อเสนอแนะที่ดีเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินว่าควรจะทำอย่างไร เช่น อาจใช้การสังเกต บันทึกการปฏิบัติงานประจำวันของทีมผู้ปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถาม เป็นต้น นอกจากนี้นักประเมินก็ควรสอบถามผู้ปฏิบัติงานถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมหรือดีที่สุดสำหรับการใช้ประโยชน์จากรายงานการประเมินช่วงถัดไป

นักประเมินกระบวนการควรจัดลำดับรายงานโดยพิจารณาว่าจะก่อให้เกิดผลดีที่สุดแก่ทีมผู้ปฏิบัติงานในการนำไปใช้ในแผนปฏิบัติงานและบูรณาการเข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยรอบโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น นักประเมินควรจะต้องบรรยายให้เห็นถึงสิ่งที่เบี่ยงเบนออกไปจากแผนงานที่กำหนดและควรชี้ให้เห็นถึงความผันแปรเหล่านี้ว่ามีลักษณะอย่างไรเมื่อพิจารณาจากความแตกต่างระหว่างบุคคลกลุ่มบุคคลหรือสถานที่ที่แตกต่างเบี่ยงเบนไปจากแผนงานนั้น

ผลการประเมินกระบวนการนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายกรณี เช่น สมาชิกในทีมงานใช้สำหรับชี้แนะแนวทางการดำเนินกิจกรรมแก้ไขแผนงานที่ผิดพลาดและจัดทำบันทึกความรับผิดชอบ ผู้จัดการบางคนใช้ตารางหรือปฏิทินสะท้อนผลกลับผลการประเมินกระบวนการที่จัดทำตามปกติหรือสม่ำเสมอเพื่อทำให้ทีมผู้ปฏิบัติงานรักษาหน้าที่และความรับผิดชอบของตน การประเมินกระบวนการยังช่วยให้บุคคลภายนอกได้เรียนรู้ว่าอะไรคือสิ่งสำคัญที่ต้องทำและอะไรคือต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียในกรณีที่พวกเขาต้องการกระทำในลักษณะที่คล้าย ๆ กัน

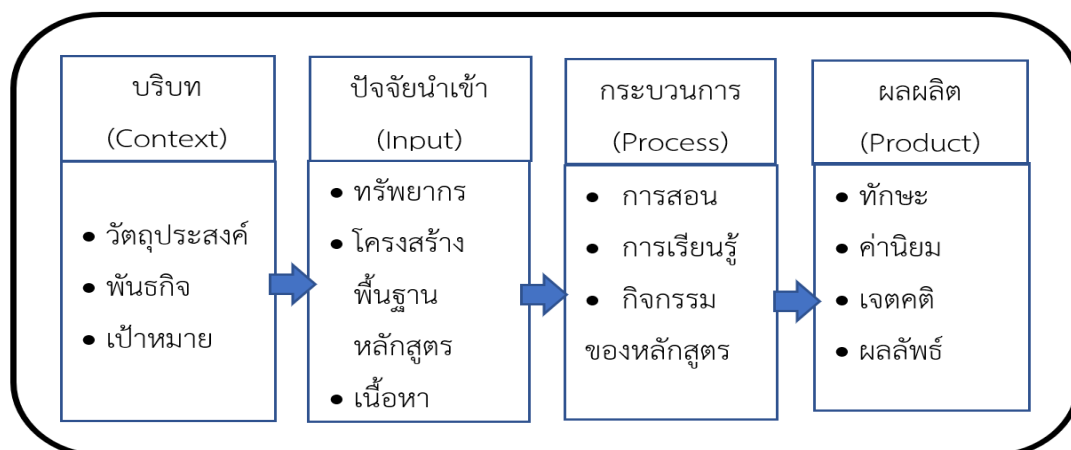
4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) เป็นการตรวจสอบประสิทธิผลของโครงการโดยเฉพาะความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์ที่ได้แล้วนำเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไปตัดสินเกณฑ์มาตรฐานนั้นอาจจะกำหนดขึ้นเองหรืออาศัยเกณฑ์ที่บุคคลหรือหน่วยงานอื่นกำหนดไว้ก็ได้ วัตถุประสงค์หลักของการประเมินผลผลิต คือ เพื่อสอบวัด ความสำเร็จ และตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงว่าตอบสนองบรรลุนความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือไม่ นอกจากนี้การประเมินผลผลิตก็ยังต่อประเมินผลลัพธ์ (Outcomes) ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ทั้งที่เป็นไปในทางบวกและทางลบอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นบ่อยครั้งที่นักประเมินยังขยายขอบเขตการประเมินผลผลิตไปสู่การประเมินในสิ่งที่เรียกว่า ผลลัพธ์ระยะยาวอีกด้วย การประเมินผลผลิตควรดำเนินการโดยอาศัยการรวบรวมและวิเคราะห์การตัดสินใจของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมิน (Evaluation) นั้น ในบางครั้งก็อาจทำการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมินอื่นซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันและก็มีอยู่บ่อย ๆ ที่ผู้รับบริการจากโครงการต้องการจะรู้ว่าโครงการดังกล่าวได้

ผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่และมีประโยชน์คุ้มกับการลงทุนดำเนินการเพียงไรดังนั้นในทางที่เหมาะสมแล้วนักประเมินก็ควรที่วิเคราะห์ที่ความเห็นว่าจุดอ่อนของการใช้โครงการหรือแผนปฏิบัติงานส่วนใดที่เป็นสาเหตุทำให้ได้ผลลัพธ์อ่อนด้อยลงไปด้วยเทคนิควิธีการที่ใช้ประเมินผลผลิตมิได้กำหนดไว้อย่างเป็นแบบแผนตายตัว แต่นักประเมินอาจต้องใช้วิธีการอย่างหลากหลายร่วมกันเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในการศึกษาผลลัพธ์ทั้งหมดของสิ่งที่ได้รับการประเมิน รวมทั้งยังช่วยในการตรวจสอบข้ามกันไปมาระหว่างข้อค้นพบที่หลากหลายอีกด้วยในการประเมินผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดนั้น นักประเมินจำเป็นต้องศึกษาค้นหาผลลัพธ์ที่มีได้คาดหมายด้วย ทั้งผลลัพธ์ในเชิงบวกและเชิงลบโดยการรับฟังความคิดเห็นหรือสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสิ่งที่ได้รับการประเมินเพื่อที่จะทำการทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับผลลัพธ์ให้ครอบคลุมทุก ๆ ด้าน และสืบหาข้อเท็จจริงอย่างรอบคอบสำหรับยืนยันหรือไม่ยืนยันสมมุติฐานเกี่ยวกับผลลัพธ์ดังกล่าว นักประเมินก็อาจจะให้ผู้เข้าร่วมโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมิน เขียนเสนอตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการได้รับบริการและก่อให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานของตน เช่น ผลผลิตของงานที่เพิ่มขึ้น หรือตำแหน่งหน้าที่การงานใหม่ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งนักประเมินอาจใช้การสังเกตเพื่อจำแนกและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มบุคคลโดยเปรียบเทียบตามรายการตรวจสอบผลลัพธ์กับโครงการให้บริการอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับโครงการที่ได้รับการประเมินการจัดทำรายงานข้อค้นพบจากการประเมินผลผลิตอาจทำให้แตกต่างกันตามขั้นตอน กล่าวคือ นักประเมินอาจจัดทำรายงานผลผลิตที่เกิดขึ้นในแต่ละวงรอบของโครงการ รายงานดังกล่าวนี้ควรจะแสดงให้เห็นว่าโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้นๆ ได้บรรลุเป้าหมายความ

ต้องการจำเป็นเพียงไร ในขณะที่รายงานเมื่อสิ้นสุดวงรอบทั้งหมดของโครงการ ควรเป็นรายงานที่นำเสนอให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์สรุปรวมทั้งหมดของโครงการดังกล่าว

ดังนั้น รายงานผลการประเมินผลผลิตจึงต้องเป็นการสรุปตีความให้เห็นถึงผลที่ชัดเจนในการตอบสนองความต้องการจำเป็น ต้นทุนที่ใช้ดำเนินการและผลตอบแทนหรือ ผลการปฏิบัติทั้งหมดที่ได้รับในแผนงาน โครงการนั้น ๆ นักประเมินยังต้องจัดทำรายงานการศึกษาติดตามเพื่อแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ระยะยาวที่เกิดขึ้นอีกด้วย ผลจากการประเมินผลผลิตมีความสำคัญในทางจิตวิทยาเป็นอย่างมากเมื่อผลจากการประเมินแสดงให้เห็นถึงความงอกงามที่เกิดขึ้นจากแนวทางที่ชาญฉลาดในการดำเนินโครงการ ผลการประเมินเช่นนี้นับเป็นสิ่งเสริมแรงที่ดีสำหรับทั้งทีมปฏิบัติงานในโครงการและผู้รับบริการจากโครงการหรืออาจจะเป็นสิ่งที่ทำลาย ลดทอนแรงจูงใจก็ได้ถ้าหากผลที่ได้จากการประเมินผลผลิตนั้น มีความอ่อนด้อยหรือไม่แสดงถึงความงอกงามใด ๆ ที่จะพึงได้รับจากโครงการนั้น ประเด็นสำคัญสุดท้ายที่ต้องพึงระวังในการจัดทำรายงานการประเมินผลผลิต ก็คือ นักประเมินไม่ควรเร่งรีบประเมินผลผลิตและจัดทำรายงานสู่สาธารณะอย่างทันทีทันใด เพราะเหตุว่าการดำเนินโครงการต้องการระยะเวลาพอสมควรที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์บรรลุตามความรับผิดชอบ (Accountability) ที่ระบุไว้การจัดทำรายงานการประเมินผลผลิตที่ยังไม่มีวุฒิภาวะ (Premature) อย่างเพียงพอ อาจนำไปสู่ความไม่สามารถตัดสินใจได้เกี่ยวกับความต่อเนื่องของโครงการเพราะเหตุว่าทำให้ไม่พบผลลัพธ์ใด ๆ เกิดขึ้นเลย ทั้งนี้เนื่องจากผลลัพธ์ของโครงการต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรในการศึกษาติดตามดังนั้นถ้าหากการจัดทำรายงานการประเมินผลผลิตสู่สาธารณะได้มีการหน่วงเวลาอย่างสมเหตุสมผลแล้วนักประเมินอาจจะพบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นภายหลังและมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับใช้สนับสนุนการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่องต่อไป สารสนเทศที่ได้จากการประเมินผลผลิตเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งที่แสดงถึงรายงานความรับผิดชอบต่อสถาบันหรือหน่วยงานที่ดำเนินโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงใด ๆ เมื่อใดก็ตามที่รายงานนั้นแสดงให้เห็นความมีนัยสำคัญของผลสัมฤทธิ์อย่างเด่นชัดก็就会被นำไปใช้โน้มน้าวชุมชนและหน่วยงานให้ทุนสนับสนุนเพื่อให้เพิ่มเติมงบประมาณและขอรับการสนับสนุนทางการเมืองได้เป็นอย่างดีแต่ถ้าหากผู้มีอำนาจตัดสินใจรู้ว่าสิ่งแทรกแซงหรือโครงการนั้น ๆ ไม่ทำให้ได้ผลตอบแทนที่มีความสำคัญอื่นใดเลยก็จะทำให้ยกเลิกการลงทุนดำเนินการอีกต่อไป การประเมินโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทักษะ ค่านิยม ทักษะคิดและผลลัพธ์ที่เป็นประสิทธิผลของโครงการแสดงดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 กรอบการประเมินคุณภาพระดับโรงเรียนตามรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) (Stufflebeam, 2003)

นอกจากนี้ Sancer, Baturay & Fadde (2013) ได้ประยุกต์ใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ในการประเมินไม่เพียงแต่ประเมินผลผลิตในตอนสิ้นสุดโครงการเท่านั้นแต่ยังรวมถึงการประเมินจุดต่างๆ ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้น การนำไปใช้และการออกแบบโปรแกรมการศึกษา ซึ่งผลลัพธ์ที่คาดหวังจะถูกรวมกับวัตถุประสงค์ ทำให้มีการประเมินโดยสังเกตจุดอ่อนและการเปลี่ยนแปลงที่คาดหวังเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) ของ Stufflebeam นั้นประกอบด้วย การประเมินบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ทำให้ทราบคำตอบเกี่ยวกับโครงการรอบด้าน เพื่อให้ผู้บริหารนำมาพิจารณาตัดสินใจเลือกวิธีการที่ดีที่สุดในการปรับปรุง พัฒนาหรือยุบโครงการ ในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ครั้งนี้ผู้ประเมินจึงนำรูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) มาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติการประเมิน เพื่อนำสารสนเทศ ที่ได้มาพัฒนาโครงการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

3.4 ขั้นตอนการประเมินและการเขียนรายงานโครงการ

ในการประเมินโครงการแต่ละครั้ง ผู้ประเมินจำเป็นจะต้องมองเห็นภาพรวมของกระบวนการหรือขั้นตอนในการประเมินและเมื่อการประเมินเสร็จสิ้นลงแล้วต้องมีการจัดทำรายงานการประเมินนำเสนอต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.4.1 ขั้นตอนของการประเมินโครงการ

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2556) ได้อธิบายรายละเอียดของขั้นตอนการประเมินไว้ดังนี้

1) การวิเคราะห์โครงการที่จะประเมิน เป็นการศึกษารายละเอียดและความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ ของโครงการที่จะประเมิน เพื่อให้ผู้ประเมินเกิดความรู้และความเข้าใจโครงการอย่างลึกซึ้ง ตั้งแต่หลักการและเหตุผลของโครงการ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ เก็บข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล จนถึงผลของโครงการ เป็นขั้นตอนการประเมินที่สำคัญอย่างยิ่งของขั้นตอนแรกในการประเมินโครงการ

2) การศึกษารูปแบบของการประเมิน (Model) ผู้ประเมินจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบของการประเมินแบบต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง รูปแบบของการประเมินแต่ละแบบจะได้มาจากแนวคิดที่แตกต่างกันไปตามแนวคิดของผู้พัฒนารูปแบบแต่ละท่าน การศึกษารูปแบบของการประเมินหลาย ๆ รูปแบบ จะทำให้ผู้ประเมินได้เห็นทางเลือกที่หลากหลายที่จะนำไปสู่การเลือกใช้รูปแบบที่สอดคล้องกับโครงการ

3) การกำหนดประเด็นของการประเมิน ผู้ประเมินจำเป็นต้องกำหนดประเด็นการประเมินอย่างเหมาะสม เพื่อจะนำไปสู่การกำหนดรายละเอียดของขั้นตอนต่อไปได้อย่างสมบูรณ์ตามประเด็นที่กำหนด โดยผู้ประเมินสามารถกำหนดประเด็นของการประเมินได้จากการวิเคราะห์โครงการที่จะเหมาะสมที่สุดกับโครงการที่จะประเมิน ทั้งนี้ผู้ประเมินจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน อาจจะเป็นผู้ให้ทุน ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจตัดสินใจ เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ฯลฯ เพื่อให้ผลจากการประเมินเป็นประโยชน์ต่อบุคคลและองค์กรต่างๆ อย่างแท้จริง

4) การพัฒนาตัวชี้วัดและกำหนดเกณฑ์ ในการประเมินใดๆ สิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือในผลการประเมินย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของตัวชี้วัด (Indicator) และเกณฑ์ (Criteria) ดังนั้น ขั้นตอนสำคัญของการประเมินอีกขั้นตอนหนึ่งก็คือ การพัฒนาตัวชี้วัดและการกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสม ตัวชี้วัดแต่ละตัวจะได้มาจากประเด็นการประเมินที่กำหนดไว้ ผู้ประเมินต้องพยายามค้นหาตัวชี้วัดที่สามารถแสดงประสิทธิภาพของแต่ละประเด็นได้ชัดเจนที่สุด สามารถสังเกตหรือวัดได้เมื่อได้ตัวชี้วัดที่เหมาะสมแล้ว ผู้ประเมินจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมให้กับตัวชี้วัดแต่ละตัว เพื่อเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าผลการดำเนินงานของโครงการประสบความสำเร็จเป็นไปตามเกณฑ์มากน้อยเพียงใด

5) การออกแบบการประเมิน หลังจากที่คุณประเมินกำหนดประเด็นการประเมินพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เหมาะสมได้แล้ว ผู้ประเมินสามารถเริ่มออกแบบการประเมินได้ โดยการผสมผสานความคิดทั้งหมดให้เป็นรูปแบบการประเมินที่เหมาะสมกับโครงการที่จะประเมิน การกำหนดวิธีการประเมิน การสุ่มตัวอย่าง ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่จะใช้แหล่งข้อมูลที่ต้องการ เครื่องมือที่ใช้ และการวิเคราะห์ข้อมูล การออกแบบการประเมินจึงเสมือนแนวทางการประเมินที่ได้เตรียมไว้สำหรับการประเมินโครงการทั้งหมด

6) สร้างและพัฒนาเครื่องมือ ผู้ประเมินจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องกระบวนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือการประเมินที่มีคุณภาพ เพราะผลการประเมินจะน่าเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นสำคัญ

7) การเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากที่ผู้ประเมินได้ออกแบบการประเมินและสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีคุณภาพไว้แล้ว ผู้ประเมินต้องลงมือเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ต้องการ โดยจะใช้วิธีการหลายๆ อย่างตามความเหมาะสม ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน และลักษณะของข้อมูลที่ต้องการเป็นสำคัญ

8) การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้ประเมินเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการได้แล้ว ก็จะทำให้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยต้องเลือกใช้วิธีการทางสถิติที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน

9) การตัดสินใจ สรุป และอภิปรายผลการประเมิน หลังจากได้ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติผู้ประเมินจำเป็นต้องตัดสินใจผลว่า โครงการมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด อาจจะพิจารณารวมไปถึงผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยผู้ประเมินจะต้องสรุปผลการประเมินให้เห็นภาพรวมทั้งหมด และเกิดแนวความคิดที่สร้างสรรค์ ผู้ประเมินจำเป็นต้องทำการอภิปรายผลเพื่อจะได้ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงเหตุผลต่างๆ ที่ทำให้ผลการประเมินเป็นไปในลักษณะนั้น ๆ

10) การเขียนรายงานการประเมิน เมื่อการประเมินได้เสร็จสิ้น ผู้ประเมินต้องเขียนรายงานการประเมิน โดยเป็นการนำเสนอการดำเนินงานการประเมินโครงการในทุกขั้นตอน เพื่อให้ผู้อื่นได้รับทราบ และเข้าใจกระบวนการ และผลของการประเมิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารและผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการมีขั้นตอนที่เป็นการวิจัยเชิงประเมินได้ โดยการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ขององค์กร เป็นกระบวนการศึกษาแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับโครงการอย่างเป็นระบบและควรปฏิบัติตามประเมินอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อนำมาจัดทำเป็นสารสนเทศหรือการตัดสินใจ อันจะนำไปสู่การพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ในการบริหารจัดการโครงการว่าจะคงอยู่หรือล้มเลิกโครงการ

3.4.2 การเขียนรายงานการประเมินโครงการ

การเขียนรายงานผลการประเมินโครงการ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการประเมินโครงการ ซึ่งมีความสำคัญอย่างมาก จุดประสงค์ที่สำคัญที่สุดในการเขียนรายงานผลการประเมินก็เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ตามความเป็นจริงในทางปฏิบัติ ตรงตามปรัชญาของการประเมินเป็นกลไกซึ่งมุ่งให้เกิดการพัฒนา

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่ (2559) ได้ให้ความสำคัญกับรายงานการประเมินโครงการว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการประเมิน เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อผู้เกี่ยวข้องหรือผู้สนใจงานประเมินโครงการในหลายลักษณะ ดังนี้

1) รายงานการประเมินเป็นเอกสารหลักฐานที่แสดงถึงสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานและผลการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการซึ่งสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารองค์กรหรือหน่วยงานนั้น ว่าสามารถดำเนินงานได้บรรลุผลตามนโยบาย เป้าหมายของแผนงานและโครงการ ได้อย่าง คุ่มค่า เหมาะสมกับระยะเวลาหรืองบประมาณที่กำหนดหรือไม่

2) รายงานการประเมินเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ประเมินกับผู้ใช้ผลการประเมินซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ ผู้สนใจทั่วไป ทำให้ผู้ใช้ผลการประเมินได้ทราบแนวคิดของผู้ประเมิน ความเป็นมาและความสำคัญของการประเมิน วิธีดำเนินงาน ผลการดำเนินงานตามโครงการประสพ ผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีจุดเด่น จุดด้อยในด้านใด มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง ซึ่งจะเป็นโยบายขึ้นต่อการตัดสินใจ ปรับปรุงหรือพัฒนาโครงการต่อไป

3) รายงานการประเมินเป็นหลักฐานที่มีการบันทึกผลการประเมินไว้เป็นหลักฐานให้แก่ผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบ ผู้สนใจได้ใช้ประโยชน์ หรืออ้างอิง ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการประเมินแผนงาน โครงการในลักษณะที่ใกล้เคียงกันได้

4) รายงานการประเมินเป็นสื่อกลางสร้างความเข้าใจที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ประเมิน ผู้บริหารงานประเมิน ผู้สนใจทางการประเมิน ตลอดจนนักประเมินรุ่นใหม่ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ติดต่อซึ่งกันและกันได้

บุญมี พันธุ์ไทย (2554) กล่าวว่า การประเมินโครงการตามเค้าโครงที่เขียนไว้นั้นผู้ประเมินจะต้องเขียนรายงานเสนอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการได้นำผลไปตัดสินใจตามความรับผิดชอบของแต่ละคน การเขียนรายงานการประเมินนิยมเขียนตามรูปแบบของรายงานการวิจัย 2 ส่วน คือ ส่วนหน้าและส่วนเนื้อหา ซึ่งในส่วนนี้จะมีเนื้อหา 5 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ บทที่ 3 วิธีการประเมินโครงการ บทที่ 4 ผลการประเมินโครงการ และบทที่ 5 สรุปผลการประเมิน อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ รายละเอียดดังนี้

1) ส่วนหน้า ประกอบด้วย ปกนอก มีชื่อเรื่อง ผู้เขียน และที่ทำงาน ปกใน มีชื่อเรื่อง ผู้เขียน และที่ทำงาน บทคัดย่อ อาจมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กิตติกรรมประกาศ(ถ้ามี) เป็นการกล่าวคำขอบคุณบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือในการประเมินโครงการ จนประสบความสำเร็จ สารบัญ มีชื่อบทและหัวข้อในบท สารบัญตาราง(ถ้ามี) สารบัญภาพ(ถ้ามี)

2) ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย 5 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ บทที่ 3 วิธีการประเมินโครงการ บทที่ 4 ผลการประเมินโครงการ บทที่ 5 สรุปผลการประเมิน อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

3) ส่วนท้าย ประกอบด้วย ภาคผนวก บรรณานุกรม ประวัติผู้ประเมิน

กล่าวโดยสรุป คือ การเขียนรายงานการประเมินเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการประเมินโครงการซึ่งมีความสำคัญมาก เพื่อสื่อสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้มีอำนาจ

เกี่ยวกับโครงการ การเขียนรายงานการประเมิน ผู้ประเมินควรเขียนทั้งรายงานเชิงเทคนิคและรายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร รายงานสรุปสำหรับผู้บริหารควรสั้น กระชับรัด ใช้เทคนิคการนำเสนอที่ดึงดูด ความสนใจ เนื้อหาควรครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการประเมินและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

4. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นอีกปัจจัยที่มีความสำคัญมากในการประเมินโครงการซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลสะท้อนด้านการรับรู้ และความรู้สึกต่อผลของงานที่บรรลุเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ อันเป็นผลจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจหรือความต้องการของแต่ละบุคคลในแนวทางที่เขาประสงค์ผู้ประเมินได้ศึกษาแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษาที่ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ ดังนี้

สุรางค์ โค้วตระกูล (2553) กล่าวว่า ความพึงพอใจ (Satisfaction) หมายถึง ภาวะของอารมณ์ ความรู้สึกร่วมของบุคคลที่มีต่อการเรียนรู้ประสบการณ์ที่เกิดจากแรงจูงใจซึ่งเป็นพลังภายในของแต่ละบุคคล อันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายที่คาดหวังและความต้องการด้านจิตใจ นำไปสู่การค้นหาสิ่งที่ต้องการมาตอบสนอง เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการ แล้วจะเกิดความรู้สึกมีความสุข กระตือรือร้น มุ่งมั่น เกิดขวัญกำลังใจ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการกระทำกิจกรรมที่นำไปสู่เป้าหมายนั้นสำเร็จตามที่กำหนดไว้ ส่วนพัฒนา พรหมณี ยุพิน พิทยาวัฒน์ชัย และจีระศักดิ์ ทัพพา (2563) ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ คือ สิ่งที่เกิดจากแรงจูงใจซึ่งเป็นพฤติกรรมภายในที่ผลักดันให้เกิด ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ยินดี ไม่ยินดี เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการ และความคาดหวัง ที่เกิดจากการประเมินค่า อันเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จากการกระทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการตามเป้าหมายของแต่ละบุคคล

Newstrom (2007) เสนอว่า ความพึงพอใจในงานเป็นทัศนคติทั่วไปซึ่งเป็นผลมาจากทัศนคติที่เฉพาะเจาะจง 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านงาน ลักษณะส่วนบุคคลและความสัมพันธ์ทางสังคมในกลุ่ม เมื่อผู้คนเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงาน บุคคลเหล่านั้นจะมีแรงผลักดันและความต้องการบางอย่างที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน สิ่งเหล่านี้จะปรากฏชัดเจนในทันที ซึ่งจะแตกต่างกันอย่างมากในแต่ละบุคคล การทำความเข้าใจว่าความต้องการ ความสนใจ ทำให้เกิดความพยายามในการดำเนินการที่มีประสิทธิผลนำมาซึ่งความพึงพอใจเหมือนเป็นรางวัลสำหรับผู้ลงมือปฏิบัติเอง

Sattar, Khan, Nawaz (2010) ให้ความหมายความพึงพอใจ คือ ระดับที่บุคคลรู้สึกในทางบวกหรือทางลบเกี่ยวกับงานของตน เป็นทัศนคติหรือการตอบสนองทางอารมณ์ต่องานอย่างใดอย่างหนึ่งตลอดจนสภาพทางกายภาพและสังคมของที่ทำงาน เช่น ความสำเร็จความรับผิดชอบ การรับรู้ เป็นตัวกระตุ้นซึ่งนำไปสู่ความสัมพันธ์ในการร่วมกิจกรรมในเชิงบวกและความพึงพอใจสูงต่อการทำงาน

ความพึงพอใจมีความสำคัญต่อการดำเนินการกิจกรรมหรือการปฏิบัติงานต่าง ๆ ดังนี้ (พัฒนา พรหมณี, ยุพิน พิทยาวัฒนชัย และจีระศักดิ์ ทัทพา, 2563)

1) ช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ในการปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมต่างๆ หากมีความพึงพอใจ จะส่งผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมส่งผลให้เกิดผลงานที่ดี

2) เกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความเชื่อมั่นและความมุ่งมั่นในการทำงาน ความพึงพอใจ ทำให้เกิดความสุขจากการปฏิบัติงาน ต้องการให้งานมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ช่วยทำให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

3) เป็นสิ่งกำหนดลักษณะการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานที่ดีมีคุณภาพ ตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ ที่เหมาะสม เกิดความประทับใจ

4) ช่วยพัฒนาคุณภาพของงาน หากมีความพึงพอใจจะเกิดความเต็มใจทุ่มเทสร้างสรรค์ และส่งเสริมมาตรฐานของงานที่สูงขึ้น

กล่าวโดยสรุป ความพึงพอใจ มีความสำคัญ ต่อบุคคลต่องานและหน่วยงาน ทำให้เป็นสุข เกิดแรงจูงใจและกำลังใจที่ดี มีความเชื่อมั่น ในการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานได้แสดงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ระบบงานดำเนินไปด้วยความราบรื่นเรียบร้อย และหน่วยงานมีบรรยากาศและภาพลักษณ์ที่ดี นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดความรัก ความสามัคคี มีพลังผลักดันให้หน่วยงาน เจริญก้าวหน้า ที่สำคัญที่สุด ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจในระดับสูงสุดต่อการทำหน้าที่ของหน่วยงาน

Luthans (2005) ได้ศึกษาความต้องการของมนุษย์ว่า ความต้องการจะมีระดับที่สูงขึ้น และถูกกระตุ้นโดยทำให้เกิดพึงพอใจสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของ Abraham Maslow ที่ศึกษาไว้ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1943 คือ ทฤษฎีแรงจูงใจและความพึงพอใจที่กล่าวถึงกันอย่างแพร่หลายมากที่สุดซึ่ง Abraham Maslow ใช้ประโยชน์จากจิตวิทยาความเห็นอกเห็นใจและประสบการณ์ทางคลินิกเป็นหลัก Maslow ตั้งสมมติฐานว่าความต้องการสร้างแรงบันดาลใจของแต่ละบุคคลได้สามารถจัดเรียงตามลำดับขั้นได้ เมื่อพอใจในระดับที่กำหนดแล้วจะไม่ช่วยกระตุ้นอีกต่อไป ดังนั้น ความต้องการในระดับที่สูงขึ้นจะกระตุ้นและทำให้แต่ละคนพึงพอใจได้ ตามลำดับ 5 ขั้น ดังนี้

1) ความต้องการทางกายภาพ (Physical Needs) คือ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย

2) ความต้องการด้านความปลอดภัย (Safety and Security Needs) คือ ความต้องการด้านความมั่นคง ปลอดภัย ทั้งการเงิน ความปลอดภัย สุขภาพ

3) ความต้องการทางสังคม (Love/Sense of Belongings) คือ ความต้องการด้านความรัก หรือการเป็นเจ้าของ โอกาสในการพัฒนาความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลอื่น ความเชื่อใจ เช่น เพื่อน คนรัก ครอบครัว

4) ความต้องการความภาคภูมิใจหรือความสำเร็จ (Esteem Needs) คือ ความต้องการด้านความเคารพ ศักดิ์ศรีที่ได้รับจากผู้อื่น เช่น ชื่อเสียง ศักดิ์ศรี ความภาคภูมิใจ

5) การบรรลุความหมาย หรือความสมบูรณ์ของชีวิต (Self-Actualization) คือ โอกาสในการเติมเต็มตนเองและความสำเร็จผ่านการเติบโตส่วนบุคคล เช่น มีความเป็นเลิศด้านใดด้านหนึ่ง ทำตามเป้าหมายในอุดมคติ บรรลุความหมายในชีวิต

การสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นในบุคคล มีดังนี้ (Apak and Gümü, 2015)

1) จัดหาหรือให้บริการเพื่อตอบสนอง ความต้องการทางด้านร่างกายด้วยสิ่งที่มีคุณภาพตามความต้องการของบุคคล

2) อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงสิ่งที่บุคคลต้องการอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันตามความสามารถ และมีการอำนวยความสะดวก ตามความเหมาะสม

3) ในการส่งเสริมให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ควรจัดแนวปฏิบัติที่เหมาะสม และ ทำทาทตามความสามารถของแต่ละบุคคล

4) เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วม ในสังคมหรือในการวางแผนการดำเนินงาน ซึ่งเป็น แรงจูงใจในการทำงานประการหนึ่งที่น่าไปสู่ การเกิดความพึงพอใจ

5) ให้การยกย่องชมเชยด้วยความจริงใจ

6) มอบความไว้วางใจให้รับผิดชอบมากขึ้น ให้อำนาจเพิ่มขึ้น เลื่อนขั้นหรือเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น

7) ให้ความมั่นคงและความปลอดภัย

8) ให้ความเป็นอิสระในการทำงาน

9) เปิดโอกาสให้เจริญก้าวหน้าในหน้าที่ การงาน ได้มีโอกาสเข้าร่วมฝึกอบรม ศึกษา ดูงาน การหมุนเวียนงานและการสร้างประสบการณ์จากการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ

10) ให้เงินรางวัลหรือรางวัลตามลักษณะงาน

11) ให้โอกาสในการแข่งขันเพื่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานอันเป็นแรงกระตุ้นให้แสวงหา แนวคิดใหม่ๆ สำหรับนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

กล่าวโดยสรุปความพึงพอใจ ได้รับอิทธิพลทั้งจากความต้องการในระดับต่าง ๆ ของแต่ละคนที่ตามแง่มุมต่าง ๆ ในชีวิตของแต่ละคน ดังนั้นการรับรู้ความต้องการที่แท้จริงของตนเองและเป็นความต้องการที่เป็นรูปธรรมสามารถลงมือทำได้จริงจะนำไปสู่ความพยายามในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความพึงพอใจในตนเองและกิจกรรมที่ทำ

การวัดความพึงพอใจ

Saleem (2015) ได้เสนอวิธีวัดความพึงพอใจได้หลายวิธี ดังนี้

1) การใช้แบบสอบถามซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้มากอย่างแพร่หลายวิธีหนึ่ง

2) การสัมภาษณ์ ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและความชำนาญ

3) การสังเกต เป็นการสังเกตพฤติกรรมทั้ง ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ขณะปฏิบัติกิจกรรม และหลังการปฏิบัติกิจกรรม

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมควบคุมโรค (2559) ได้กล่าวถึงวิธีการวัดความพึงพอใจ โดยการวัดความพึงพอใจและไม่พอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่ม สามารถทำได้หลายวิธี ส่วนราชการจึงควรมีแนวทางที่ชัดเจนดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดวิธีการวัดผลและเกณฑ์ประเมินความพึงพอใจ ความไม่พึงพอใจ
- 2) เลือกวิธีการสำรวจและเก็บข้อมูล
- 3) การกำหนดความต้องการผลลัพธ์
- 4) กำหนดตัวชี้วัดที่แสดงสมรรถนะหลักของสิ่งที่ต้องการวัด

ข้อควรคำนึงถึงในการตั้งคำถาม เพื่อหาผลสำรวจความพึงพอใจ และไม่พึงพอใจของผู้รับบริการของหน่วยงาน พิจารณาจากประเด็น 4 ด้าน ดังนี้

- (1) ด้านกระบวนการหรือขั้นตอนการให้บริการ
- (2) ด้านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการ
- (3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
- (4) ด้านคุณภาพของการให้บริการ

ในแต่ละประเด็น ควรมีคำถามที่เกี่ยวข้องกับบริบทของงานบริการ อย่างน้อย 3 ข้อ เพื่อให้องค์ประกอบในแต่ละด้านมีความชัดเจน

การคิดเกณฑ์การประเมินตามหลักการทางวิชาการความถูกต้องทางสถิติ และเพื่อให้การคิดคะแนนไปในทางเดียวกัน โดยผ่าน มติที่ประชุมของหน่วยงานที่กำหนดให้มีการประเมินความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ และผ่านการเห็นชอบของผู้บริหาร ให้ประกาศใช้เกณฑ์ในการประเมิน 5 ระดับ (Likert Scale) ได้แก่ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด

- 4 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์ เชิงปริมาณ (Quantitative) และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์เชิงบรรยาย(Descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา(Content analysis) และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยการตรวจสอบจากข้อมูลหลายๆ แหล่งที่ได้จาก การเก็บรวบรวม

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ (2555) ได้กล่าวถึงการวัดความพึงพอใจไว้ 2 รูปแบบคือ

1) การวัดความพึงพอใจอย่างรวม เป็นการวัดทัศนคติโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าเป็นเครื่องมือวัด เป็นการถามตรงๆ อย่างเปิดเผย วิธีการวัดแบบนี้เป็นที่นิยมมากกว่าการวัดความพึงพอใจในด้านใดด้านหนึ่งแต่หากวัดความพึงพอใจหลายๆด้าน และนำผลมารวมกันก็จะวัดความพึงพอใจได้เหมือนกัน

2) การวัดความพึงพอใจในด้านใดด้านหนึ่งของงาน โดยตอบว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ หากตอบว่า ไม่ใช่ ก็ไม่ได้คะแนน หากตอบว่า ใช่ กับคำบอกลักษณะงานซึ่งแสดงความไม่พึงพอใจก็จะไม่ได้คะแนนเช่นกัน การตอบในแบบสำรวจนี้ แม้การตอบจะมีลักษณะของการอธิบายงานของเขาในขณะเดียวกันก็เป็นการประเมินผลงานของเขาด้วย โดยที่พบว่าคะแนนจากแบบสำรวจจะมีความสอดคล้องกับผลการวัดเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ อาทิ การขาดงาน การเข้าออกงาน หรือผลการสังเกตของนักบริหารหรือผู้จัดการในบางกรณี เป็นต้น

Coelho and Dell' Aglio, (2019) ได้เสนอประเด็นในการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความสำคัญของโรงเรียน ชุมชนรอบข้างโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับโรงเรียน การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์ในโรงเรียนไม่ได้เกิดขึ้นจากเหตุการณ์และความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับตัวโรงเรียนเท่านั้น ประสบการณ์ชีวิตอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว เพื่อน การพักผ่อน สุขภาพกายและสุขภาพจิตอาจส่งผลต่อระดับความพึงพอใจของนักเรียน ปัจจัยสำคัญบางประการที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในโรงเรียน ได้แก่ อายุและผลการเรียน ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การสนับสนุนจากครูและเพื่อนฝูง การรับรู้ความสามารถของตนเองโดยทั่วไปและทางวิชาการ และบรรยากาศของโรงเรียน

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาการวัดความพึงพอใจนั้นเป็นการบอกถึงความชอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งสามารถวัดได้หลายวิธี การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถามความคิดเห็น การใช้แบบสำรวจความรู้สึก ซึ่งในการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยและอบายมุขโรงเรียนเมืองเลย ในครั้งนี้ผู้ประเมินเลือกใช้การวัดความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถามเพื่อให้สะดวกกับผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถแสดงความคิดเห็นได้

5. บริบทของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

โรงเรียนเศรษฐเสถียร เป็นโรงเรียนรัฐบาล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ เลขที่ 137 ถนนพระรามที่ 5 เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ให้บริการจัดการ

ศึกษาแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบบอยู่ประจำเฉพาะนักเรียนหญิงและไป-กลับทั้งชายและหญิง ในปีการศึกษา 2562 มีนักเรียนระดับอนุบาล จำนวน 15 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 60 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จำนวน 93 คน รวมทั้งหมด 168 คน จัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรระดับปฐมวัยและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการจำเป็นของผู้เรียนซึ่งนักเรียนโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ร้อยละ 90 สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านทาง การได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง โดยเมื่อตรวจวัดการได้ยิน จะมีการสูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลขึ้นไป ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ หูหนวก จึงมีการสื่อสารกันโดยใช้ภาษามือไทยเป็นหลัก

ปัจจุบันโรงเรียนมีนโยบายบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนพื้นฐาน โดยร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน ส่งเสริมอัจฉริยภาพนักเรียนรายบุคคลตามความถนัดและความสนใจ วิสัยทัศน์ของโรงเรียนคือ โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นผู้นำในด้านการพัฒนาวิชาการและวิชาชีพให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล นักเรียนมีวินัยและคุณธรรมบนพื้นฐานวัฒนธรรมไทย มีทักษะในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี บริหารจัดการตนเองให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีพันธกิจ คือ พัฒนาให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบให้เป็นผู้นำทางด้านวิชาการและวิชาชีพ โดยการมีส่วนร่วมจากชุมชนและสังคม พัฒนาผู้เรียนให้มีวินัยและคุณธรรมบนพื้นฐานวัฒนธรรมไทย เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถบริหารจัดการตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) ร่วมกับการสื่อสารระบบรวม (Total communication) ซึ่งเป็นวิธีจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ใช้ประโยชน์จากรูปแบบการสื่อสารหลายรูปแบบ เช่น การมองเห็น การฟัง การพูด การอ่านริมฝีปาก การใช้ท่าทางตามธรรมชาติ การวาดภาพ การสะกดนิ้วมือ การใช้ภาษามือแบบต่างๆ ตลอดจนการอ่านและการเขียนทั่วไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการและความสามารถเฉพาะของนักเรียนเป็นรายบุคคล วัดและประเมินผลการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลตามเป้าหมายในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และโรงเรียนมีโครงการส่งเสริมทักษะด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่สนใจเพื่อเป็นพื้นฐานในการสื่อสารกับคนทั่วไปและต่อยอดเป็นพื้นฐานทางอาชีพ ผลงานทางศิลปะของนักเรียนได้รับความสนใจ จากบุคคลทั่วไปในการนำไปประดับบ้านหรือต่อยอดเป็นโปสการ์ด ปฏิทิน พิมพ์เป็นผ้าคลุมไหล่ เป็นต้น(โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์, 2561)

6. สาระสำคัญของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

โครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องสำหรับการประเมินโครงการ ดังนี้

หลักการและเหตุผลของโครงการ

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ กำหนดนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่มีจุดมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ในเชิงทฤษฎีสู่การปฏิบัติและได้รับประสบการณ์จริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ โดยสถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนอย่างหลากหลาย เพื่อเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม ความมีน้ำใจต่อกัน ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ประสบการณ์เป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้และต่อยอดองค์ความรู้ใหม่ การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ตรง และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะช่วยให้เกิดความรู้ใหม่ และบทบาทของครูผู้สอนที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการแสวงหาความรู้และสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเอง

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ดีจากการมองเห็นชัดเจน การสูญเสียการได้ยินทำให้มีความถนัดทางศิลปะ โดยทำเป็นกิจกรรมยามว่างและสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้ซึ่งโรงเรียนควรสนับสนุนทรัพยากร เพิ่มเวลาเรียนและให้โอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้โอกาสลงมือสร้างชิ้นงานของตนเองและที่สำคัญควรให้โอกาสนักเรียนได้สะท้อนผลงานของตนเองได้ สื่อสารผ่านงานศิลปะหรือการวาดรูป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ในชั้นเรียนและเป็นเครื่องมือพัฒนาการทำงานเป็นทีม ดังนั้นสถานศึกษาหรือผู้ปกครองควรสนับสนุนให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานศิลปะในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ การสร้างชิ้นงานให้สำเร็จและมีความสุขในผลงานของตนเอง จากการสำรวจข้อมูลสารสนเทศ ในปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจกิจกรรมการเรียนรู้ด้านศิลปะ แต่ขาดความเชื่อมั่นในการแสดงออกด้านความคิดสร้างสรรค์ ขาดการฝึกฝนความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างถูกต้องตามกระบวนการของศิลปะ ผลงานศิลปะ จึงไม่สามารถสื่อความหมายได้ตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งผลงานยังขาดองค์ประกอบและความสมบูรณ์ทางศิลปะ นักเรียนบางคนมีความสามารถและพรสวรรค์แต่โรงเรียนไม่มีกิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะที่ชัดเจน ครูผู้สอนศิลปะมีไม่เพียงพอ ส่งผลให้จำนวนนักเรียนที่มีความเป็นเลิศทางด้านศิลปะมีจำนวนจำกัด ด้วยปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนจึงได้

ทำโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียน คือ ลงมือทำและเรียนรู้ได้ดีจากสื่อที่มองเห็นได้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
2. เพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมศิลปะ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

เป้าหมายของโครงการ

ด้านปริมาณ

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ จำนวน 36 คน

ด้านคุณภาพ

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีศักยภาพด้านศิลปะและมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมด้านศิลปะ

ระยะเวลาดำเนินงาน ปีการศึกษา 2562 (เมษายน 2562 – เมษายน 2563)

สถานที่ดำเนินงาน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินงานโครงการ โดยย่อ มีดังนี้ (รายละเอียดปรากฏ ดังภาคผนวก ฉ)

1. ศึกษาศักยภาพด้านศิลปะของนักเรียน ประกอบด้วย ด้านการสื่อความหมาย ความคิดสร้างสรรค์ เทคนิควิธีการทางศิลปะ การจัดองค์ประกอบศิลป์หรือการจัดภาพและความประณีตและเรียบร้อย
2. วางแผนพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะแบบมีส่วนร่วม
3. นำแผนสู่การปฏิบัติ โดยแจ้งผู้ปกครอง รับสมัครนักเรียนร่วมโครงการ เตรียมสื่ออุปกรณ์ การจัดการเรียนรู้ศิลปะทุกวันเสาร์ เวลา 09.00 น.-11.00 น. ทักษะศึกษาเกี่ยวกับงานศิลปะและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ การนำเสนอผลงานศิลปะ การวิพากษ์วิจารณ์ ชื่นชมงานศิลปะอย่างอิสระของตนเองและคนอื่น
4. กำกับติดตามและประเมินผล
5. สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน

การวัดประเมินผลโครงการฯ

ในการวัดและประเมินผล วัดจากความสามารถในสร้างสรรค์ชิ้นงานและเจตคติของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมศิลปะ ดังนี้

1) ประเมินความสามารถจากการผลงานที่นักเรียนสร้างขึ้นโดยประเมินทักษะกระบวนการด้านศิลปะ ประกอบด้วย เทคนิควิธีการทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อความหมาย มีความความประณีตและเรียบร้อย การจัดองค์ประกอบศิลป์หรือการจัดภาพ

2) ประเมินเจตคติของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมศิลปะ

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล คือ แบบประเมินความสามารถทางศิลปะและแบบวัดเจตคติที่มีต่อกิจกรรมศิลปะ

4) ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโครงการฯ มี 2 ตัวชี้วัด ดังนี้

4.1) นักเรียนมีทักษะกระบวนการด้านศิลปะ ประกอบด้วย เทคนิควิธีการทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อความหมาย มีความความประณีตและเรียบร้อย การจัดองค์ประกอบศิลป์หรือการจัดภาพ

4.2) นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมศิลปะ

5) วิธีการวัดประเมินผล ได้แก่ การประเมินผลงานศิลปะ และประเมินเจตคติ

6) เครื่องมือการวัดประเมินผล ได้แก่ แบบประเมินความสามารถทางศิลปะและแบบวัดเจตคติต่อกิจกรรมศิลปะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างผลงานศิลปะด้วยตนเอง

2. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีทักษะกระบวนการด้านศิลปะ ประกอบด้วย เทคนิควิธีการทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อความหมาย มีความความประณีตและเรียบร้อย การจัดองค์ประกอบศิลป์หรือการจัดภาพ

3. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้านศิลปะ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในผลงานของตนเองที่สร้างขึ้น

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยภายในประเทศ

ชนิดา ปันณะสฤกษ์ (2554) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมความสามารถทางศิลปะโดยจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการสูงสุดในการจัดห้องเรียนศิลปะทางด้านกายภาพ ซึ่งประกอบด้วย ประเด็นลักษณะและขนาดของห้องเรียน คือ แสงสว่างในห้องเรียนมีเพียงพอ ($\bar{x} = 4.54$) ประเด็นการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนคือ ภายในห้องมีวัสดุอุปกรณ์สำหรับวิชาศิลปะศึกษา ($\bar{x} = 4.46$) ประเด็นสื่อการสอนคือ มีสื่อการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา ($\bar{x} = 4.47$) ประเด็นการใช้และการดูแลห้องเรียนคือ จัดห้องเรียนโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.66$) และทางด้านสังคม ซึ่งประกอบด้วย ประเด็นกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะศึกษา คือ ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมโดยการวาดภาพระบายสี ($\bar{x} = 4.59$) ประเด็นรูปแบบวิธีการสอนคือ ครูสอนโดยการแสดงให้ดูเป็นขั้นตอนหรือแบบสาธิต ($\bar{x} = 4.40$) ประเด็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนคือ ครูชื่นชมและให้กำลังใจนักเรียนเมื่อนักเรียนทำผลงานสำเร็จ ($\bar{x} = 4.80$) ประเด็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนคือ ยอมให้นักเรียนเคลื่อนไหวหรือมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นเองได้ตามธรรมชาติ ($\bar{x} = 4.59$) ประเด็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับสิ่งแวดล้อมคือ นักเรียนใช้ เก็บรักษา ดูแลและทำความสะอาดอุปกรณ์ในการเรียนของตนเองและส่วนรวม ($\bar{x} = 4.60$)

สายพิน พันธ์เจริญ (2554) ได้รายงานการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิผลครูระดับก่อนประถมศึกษาโดยฝึกอบรมการสอนศิลปะสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน การประเมินโครงการใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) วัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิผลครูระดับก่อนประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูระดับก่อนประถมศึกษาผู้เข้ารับการฝึกอบรมโครงการเพิ่มประสิทธิผลครูระดับก่อนประถมศึกษา ฝึกอบรมการสอนศิลปะสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 82 คน ผู้บริหารหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่สังกัด จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน และผู้ที่เกี่ยวข้องโครงการ จำนวน 8 คน ผู้บริหารโรงเรียนสหวิทยาเขต จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านบริบท ภาพรวมมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด คือ 1.1) ความสอดคล้องของจุดประสงค์ของโครงการกับสภาพความต้องการของหน่วยงาน 1.2) หลักสูตรฝึกอบรมเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ 1.3) หลักสูตรการเรียนการสอนให้ความสำคัญกับศิลปะสร้างสรรค์ 1.4) หลักสูตรฝึกอบรมเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมมีศักยภาพในการ

ปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้และ 1.5) ความสามารถในการสร้างสรรค์เป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ นอกนั้น มีระดับความคิดเห็นปานกลาง 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น ภาพรวมปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการดำเนินโครงการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดตามความคิดเห็นของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการดำเนินโครงการเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ คือ 2.1) จำนวนวันในการจัดอบรมศิลปะสร้างสรรค์ 2.2) งบประมาณในการจัดอบรม 2.3) จำนวนครูเข้าอบรม 3) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ ภาพรวมครูผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นของเกี่ยวกับระดับปฏิบัติในกระบวนการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก คือ 3.1) วิทยากรมีความรู้ในเนื้อหาที่ใช้ในการอบรม 3.2) วิทยากรมีความสามารถในการบรรยายถ่ายทอด 3.3) ผู้เข้าอบรมสามารถลงทะเลียนและเข้าอบรมได้ตลอดโครงการ 4) ด้านผลผลิต โดยรวมภาพผลผลิตของโครงการมีความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียด ผลผลิตของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ คือ 4.1) ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนศิลปะสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน 4.2) ผู้เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์จากการอบรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน 4.3) ผู้จัดอบรมสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบให้ทุกคนมีส่วนร่วม

ชนิตกานต์ ละครวงศ์ (2556) ได้ทำการประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กต้นแบบการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยใช้รูปแบบการประเมินซิปปี้ (CIPP Model) ประเมิน 4 ด้าน ประกอบด้วย การประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและความพึงพอใจ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมี 2 ลักษณะ ได้แก่ แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) และแบบประเมินความพึงพอใจ ผลการประเมิน มีดังนี้ 1) ผลการประเมินบริบท พบว่า โครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและครูมีความต้องการจัดการเรียนการสอนรูปแบบคละชั้น 2) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า พบว่าด้านงบประมาณและสื่อ เทคโนโลยี มีความเพียงพอต่อการบริหารจัดการ ด้านบุคลากรโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหา ขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้นเรียน และด้านอาคารสถานที่ไม่เพียงพอและการจัดห้องเรียน ไม่เป็นไปตามเกณฑ์การจัดห้องเรียนในรูปแบบคละชั้น 3) ผลการประเมินกระบวนการ พบว่า โรงเรียนดำเนินงานตรงตามภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนการสอนและการประกัน คุณภาพการศึกษา ด้านเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน ด้านการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 4) ด้านการประเมินผลผลิตพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มสาระวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2552 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการเรียนภาพรวมสูงกว่าปีการศึกษา 2551 ส่วนด้านความพึงพอใจในการจัดการเรียนการ

สอนแบบคละชั้นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นอยู่ในระดับมาก

สำนักวัฒนธรรม (2556) ได้ประเมินโครงการนิทรรศการศิลปกรรม Art Exhibition By Art Education 22 โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ ที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า ผลการประเมินพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในภาพรวมการจัดนิทรรศการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$) โดยหัวข้อที่มีคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด คือ ควบคุมการจัดนิทรรศการ เช่นนี้ต่อไปอีกมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$) และหัวข้อที่มีระดับความพึงพอใจลำดับสุดท้ายคือ การประชาสัมพันธ์การจัดนิทรรศการครั้งนี้มีความทั่วถึงมีความพึงพอใจอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$) จากผลการประเมินพร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการจัดนิทรรศการในครั้งนี้ยังพบข้อบกพร่องที่ ควรนำมาปรับปรุงแก้ไขคือ ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดนิทรรศการ และควรปรับปรุงการจัด นิทรรศการ ในครั้งต่อไปในหัวข้อที่มีผลการประเมินที่มีคะแนนน้อยให้ดียิ่งขึ้น

ณัฐกาญจน์ อนันทรวัน (2559) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ศิลปะเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบร่วมมือในห้องเรียนรวม (ACI Model) มี 8 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5) การเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ 6) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม 7) บทบาทครู 8) บทบาทนักเรียน ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ มี 6 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์ความสามารถทางศิลปะและจัดกลุ่ม 2) การรับรู้ทางศิลปะ และสร้างสรรค์งานศิลปะตามธรรมชาติของแต่ละบุคคล 3) แบ่งปันประสบการณ์ทางศิลปะ 4) ร่วมมือสร้างสรรค์งานศิลปะ 5) ตรวจสอบพฤติกรรมความร่วมมือสร้างสรรค์งานศิลปะและให้ข้อมูลย้อนกลับ 6) แสดงผลงานและวิเคราะห์ผลการร่วมมือสร้างสรรค์งานศิลปะ พบว่า 1) นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทางศิลปะก่อนเรียนและหลังเรียนระยะที่ 3 เพิ่มขึ้นจากระยะที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 2) นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของผลงานศิลปะที่ทำร่วมกันเป็นกลุ่มสูงกว่าผลงานที่ทำเป็นรายบุคคล 3) นักเรียนมีคะแนนพัฒนาการด้านทักษะการเรียนรู้แบบร่วมมือก่อนเรียนและหลังเรียน ระยะที่ 2,3 และ 5 เพิ่มขึ้นจากระยะที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักเรียนมีคะแนนพัฒนาการด้านทักษะการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่างเรียนตั้งแต่ระยะที่ 2,3,4,5,6 เพิ่มขึ้นจากระยะที่ 1 ระยะที่ 3,4,5,6 เพิ่มขึ้นจากระยะที่ 2 ระยะที่ 5,6 เพิ่มขึ้นจากระยะที่ 3 และ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 5) นักเรียนมีความรู้สึกรู้สึกมีความสุขที่ได้เรียนศิลปะ ภูมิใจที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน อยากให้ตัวเองและเพื่อนเลิกทำพฤติกรรมที่ไม่ดีและปรับปรุงการทำงานศิลปะให้ดีขึ้น จากการวิจัยมีข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยสามารถบูรณาการกิจกรรมภายในกลุ่มสาระศิลปะและข้ามกลุ่มสาระนำไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนในชั้นเรียนที่สูงขึ้นไป

เอกอมร ภัทรกิจพงศ์ (2560) ได้การพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชา ศิลปศึกษานិพนธ์ ประเภทงานวิจิตรศิลป์ การวิจัยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็น

กรอบการประเมินผลงานสร้างสรรค์แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นประเด็นที่ใช้ในการประเมินและจัดทำร่างเกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ ประกอบด้วย รายการประเมิน 3 ข้อ คือ ความสอดคล้องด้านรูปแบบ เนื้อหา และการแสดงออกของผลงาน 2) คุณค่าทางศิลปะ มีรายการประเมิน 2 ข้อ คือ ด้านองค์ประกอบศิลป์และด้านเทคนิควิธีการ และ 3) พัฒนาการของผลงานมีรายการประเมิน 1 ข้อ คือ การพัฒนาผลงานของนักศึกษา มีรายการประเมินรวมกัน 6 ข้อ รายการประเมินแต่ละข้อมีคะแนนเท่ากับ 10 คะแนน รวมเป็น 60 คะแนน เมื่อนำร่างเกณฑ์การประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พบว่า รายการประเมิน มีความสอดคล้องกับประเด็นหรือจุดประสงค์ที่ต้องการวัด และมีเกณฑ์การพิจารณาผลงานที่เหมาะสมสอดคล้องกับระดับคุณภาพ เมื่อทดลองใช้เกณฑ์การประเมินตรวจสอบผลงานของนักศึกษา 4 คน แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน(RAI) ได้ค่าเท่ากับ 0.87 และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินจากสูตรหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา(α -Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.85 จากค่าได้แสดงว่าเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้

ศิริรัตน์ นิลนาถ(2561) ได้ประเมินโครงการการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร โดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) ของโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร 2) เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้น(Input Evaluation) ของโครงการการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร 3) เพื่อประเมินกระบวนการ(Process Evaluation) ของโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร 4) เพื่อประเมินผลผลิต(Product Evaluation) ของโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน ครู 101 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 34 คน รวม 139 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามการประเมินซึ่งถามใน 4 ด้าน มีค่าความเชื่อมั่น .92 สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านสภาพแวดล้อม (Context Evaluation: C) โดยภาพรวมพบว่ามีค่าความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) โดยภาพรวมพบว่ามีค่าความเพียงพอ/เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation: P) โดยภาพรวมพบว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผลผลิต(Product Evaluation: P) โดยภาพรวมพบว่ามีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด

อริยพร คุโรตะ (2561) ได้ศึกษาแนวทางการประเมินในศิลปศึกษา พบว่า เป็นการประเมิน การเรียนรู้ที่เน้นความสมดุลของเป้าหมาย การประเมิน 3 ประการ คือ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะภายใน ที่สะท้อนพฤติกรรมนิสัยทางศิลปะไปสู่คุณภาพของผลงานศิลปะ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาความก้าวหน้าการเรียนรู้ทางศิลปะของผู้เรียนโดยอาศัยสื่อทางศิลปะ เช่น เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินใน ระหว่างดำเนินกระบวนการของการเรียนรู้หรือการ ประเมินแบบย่อยเป็นเรื่องสำคัญที่มักถูกมองข้ามและไม่ได้ให้ความสำคัญเท่ากับการประเมินผลงาน ศิลปะ ซึ่งการประเมินกระบวนการ จะเป็นการประเมินที่สามารถสะท้อนถึงคุณลักษณะเชิงคุณภาพ ด้านในของผู้เรียนได้ดี สามารถประเมินได้โดยครู นักเรียน และเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ความเข้าใจในปรัชญา เครื่องมือ วิธีการและเครื่องมือประเมินแบบย่อยในการประเมินศิลปศึกษา อีกทั้งความเข้าใจใน หลักการแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน โดยอาศัย การประเมินจะช่วยสร้างความเข้าใจให้กับผู้สอนศิลปะให้รู้ว่าการเปลี่ยนแปลง อะไรบ้าง ในการที่จะพัฒนาผู้เรียนได้ต่อไป เพื่อช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้มากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

Seifter and Ted (2010) ได้สำรวจผลกระทบของทักษะทางศิลปะ กระบวนการสั่งสม ประสบการณ์ในการเรียนรู้และกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรม ผลการศึกษาชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุที่เข้มแข็งระหว่างการเรียนรู้ทางศิลปะ ส่งผลต่อทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนานวัตกรรมในนักเรียนมัธยมศึกษา และการเรียนรู้ทางศิลปะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการทำงาน ละเอียดประณีตเพิ่มขึ้นในผู้ใหญ่ (ร้อยละ 13) การวิเคราะห์ปัญหา (ร้อยละ 50) และความสามารถ ในการคิดแก้ปัญหา (ร้อยละ 37) งานวิจัยหลายเรื่องแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบใหม่ที่ใช้ศิลปะเป็น ฐาน (Art Based Learning of STEM) ดังนี้ ช่วงความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรม มีความ แตกต่างร้อยละ 22 การวิเคราะห์ปัญหา มีความแตกต่างร้อยละ 121 และความสามารถในการคิด แก้ปัญหา มีความแตกต่างร้อยละ 43 ผลการวิจัยได้เสนอแนะให้โรงเรียนจัดการเรียนรู้บนพื้นฐาน ศิลปะ เพื่อคงความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการ "ฉีดวัคซีน" แก่นักเรียนให้พ้นจากการล่มสลายของความคิดสร้างสรรค์อันเกิดจากการจัดการเรียนรู้ แบบ STEM ตั้งแต่ที่ปราศจากศิลปะ

Obosu (2012) ได้ศึกษาคุณค่าของวิชาศิลปะระดับประถมศึกษาและการสอนโดยใช้ รูปภาพเป็นสื่อการเรียนรู้ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พบว่า ครูและบุคลากร เห็นว่าเป็นความท้าทายทางวิชาการที่ต้องใช้การสอนภาพ ศิลปะเป็นเครื่องมือ การสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ยอมรับได้ว่ามีประสิทธิภาพ การสร้างปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครู นักเรียนในการใช้ศิลปะเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยความจำและช่วยในการ

พัฒนาองค์ความรู้ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ภาพวาดของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นการพัฒนาความสามารถในการคิดของพวกเขา โรงเรียนสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินใช้เทคนิคการสอนและการเรียนรู้วิธีเดียวกับที่ใช้กันในโรงเรียน วิธีการส่งเสริมการศึกษาที่มีคุณภาพควรบูรณาการการสอนในวิชาทัศนศิลป์เข้ากับทุกวิชา และให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนำเสนอรูปภาพแสดงความเข้าใจในแต่ละเนื้อหาวิชา ซึ่งอาจเป็นภาพวาดหรืออักษรที่เรียงง่ายหรือนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เช่น เครื่องฉายข้ามศีรษะ คอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ศิลปินด้านทัศนศิลป์ให้ข้อมูลว่าการนำคอมพิวเตอร์มาแทนการวาดภาพด้วยมือของครูช่วยได้ในระดับหนึ่งแต่ไม่ได้รายละเอียดเนื้อหาสาระที่จำเป็นตามวัตถุประสงค์การสอนของครู ดังนั้น ทักษะทัศนศิลป์จึงจำเป็นสำหรับครูที่สอนในโรงเรียนโสตศึกษา

Obosu et al (2013) ได้ศึกษารูปแบบการสอนทัศนศิลป์และการเรียนวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประเทศกานา โดยการสังเกตการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการอภิปรายกลุ่มย่อยพบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ใน 5 โรงเรียนมีข้อค้นพบจากการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ นักเรียนที่มองเห็นภาพและลงมือปฏิบัติ (Visual and hand on learner) การสอนที่มีรูปภาพ แผนภูมิ ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าใจเนื้อหาสาระได้ดี การสอนทัศนศิลป์ในโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นสิ่งที่พัฒนาสุนทรีย์และการคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้นักเรียนไม่ได้รับการฝึกอย่างเพียงพอในลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการทางสายตาของนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารควรตระหนักถึงวิธีการการสอนศิลปศึกษาแก่นักเรียน รวมถึงรูปแบบการพัฒนาทักษะกระบวนการทางศิลปะของนักเรียนอย่างเพียงพอต่อสนใจและความต้องการของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

จากรายงานการวิจัยของNational Center on Time and Learning Advancing Arts Education (2013) พบว่า ในโรงเรียนทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา นักการศึกษาตระหนักถึงพลังของการสอนศิลปะที่สามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตของ นักเรียนและเยาวชนได้ การให้โอกาสนักเรียนลงมือทำศิลปะและมีประสบการณ์ร่วมกับเพื่อน ๆ ครูและศิลปินในชุมชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญทางศิลปะเพราะเป็นการเพิ่มทักษะและมุมมองที่สำคัญ เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหา การแสดงความคิดเห็น การแสดงออกทางอารมณ์ทางบวก การคิดสร้างสรรค์และความพยายามในการทำงานให้สำเร็จด้วยตนเอง ในการสนับสนุนให้นักเรียนทำกิจกรรมศิลปะในโรงเรียนควรจัดในตารางเวลาวิชาชุมนุมที่บังคับให้นักเรียนเลือกเพื่อให้นักเรียนมีทักษะทางศิลปะใกล้เคียงกันและมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้หลักการทางศิลปะอย่างเข้มงวด การศึกษาครั้งนี้เป็นการขยายเวลาการเรียนรู้ไปสู่การรอบรู้และการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ นักเรียนด้วยโอกาส ผลการวิจัยนำเสนอ

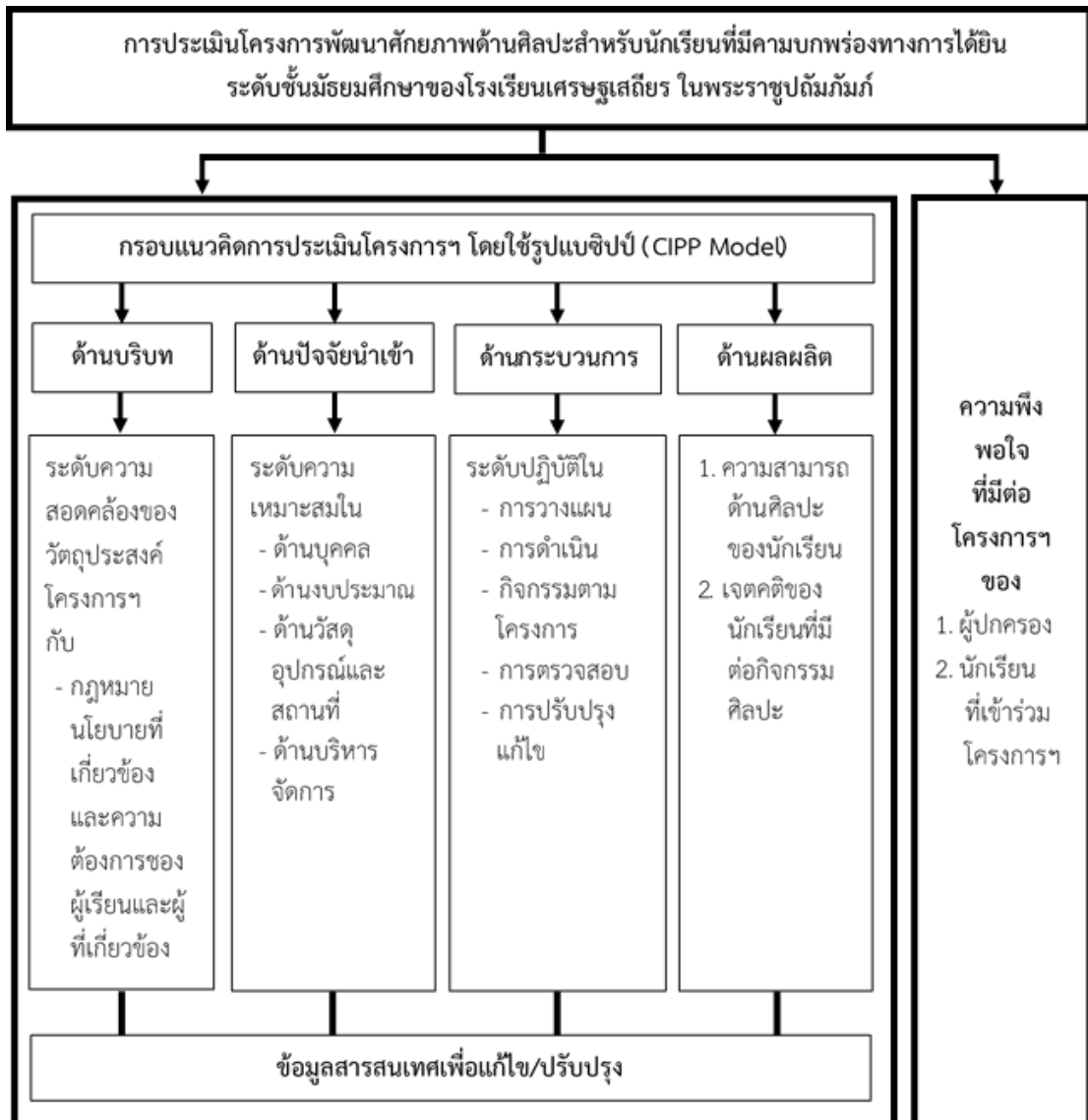
ภาพวาดของห้าโรงเรียนที่กำลังพัฒนาทักษะทางศิลปะนอกเวลาเรียน เพื่อสร้างรูปแบบการศึกษาที่มีชีวิตชีวาในโรงเรียน

Tsoumas (2016) ได้ศึกษาผลการสอนศิลปะนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของประเทศกรีก พบว่า ประเทศกรีกให้ความสำคัญกับการสอนศิลปะแก่เยาวชน โดยจุดประสงค์หลักของการสอนศิลปะศึกษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ สร้างประสบการณ์ให้นักเรียนคุ้นเคย ชื่นชมความงามของศิลปะและเพลิดเพลินกับการลงมือสร้างสรรค์งานศิลปะ ทั้งนี้ประเทศกรีกประสบปัญหาขาดแคลนครูสอนศิลปะที่ใช้ภาษามือสื่อสารกับนักเรียนเป็นอุปสรรคต่อการทำความเข้าใจทฤษฎีทางศิลปะที่ลุ่มลึก กระทรวงศึกษาธิการจึงสนับสนุนให้โรงเรียนจัดหาล่ามภาษามือในชั้นเรียนศิลปะ จัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยนำนักเรียนเยี่ยมชมนิทรรศการด้านศิลปะของชุมชนและเชิญศิลปินที่เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมาสอนศิลปะแก่นักเรียนในโรงเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ พบว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ ซึ่งมีความสำคัญมากที่ช่วยให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการนั้นๆ ซึ่งการประเมินโครงการมีหลากหลายรูปแบบรวมทั้งการประเมินโดยใช้รูปแบบซีบีพี (CIPP Model) ตามแนวคิดของ Stufflebeam และจากการวิเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความสามารถผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้ผู้ประเมินตัดสินใจเลือกใช้ รูปแบบซีบีพี (CIPP Model) ตามแนวคิดของ Stufflebeam มาประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

8. กรอบแนวคิดการประเมิน

การประเมินครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซีบีพี (CIPP Model) ของ Stufflebeam และประเมินความพึงพอใจ โดยมีกรอบแนวคิดการประเมิน ดังแผนภาพที่ 6

ภาพที่ 6 กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

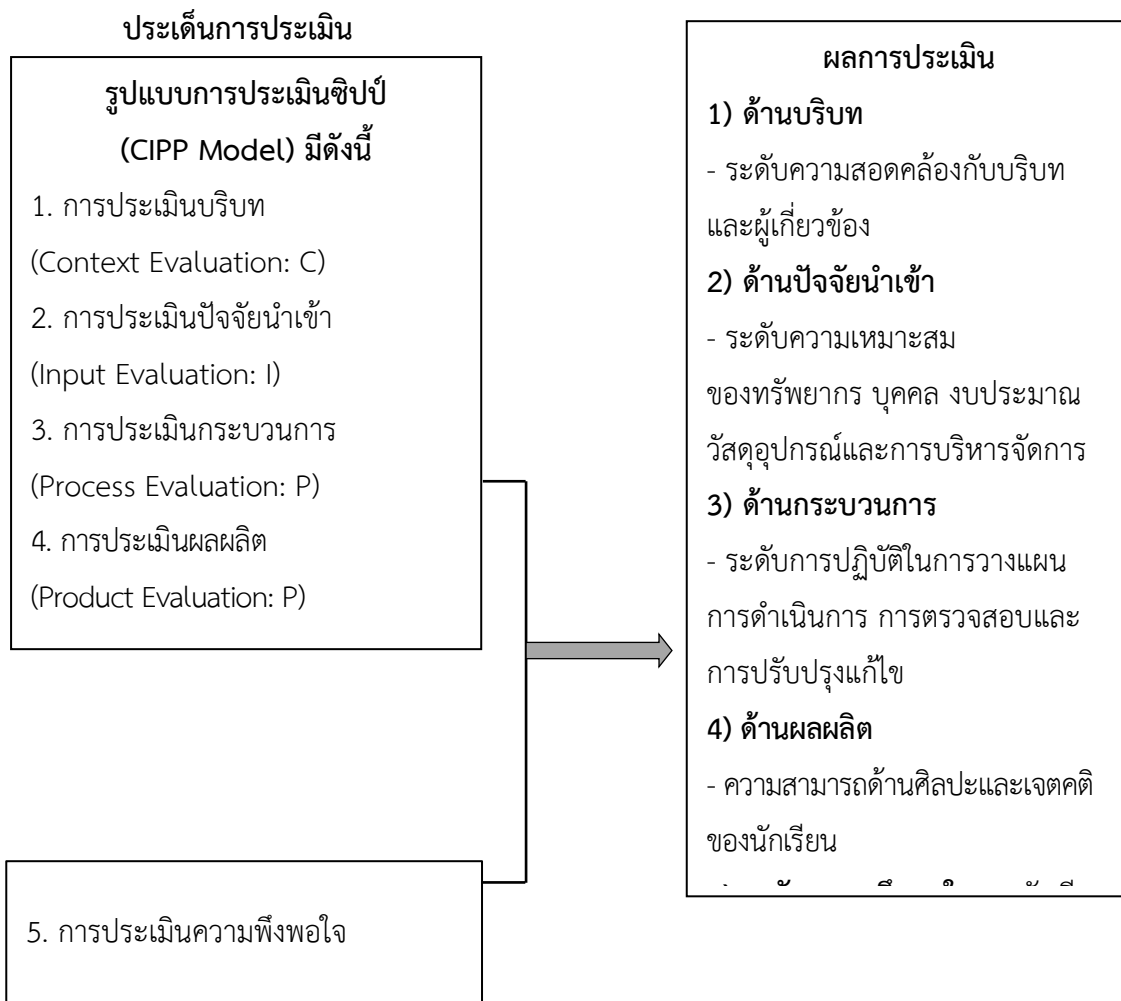
การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านบริบท 2) เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านปัจจัยนำเข้า 3) เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านกระบวนการ 4) เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านผลผลิต และ 5) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ซึ่งผู้ประเมินได้กำหนดวิธีการประเมินโครงการฯ ไว้ดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน
2. วิธีดำเนินการประเมิน
  - 1.1 กลุ่มเป้าหมาย
  - 1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
  - 1.3 กาสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
  - 1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 1.5 การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

1. รูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ โดยใช้รูปแบบการประเมินซีบีพี (CIPP MODEL) ของ Stufflebeam และการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ แสดง ดังภาพที่ 7

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

ภาพที่ 7 รูปแบบการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

2. วิธีดำเนินการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ในครั้งนี้ ผู้ประเมินได้กำหนดกรอบการดำเนินงานประเมินตามวัตถุประสงค์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือและ การวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กรอบการดำเนินงานประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

วัตถุประสงค์การประเมิน	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้จากการประเมิน
1. เพื่อประเมินโครงการฯ ด้านบริบท (Context)	ครูผู้สอน จำนวน 32 คน	แบบสอบถาม มาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ	1. ค่าเฉลี่ย 2. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการฯ กับบริบทที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อประเมินโครงการฯ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	ครูผู้สอน จำนวน 32 คน	แบบสอบถาม มาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ	1. ค่าเฉลี่ย 2. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และการบริหารจัดการ
3. เพื่อประเมินโครงการฯ ด้านกระบวนการ (Process)	ครูผู้สอน จำนวน 32 คน	แบบสอบถาม มาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ	1. ค่าเฉลี่ย 2. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	- ระดับการปฏิบัติในการวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไข
4. เพื่อประเมินโครงการฯ ด้านผลผลิต (Product)	นักเรียน จำนวน 36 คน	แบบประเมิน ความสามารถ ด้านศิลปะ แบบวัดเจตคติ	1. ค่าเฉลี่ย 2. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน 3. สถิติทดสอบที (t-test)	ระดับความสามารถด้านศิลปะและระดับเจตคติของนักเรียนหลังร่วมโครงการฯ
5. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อโครงการฯ	1. นักเรียน จำนวน 36 คน 2. ผู้ปกครอง นักเรียน 36 คน	แบบสอบถาม มาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ	1. ค่าเฉลี่ย 2. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโครงการฯ

2.1 กลุ่มเป้าหมาย

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ กำหนดกลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ดังนี้

2.1.1 การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านบริบท (Context)

กลุ่มเป้าหมายเลือกเจาะจง จำนวน 32 คน โดยมีเกณฑ์ คือ

- 1) เป็นครูปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2562
- 2) เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

2.1.2 การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

กลุ่มเป้าหมายเลือกเจาะจง จำนวน 32 คน โดยมีเกณฑ์ คือ

- 1) เป็นครูปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2562
- 2) เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

2.1.3 การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านกระบวนการ (Process)

กลุ่มเป้าหมายเลือกเจาะจง จำนวน 32 คน โดยมีเกณฑ์ คือ

- 1) เป็นครูปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2562
- 2) เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

2.1.4 การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านผลผลิต (Product)

กลุ่มเป้าหมาย เลือกเจาะจง จำนวน 36 คน โดยมีเกณฑ์ คือ

- 1) เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ในปีการศึกษา 2562
- 2) เป็นนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

2.1.5 การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครอง

กลุ่มเป้าหมาย เลือกเจาะจง โดยมีเกณฑ์ คือ

1) นักเรียน เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ อย่างต่อเนื่อง ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 36 คน

2) ผู้ปกครอง เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ อย่างต่อเนื่อง ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 36 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการฯ จำนวน 7 ฉบับ มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 แบบประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านบริบท (Context) สอบถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับบริบทที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2559) คือ

- 5 หมายถึง มีความสอดคล้องอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสอดคล้องอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีความสอดคล้องอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสอดคล้องอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีความสอดคล้องอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2.2.2 แบบประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) สอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้า (Context) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2559) คือ

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2.2.3 แบบประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านกระบวนการ

(Process) สอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติด้านกระบวนการ (Process) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2559) คือ

- 5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2.2.4 ในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านผลผลิต (Input) เครื่องมือ ประกอบด้วย 1) แบบประเมินศักยภาพด้านศิลปะของนักเรียนฯ และ 2) แบบวัดเจตคติของนักเรียนฯ ดังนี้

1) แบบประเมินศักยภาพด้านศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อประเมินด้านผลผลิตของโครงการฯ เป็นแบบประเมินชิ้นงานหรือผลงานที่นักเรียนจัดทำขึ้น การให้คะแนนผลงานศิลปะ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการสื่อความหมาย ความคิดสร้างสรรค์ เทคนิค วิธีการทางศิลปะ การจัดองค์ประกอบศิลป์หรือการจัดภาพ และความประณีตและเรียบร้อย มีสัดส่วนคะแนน ด้านละ 20 คะแนน รวม 100 คะแนน

2) แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมศิลปะ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ (Rating Scale) ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมศิลปะ จำนวน 10 ข้อ (บุญชม ศรีสะอาด, 2559) คือ

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เห็นด้วย
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2.2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการฯ และ 2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการฯ ดังนี้

1) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มี 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นลักษณะตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2559) คือ

5 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มี 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นลักษณะตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามความพึงพอใจต่อโครงการเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2559) คือ

5 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2.3 การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้ประเมินดำเนินการสร้างและพัฒนาตามลักษณะของเครื่องมือ ดังนี้

2.3.1 แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ใช้ในการประเมินโครงการด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้นและด้านกระบวนการ ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1). ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ เพื่อกำหนดขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2). สร้างเครื่องมือการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

2.1) ผู้ประเมินสร้างแบบสอบถาม 3 ฉบับ ครอบคลุมเนื้อหา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ สร้างเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มีระดับความสอดคล้อง ความเหมาะสม การปฏิบัติ จากมากไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2.2) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาหาคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (รายชื่อ ดังภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบหาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการประเมิน พบว่าข้อคำถามของแบบสอบถามทั้งสามฉบับมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ใช้ได้ (รายละเอียด ดังภาคผนวก ค)

2.3) นำแบบสอบถามที่ได้รับข้อเสนอแนะมาปรับปรุง มาจัดพิมพ์ให้สมบูรณ์แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครู จำนวน 30 คน ของโรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ ซึ่งมีการส่งเสริมความสามารถด้านศิลปะนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมาอย่างต่อเนื่อง แล้วหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของคอนบราค (Cronbach) ได้ค่า ความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 แยกเป็นรายด้าน คือ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับที่ 1 ด้านบริบท เท่ากับ .88 ฉบับที่ 2 ปัจจัยนำเข้า เท่ากับ .96 ฉบับที่ 3 ด้านกระบวนการ เท่ากับ .96

2.3.2 แบบประเมินศักยภาพด้านศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

1) ผู้ประเมินสร้างแบบประเมินศักยภาพด้านศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นมาทำการหาคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบหาความถูกต้องของรายการประเมินพบว่ามีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

2) นำแบบประเมินศักยภาพด้านศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ได้รับข้อเสนอแนะมาปรับปรุง มาจัดพิมพ์ให้สมบูรณ์แล้ว นำไปให้ครูผู้สอนศิลปศึกษา โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ จำนวน 3 คน กลุ่มตัวอย่าง 1 คน

3) วิเคราะห์ความสอดคล้องของผู้ประเมิน (Intra-rater reliability) นำผลประเมินมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน โดยใช้สูตรการหาความสัมพันธ์แบบ intra-class correlation การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการประเมินของผู้ประเมิน 3 คน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ประเมินกลุ่มตัวอย่าง 5 คน ซึ่ง ประเมินความสามารถด้านศิลปะ จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการสื่อความหมาย ความคิดสร้างสรรค์

เทคนิควิธีการทางศิลปะ การจัดองค์ประกอบศิลป์หรือการจัดภาพ และความประณีตและเรียบร้อย วิเคราะห์ความสอดคล้องโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของคอนบราค (Cronbach) ได้ค่า ความเชื่อมั่น เท่ากับ .97 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในระดับสูง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าความ น่าเชื่อถือของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันในระดับดีมาก (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2560).

2.3.3 แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมศิลปะ ดังนี้

1) ผู้ประเมินสร้างแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมศิลปะ ให้ครอบคลุม กิจกรรมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้น มัธยมศึกษา สร้างเป็นแบบลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2) นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นมาทำการหาคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงของ เนื้อหา โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบหาความถูกต้องของข้อคำถาม พบว่ามีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

3) นำแบบประเมินที่ได้รับข้อเสนอแนะมาปรับปรุง มาจัดพิมพ์ให้สมบูรณ์แล้ว นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียรฯ ที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ ทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของคอนบราค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .91

2.3.4 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้าน ศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ดังนี้

1) ผู้ประเมินสร้างแบบประเมินความพึงพอใจให้ครอบคลุมโครงการพัฒนาศักยภาพ ด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา สร้างเป็นแบบลักษณะ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มีความพึงพอใจมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2) นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นมาทำการหาคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงของ เนื้อหา โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบหาความถูกต้องของข้อคำถาม พบว่ามีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

3) นำแบบประเมินที่ได้รับข้อเสนอแนะมาปรับปรุง มาจัดพิมพ์ให้สมบูรณ์แล้ว นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียรฯ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ ทั้งฉบับ โดยหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของคอนบราค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .95

2.3.5 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

1) ผู้ประเมินสร้างแบบประเมินความพึงพอใจให้ครอบคลุมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา สร้างเป็นแบบลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มีความพึงพอใจมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2) นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นมาทำการหาคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบหาความถูกต้องของข้อคำถาม พบว่ามีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

3) นำแบบประเมินที่ได้รับข้อเสนอแนะมาปรับปรุง มาจัดพิมพ์ให้สมบูรณ์แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ ทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของคอนบราค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมแบบสอบถามการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้ประเมินประชุมชี้แจงครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเกี่ยวกับรายละเอียดการประเมินและแบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินโครงการ

2) รวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ตามระยะเวลาที่กำหนดด้วยตนเอง

3) นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของเครื่องมือ ซึ่งในครั้งนี้อยู่ที่ผู้ประเมินได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

4) ขอความอนุเคราะห์ล่ามภาษามือทำคิปลีวิดีโอสอบถามความพึงพอใจสำหรับนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจคำถามทุกข้ออย่างถูกต้อง

5) นำแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการรายงานประเมินโครงการต่อไป

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ประเมินได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์และแปลผลตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ดังนี้ (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์, สุภมาส อังสุโชติ และ อัจฉรา ชำนิ ประศาสน์, 2555)

1) วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าความถี่ มานำเสนอในรูปแบบตารางและการพรรณนา

2) วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

2.1) ข้อมูลจากแบบสอบถาม ฉบับที่ 1 ด้านบริบท เมื่อให้คะแนนตามน้ำหนักเรียบร้อยแล้ว วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แล้วนำผลการวิเคราะห์ไปเทียบกับเกณฑ์ ผู้ประเมินใช้การแปลความหมายตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ย โดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2559)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายความว่า มีความสอดคล้อง อยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายความว่า มีความสอดคล้อง อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายความว่า มีความสอดคล้อง อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายความว่า มีความสอดคล้อง อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายความว่า มีความสอดคล้อง อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมิน พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ ต้องมีระดับ 3.51 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

2.2) ข้อมูลจากแบบสอบถาม ฉบับที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า เมื่อให้คะแนนตามน้ำหนักเรียบร้อยแล้ว วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แล้วนำผลการวิเคราะห์ไปเทียบกับเกณฑ์ ผู้ประเมินใช้การแปลความหมายตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ย โดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2559)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายความว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายความว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายความว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายความว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายความว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมิน พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ ต้องมีระดับ 3.51 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

2.3) ข้อมูลจากแบบสอบถาม ฉบับที่ 3 ด้านกระบวนการ เมื่อให้คะแนนตามน้ำหนักเรียบร้อยแล้ว วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แล้วนำผลการวิเคราะห์ไปเทียบกับเกณฑ์ ผู้ประเมินใช้การแปลความหมายตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ย โดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2559)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายความว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมิน พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานของโครงการ ต้องมีระดับ 3.51ขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

2.4) ข้อมูลจากการประเมินด้านผลผลิต แบบวัดเจตคติ เมื่อให้คะแนนตามน้ำหนัก เรียบร้อยแล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แล้วนำผลการวิเคราะห์ไปเทียบกับ เกณฑ์ ผู้ประเมินใช้การแปลความหมายตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ย โดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2559)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายความว่า มีเจตคติอยู่ในระดับ ดีมาก

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายความว่า มีเจตคติอยู่ในระดับ ดี

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายความว่า มีเจตคติอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายความว่า มีเจตคติอยู่ในระดับ ไม่ดี

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายความว่า มีเจตคติอยู่ในระดับ ไม่ดีอย่างมาก

3) วิเคราะห์ ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจโดยภาพรวมและรายข้อ โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้ประเมินใช้การแปลความหมายตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ย โดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2559)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51- 3.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการประเมินครั้งนี้มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบประเมินโครงการ เป็นรายข้อด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยการวิเคราะห์ค่า (Item-Objective Congruence Index: IOC) เพื่อวัดความเที่ยงตรง (บุญชม ศรีสะอาด, 2559)

2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินโครงการ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2559)

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k \left[\frac{\text{covariance}}{\text{variance}} \right]}{1 + \left[\frac{(k-1) \text{covariance}}{\text{variance}} \right]}$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
k	แทน	จำนวนข้อคำถาม
Covariance	แทน	ค่าเฉลี่ยของค่าแปรปรวนร่วมระหว่างคำถาม
Variance	แทน	ค่าเฉลี่ยของค่าแปรปรวนของคำถาม

2.6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมิน

1) การวิเคราะห์ผลการประเมินและความคิดเห็นโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\text{หาร้อยละ สูตร } P = \frac{f \times 100}{n}$$

เมื่อ P	แทน	ร้อยละ
F	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

$$\text{หาค่าเฉลี่ย } (\bar{x})$$

$$\text{สูตร } \bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum x$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
n	แทน	จำนวนข้อมูล

2) การวิเคราะห์ผลการประเมินและความคิดเห็นโดยใช้ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$\text{สูตร S.D.} = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X	แทน	คะแนนในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง
n-1	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ
n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

3) การหาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการประเมินความสามารถทางศิลปะ ก่อนและหลังดำเนินโครงการฯ ใช้สถิติทดสอบข้อมูลสองชุดที่มีความสัมพันธ์กัน (Dependent) ด้วยสถิติทดสอบที่ t-test (Dependent sample) (บุญชม ศรีสะอาด, 2559)

$$\text{สูตร } t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา t- distribution
D	แทน	ผลต่างระหว่างข้อมูลแต่ละคู่
n	แทน	จำนวนคู่ของข้อมูล

บทที่ 4

ผลการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีวัตถุประสงค์ คือ

- 1) เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านบริบท
- 2) เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านปัจจัยนำเข้า
- 3) เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านกระบวนการ
- 4) เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านผลผลิต
- และ 5) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ผู้ประเมินจึงนำเสนอผลการประเมินโครงการฯ ตามลำดับของวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านบริบท

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ด้านบริบท เป็นการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการฯกับบริบทที่เกี่ยวข้องมีผลปรากฏดังตารางที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์การสอน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.ตำแหน่ง		
ครูผู้สอนกลุ่มสาระศิลปศึกษา	3	9.40
ครูผู้สอนกลุ่มสาระอื่นๆ	29	90.60
รวม	32	100.00
2.ประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน		
น้อยกว่า 3 ปี	5	15.60
3-10 ปี	5	15.60
มากกว่า 10 ปี	22	68.80
รวม	32	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น ครูผู้สอนกลุ่มสาระอื่นๆ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 90.60 มีประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มากกว่า 10 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 68.80

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการฯ กับด้านบริบทที่เกี่ยวข้อง (N=36)

ที่	ด้านบริบท/รายการ	ระดับความสอดคล้อง		แปลผล
		μ	σ	
1	วัตถุประสงค์ของโครงการฯสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542	4.56	.50	มากที่สุด
2	วัตถุประสงค์ของโครงการฯสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2551	4.53	.51	มากที่สุด
3	วัตถุประสงค์ของโครงการฯสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ	4.59	.50	มากที่สุด
4	วัตถุประสงค์ของโครงการฯสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.75	.44	มากที่สุด
5	วัตถุประสงค์ของโครงการฯสอดคล้องกับนโยบายสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	4.53	.51	มากที่สุด
6	วัตถุประสงค์ของโครงการฯสอดคล้องกับนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	4.53	.51	มากที่สุด
7	วัตถุประสงค์ของโครงการฯสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน	4.66	.48	มากที่สุด
8	วัตถุประสงค์ของโครงการฯสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	4.59	.50	มากที่สุด
9	วัตถุประสงค์ของโครงการฯสอดคล้องกับความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.59	.50	มากที่สุด
10	วัตถุประสงค์ของโครงการฯสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง	4.59	.50	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.59	.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการฯ กับบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59, \sigma = .24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75, \sigma = .44$) รองลงมาคือ วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.66, S.D. = .48$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มี 3 ข้อ คือ ข้อ 2, 5 และ 6 วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2551 นโยบายสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.53, \sigma = .51$) ซึ่งเห็นได้ว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้

2. ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านปัจจัยนำเข้า

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านปัจจัยนำเข้า มีผลปรากฏดังตารางที่ 4 และ 5

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ โดยภาพรวม (N=36)

ที่	ด้านปัจจัยนำเข้า	ระดับความเหมาะสม		แปลผล
		μ	σ	
1.	บุคลากร	4.58	.27	มากที่สุด
2.	งบประมาณ	4.56	.27	มากที่สุด
3	สื่อ อุปกรณ์	4.57	.31	มากที่สุด
4.	การบริหารจัดการ	4.69	.23	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.60	.23	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60, \sigma = .23$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ ด้านการบริหารจัดการเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60, \sigma = .23$) รองลงมาคือ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58, \sigma = .27$) ส่วนงบประมาณมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56, \sigma = .27$) ซึ่งปรากฏว่า ทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้า
ของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ จำแนกเป็นรายข้อ (N=36)

ที่	ด้านปัจจัยนำเข้า/รายการ	ระดับความเหมาะสม		แปลผล
		μ	σ	
1. บุคลากร		4.58	.27	มากที่สุด
1.1	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	4.69	.47	มากที่สุด
1.2	ครูมีความสามารถในการประสานงาน วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านศิลปะแบบมีส่วนร่วมและเสียสละทำงานในวันหยุด	4.56	.50	มากที่สุด
1.3	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมศิลปะและสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้	4.47	.51	มาก
1.4	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะมีทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างแรงบันดาลใจแก่นักเรียน	4.56	.50	มากที่สุด
1.5	ล่ามภาษามือมีความสามารถในการสื่อสาร เข้าใจคำศัพท์เฉพาะด้านศิลปะ และธรรมชาติผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	4.62	.49	มากที่สุด

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้า
ของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ จำแนกเป็นรายข้อ (N=36) (ต่อ)

ที่	ด้านปัจจัยนำเข้า/รายการ	ระดับความเหมาะสม		แปลผล
		μ	σ	
2. งบประมาณ		4.56	.27	มากที่สุด
2.1	โรงเรียนมีการวางแผนการใช้งบประมาณสำหรับพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ	4.59	.50	มากที่สุด
2.2	โรงเรียนมีการระดมเงินทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะของนักเรียนฯ จากชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง	4.62	.49	มากที่สุด
2.3	โรงเรียนมีการกำหนดหมวดรายจ่ายในการเบิกจ่ายเพื่อนำงบประมาณมาใช้ในโครงการฯตามระเบียบของทางราชการ	4.50	.51	มาก
2.4	โรงเรียนมีการกำหนดระยะเวลาในการนำงบประมาณมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานโครงการฯ	4.62	.49	มากที่สุด
2.5	โรงเรียนมีแนวทางในการจัดทำรายงานการใช้จ่ายงบประมาณตามระเบียบของทางราชการ	4.47	.51	มาก
3. สื่อ อุปกรณ์		4.57	.31	มากที่สุด
3.1	โรงเรียนมีสถานที่พร้อมในการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะในวันหยุด	4.50	.51	มากที่สุด
3.2	โรงเรียนมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะครบตามจำนวนนักเรียน	4.66	.48	มากที่สุด
3.3	โรงเรียนมีอุปกรณ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพิ่มมุมมองด้านศิลปะสำหรับผู้เรียน เช่น สื่อรูปภาพ สมาร์ททีวี สัญญาณอินเทอร์เน็ต	4.62	.49	มากที่สุด
3.4	โรงเรียนมีการจัดเก็บ ซ่อมแซม และให้บริการเครื่องมือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์สำหรับจัดกิจกรรมศิลปะอย่างเป็นระบบ	4.59	.50	มากที่สุด
3.5	โรงเรียนมีสถานที่ในการแสดงผลงานศิลปะซึ่งใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ	4.47	.51	มาก

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ จำแนกเป็นรายชื่อ (N=36) (ต่อ)

ที่	ด้านปัจจัยนำเข้า/รายการ	ระดับความเหมาะสม		แปลผล
		μ	σ	
4. การบริหารจัดการ		4.69	.23	มากที่สุด
4.1	โรงเรียนมีคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการฯ	4.91	.30	มากที่สุด
4.2	โรงเรียนมีการประชุมวางแผนเตรียมงานโดยการมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง	4.84	.37	มาก
4.4	โรงเรียนมีการจัดทำตารางในการดำเนินงานครอบคลุมทุกกิจกรรมตามโครงการฯ	4.56	.50	มากที่สุด
4.5	โรงเรียนมีการกำหนดแนวทางการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ	4.56	.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.60	.23	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ในภาพรวมปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$, $\sigma = .23$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายชื่อเรียงลำดับความเหมาะสมจากมากไปหาน้อย คือโรงเรียนมีคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการฯอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.91$, $\sigma = .30$) รองลงมาคือ โรงเรียนมีการประชุมวางแผนเตรียมงานโดยการมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.84$, $\sigma = .37$) ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากัน คือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมศิลปะและสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้ โรงเรียนมีแนวทางในการจัดทำรายงานการใช้จ่ายงบประมาณตามระเบียบของทางราชการและโรงเรียนมีสถานที่ในการแสดงผลงานศิลปะซึ่งใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$, $\sigma = .51$)

3. ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านกระบวนการ

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านกระบวนการ มีผลมีผลปรากฏดังตารางที่ 6 และ 7

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินการปฏิบัติด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ ฯ โดยภาพรวม (N=36)

ที่	ด้านกระบวนการ	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
		μ	σ	
1.	การวางแผน (Plan)	4.58	.24	มากที่สุด
2.	การปฏิบัติตามแผน (Do)	4.63	.24	มากที่สุด
3	การตรวจสอบ (Check)	4.55	.29	มากที่สุด
4.	การปรับปรุงแก้ไข (Action)	4.65	.27	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.61	.23	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ด้านกระบวนการมีระดับการปฏิบัติในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ โดยภาพรวมมีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61$, $\sigma = .23$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มีระดับปฏิบัติในการปรับปรุงแก้ไข (Action) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.65$, $\sigma = .27$) รองลงมาคือ การปฏิบัติตามแผน (Do) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$, $\sigma = .24$) ส่วนการตรวจสอบ (Check) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$, $\sigma = .29$) ซึ่งปรากฏว่า ทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินระดับปฏิบัติด้านกระบวนการของ
โครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ จำแนกเป็นรายข้อ (N=36)

ที่	ด้านกระบวนการ/รายการ	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
		μ	σ	
1.การวางแผน (Plan)		4.58	.24	มากที่สุด
1.1	มีการวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียนและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศก่อนจัดทำโครงการ	4.81	.40	มากที่สุด
1.2	มีการแต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินโครงการฯ	4.50	.51	มาก
1.3	มีการชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการฯ	4.62	.49	มากที่สุด
1.4	มีการประสานหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องก่อนดำเนินโครงการฯ	4.44	.50	มาก
1.5	มีการประชาสัมพันธ์โครงการให้ครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนทราบอย่างทั่วถึง	4.53	.51	มากที่สุด
2. การปฏิบัติตามแผน (Do)		4.67	.22	มากที่สุด
2.1	มีการประเมินความสามารถของนักเรียนก่อนการพัฒนา	4.78	.42	มากที่สุด
2.2	มีการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนอย่างเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	4.53	.51	มากที่สุด
2.3	มีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน บุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการฯ	4.91	.30	มากที่สุด
2.4	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และดำเนินโครงการฯตามตารางปฏิทินที่กำหนด	4.53	.51	มากที่สุด
2.5	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะกับผู้เรียนครอบคลุมทุกเนื้อหา	4.59	.50	มากที่สุด

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินระดับปฏิบัติด้านกระบวนการของ
โครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ จำแนกเป็นรายชื่อ (N=36) (ต่อ)

ที่	ด้านกระบวนการ/รายการ	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
		μ	σ	
3. การตรวจสอบ (Check)		4.54	.30	มากที่สุด
3.1	มีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตาม วัตถุประสงค์ของโครงการฯ	4.59	.50	มากที่สุด
3.2	มีการนิเทศ ติดตาม ทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	4.59	.50	มากที่สุด
3.3	มีการนิเทศกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการ ดำเนินงานและให้ข้อเสนอแนะระหว่าง ดำเนินงานโครงการ	4.56	.50	มากที่สุด
3.4	มีการรวบรวมปัญหา อุปสรรค จุดเด่น จุดด้อย ของโครงการฯระหว่างกรนิเทศ	4.47	.51	มาก
3.5	มีการสรุปจัดทำรายงานการดำเนินงาน โครงการฯ	4.50	.51	มาก
4. การปรับปรุงแก้ไข (Action)		4.65	.27	มากที่สุด
4.1	มีการนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงโครงการฯ	4.56	.50	มากที่สุด
4.2	มีการแก้ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนิน โครงการฯ	4.72	.46	มากที่สุด
4.3	มีการประชุมเพื่อพัฒนาโครงการฯ โดยการมีส่วน ร่วมของผู้เกี่ยวข้อง	4.59	.50	มากที่สุด
4.4	มีการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการโดย การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง	4.81	.40	มากที่สุด
4.5	มีการสรุปและรายงานผลการปรับปรุงและ พัฒนาอย่างเป็นระบบ	4.56	.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.61	.23	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า การดำเนินโครงการด้านกระบวนการ ภาพรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ใน
ระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61$, $\sigma = .23$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยมีระดับ
ปฏิบัติ โดยมีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน บุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความ
ร่วมมือในการดำเนินโครงการฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.91$, $\sigma = .30$) รองลงมาคือ มีการวิเคราะห์

ความต้องการของนักเรียนและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศก่อนจัดทำโครงการและมีการสรุปและรายงานผลการปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.81$, $\sigma = .40$) ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การประสานหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องก่อนดำเนินโครงการฯ มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.44$, $\sigma = .50$)

4. ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านผลผลิต

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ด้านผลผลิต มีผลการประเมินความสามารถด้านศิลปะและการประเมินเจตคติของนักเรียน ปรากฏ ดังตารางที่ 8 และ 9

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ (N=36)

ที่	ความสามารถด้านศิลปะ (ด้านละ 20 คะแนน)	คะแนนการประเมิน				t	Sig.
		ก่อน		หลัง			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การสื่อความหมาย	8.86	1.64	16.97	1.30	-24.913*	.000
2	ความคิดสร้างสรรค์	9.03	1.40	16.53	1.34	-26.756*	.000
3	เทคนิควิธีการทางศิลปะ	7.94	1.88	16.75	1.27	-27.666*	.000
4	การจัดองค์ประกอบศิลป์	8.25	.81	17.17	1.42	-39.334*	.000
5	ความประณีตและเรียบร้อย	7.89	.85	17.64	.99	-42.361*	.000
คะแนนเฉลี่ย 5 ด้าน		8.39	.72	17.01	.66	-64.239*	.000

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ จำนวน 36 คน มีความสามารถด้านศิลปะก่อนและหลังการร่วมโครงการฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยความสามารถหลังร่วมโครงการฯ สูงกว่าเข้าก่อนร่วมโครงการฯ ทั้ง 5 ด้าน ตามลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านความประณีตและเรียบร้อย การจัดองค์ประกอบศิลป์ เทคนิควิธีการทางศิลปะ การสื่อความหมายและความคิดสร้างสรรค์

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับเจตคติของนักเรียนบกพร่องทางการได้ยินที่มีต่อ
กิจกรรมศิลปะ (N=36)

ที่	รายการ	ระดับเจตคติ		แปลผล
		μ	σ	
1.	กิจกรรมศิลปะทำให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงออก	4.64	.49	ดีมาก
2.	ศิลปะเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อจิตใจของทุกคน	4.69	.47	ดีมาก
3.	กิจกรรมศิลปะนอกเวลาทำให้นักเรียนมีอิสระในการสร้างผลงาน	4.56	.50	ดีมาก
4.	คำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะช่วยให้ผลงานศิลปะของนักเรียนสวยงามมากขึ้น	4.89	.32	ดีมาก
5.	การเสนอแนะเกี่ยวกับงานศิลปะแก่คนอื่นเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน	4.81	.40	ดีมาก
6.	กิจกรรมศิลปะทำให้นักเรียนมีความสุขและผ่อนคลาย	4.92	.28	ดีมาก
7.	นักเรียนภูมิใจในผลงานศิลปะของตนเอง	4.94	.23	ดีมาก
8.	กิจกรรมศิลปะช่วยให้มีสมาธิในการเรียนรู้มากขึ้น	4.75	.44	ดีมาก
9.	นักเรียนชอบวาดภาพ ระบายสี เมื่อมีเวลาว่าง	4.86	.35	ดีมาก
10.	นักเรียนชักชวนคนอื่นให้ร่วมกิจกรรมศิลปะ	4.92	.28	ดีมาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.80	.25	ดีมาก

จากตารางที่ 9 พบว่า หลังการดำเนินโครงการฯ นักเรียนบกพร่องทางการได้ยินมีเจตคติต่อกิจกรรมศิลปะ ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.80$, $\sigma = .25$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ นักเรียนภูมิใจในผลงานศิลปะของตนเอง อยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.94$, $\sigma = .23$) รองลงมาคือ กิจกรรมศิลปะทำให้นักเรียนมีความสุขและผ่อนคลาย นักเรียนชักชวนคนอื่นให้ร่วมกิจกรรมศิลปะ อยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.92$, $\sigma = .28$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ กิจกรรมศิลปะนอกเวลาทำให้นักเรียนมีอิสระในการสร้างผลงานอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.56$, $\sigma = .50$)

5. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยม ศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

การประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีดังนี้

5.1 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์มีผลปรากฏดังตารางที่ 10 และ 11

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯจำแนกตามสถานภาพ (N=36)

ที่	สถานภาพทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	ความสัมพันธ์ของท่านกับนักเรียน		
	พ่อ แม่	23	63.90
	ผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง	13	36.10
	รวม	36	100
2.	ระดับการศึกษา		
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	6	16.70
	ปริญญาตรี	26	72.20
	สูงกว่าปริญญาตรี	4	11.10
	รวม	36	100.00

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับนักเรียน คือ เป็นพ่อแม่ มากที่สุด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 63.90 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 72.20 สูงกว่าปริญญาตรี น้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.10

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ (N=36)

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล
		μ	σ	
1	ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนโครงการ	4.69	.47	มากที่สุด
2	ความเชี่ยวชาญของครูและผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะประจำโครงการ	4.69	.47	มากที่สุด
3	ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียน	4.61	.49	มากที่สุด
4	คุณภาพและความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์สำหรับกิจกรรมศิลปะ เช่น กระดาษ พู่กัน สีน้ำ สีเทียน เป็นต้น	4.81	.40	มากที่สุด
5	การสนับสนุนสื่อ เทคโนโลยีแก่นักเรียนรายบุคคลสำหรับการสร้างงานศิลปะที่ทันสมัย	4.78	.42	มากที่สุด
6	มีล่ามภาษามือเพื่อสื่อสารกับนักเรียนตลอดการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ	4.78	.42	มากที่สุด
7	นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านผลงานศิลปะกับผู้ทรงคุณวุฒิ	4.86	.35	มากที่สุด
8	นักเรียนเรียนรู้ผลงานศิลปะประเภทต่างๆ จากการแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ เป็นต้น	4.61	.49	มากที่สุด
9	นักเรียนได้ศึกษา สังเกต จากสถานการณ์จริง	4.86	.35	มากที่สุด
10	นักเรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	4.64	.49	มากที่สุด
11	นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้	4.78	.42	มากที่สุด
12	นักเรียนมีทักษะและเทคนิคในการใช้วัสดุ อุปกรณ์และกระบวนการทางศิลปะที่สูงขึ้น	4.89	.32	มากที่สุด
13	นักเรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกในการวาดภาพ	4.89	.32	มากที่สุด
14	นักเรียนมีศักยภาพด้านศิลปะดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง	4.59	.50	มากที่สุด
15	หน่วยงานในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องยอมรับความสามารถด้านศิลปะของนักเรียน	4.89	.32	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.76	.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการฯ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.76$, $\sigma = .26$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้ปกครองมีความพึงพอใจที่นักเรียนมีทักษะและเทคนิคในการใช้วัสดุ อุปกรณ์และกระบวนการทางศิลปะที่สูงขึ้น นักเรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกในการวาดภาพและหน่วยงานในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องยอมรับความสามารถ ด้านศิลปะของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.89$, $\sigma = .32$) รองลงมาคือ นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านผลงานศิลปะกับผู้ทรงคุณวุฒิและนักเรียนและได้ศึกษา สังเกตจากสถานการณ์จริงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.86$, $\sigma = .35$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีศักยภาพด้านศิลปะดีขึ้นอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59$, $\sigma = .50$)

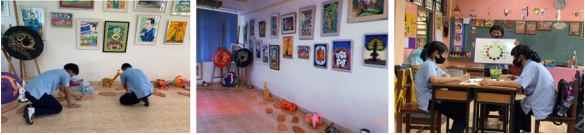

5.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์มีผลปรากฏดังตารางที่ 12 และ 13

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของนักเรียนบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโครงการฯ จำแนกตามสถานภาพ (N=36)

ที่	สถานภาพทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	ระดับชั้นที่ศึกษา		
	1.1 มัธยมศึกษาตอนต้น	20	55.60
	1.2 มัธยมศึกษาตอนปลาย	16	44.40
	รวม	36	100.0
2	รูปแบบการรับบริการ		
	2.1 อยู่ประจำ	29	80.60
	2.2 ไป-กลับ	7	19.40
	รวม	36	100.0
3	เหตุผลที่นักเรียนร่วมโครงการฯ		
	3.1 ผู้ปกครองแนะนำ	6	16.70
	3.2 เพื่อนชวนร่วมกิจกรรม	5	13.90
	3.3 ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	5	13.90
	3.4 สนใจและชอบเรียนศิลปะด้วยตัวเอง	15	41.70
	3.5 สามารถพัฒนาเป็นอาชีพได้	3	8.30
	3.6 ต้องการแสดงความสามารถด้านศิลปะ	2	5.60
	ค่าเฉลี่ยรวม	36	100.00

จากตารางที่ 12 พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่กำลังเรียนอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 20 คน คิดเห็นร้อยละ 55.60 รับบริการทางการศึกษาแบบอยู่ประจำ มากที่สุด จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 80.60 และเหตุผลที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่สนใจและชอบเรียนศิลปะด้วยตัวเอง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 41.70

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ (N=36)

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล
		μ	σ	
1	มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนร่วมโครงการฯ 	4.67	.48	มากที่สุด
2	ห้องเรียนศิลปะสะอาดและมีผลงานศิลปะต้นแบบสร้างแรงบันดาลใจ 	4.75	.44	มากที่สุด
3	บทเรียนที่ครูสอนและให้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง 	4.61	.49	มากที่สุด
4	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการเรียนศิลปะของนักเรียน 	4.75	.44	มากที่สุด
5	ครูผู้สอนมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการของนักเรียน 	4.81	.40	มากที่สุด

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ (N=36) (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล
		μ	σ	
6	วัสดุ อุปกรณ์สำหรับกิจกรรมศิลปะมีเพียงพอ เช่น กระดาษ วาดภาพ พู่กัน สีน้ำ สีเทียน 	4.72	.45	มากที่สุด
7	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ (ศิลปิน) ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านศิลปะ 	4.94	.23	มากที่สุด
8	สื่อเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนรายบุคคล เช่น แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์แบบพกพา สมาร์ททีวี ในการสร้างงานศิลปะที่ทันสมัยมีเพียงพอ 	4.61	.49	มากที่สุด
9	โรงเรียนนำเสนอกิจกรรมและหน้าที่ของผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง 	4.75	.44	มากที่สุด
10	การจัดทัศนศึกษาพิพิธภัณฑ์ หรือนิทรรศการงานศิลปะอย่างต่อเนื่อง 	4.69	.47	มากที่สุด
11	การเพิ่มเวลาสอนศิลปะทุกวันเสาร์ เวลา 9.00 น.-11.00 น. 	4.78	.42	มากที่สุด
12	มีล่ามภาษามือสื่อสารกับนักเรียนตลอดกิจกรรม 	4.89	.32	มากที่สุด

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ (N=36) (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล
		μ	σ	
13	นักเรียนมั่นใจในการวาดภาพและใช้อุปกรณ์ศิลปะ 	4.86	.35	มากที่สุด
14	นักเรียนมีความสามารถด้านศิลปะเพิ่มขึ้น 	4.81	.40	มากที่สุด
15	หน่วยงานในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องยอมรับความสามารถด้านศิลปะของนักเรียน 	4.92	.28	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.78	.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 พบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการฯ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78$, $\sigma = .26$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การที่มีผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ(ศิลปิน) ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านศิลปะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.94$, $\sigma = .23$) รองลงมาคือ หน่วยงานในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องยอมรับความสามารถด้านศิลปะของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.92$, $\sigma = .28$) มีล่ามภาษามือสื่อสารกับนักเรียนตลอดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.89$, $\sigma = .32$) ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ บทเรียนที่ครูสอนและให้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองและสื่อเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนรายบุคคล เช่น แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์แบบพกพา สมาร์ททีวี ในการสร้างงานศิลปะที่ทันสมัยมีเพียงพอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61$, $\sigma = .49$)

บทที่ 5

สรุปผลการประเมินโครงการ อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์โดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) และประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อโครงการฯ ผู้ประเมินได้สรุปผลการประเมินโครงการ อภิปรายผลและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์โดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) และประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อโครงการฯ มีสรุปผลการประเมินโครงการฯ ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1) เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านบริบท
- 2) เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านปัจจัยนำเข้า
- 3) เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านกระบวนการ
- 4) เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ด้านผลผลิต
- 5) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

1.2 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์โดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) และประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อโครงการฯ มีวิธีดำเนินการประเมินโครงการฯ ตามลำดับ ดังนี้

1) **การประเมินด้านบริบท** กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนที่ร่วมโครงการฯ จำนวน 32 คน เครื่องมือคือ แบบสอบถามระดับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการฯ กับบริบทที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) **การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า** กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนที่ร่วมโครงการฯ จำนวน 32 คน เครื่องมือคือ แบบสอบถามระดับความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุ สื่อและสถานที่ รวมทั้งการบริหารจัดการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) **การประเมินด้านกระบวนการ** กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนที่ร่วมโครงการฯ จำนวน 32 คน เครื่องมือคือ แบบสอบถามระดับการปฏิบัติตามกระบวนการการดำเนินโครงการ ได้แก่ การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Action) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4) **การประเมินด้านผลผลิต** กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 36 คน เครื่องมือคือ แบบประเมินความสามารถด้านศิลปะ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยประเมินความสามารถด้านศิลปะของนักเรียนเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการฯ และแบบวัดเจตคติที่มีต่อกิจกรรมศิลปะหลังเข้าร่วมโครงการฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน และสถิติทดสอบที (t-test) เปรียบเทียบคะแนนความสามารถก่อนและหลังการดำเนินโครงการฯ

5) **การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการฯ** กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 36 คน และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 36 คน เครื่องมือ คือ แบบประเมินพึงพอใจมีต่อโครงการฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3. ผลการประเมินโครงการฯ

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์โดยใช้รูปแบบชิปปป์ (CIPP Model) และประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อโครงการฯ มีผลการประเมินในภาพรวม พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน สรุป ได้ดังนี้

1) ผลการประเมินด้านบริบท โดยภาพรวมมีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับบริบทที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59$, $\sigma = .24$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$, $\sigma = .44$) ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.66$, S.D. = .48)

2) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$, $\sigma = .23$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$, $\sigma = .23$) ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58$, $\sigma = .27$)

3) ผลการประเมินด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61$, $\sigma = .23$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย การปรับปรุงแก้ไข (Action) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.65$, $\sigma = .27$) รองลงมาคือ การปฏิบัติตามแผน (Do) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$, $\sigma = .24$) ส่วนการตรวจสอบ (Check) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$, $\sigma = .29$)

4) ผลการประเมินด้านผลผลิต โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความสามารถทางศิลปะก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการฯ แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสามารถหลังเข้าร่วมโครงการฯ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการฯ ทุกด้าน และนักเรียนมีเจตคติต่อกิจกรรมศิลปะในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.80$, $\sigma = .25$)

5) ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการฯ โดยภาพรวมพบว่าผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.76$, $\sigma = .26$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ผู้ปกครองมีความพึงพอใจที่นักเรียนมีทักษะและเทคนิคในการใช้วัสดุอุปกรณ์และกระบวนการทางศิลปะที่สูงขึ้น นักเรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกในการวาดภาพและหน่วยงานในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องยอมรับความสามารถ ด้านศิลปะของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.89$, $\sigma = .32$) ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านผลงานศิลปะกับผู้ทรงคุณวุฒิ และนักเรียนได้ศึกษา สังเกต จากสถานการณ์จริง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.86$, $\sigma = .35$)

นักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการฯ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78$, $\sigma = .26$) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย นักเรียนพึงพอใจที่มีผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ (ศิลปิน) มาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านศิลปะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.94$, $\sigma = .23$) รองลงมา คือ หน่วยงานในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องยอมรับความสามารถด้านศิลปะของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.92$, $\sigma = .28$) ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีล่ามภาษามือสื่อสารกับนักเรียนตลอดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.89$, $\sigma = .32$)

2. อภิปรายผล

จากผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ สามารถนำมาอภิปรายแยกในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

2.1 ด้านบริบท

ผลการประเมินโครงการฯ พบว่ามีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการฯกับบริบทที่เกี่ยวข้องโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59$, $\sigma = .24$) โดยวัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียนซึ่งเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2558) ที่มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีมและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนา 4H คือ พัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับ The National Coalition for Core Arts Standards (2012) กำหนดนโยบาย มาตรฐานหลักสูตรแกนกลางวิชาศิลปศึกษาและวิธีการสอนซึ่งรวมถึงนักเรียนที่มีความพิการเพื่อเป็นแนวทางในการประเมินโรงเรียนในสหรัฐอเมริกา โดยโรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนลงมือสร้างงานศิลปะด้วยตนเอง เรียนรู้จากผลงานศิลปะต้นแบบหรือบุคคลต้นแบบที่สร้างแรงบันดาลใจแก่นักเรียน สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาในประเทศแคนาดาที่ใช้หลักการโรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Arts Partnerships) จัดการศึกษาวิชาศิลปศึกษาโดยศิลปินหรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะในชุมชนเพื่อเพิ่มระดับความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะแก่นักเรียนในโรงเรียนของรัฐ (Upitis, 2011) และสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการประเทศอังกฤษ (Department for education, 2017) ที่กำหนดเป้าหมายให้ครูศิลปศึกษาของโรงเรียนพัฒนาความถนัดทางศิลปะ (Talented artists) หรืออัจฉริยภาพของนักเรียนที่มีความสามารถทางศิลปะ มีเทคนิควิธีการ ใช้วัสดุอุปกรณ์ทางศิลปะ เช่น สีต่าง ๆ พู่กัน กระดาษ เป็นต้น ซึ่งโรงเรียนต้องเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ให้พร้อมและเพียงพอสำหรับการปฏิบัติซ้ำ ๆ จนนักเรียนเกิดทักษะด้านศิลปะ (Hope, 2009)

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า

ผลการประเมินโครงการฯ พบว่า ปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$, $\sigma = .23$) มีความเหมาะสมด้านการบริหารจัดการและด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับอำเภอไพศณสาร (2559) ที่ให้ข้อเสนอแนะว่าในการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาควรได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้บริหาร เพราะต้องมีการทำงานร่วมกับบุคลากรจากหลายหน่วยงาน และต้องมีการจัดสรรงบประมาณอย่างชัดเจนสอดคล้องกับ Arts Education Partnership and National Association of Elementary School Principals (2018) ที่กล่าวว่ามนุษย์เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวผ่านกิจกรรมศิลปะ ซึ่งช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถพื้นฐานที่สำคัญของนักเรียนทุกคนที่ต้องประสบความสำเร็จในโรงเรียน การทำงานและการดำเนิน

ชีวิต ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นใจว่านักเรียน ทุกคนจะได้รับการพัฒนา ด้านศิลปะที่มีคุณภาพสูง สมบูรณ์แบบ แม้ว่าเศรษฐกิจจะตกต่ำ ผู้บริหารโรงเรียนก็จะต้องจัดกิจกรรม ศิลปะต่อไปได้ กลยุทธ์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนสามารถใช้เพื่อเพิ่มการศึกษาทางศิลปะแก่นักเรียน คือ กำหนดนโยบายด้านการสอนศิลปะในโรงเรียน สร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนรู้อะไรก็ตามและสนับสนุนการใช้เวลาและทรัพยากรให้เพียงพอและเหมาะสม โครงการๆ นี้ สนับสนุนแนวคิดของ Preston (2018) ที่เสนอวิธีการเพิ่มทักษะทางศิลปะของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพในโรงเรียน กุญแจสำคัญคือความเข้าใจของผู้บริหารและดำเนินการ 3 ประเด็น คือ 1) การตั้งจุดมุ่งหมายในโรงเรียนให้ชัดเจนในการสนับสนุนทางศิลปะ เช่น การตั้งงบประมาณสนับสนุน การใช้ศิลปะเป็นฐานจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยทุกคนมีส่วนร่วม 2) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่จุดประกายการสร้างงานศิลปะ เช่น การสอนศิลปะในทุกชั้นเรียน การใช้ทรัพยากรทาง ศิลปะในชุมชนรวมทั้งการพบศิลปินหรือผู้มีความสามารถทางศิลปะ 3) การเพิ่มเวลาและสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ เช่น การใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียน การระดมเงินทุนเพื่อการจัดหาสื่ออุปกรณ์ เป็นต้น การประเมินนี้ขัดแย้งกับ ชนิศกานต์ ลภะวงศ์ (2556) ที่ทำการประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กต้นแบบการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยประเมินแบบ CIPP Model พบว่า ปัจจัยนำเข้าด้านบุคลากรของโครงการๆ ส่วนใหญ่มีปัญหาขาดแคลนครู อาคารสถานที่ไม่เพียงพอไม่เป็นไปตามเกณฑ์การจัดห้องเรียนเนื่องจากขาดการสนับสนุน จากชุมชน

2.3 ด้านกระบวนการ

ผลการประเมินโครงการฯ พบว่า ระดับการปฏิบัติตามกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการฯ ครอบคลุมวงจรบริหารคุณภาพ (Deming Cycle) โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61$, $\sigma = .23$) เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย การปรับปรุงแก้ไข (Action) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.65$, $\sigma = .27$) รองลงมา คือ การปฏิบัติตามแผน (Do) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$, $\sigma = .24$) ส่วนการตรวจสอบ (Check) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$, $\sigma = .29$) ซึ่งกระบวนการของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาความสามารถทางศิลปะและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของ Ogden (2011) ที่ประกอบด้วย 1) การจัดประสบการณ์ทางศิลปะนอกโรงเรียนส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียน 2) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอภิปรายร่วมกันระหว่างเรียนศิลปะของครู นักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง 3) การเรียนรู้ศิลปะอย่างไม่เป็นทางการ 4) การเรียนการสอนเน้นให้คิดสร้างสรรค์และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง 5) ผู้ปกครองมีอิทธิพลทางบวกต่อการทำกิจกรรมศิลปะ 6) ชุมชนสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านศิลปินทางศิลปะถ่ายทอดประสบการณ์แก่นักเรียนในโรงเรียน

ผลการประเมินการปรับปรุง การแก้ไข (Action) ระหว่างดำเนินโครงการอยู่ในระดับการปฏิบัติมากที่สุดสอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผลกิจกรรมตามนโยบาย ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของกระทรวงศึกษาธิการ (2558) ที่ให้สถานศึกษาประเมินผลการจัดกิจกรรมจากผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องแล้วสะท้อนผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาปรับการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพต่อไป การปฏิบัติตามแผน (Do) สอดคล้องกับ Rice (2012) ที่กล่าวว่า กุญแจสำคัญในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ การสอนเนื้อหาซ้ำ ๆ และให้เวลาสำหรับการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สอดคล้องกับ Weinberger (2011) มองว่าปัญหาของการสร้างและการออกแบบผลงานด้านศิลปะที่มีคุณค่า คือ การขาดทักษะพื้นฐานและการลงมือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ผู้ปกครองและครูจึงควรเพิ่มโอกาสการลงมือปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานไปสู่ทักษะขั้นสูงด้านศิลปะของนักเรียน สนับสนุน Haroutounian (2014) ที่เสนอวิธีการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะของนักเรียนโดยให้โอกาสนักเรียนเลือกแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจอาจจะเป็นหน่วยงาน องค์กร หรือบุคคล เช่น นิทรรศการศิลปะในชุมชน สถานที่ประวัติศาสตร์ โรงละครหรือพิพิธภัณฑ์ ศิลปินมืออาชีพ เป็นต้น หรือการเข้ารับการอบรมกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะหรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ สอดคล้องกับ Ontario Ministry of Education (2009) ที่จัดโครงการ Art Smart โดยทำงานร่วมกับชุมชนและกลุ่มศิลปินมากกว่า 4,000 คน เพื่อเพิ่มคุณค่าและทักษะทางศิลปะให้นักเรียน ซึ่งครูและศิลปินต้องทำงานคู่กันอย่างใกล้ชิดเพื่อความเข้าใจตรงกันเรื่องวัตถุประสงค์ การสอนศิลปะให้ความสำคัญกับระดับความต้องการของนักเรียนและ

สถานศึกษา นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้การสร้างผลงานจากสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนทำให้นักเรียนเกิดความผูกพันกันชุมชนทั้งสภาพแวดล้อม สถานที่และบุคคลในชุมชนอีกด้วย ผลการประเมินการวางแผน (Plan) อยู่ในระดับการปฏิบัติมากที่สุด ($\mu = 4.58, \sigma = .24$) และการตรวจสอบ (Check) อยู่ในระดับการปฏิบัติมากที่สุด ($\mu = 4.55, \sigma = .29$) โครงการฯ ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ อำไพ ธีรณสาร (2559) กล่าวว่า การให้ความสำคัญต่อศักยภาพทางศิลปะของนักเรียนแต่ละบุคคลสิ่งจำเป็นคือการสื่อสารในกลุ่มผู้ร่วมงานของครู ควรมีการประชุม วางแผนร่วมกัน จัดสรรเวลาและเตรียมความพร้อมในด้านอุปกรณ์ และสถานที่ ตลอดจนการติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเปิดเสรีในการแลกเปลี่ยน สะท้อนมุมมองของระหว่างคณะทำงานและนักเรียนเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือกิจกรรม

2.4 ด้านผลผลิต

ผลการประเมินโครงการฯ ด้านผลผลิต โดยประเมินจากผลงานศิลปะที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนในการทำกิจกรรมตามโครงการฯ ซึ่งพบว่านักเรียนมีความสามารถด้านศิลปะสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการสอดคล้องกับการแนวคิดของเอกอมร ภัทรกิจพงศ์ (2560) ที่เสนอให้ประเมินความสามารถด้านศิลปะของนักเรียนจากการประเมินผลงานศิลปะเพราะเป็นการประเมินเชิงประจักษ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในด้านรูปแบบ เนื้อหา ความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นการแสดงออกจากผลงานอย่างแท้จริงสอดคล้องกับ อริยพร คุโรตะ (2561) ที่พบว่า ความรู้ ทักษะ และเจตคติภายในสามารถสะท้อนพฤติกรรมทางศิลปะและสามารถประเมินได้จากคุณภาพของผลงานศิลปะ การประเมินผลงานจะช่วยสร้างความเข้าใจให้กับผู้สอนศิลปะให้รู้ว่าการเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง ในการที่จะพัฒนาผู้เรียนได้ต่อไป เพื่อช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้มากที่สุด ผลผลิตของโครงการฯ สอดคล้องกับแนวคิดของ Caldwell and Vaughan (2012) ที่จัดโปรแกรมศิลปะที่สร้างโอกาสการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างสรรค์และการอภิปรายแลกเปลี่ยนกับผู้ทรงคุณวุฒิทางศิลปะ(ศิลปิน) เกี่ยวกับแนวทางสร้างงานศิลปะแต่ละประเภท เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและยั่งยืน ทำให้นักเรียนที่เรียนศิลปะประสบความสำเร็จอย่างมาก โครงการฯ นี้ เน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและเรียนรู้กับผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าด้านทักษะกระบวนการทางศิลปะ

การประเมินโครงการฯ ทำให้ทราบว่าโครงการฯ มีขั้นตอนและระบบสนับสนุนที่ชัดเจนซึ่งหลังเสร็จสิ้นโครงการฯ พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความสามารถทางศิลปะสูงกว่าก่อนร่วมโครงการทุกด้าน สอดคล้องกับ Obosu et al (2013) ที่เสนอให้นำศิลปะเป็นส่วนหนึ่งของความช่วยเหลือด้านการเรียนรู้และรูปแบบการสื่อสารสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนเนื่องจากกิจกรรมศิลปะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสในการทำงานร่วมกัน

มากขึ้นมีส่วนร่วมและแบ่งปันความถนัดของตนเองกับเพื่อน ๆ โดยนักเรียนที่มีพรสวรรค์ทางศิลปะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมศิลปะ ในขณะที่เดียวกันทำให้นักเรียนมีพรสวรรค์พิเศษทางศิลปะได้รับการยอมรับจากเพื่อน ๆ ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจทางสังคมและทางอารมณ์ได้อย่างสมดุล สอดคล้องกับ Eubanks (2011) ที่กล่าวว่า การศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรมีใช้รูปแบบศิลปะที่เน้นการใช้สายตา การลงมือวาด การสร้างสีสันทามจินตนาการ เป็นการจัดระเบียบความคิดก่อนที่จะเขียน สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเรียนรู้ที่จะนำข้อมูลจากการมองเห็นและความเข้าใจที่ได้จากรูปภาพมาพัฒนาการอ่าน การเขียนหรือทักษะทางวิชาการอื่น ๆ ได้สอดคล้องกับ Obosu et al (2013) ศึกษา รูปแบบการสอนทัศนศิลป์และการเรียนวิชาศิลปะศึกษาในโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประเทศกานาเน้นพัฒนาสุนทรีย์และการคิดสร้างสรรค์จากการสอนที่ใช้สื่อการมองเห็น การเรียนซ้ำ ๆ จนมีทักษะการใช้อุปกรณ์ทางศิลปะและสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมายของโครงการฯ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สนับสนุนแนวคิดของ ARTSEdge, part of the Rubenstein Arts Access Program (2018) ที่กล่าวว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นวัยที่มีอิสระและให้ความสำคัญกับกิจกรรมนอกบ้าน ค้นหาตัวตนของตัวเอง กังวลเกี่ยวกับอนาคต และต้องการความเป็นอิสระในตนเอง กิจกรรมศิลปะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในโรงเรียน เพราะเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน สร้างสรรค์ผลงานที่เป็นอัตลักษณ์ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่นเพื่อให้โอกาสแสดงความรู้สึกและความคิดเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากศิลปะช่วยให้วัยรุ่นเพลิดเพลินและทำกิจกรรมอยู่ในโรงเรียนได้ ใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อน ๆ ครู หรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ ในโรงเรียน ทักษะที่นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จากกิจกรรมศิลปะคือ นักเรียนมีความพยายาม อดทนรอความสำเร็จ ฝึกการแก้ปัญหาในชั้นเรียน พัฒนาทักษะทางสังคมขณะทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่น ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานการดำเนินชีวิตได้การวิจัยนี้สอดคล้องกับ Seifter and Ted (2010) ที่พบว่า ความสามารถทางศิลปะ ประสบการณ์ในการเรียนรู้ด้านศิลปะมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่เข้มแข็งต่อทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนานวัตกรรมในนักเรียนมัธยมศึกษาและศิลปะส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานเพิ่มขึ้นในผู้ใหญ่ สอดคล้องกับ The National Coalition for Core Arts Standards (2012) ที่กำหนดมาตรฐานกลางของวิชาศิลปะศึกษา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาใช้การแลกเปลี่ยนข้อมูลกับครู เพื่อน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ การสร้างมุมมองต่อโลกหรือสิ่งรอบตัวและการประเมินคุณค่างานศิลปะ อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งการลงมือสร้างงานศิลปะด้วยตนเองภายใต้สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองนอกเหนือจากการสอนของครู

ผลการประเมินโครงการฯ ทำให้ทราบว่านักเรียนมีเจตคติต่อกิจกรรมศิลปะ ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.80$, $\sigma = .25$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า นักเรียนมีความภูมิใจในผลงานศิลปะของตนเอง อยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.94$, $\sigma = .23$) รองลงมาคือ กิจกรรมศิลปะทำให้นักเรียนมีความสุขและผ่อนคลาย นักเรียนชักชวนคนอื่นให้ร่วมกิจกรรมศิลปะ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\mu = 4.92$, $\sigma = .28$) สอดคล้องกับ ญัฐกาญจน์ อนันทรวัน (2559) ที่ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ศิลปะเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบร่วมมือในห้องเรียนรวม พบว่า นักเรียนมีความภูมิใจที่ได้ร่วมกิจกรรมศิลปะกับเพื่อนและต้องการและปรับปรุงการทำงานศิลปะให้ดีขึ้น สอดคล้องกับบอภินภัศ จิตรกร (2559) ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบศิลปะเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบศิลปะเป็นฐานนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียน มีประสบการณ์ทางการเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถส่งเสริมภาวะความเป็นผู้นำของนักเรียนเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียนและการพัฒนาทางด้านความคิด เพิ่มศักยภาพในการปรับตัวทางอารมณ์ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ สนับสนุนการสร้างรูปแบบการศึกษาที่มีชีวิตชีวาในโรงเรียน พัฒนานักเรียนด้านการแก้ปัญหา การแสดงความคิด การแสดงออกทางอารมณ์ทางบวก การคิดสร้างสรรค์และความพยายามในการทำงานให้สำเร็จด้วยตนเองของ National Center on Time and Learning Advancing Arts Education (2013)

2.5 ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการฯ

จากผลการประเมินโครงการฯ พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการฯ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.76$, $\sigma = .26$) โดยพึงพอใจที่นักเรียนมีทักษะและเทคนิคในการใช้วัสดุ อุปกรณ์และกระบวนการทางศิลปะที่สูงขึ้น นักเรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกในการวาดภาพและหน่วยงานในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องยอมรับความสามารถ ด้านศิลปะของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.89$, $\sigma = .32$) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการฯ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78$, $\sigma = .26$) โดยพึงพอใจที่มีผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ (ศิลปิน) ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านศิลปะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.94$, $\sigma = .23$) ดังนั้น ผู้ปกครองจึงควรสนับสนุนการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยินสอดคล้องกับการศึกษาของ Tsoumas (2016) ที่พบว่า การสนับสนุนให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของประเทศกรีก โดยสอนให้นักเรียนคุ้นเคยกับการใช้วัสดุ อุปกรณ์ทางศิลปะ ชื่นชมความงามของศิลปะและเพลิดเพลินกับการลงมือสร้างสรรค์งานศิลปะ รัฐส่งเสริมให้จัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยนำนักเรียนเยี่ยมชมนิทรรศการด้านศิลปะของชุมชนและเชิญศิลปินที่เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมาสอนศิลปะแก่นักเรียนในโรงเรียนทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการเรียนศิลปะสอดคล้องกับ Ontario Ministry of Education (2009) ที่ทำงานร่วมกับกลุ่มศิลปินมากกว่า 4,000 คน เพื่อเพิ่มคุณค่าและทักษะทางศิลปะให้นักเรียน ซึ่งครูและ

ศิลปินต้องทำงานคู่กันอย่างใกล้ชิดเพื่อความเข้าใจตรงกันเรื่องวัตถุประสงค์การสอนตามหลักสูตรที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนและระดับความต้องการของนักเรียนและของสถานศึกษา นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้การสร้างผลงานจากสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนทำให้นักเรียนเกิดความผูกพันกับชุมชน ทั้งสภาพแวดล้อม สถานที่และบุคคลในชุมชนอีกด้วย

การประเมินโครงการฯ ในครั้งนี้ สอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผลกิจกรรมตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของกระทรวงศึกษาธิการ (2558) กำหนดให้สถานศึกษาประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อรายงานผลให้ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งครุณาผลการประเมินมาปรับการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สถาบันเทคโนโลยีแห่งชาติสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (National Technical Institute for the Deaf: NTID, 2018) สังเคราะห์ผลการวิจัยด้านนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งเป็นความก้าวหน้าของวิธีการจัดการศึกษาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกำลังได้รับการศึกษา การวิจัยล่าสุดแสดงให้เห็นว่าควรมีล่ามที่มีคุณภาพในชั้นเรียน สอดคล้องกับ Kenenedy (2006) ที่กล่าวว่าความสามารถในการสร้างผลงานศิลปะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการรู้หนังสือ จากการทดลองใช้โปรแกรมการเรียนรู้ผ่านศิลปะ (Learning Through Artist Program) ซึ่งส่งผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะหรือศิลปินมืออาชีพเข้าไปสอนในโรงเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถทางศิลปะของนักเรียน และให้โอกาสนักเรียนสร้างผลงานที่เป็นอัตลักษณ์ของตนเอง พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมมีความสามารถทั้งด้านศิลปะและวิชาการเพิ่มขึ้นสนับสนุน National Art Education Association (2016) การใช้เวลาสำหรับทัศนศึกษา ศึกษาชิ้นงานหรือเยี่ยมชมนิทรรศการศิลปะ การสนทนาแลกเปลี่ยนกับศิลปินหรือผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะแต่ละเรื่องส่งผลให้สมรรถนะการสร้างผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์ของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับ พีระมิตการเรียนรู้ (Learning Pyramid) ของห้องปฏิบัติการการฝึกอบรมแห่งชาติ (National Teaching Laboratory Institute) หรือ NTL (1960, อ้างถึงใน บุปผชาติ ทัพหิกรณ์, 2551) ที่พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีอัตราเฉลี่ยความคงทนการเรียนรู้สูง ถึงร้อยละ 90 คือ การลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง รวมทั้งการสอนคนอื่น ซึ่งโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะครั้งนี้ ใช้วิธีจัดการเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้สูงสุด คือ การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ นำเสนอผลงานและอภิปรายสะท้อนผลงานศิลปะของตนเองและของเพื่อน ทำให้นักเรียนมีศักยภาพด้านศิลปะเพิ่มสูงขึ้นหลังจากร่วมโครงการฯ

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ผู้ประเมินมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินโครงการฯ ไปใช้

จากผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินโครงการฯ ไปใช้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนดังนี้

3.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

จากผลการประเมินโครงการฯ มีข้อค้นพบว่า ด้านบริบท วัตถุประสงค์ของโครงการฯ มีความสอดคล้องกับกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งความต้องการของนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ที่กำหนดนโยบายในการบริหารจัดการ จึงควรนำผลการประเมินไปวางแผนเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนทุกคนที่สนใจ โดยให้ทางเลือกเรื่องเวลาเรียน เช่น หลังเลิกเรียน หรือวันหยุดต่างๆ การใช้เทคโนโลยีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนรายบุคคลและสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนานักเรียนให้พร้อมสำหรับการเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21

3.1.2 ครูผู้สอน

จากผลการประเมินโครงการฯ พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า บุคลากรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดแต่ยังมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ครูผู้สอนจึงควรทำหน้าที่ประสานงานกับผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมศิลปะของนักเรียนและสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้อุปกรณ์การตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์การเรียน การให้คำแนะนำหรือการพานักเรียนไปเที่ยวในที่ต่าง ๆ เพื่อสร้างประสบการณ์ตามแหล่งเรียนรู้และสร้างแรงบันดาลใจด้านศิลปะให้นักเรียนรวมทั้งกำกับติดตาม การส่งงานและสื่อสารของนักเรียนกับครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

3.2 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

จากผลการประเมินโครงการฯ มีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายสำหรับสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำหนดนโยบายและประสานงานกับสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการและด้อยโอกาสรวมทั้งหน่วยงานระดับปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ ควรนำผลการประเมินไปใช้ในการสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบเห็นความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินซึ่งมีผลต่อการพัฒนา

ความสามารถและสร้างความสุขในการเรียน กิจกรรมของโครงการฯ มีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการจำเป็น ธรรมชาติของผู้เรียนและบูรณาการกับรายวิชาอื่น ๆ ได้ ตลอดจนสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้อย่างเหมาะสม

3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการประเมินครั้งต่อไป

จากผลการประเมินโครงการฯ มีข้อเสนอแนะสำหรับการประเมินครั้งต่อไป ดังนี้

1) เนื่องจากผลการประเมินด้านบริบท มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ จึงควรศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการที่สอดคล้องกับบริบทที่เกี่ยวข้องและสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2) จากผลการประเมินโครงการฯ พบว่า ปัจจัยนำเข้าด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าปัจจัยด้านอื่น ๆ จึงควรศึกษาปัจจัยที่จำเป็นในการสนับสนุนโครงการฯ โดยกำหนดในแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียน ในการอำนวยความสะดวกการใช้งบประมาณ และแนวทางการจัดหางบประมาณสนับสนุนโครงการเพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2561). ผลการจดทะเบียนคนพิการทั่วประเทศ. กรุงเทพฯ: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2558). ข่าววงการศึกษ : การจัดการเรียนการสอนในยุคโลกดิจิทัล. ค้นเมื่อ วันที่ 1 กรกฎาคม 2562. จาก <https://www.moe.go.th/moe/th/news/>.
- กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมควบคุมโรค. (2559). คู่มือการประเมินความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรกราฟิกแอนดดีไซน์.
- คณะศิลปกรรมศาสตร์. (2557). การจัดการองค์ความรู้: เกณฑ์การประเมินผลงานนักศึกษากรณียกตัวอย่างรายวิชาวาดเส้น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- ณัฐกาญจน์ อนันทรวิวัฒน์. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ศิลปะเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนในห้องเรียนรวมระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิดา ปันณะสกุลย์. (2554). การนำเสนอแนวทางการจัดห้องเรียนศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิดากานต์ ละครวงศ์. (2556). การประเมินโครงการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กต้นแบบการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เชาว์ อินโย. (2553). การประเมินโครงการ: Program Evaluation. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- ดำรง จรรัตน์. (2553). กรณีศึกษาการเรียนการสอนศิลปะโดยใช้สื่อการสร้างสรรค์อิสระของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอรัญประเทศ. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2559). การวิจัยสำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญมี พันธุ์ไทย. (2554). การประเมินโครงการ (Project Evaluation). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุปผชาติ ทัพทิกธน์. (2551). การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- พัฒนา พรหมณี, ยุพิน พิทยาวัฒนชัยและจีระศักดิ์ ทัพผา. (2563). แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ และการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน: Concepts of Satisfaction and Construction of Job Satisfaction Questionnaire. **วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.)** 26 (1), 59-66.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2555). **เทคนิคการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสนุ พองศรี. (2556). **เทคนิควิธีประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- เมฆินทร์ เมธาวิกุล. (2562). ทศวรรษของพัฒนาการการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการในประเทศไทย 2550-2560. **วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา**. 9 (2), 181-188.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2556). **การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐพล ประดับเวทย์. (2560). แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีตามแนวคิดอนุกรมวิธานของบลูม: Technology Learning Management Guidelines by using Bloom's taxonomy. **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร สาขามนุษยศาสตร์และศิลปะ**, 10 (3), 1051-1065.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2555). **วิธีการเชิงผสมผสานสำหรับการวิจัยและประเมิน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ราชกิจจานุเบกษา, (2552). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552. เล่ม 126. ตอน พิเศษ 80 ง. หน้า 45 ลงวันที่ 8 มิถุนายน 2552.
- โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์. (2561). **รายงานการประเมินตนเอง โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2561**. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2553). **การวัดด้านจิตพิสัย**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ลลิตา ประจพร. (2561). **วิจารณ์งานทัศนศิลป์**. คั่นเมื่อ 21 ตุลาคม 2561. จาก <http://laila2545.blogspot.com/2018/09/5.html>.
- ลัดดาวลัย เพชรโรจน์, สุภมาส อังสุโชติและอัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2555). **สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS (Statistic For Research and SPSS Application Techniques)**. ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2556). **เทคนิคการบริหาร สำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ**. พิมพ์ครั้งที่ 4 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิวิมล คงสุวรรณและเบญจมาภรณ์ ฤไชย. (2563). การเรียนการสอนสำหรับคนหูหนวกในประเทศไทย : สภาพปัญหา รูปแบบ และ กระบวนการสอนแบบสองภาษา. **วารสารมังรายสารสถาบันภาษาและวัฒนธรรมนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย**. 8 (1),1-14.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). **ทฤษฎีการประเมิน**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริรัตน์ นิลนาก. (2561). **การประเมินโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ศรีสุดา วงศ์วิเศษกุลและเนตรรรชนี ตั้งภาคภูมิ. (2556). การประเมินผลโครงการ การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุในชุมชน. **วารสารสุขภาพและการศึกษาพยาบาล**, 19 (2), 31-45
- สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่. (2559). **คู่มือการเขียนและประเมินโครงการประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙**. เชียงใหม่: สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่
- สมคิด พรหมจ้อย. (2563). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. นนทบุรี : จตุพร ดีไซน์.
- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. (2553). **พฤติกรรมมาองค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สายพิน พันธุ์เจริญ. (2554). **การประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิผลครูระดับก่อนประถมศึกษาฝึกอบรม ศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2553). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น : Needs assessment research**. พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2560). **คู่มือการพัฒนาความสามารถในการสร้างเครื่องมือประเมินภาคปฏิบัติ (Performance Assessment)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวัฒนธรรม. (2556). **รายงานผลการดำเนินโครงการนิทรรศการศิลปกรรม ART EX BY ART ED 22**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). **คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้"**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- อภินัท จิตรกร. (2559). การจัดการเรียนรู้แบบศิลปะเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 14 (1), 60-72.
- อริยพร คุโรตะ. (2561). การประเมินในศิลปศึกษา. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 46 (4), 480-500
- เอกอมร ภัทรกิจพงศ์. (2560). การพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษา นิพนธ์ ประเภทงานวิจิตรศิลป์. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 45 (4), 243-256.
- อำไพ ตีรณสาร. (2559). **วิธีการสอนศิลปะศึกษา**. ค้นเมื่อ 28 กรกฎาคม 2559. จาก <http://pioneer.netsev.chula.ac.th/~tampai1/ampai/cont3.htm>
- Apak, S., Gümü, S. (2015). A research about the effect of the leadership qualities of public administrators on the motivation of the employees. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 210 (2015), 368 – 377. <https://doi: 10.1016/j.sbspro.2015.11.384>.
- Arts Education Partnership and National Association of Elementary School Principals. (2018). **What school leaders can do to increase arts education**. Denver, CO: Arts Education Partnership.
- ARTSEdge, Part of the Rubenstein Arts Access Program. (2018). **Arts Education Is a Gateway to Your Child's Future: High School Learn how to support your child in the arts at school**. Retrieved April 8, 2018. From <https://artsedge.kennedy-center.org/families/at-school/cae/high-school>.
- Aziz,S., Mahmood, M. & Rehman,Z. (2018).Implementation of CIPP Model for Quality Evaluation at School Level: A Case Study. *Journal of Education and Educational Development*, 5 (1), 189-206.
- Bolwerk, A., Andrick,J.M., Lang,F.R., Dorfler, A., & Maihofner, C. (2014). How Art Changes Your Brain: Differential Effects of Visual Art Production and Cognitive Art Evaluation on Functional Brain Connectivity. *PLOS ONE*, 9 (12), 1-8. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0101035>.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Caldwell, B., & Vaughan, T. (2012). **Transforming education through the arts**. New York, NY: Routledge.
- Chamberlain, R., McManus, I.C., Brunswick, N., Rankin, Q., Riley, H. & Kanai, R. (2014). Drawing on the right side of the brain: a voxel-based morphometry analysis of observational drawing. **Neuroimage**, 1 (96), 167-173. doi:10.1016/j.neuroimage.2014.03.062.
- Coelho, C,de A. & Dell' Aglio, D. D. (2019). School climate and school satisfaction among high school adolescents. **Psicologia: Teoria e Prática**, 21 (1), 265-281. doi:10.5935/1980-6906/psicologia.
- Demarin, V., Bedeković, M.R., Puretić, M.B. & Pašić, M.B. (2016). Arts, Brain, and Cognition. **Psychiatria Danubina**, 28 (4) 343–348.
- Department for Education. (2017). **National Curriculum in England: Art and Design Programs of Study**. Retrieved Mar 9, 2018. From <https://www.gov.uk/government/>
- Dunbar, K.B. (2008). **Arts and Cognition Monograph: Arts Education, the Brain, and Language**. University of Toronto at Scarborough.
- Easterbrooks, S. R. & Stoner, M. (2006). Using a Visual Tool to Increase Adjectives in the Written Language of Students Who are Deaf or Hard of Hearing. **Communication Disorders Quarterly**, 27 (2), 95–109.
- Eubanks, P. K. (2011). **Art is a visual language**. *Language*, 23 (1), 31–35.
- Golos, D. (2016). **Improving Deaf Education Through Visual Learning**. University of Minnesota. Retrieved June 9, 2017. From <https://cehdvision2020.umn.edu/blog/improving-deaf-education/>.
- Haroutounian, J. (2014). **Arts talent ID a frame work for the Identification of talented students in the arts**. New York: Royal Fireworks Publishing Co., Inc.
- Hope, E.W. (2009). Meeting the Needs of Talented Artists in Elementary School. **Gifted child today**, 32 (1), 36-41.
- John M. E. (2016). **Arts Based Learning of STEM Works Says NSF Funded Research Firm**. Retrieved July 8, 2017. From https://www.huffingtonpost.com/john-m-e-ger /arts-based-learning-of-st_b_8724148.html

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Kamila, L. R. (2005). **Encouraging Communication with Deaf Children Through Visual Art Activities**. Master of Science Program in Secondary Education of Students who are Deaf or Hard of Hearing. New York: Rochester Institute of Technology.
- Kenenedy, R. (2006). **Guggenheim Study Suggests Arts Education Benefits Literacy Skills**. Retrieved April 4, 2017. From <https://www.nytimes.com/2006/07/27/books/27gugg.html>
- Lida, S. (2019). Structure of life satisfaction from the perspective of arts experiences in Japan. **Humanities and Social Sciences Communications**, 5 (143). 1-8.
- Luthans, F. (2005). **Organizational Behavior**. New York: McGraw-Hill, Inc.
- Marschark, M., & Mayer, T. S. (1998). Interactions of language and memory in deaf children and adults. **Scandinavian Journal of Psychology**, 39 (3), 145–8.
- Marschark, M. & Spencer, P.E., Editors. (2016). **The Oxford handbook of deaf studies in language**. New York, NY: Oxford University Press.
- National Art Education Association. (2012). **NAEA Research Commission’s research vision statement**. Alexandria, VA: National Art Education Association.
- National Art Education Association. (2016). **NAEA strategic vision. (2015-2020)**. Alexandria, VA: National Art Education Association.
- National Institute on Deafness and Other Communication Disorders: NIDCD. (2015). **Quick Statistics About Hearing**. Retrieved April 4, 2017. From <https://www.nidcd.nih.gov/health/statistics/quick-statistics-hearing>.
- National Center on Time and Learning Advancing Arts Education. (2013). **Advancing Arts Education through an Expanded School Day**. MA: School Resources Research Advocacy Publications Database.
- National Technical Institute for the Deaf. (2018). **Deaf Education: A New Philosophy**. Retrieved May 13, 2018. From <https://www.bbc.com/news/science-environment-26925271>.
- Newstrom, J. W. (2007). **Organizational behavior: Human behavior at work**. Tata McGraw-Hill Publishing C. Ltd.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Obosu G.K. (2012). **The value of Visual Art in Deaf Education-Investigating Visual Teaching in Some Schools for the Deaf.** A Thesis submitted to the School of Graduate Studies, Kwame Nkrumah University of Science and Technology, Kumasi.
- Obosu, G.K. Adu-Agyem, J. & Opoku-Asare, N.A.. (2013). The Use of Visual Art Forms in Teaching and Learning in Schools for the Deaf in Ghana: Investigating the Practice. **International journal of Innovative. Research and Development**, 2 (5). 408-422.
- Ogden, H. (2011). **Arts Education for the Arts Education for the Development of the Whole Child: Executive Summary.** Toronto, Elementary Teachers' Federation of Ontario.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Ontario Ministry of Education. (2009). **The Ontario Curriculum, Grades 1–8: The Arts.** Toronto, ON: Queen's Printer for Ontario.
- Oppong, A. M. (2003). **Understanding and effectively educating the special needs students.** Winneba: University of Education, Winneba.
- Peppler, K. & Wohlwend, K. (2017). Theorizing the nexus of STEAM practice. **Art education Policy review**, 119 (2), 88-99.
- Performing Arts Westsyde. (2018). **Benefits of Visual Arts Education.** Retrieved April 4, 2018. From <http://performingartswestsyde.blogs.sd73.bc.ca/why-the-arts/benefits-of-visual-arts-education/>.
- Policy Innovation & Accountability Office. (2018). **More Information on the Benefits and Types of Evaluation.** Retrieved May 13, 2018. From <https://www.policynl.ca/>.
- Preston, T. (2018). **How to Increase Arts Education.** Arlington VA: Phi Delta Kappan.
- Rice, B. (2012). **Teaching children who are hearing-impaired.** Retrieved April 4, 2017. From <http://www.uft.org/teacher-teacher/teaching-children-who-are-hearing-impaired>.
- Robertson, J. (2014). **Art in the 21st Century.** Retrieved May 10, 2017. From <http://www.oxfordartonline.com/public/page/themes/artin21cent>.
- Saleem,H. (2015).The Impact of Leadership Styles on Job Satisfaction and Mediating Role of Perceived Organizational Politics. 172 (27), **Procedia - Social and Behavioral Sciences**, 563-569. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.01.403>.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Sancer, H., Baturay, H. M., & Fadde, P. (2013). Applying the context, input, process, product evaluation model for evaluation, research, and redesign of an online Master's Program. **The International Review of Research in Open and Distance Learning**, 28 (3), 274-290.
- Sattar, A., Khan, S. & Nawaz, A. (2010). Theories of job satisfaction: Global applications & Limitations. **Gomal University Journal of Research**, 26 (2), 45-62.
- Schlegel A, Alexander P, Fogelson S.V, Li X, Lu Z, Kohler P.J, Riley E, Tse, P.U & Meng M. (2015). The artist emerges: visual art learning alters neural structure and function. **Neuroimage**, 15 (105), 440-51.
- Schukei, A. (2017). **How to Effectively Reach Deaf and Hard of Hearing Students in the Art Room**. IA; The art of education.
- Scriven, M. (1980). **Evaluation Thesaurus**^{2nd}. California: Edgepress.
- Seifter, H., & Ted B. (2010). Special issue: Creatively intelligent companies and leaders: Arts-based learning for business. **Journal of Business Strategy**, 31 (4), 8-20.
- Sousa, D.A. (2006). How the arts develop the young brain. **The School Administrator**, 63 (11), 26-31.
- Stokes, S. (2001). Visual literacy in teaching and learning: A literature perspective. **Electronic Journal for the Integration of Technology in Education**, 1 (1), 1-10.
- Stufflebeam, D. L. (2003). The CIPP Model for evaluation. in D. L. Stufflebeam & T. Kellaghan (Eds.), **The international handbook of educational evaluation (Chapter 2)**. Boston, MA: Kluwer Academic Publishers.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). **Evaluation theory, Models and Applications**. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Tanira, A.K., Ilhanb, A.C., Ozerc, A. & Deniz, Z. (2012). Teaching visual arts in primary school teaching departments with postmodern art education approach. **Procedia - Social and Behavioral Sciences**, 51 (1), 1044 – 1049.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- The National Coalition for Core Arts Standards. (2012). **Child Development and Arts Education: A review of Current Research and Best Practices**. New York, The College Board Office of Academic Initiatives.
- Tibbets, P. (2001). "Inner Vision: An Exploration of Art and the Brain. Semir Zeki. **The Quarterly Review of Biology**, 76 (3), 389-390.
- Tsoumas, J. (2016). Teaching the deaf art and design in the Greek higher education institutions: Focus on the class unity. **Yildiz Journal of art and design**. 3 (1), 1-13.
- Upitis, R. (2011). **Arts Education for the Arts Education for the Development of the Whole Child**. Toronto, Elementary Teachers' Federation of Ontario.
- Vernon, M., & Coley, J. D. (2011). The sign of the deaf and development. **Reading**, 32 (3), 297–301.
- Weinberger, D. (2011). **Too Big to Know**, NY: Basic Books.
- Wilmington College. (2017). **Working with Students with A Disability Guide for Faculty**. Retrieved April 4, 2017. From <https://www.wilmington.edu/wp-content/uploads/2014/12/Disability-Information-Sheets-V1.pdf>.
- Winged Canvas Art Hub. (2017). **Winged Canvas' Teaching Method**. Retrieved April 4, 2017. From <https://www.wingedcanvas.com/about>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ
1	ดร.ฉวีวรรณ โยคิน	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1	ด้านหลักสูตรและการจัดเรียนรู้ การศึกษาพิเศษ)
2	นายดาวเทียม บัณฑิต	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา พิเศษ ประจำจังหวัดบึงกาฬ	ด้านการส่งเสริมการจัด สภาพแวดล้อมและการสอนศิลปะ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชา ศิลปศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ
3	นางศิริลักษณ์ ศิริวงศ์	รองผู้อำนวยการ รร.วัดเวตวันธรรมवास กรุงเทพมหานคร	ด้านการจัดการเรียนรู้วิชา ศิลปศึกษาและทัศนศิลป์สำหรับ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
4	นางสาวศิริศิลป์ ผิวพรรณ	ครูชำนาญการพิเศษ การสอนศิลปะสำหรับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ โรงเรียนเทศบาลเมือง ปทุมธานี	ด้านการสอนศิลปะสำหรับนักเรียนที่ มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
5	นางสาวญาติา ชินะโชติ	ครูผู้ทรงคุณค่าแห่งแผ่นดิน ผู้สอนนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษทางการศึกษา	ด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการ ได้ยิน

ภาคผนวก ข
เครื่องมือการประเมิน

ฉบับที่ 1

แบบสอบถามการประเมินด้านบริบทโครงการส่งเสริมศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นด้านบริบทของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ โดยประเมินระดับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการฯ กับบริบทที่เกี่ยวข้อง

2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการฯ กับบริบทที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

5 หมายถึง มีความสอดคล้องอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความสอดคล้องอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความสอดคล้องอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความสอดคล้องอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความสอดคล้องอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. ผู้ศึกษาจะใช้คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามนี้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ผู้ตอบแบบสอบถามจะไม่ได้รับผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่แต่ประการใด

ในการนี้ผู้ศึกษาใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวปนัดดา วงศ์จันตา

ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ตำแหน่ง
  - ครูผู้สอนกลุ่มสาระศิลปศึกษา   ครูผู้สอนกลุ่มสาระอื่นๆ
2. ประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
  - น้อยกว่า 3 ปี   3-10 ปี   มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับบริบทที่เกี่ยวข้อง

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อแล้วใส่เครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับระดับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับบริบทที่เกี่ยวข้อง

ข้อที่	รายการ	ระดับความสอดคล้อง				
		5	4	3	2	1
1	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542					
2	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2551					
3	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ					
4	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
5	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับนโยบายสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ					
6	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้					
7	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน					
8	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน					
9	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
10	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง					

ฉบับที่ 2

แบบสอบถามการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการส่งเสริมศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษา ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ โดยประเมินระดับความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ

2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ เป็นแบบ

ประมาณค่า(Rating scale) 5 ระดับ โดยตัวเลขมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. ผู้ศึกษาจะใช้คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามนี้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ผู้ตอบแบบสอบถาม จะไม่ได้รับผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่แต่ประการใด

ในการนี้ผู้ศึกษาใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวปนัดดา วงศ์จันตา

ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ตำแหน่ง

ครูผู้สอนกลุ่มสาระศิลปศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระอื่นๆ

2. ประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

น้อยกว่า 3 ปี 3-10 ปี มากกว่า 10 ปี

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อแล้วใส่เครื่องหมาย ในช่องของตัวเลขที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับระดับความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ

ที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1. ด้านบุคลากร						
1.1	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน					
1.2	ครูมีความสามารถในการประสานงาน วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านศิลปะแบบมีส่วนร่วมและเสียสละทำงานในวันหยุด					
1.3	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมศิลปะและสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้					
1.4	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะมีทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างแรงบันดาลใจแก่นักเรียน					
1.5	ล่ามภาษามือมีความสามารถในการสื่อสาร เข้าใจคำศัพท์เฉพาะด้านศิลปะ และธรรมชาติผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน					
2. ด้านงบประมาณ						
2.1	โรงเรียนมีการวางแผนการใช้งบประมาณสำหรับพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ					
2.2	โรงเรียนมีการระดมเงินทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะของนักเรียนฯ จากชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง					
2.3	โรงเรียนมีการกำหนดหมวดรายจ่ายในการเบิกจ่ายเพื่อนำงบประมาณมาใช้ในโครงการฯตามระเบียบของทางราชการ					
2.4	โรงเรียนมีการกำหนดระยะเวลาในการนำงบประมาณมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานโครงการฯ					

ที่	รายการ	ระดับ ความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
2.5	โรงเรียนมีแนวทางในการจัดทำรายงานการใช้จ่ายงบประมาณตามระเบียบของทางราชการ					
3. ด้านสื่อ อุปกรณ์ในการดำเนินโครงการ						
3.1	โรงเรียนมีสถานพร้อมที่ในการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะในวันหยุด					
3.2	โรงเรียนมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะครบตามจำนวนนักเรียน					
3.3	โรงเรียนมีอุปกรณ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพิ่มมุมมองด้านศิลปะสำหรับผู้เรียน เช่น สื่อรูปภาพ สมาร์ททีวี สัญญาณอินเทอร์เน็ต					
3.4	โรงเรียนมีการจัดเก็บ ซ่อมแซม และให้บริการเครื่องมือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์สำหรับจัดกิจกรรมศิลปะอย่างเป็นระบบ					
3.5	โรงเรียนมีสถานที่ในการแสดงผลงานศิลปะซึ่งใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ					
4. การบริหารจัดการ						
4.1	โรงเรียนมีคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการฯ					
4.2	โรงเรียนมีการประชุมวางแผนเตรียมงานโดยการมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง					
4.3	โรงเรียนมีการจัดทำตารางในการดำเนินงานครอบคลุมทุกกิจกรรมตามโครงการฯ					
4.4	โรงเรียนมีการกำหนดแนวทางการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ					
4.5	โรงเรียนมีการกำหนดแนวทางปรับปรุงแก้ไขและรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการฯ					

ฉบับที่ 3

แบบสอบถามการประเมินด้านกระบวนการของโครงการส่งเสริมศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ โดยประเมินระดับการปฏิบัติงานตามโครงการ

2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามโครงการฯ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยตัวเลขมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. ผู้ศึกษาจะใช้คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามนี้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ผู้ตอบแบบสอบถาม จะไม่ได้รับผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่แต่ประการใด

ในการนี้ผู้ศึกษาใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวปนัดดา วงศ์จันตา

ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ตำแหน่ง
  - ครูผู้สอนกลุ่มสาระศิลปศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระอื่นๆ
2. ประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
  - น้อยกว่า 3 ปี 3-10 ปี มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามโครงการฯ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องของตัวเลขที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามโครงการฯ

ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1.การวางแผน (Plan)						
1.1	มีการวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียนและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศก่อนจัดทำโครงการ					
1.2	มีการแต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินโครงการฯ					
1.3	มีการชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการฯ					
1.4	มีการประสานหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องก่อนดำเนินโครงการฯ					
1.5	มีการประชาสัมพันธ์โครงการให้ครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนทราบอย่างทั่วถึง					
2. การดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ (Do)						
2.1	มีการประเมินความสามารถของนักเรียนก่อนการพัฒนา					
2.2	มีการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนอย่างเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
2.3	มีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน บุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการฯ					
2.4	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และดำเนินโครงการฯตามตารางปฏิทินที่กำหนด					
2.5	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะกับผู้เรียนครอบคลุมทุกเนื้อหา					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามโครงการฯ (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
3. การตรวจสอบการดำเนินงาน (Check)						
3.1	มีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ					
3.2	มีการนิเทศ ติดตาม ทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง					
3.3	มีการนิเทศกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานและให้ข้อเสนอแนะระหว่างการดำเนินงานโครงการ					
3.4	มีการรวบรวมปัญหา อุปสรรค จุดเด่น จุดด้อยของโครงการฯระหว่าง การนิเทศ					
3.5	มีการสรุปจัดทำรายงานการดำเนินงานโครงการฯ					
4. การปรับปรุงแก้ไข (Action)						
4.1	มีการนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงโครงการฯ					
4.2	มีการแก้ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินโครงการฯ					
4.3	มีการประชุมเพื่อพัฒนาโครงการฯ โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง					
4.4	มีการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง					
4.5	มีการสรุปและรายงานผลการปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นระบบ					

ฉบับที่ 4

แบบประเมินความสามารถด้านศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

ก่อนร่วมโครงการฯ หลังร่วมโครงการฯ

ชื่อ-สกุล นักเรียน .....ชั้น.....

ชื่อหัวข้อผลงาน .....

คำชี้แจง โปรดพิจารณาผลงานศิลปะของนักเรียนและประเมินความสามารถตามประเด็นที่กำหนดให้
แล้วบันทึกคะแนนให้ครบทุกรายการ

รายการประเมินมี 5 ด้าน ด้านละ 4 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน รวม 100 คะแนน

ข้อที่	รายการประเมินความสามารถด้านศิลปะ	คะแนน (ข้อละ 5 คะแนน)
การสื่อความหมาย (20คะแนน)		
1	แสดงเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน	
2	มีความสอดคล้องกับหัวข้อหรือเรื่องที่กำหนด	
3	แสดงให้เห็นผู้อื่นรับรู้อย่างเข้าใจ	
4	ผู้อื่นเกิดความรู้สึกประทับใจในผลงาน	
ความคิดสร้างสรรค์ (20 คะแนน)		
5	มีการสร้างแนวคิดให้เกิดความแปลกใหม่และน่าสนใจ	
6	มีการตกแต่งความงามจากสิ่งที่มองเห็นในลักษณะต่างๆ	
7	แสดงผลงานให้ดูแปลกใหม่และน่าสนใจ	
8	ผลงานแสดงเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างและงดงาม	
เทคนิควิธีการทางศิลปะ (20 คะแนน)		
9	มีการนำอุปกรณ์ศิลปะมาสร้างสรรค์ผลงานได้สอดคล้องตามหลักการ	
10	ใช้เครื่องมือศิลปะเหมาะสมกับงานสอดคล้องตามหลักการ	
11	มีความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของงานศิลปะ เช่น สี แสงเงา ความตื้นลึก	

ข้อที่	รายการประเมินความสามารถด้านศิลปะ	คะแนน (ข้อละ 5 คะแนน)
12	สร้างสรรค์งานศิลปะได้อย่างอิสระ มีความเชื่อมั่นในการทำงาน	
การจัดองค์ประกอบศิลป์หรือการจัดภาพ (20 คะแนน)		
13	มีการนำ จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง ขนาด สัดส่วน แสงเงา สี พื้นผิวที่ว่างและจัดภาพ องค์ประกอบศิลป์ รวมเข้าด้วยกันทำให้ความรู้สึกกลมกลืน	
14	มีการวางหรือจัดระยะองค์ประกอบศิลป์ได้ สม่่าเสมอ เป็นระเบียบ	
15	มีการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่สมดุล เป็นเอกภาพเดียวกัน	
16	มีการเน้นจุดสนใจด้วยการสร้างความแตกต่างขึ้น เพื่อบอกเล่าเนื้อหาของผลงาน	
ความประณีตและเรียบร้อย (20 คะแนน)		
17	จัดทำผลงานได้สะอาดเรียบร้อย	
18	จัดทำผลงานได้มีความสมบูรณ์	
19	จัดทำผลงานมีรายละเอียด พิถีพิถัน	
20	สร้างสรรค์ผลงานมีความประณีตและเรียบร้อย	
รวม (เต็ม 100 คะแนน)		

ฉบับที่ 5

แบบวัดเจตคติที่มีต่อกิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

- คำชี้แจง** 1. ขอให้นักเรียนตั้งใจและทำความเข้าใจกับข้อคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ที่ละข้อ ถ้าไม่เข้าใจให้ยกมือถามทันที
2. นักเรียนสามารถดูข้อคำถามเป็นภาษามือได้ที่คิวอาร์โค้ด นี้
3. ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความรู้สึก หรือความคิดเห็นของนักเรียนที่ละข้อจนครบทุกข้อ ซึ่งกำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้

 = 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

 = 4 หมายถึง เห็นด้วย

 = 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ

 = 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

 = 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
						
		5	4	3	2	1
1.	กิจกรรมศิลปะทำให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงออก					
2.	ศิลปะเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อจิตใจของทุกคน					
3.	กิจกรรมศิลปะนอกเวลาทำให้นักเรียนมีอิสระในการสร้างผลงาน					
4.	คำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะช่วยให้ผลงานศิลปะของนักเรียนสวยงามมากขึ้น					
5.	การเสนอแนะเกี่ยวกับงานศิลปะแก่คนอื่นเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน					
6.	กิจกรรมศิลปะทำให้นักเรียนมีความสุขและผ่อนคลาย					
7.	นักเรียนภูมิใจในผลงานศิลปะของตนเอง					
8.	กิจกรรมศิลปะช่วยให้มีสมาธิในการเรียนรู้มากขึ้น					
9.	นักเรียนชอบวาดภาพ ระบายสี เมื่อมีเวลาว่าง					
10.	นักเรียนชักชวนคนอื่นให้ร่วมกิจกรรมศิลปะ					

แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

สำหรับผู้ปกครอง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ โดยสอบถามระดับความพึงพอใจในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ
  - ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ เป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยตัวเลขมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	มากที่สุด
4 หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	มาก
3 หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	ปานกลาง
2 หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	น้อย
1 หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด
3. ผู้ศึกษาจะใช้คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามนี้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ผู้ตอบแบบสอบถาม จะไม่ได้รับผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่แต่ประการใด

ในการนี้ผู้ศึกษาใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวปนัดดา วงศ์จันตา

ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ความสัมพันธ์ของท่านกับนักเรียน
  - พ่อ แม่
  - ผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง
2. ระดับการศึกษา
  - ต่ำกว่าปริญญาตรี
  - ปริญญาตรี
  - สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องของตัวเลขที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		 5	 4	 3	 2	 1
1	หลักการของโครงการฯ ให้ความสำคัญกับธรรมชาติของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน					
2	บุคลากรของโรงเรียนมีส่วนร่วมดำเนินงานโครงการฯ					
3	การจัดกิจกรรมศิลปะเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง					
4	การจัดกิจกรรมศิลปะเน้นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียน ครูผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ					
5	ความสามารถและทักษะด้านศิลปะของครูผู้สอน					
6	ทักษะและประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านศิลปะกับนักเรียน					
7	การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมของโครงการฯ					
8	คุณภาพของวัสดุ อุปกรณ์สำหรับกิจกรรมศิลปะ					
9	กิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปะ					
10	การจัดบอร์ดนำเสนอผลงานศิลปะของนักเรียน					

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		 5	 4	 3	 2	 1
11	การประสานงานของครูระหว่างจัดกิจกรรมศิลปะ					
12	ความสามารถด้านศิลปะและเจตคติของนักเรียนหลังสิ้นสุดโครงการฯ					
13	ความมั่นใจ กล้าแสดงออกในการวาดภาพของนักเรียน					
14	ความสามารถด้านศิลปะของนักเรียนพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง					
15	ผลงานศิลปะของนักเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน					

ฉบับที่ 7

แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
สำหรับนักเรียน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ โดยสอบถามระดับความพึงพอใจในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการฯ เป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยตัวเลขมีความหมาย ดังนี้

	5 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	มากที่สุด
	4 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	มาก
	3 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	ปานกลาง
	2 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	น้อย
	1 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

3. นักเรียนสามารถดูแบบประเมินฉบับภาษามือ ได้ที่ QR code นี้

นางสาวปนัดดา วงศ์จันตา
ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

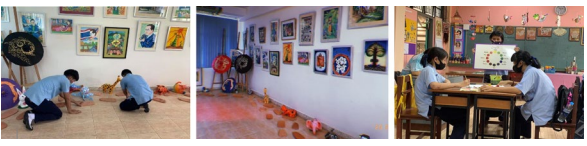

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน
นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นใด

- มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3)
 มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - ม.6)

1. รูปแบบการรับบริการทางการศึกษา
 อยู่ประจำ ไป-กลับ
2. เหตุผลที่นักเรียนเข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ มากที่สุด (ตอบเพียงข้อเดียว)
 ผู้ปกครองแนะนำ
 เพื่อนชวนร่วมกิจกรรม
 ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 สนใจและชอบเรียนศิลปะด้วยตัวเอง
 สามารถพัฒนาเป็นอาชีพได้
 ต้องการแสดงความสามารถด้านศิลปะ
 อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ ฯ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องตัวเลขที่ตรงกับความพึงพอใจที่มีต่อโครงการของท่าน

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
						
		5	4	3	2	1
1	มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนร่วมโครงการฯ 					
2	ห้องเรียนศิลปะสะอาดและมีผลงานศิลปะต้นแบบสร้างแรงบันดาลใจ 					
3	บทเรียนที่ครูสอนและให้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง 					
4	ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับการเรียนศิลปะของนักเรียน 					
5	ครูผู้สอนมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการของนักเรียน 					

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ ฯ (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
						
		5	4	3	2	1
6	วัสดุ อุปกรณ์สำหรับกิจกรรมศิลปะมีเพียงพอ เช่น กระดาษ วาดภาพ พู่กัน สีน้ำ สีเทียน 					
7	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ (ศิลปิน)ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านศิลปะ 					
8	สื่อเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนรายบุคคล เช่น แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ แบบพกพา สมาร์ททีวี ในการสร้างงานศิลปะที่ทันสมัยมีเพียงพอ 					
9	การนำเสนอผลงาน และชื่นชมงานของตนเองและคนอื่น 					
10	การจัดทัศนศึกษาพิพิธภัณฑ์ หรือนิทรรศการงานศิลปะอย่างต่อเนื่อง 					

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ ฯ (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		 5	 4	 3	 2	 1
11	การเพิ่มเวลาสอนศิลปะทุกวันเสาร์ เวลา 9:00 น.-11:00 น. 					
12	มีล่ามภาษามือสื่อสารสื่อสารกับนักเรียนตลอดกิจกรรม 					
13	นักเรียนมั่นใจในการวาดภาพและใช้อุปกรณ์ศิลปะ 					
14	นักเรียนมีความสามารถด้านศิลปะเพิ่มขึ้น 					
15	หน่วยงานในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องยอมรับความสามารถของนักเรียน ด้านศิลปะ 					

ภาคผนวก ค
ผลการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ด้านบริบท

ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินโครงการฯ

หาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์(Index of Item Objective Congruence : IOC)

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่					รวม	IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
1	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
2	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการ จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2551	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
3	วัตถุประสงค์ของโครงการ สอดคล้องกับนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
4	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
5	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับนโยบายสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
6	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
7	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่					รวม	IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
8	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
9	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
10	วัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้

ด้านปัจจัยนำเข้า

ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินโครงการฯ

หาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์(Index of Item Objective Congruence : IOC)

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่					รวม	IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
ด้านบุคลากร									
1.1	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ เห็นความสำคัญ และให้การสนับสนุนการพัฒนา ศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
1.2	ครูมีความสามารถในการประสานงาน วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้าน ศิลปะแบบมีส่วนร่วมและเสียสละ ทำงานในวันหยุด	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
1.3	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรม ศิลปะและสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์การ เรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
1.4	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะมีทักษะและ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้าง แรงบันดาลใจแก่นักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
1.5	ล่ามภาษามือมีความสามารถในการ สื่อสาร เข้าใจคำศัพท์เฉพาะด้าน ศิลปะ และธรรมชาติผู้เรียนที่มีความ บกพร่องทางการได้ยิน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่					รวม	IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
2. ด้านงบประมาณ									
2.1	โรงเรียนมีการวางแผนการใช้งบประมาณสำหรับพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
2.2	โรงเรียนมีการระดมเงินทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะของนักเรียนฯ จากชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
2.3	โรงเรียนมีการกำหนดหมวดรายจ่ายในการเบิกจ่ายเพื่อนำงบประมาณมาใช้ในโครงการฯตามระเบียบของทางราชการ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
2.4	โรงเรียนมีการกำหนดระยะเวลาในการนำงบประมาณมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานโครงการฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
2.5	โรงเรียนมีแนวทางในการจัดทำรายงานการใช้จ่ายงบประมาณตามระเบียบของทางราชการ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
3. ด้านสื่อ อุปกรณ์ในการดำเนินโครงการ									
3.1	โรงเรียนมีสถานพร้อมที่ในการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะในวันหยุด	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
3.2	โรงเรียนมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะครบตามจำนวนนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
3.3	โรงเรียนมีอุปกรณ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพิ่มมุมมองด้านศิลปะสำหรับผู้เรียน เช่น สื่อรูปภาพ สมาร์ททีวี สัญญาณอินเทอร์เน็ต	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่					รวม	IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
3. ด้านสื่อ อุปกรณ์ในการดำเนินโครงการ									
3.4	โรงเรียนมีการจัดเก็บ ซ่อมแซม และให้บริการเครื่องมือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับจัดกิจกรรมศิลปะอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
3.5	โรงเรียนมีสถานที่ในการแสดงผลงานศิลปะซึ่งใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
4. การบริหารจัดการ		+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
4.1	โรงเรียนมีคำสั่งมอบหมาย ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
4.2	โรงเรียนมีการประชุมวางแผนเตรียมงานโดยการมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
4.3	โรงเรียนมีการจัดทำตารางในการดำเนินงานครอบคลุมทุกกิจกรรมตามโครงการฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
4.4	โรงเรียนมีการกำหนดแนวทางการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
4.5	โรงเรียนมีการกำหนดแนวทางปรับปรุงแก้ไขและรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้

ด้านกระบวนการ

ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินโครงการฯ

หาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์(Index of Item Objective Congruence : IOC)

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่					รวม	IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
1.การวางแผน (Plan)									
1.1	มีการวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียนและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศก่อนจัดทำโครงการฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
1.2	มีการแต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินโครงการฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
1.3	มีการชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
1.4	มีการประสานหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องก่อนดำเนินโครงการฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
1.5	มีการประชาสัมพันธ์โครงการให้ครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนทราบอย่างทั่วถึง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
2. การดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ (Do)									
2.1	มีการประเมินความสามารถของนักเรียนก่อนการพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
2.2	มีการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนอย่างเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
2.3	มีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน บุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
2.4	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และดำเนินโครงการฯตามตารางปฏิทินที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่					รวม	IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
2. การดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ (Do)									
2.5	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะกับผู้เรียนครอบคลุมทุกเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
3. การตรวจสอบการดำเนินงาน (Check)									
3.1	มีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
3.2	มีการนิเทศ ติดตาม ทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
3.3	มีการนิเทศกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงาน และให้ข้อเสนอแนะระหว่างการดำเนินงานโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
3.4	มีการรวบรวมปัญหา อุปสรรค จุดเด่น จุดด้อยของโครงการฯ ระหว่างการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
3.5	มีการสรุปจัดทำรายงานการดำเนินงานโครงการฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
4. การปรับปรุงแก้ไข (Action)									
4.1	มีการนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงโครงการฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
4.2	มีการแก้ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินโครงการฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
4.3	มีการประชุมเพื่อพัฒนาโครงการฯ โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
4.4	มีการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้
4.5	มีการสรุปและรายงานผลการปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0	ใช้ได้

ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความสามารถด้านศิลปะของนักเรียน ตามโครงการ
พัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ หาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item
Objective Congruence : IOC)

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่					รวม	IOC
		1	2	3	4	5		
การสื่อความหมาย (20คะแนน)		+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
1	แสดงเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
2	มีความสอดคล้องกับหัวข้อหรือเรื่องที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
3	แสดงให้ผู้อื่นรับรู้อย่างเข้าใจ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
4	ผู้อื่นเกิดความรู้สึกประทับใจในผลงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
ความคิดสร้างสรรค์ (20 คะแนน)		+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
5	มีการสร้างแนวคิดให้เกิดความแปลกใหม่และ น่าสนใจ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
6	มีการตกแต่งความงามจากสิ่งที่มองเห็นใน ลักษณะต่างๆ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
7	แสดงผลงานให้ดูแปลกใหม่และน่าสนใจ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
8	ผลงานแสดงเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างและ งดงาม	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
เทคนิควิธีการทางศิลปะ (20 คะแนน)		+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
9	มีการนำอุปกรณ์ศิลปะมาสร้างสรรค์ผลงานได้ สอดคล้องตามหลักการ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
10	ใช้เครื่องมือศิลปะเหมาะสมกับงานสอดคล้องตาม หลักการ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
11	มีความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของงานศิลปะ เช่น สี แสงเงา ความตื้นลึก	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
12	สร้างสรรค์งานศิลปะได้อย่างอิสระ มีความเชื่อมั่น ในการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0

ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินศักยภาพด้านศิลปะของนักเรียน ตามโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ หาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์(Index of Item Objective Congruence : IOC) (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่					รวม	IOC
		1	2	3	4	5		
การจัดองค์ประกอบศิลป์หรือการจัดภาพ (20 คะแนน)								
13	มีการนำ จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง ขนาด สัดส่วน แสงเงา สี พื้นผิวว่างและจัดภาพ องค์ประกอบศิลป์ รวมเข้าด้วยกันทำให้ความรู้สึกลมกลืน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
14	มีการวางหรือจัดระยะองค์ประกอบศิลป์ได้ สม่ำเสมอ เป็นระเบียบ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
15	มีการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่สมดุล เป็นเอกภาพ เดียวกัน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
16	มีการเน้นจุดสนใจด้วยการสร้างความแตกต่างขึ้น เพื่อบอกเล่าเนื้อหาของผลงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
ความประณีตและเรียบร้อย (20 คะแนน)								
17	จัดทำผลงานได้สะอาดเรียบร้อย	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
18	จัดทำผลงานได้มีความสมบูรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
19	จัดทำผลงานมีรายละเอียด พิถีพิถัน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
20	สร้างสรรค์ผลงานมีความประณีตและเรียบร้อย	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0

ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดเจตคติต่อกิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่					รวม	IOC
		1	2	3	4	5		
1.	กิจกรรมศิลปะทำให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงออก	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
2.	ศิลปะเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อจิตใจของทุกคน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
3.	กิจกรรมศิลปะนอกเวลาทำให้นักเรียนมีอิสระในการสร้างผลงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
4.	คำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะช่วยให้ผลงานศิลปะของนักเรียนสวยงามมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
5.	การเสนอแนะเกี่ยวกับงานศิลปะแก่คนอื่นเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
6.	กิจกรรมศิลปะทำให้นักเรียนมีความสุขและผ่อนคลาย	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
7.	นักเรียนภูมิใจในผลงานศิลปะของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
8.	กิจกรรมศิลปะช่วยให้มีสมาธิในการเรียนรู้มากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
9.	นักเรียนชอบวาดภาพ ระบายสี เมื่อมีเวลาว่าง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
10.	นักเรียนชักชวนคนอื่นให้ร่วมกิจกรรมศิลปะ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0

ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการ ฯ
 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์(Index of Item Objective Congruence : IOC)

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่					รวม	IOC
		1	2	3	4	5		
1	หลักการของโครงการฯ ให้ความสำคัญกับ ธรรมชาติของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการ ได้ยิน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
2	บุคลากรของโรงเรียนมีส่วนร่วมดำเนินงาน โครงการฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
3	การจัดกิจกรรมศิลปะเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
4	การจัดกิจกรรมศิลปะเน้นการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างนักเรียนครูผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิด้าน ศิลปะ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
5	ความสามารถและทักษะด้านศิลปะของครูผู้สอน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
6	ทักษะและประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิในการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านศิลปะกับนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
7	การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมของ โครงการฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
8	คุณภาพของวัสดุ อุปกรณ์สำหรับกิจกรรมศิลปะ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
9	กิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปะ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
10	การจัดบอร์ดนำเสนอผลงานศิลปะของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
11	การประสานงานของครูระหว่างจัดกิจกรรมศิลปะ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
12	ความสามารถด้านศิลปะและเจตคติของนักเรียนหลัง สิ้นสุดโครงการฯ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
13	ความมั่นใจ กล้าแสดงออกในการวาดภาพของ นักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
14	ความสามารถด้านศิลปะของนักเรียนพัฒนาขึ้น อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
15	ผลงานศิลปะของนักเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0

ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ หาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์(Index of Item Objective Congruence : IOC)

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่					รวม	IOC
		1	2	3	4	5		
1	มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนร่วมโครงการฯ 	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
2	ห้องเรียนศิลปะสะอาดและมีผลงานศิลปะต้นแบบสร้างแรงบันดาลใจ 	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
3	บทเรียนที่ครูสอนและให้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง 	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
4	ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับการเรียนศิลปะของนักเรียน 	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
5	ครูผู้สอนมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการของนักเรียน 	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0

ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความพึงพอใจของครู นักเรียนและ ผู้ปกครอง ตาม
โครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ หาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์(Index of Item
Objective Congruence : IOC)

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่					รวม	IOC
		1	2	3	4	5		
6	วัสดุ อุปกรณ์สำหรับกิจกรรมศิลปะมีเพียงพอ เช่น กระดาษวาดภาพ พู่กัน สีน้ำ สีเทียน 	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
7	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ (ศิลปิน)ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านศิลปะ 	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.8
8	สื่อเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนรายบุคคล เช่น แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์แบบพกพา สมาร์ททีวี ในการสร้างงานศิลปะที่ทันสมัยมีเพียงพอ 	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
9	การนำเสนอผลงาน และชื่นชมงานของตนเอง 	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
10	การจัดทัศนศึกษาพิพิธภัณฑ์ หรือนิทรรศการงานศิลป์ อย่างต่อเนื่อง 	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0

ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความพึงพอใจของครู นักเรียนและ ผู้ปกครอง
ตามโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ หาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์
(Index of Item Objective Congruence : IOC)

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่					รวม	IOC
		1	2	3	4	5		
11	การเพิ่มเวลาสอนศิลปะทุกวันเสาร์ เวลา 9:00 น.- 11:00 น. 	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.8
12	มีล่ามภาษามือสื่อสาร สื่อสารกับนักเรียนตลอด กิจกรรม 	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
13	นักเรียนมั่นใจในการวาดภาพและใช้อุปกรณ์ศิลปะ 	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
14	นักเรียนมีความสามารถด้านศิลปะเพิ่มขึ้น 	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.0
15	หน่วยงานในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องยอมรับความสามารถ ของนักเรียน ด้านศิลปะ 	+1	+1	0	+1	+1	+5	0.8

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัย
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ รายละเอียดดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินโครงการฯ ด้านบริบท

ค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินโครงการฯ ด้านบริบท			
ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น	ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น
1	.871	6	.872
2	.855	7	.865
3	.893	8	.853
4	.865	9	.896
5	.882	10	.853
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .883			

ค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินโครงการฯ ด้านปัจจัยนำเข้า

ค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินโครงการฯ ด้านปัจจัยนำเข้า			
ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น	ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น
1	.951	11	.950
2	.955	12	.956
3	.950	13	.951
4	.958	14	.951
5	.949	15	.959
6	.949	16	.949
7	.949	17	.956
8	.952	18	.950
9	.949	19	.949
10	.959	20	.951
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .955			

ค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินโครงการฯ ด้านกระบวนการ

ค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินโครงการฯ ด้านกระบวนการ			
ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น	ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น
1	.958	11	.958
2	.959	12	.958
3	.966	13	.964
4	.958	14	.958
5	.958	15	.958
6	.958	16	.969
7	.964	17	.958
8	.958	18	.965
9	.958	19	.958
10	.964	20	.958
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .962			

ฉบับที่ 4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติต่อกิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทั้งฉบับเท่ากับ .912 รายละเอียด ดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นแบบวัดเจตคติต่อกิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนฯ			
ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น	ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น
1	.895	6	.890
2	.939	7	.909
3	.897	8	.889
4	.906	9	.893
5	.896	10	.907
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .912			

ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความพึงพอใจของครูและผู้ปกครอง ที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินฯ ทั้งฉบับเท่ากับ .953 รายละเอียด ดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง			
ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น	ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น
1	.945	9	.945
2	.973	10	.950
3	.945	11	.964
4	.945	12	.945
5	.945	13	.945
6	.945	14	.945
7	.945	15	.962
8	.945		
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .953			

ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินฯ ทั้งฉบับเท่ากับ 0.931 รายละเอียด ดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน			
ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น	ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น
1	.919	9	.919
2	.947	10	.928
3	.922	11	.941
4	.920	12	.922
5	.922	13	.921
6	.924	14	.919
7	.922	15	.938
8	.920		
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .931			

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป

การหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ทั้งฉบับและรายด้าน

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ของแบบประเมินความสอดคล้องของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ของโรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์

ด้านบริบท

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.883	10

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
c1	42.7333	7.651	.612	.871
c2	42.5667	7.495	.848	.855
c3	42.7667	8.323	.341	.893
c4	42.5667	7.771	.711	.865
c5	42.6333	8.171	.458	.882
c6	42.6000	7.903	.604	.872
c7	42.6333	7.620	.696	.865
c8	42.6000	7.352	.863	.853
c9	42.6000	8.731	.250	.896
c10	42.6000	7.352	.863	.853

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเหมาะสมของโครงการพัฒนาศักยภาพด้าน
ศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
ด้านปัจจัยนำเข้า

Cronbach's Alpha	N of Items
.955	20

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
I11	90.8667	33.223	.780	.951
I12	90.9667	33.964	.551	.955
I13	90.8333	33.178	.839	.950
I14	90.9000	35.266	.338	.958
I15	90.8000	33.062	.933	.949
I21	90.8000	33.062	.933	.949
I22	90.8000	33.062	.933	.949
I23	90.8667	33.361	.750	.952
I24	90.8000	33.062	.933	.949
I25	90.9667	35.413	.286	.959
L31	90.8333	33.178	.839	.950
I32	90.8333	35.040	.430	.956
I33	90.8333	33.316	.808	.951
I34	90.8667	33.223	.780	.951
I35	90.9667	35.413	.286	.959
I41	90.8000	33.062	.933	.949
I42	90.8333	35.040	.430	.956
I43	90.8333	33.178	.839	.950
I44	90.8000	33.062	.933	.949
I45	90.8333	33.247	.823	.951

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินการปฏิบัติของโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ
สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
ด้านกระบวนการ

Cronbach's Alpha	N of Items
.962	20

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
P11	91.5000	31.776	.872	.958
P12	91.5000	31.914	.840	.959
P13	91.5333	34.326	.284	.966
P14	91.5000	31.776	.872	.958
P15	91.4667	31.706	.959	.958
P21	91.4667	31.706	.959	.958
P22	91.4667	34.120	.379	.964
P23	91.4667	31.706	.959	.958
P24	91.4667	31.706	.959	.958
P25	91.4667	34.120	.379	.964
P31	91.4667	31.706	.959	.958
P32	91.4667	31.706	.959	.958
P33	91.4667	34.120	.379	.964
P34	91.4667	31.706	.959	.958
P35	91.4667	31.706	.959	.958
P41	91.6333	34.861	.150	.969
P42	91.4667	31.706	.959	.958
P43	91.5000	34.259	.319	.965
P44	91.4667	31.706	.959	.958
P45	91.4667	31.706	.959	.958

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น แบบวัดเจตคติต่อกิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทั้งฉบับ

Cronbach's Alpha	N of Items
.912	10

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	42.9333	9.582	.801	.895
a2	43.0333	11.620	.134	.939
a3	42.8667	10.189	.802	.897
a4	42.9000	10.162	.629	.906
a5	42.8333	10.282	.827	.896
a6	42.9000	9.472	.874	.890
a7	42.9000	10.300	.582	.909
a8	42.8667	9.844	.951	.889
a9	42.9333	9.513	.826	.893
a10	42.8333	10.764	.615	.907

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการพัฒนา
ศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา ของ
โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.953	15

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	67.7333	15.789	.977	.945
a2	67.8333	19.523	-.214	.973
a3	67.7333	15.789	.977	.945
a4	67.7333	15.789	.977	.945
b5	67.7333	15.789	.977	.945
b6	67.7333	15.789	.977	.945
b7	67.7333	15.789	.977	.945
b8	67.7333	15.789	.977	.945
c9	67.7333	15.789	.977	.945
c10	67.7333	16.478	.732	.950
c11	67.6667	18.920	-.052	.964
c12	67.7333	15.789	.977	.945
d13	67.7333	15.789	.977	.945
d14	67.7333	15.789	.977	.945
d15	67.6333	18.861	-.023	.962

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนา
ศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา ของ
โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

Cronbach's Alpha	N of Items
.931	15

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	66.3667	18.447	.909	.919
a2	66.4333	22.185	-.056	.947
a3	66.3667	18.861	.793	.922
a4	66.4667	18.326	.857	.920
a5	66.3000	19.045	.831	.922
a6	66.4000	18.938	.741	.924
a7	66.3000	19.045	.831	.922
a8	66.4667	18.326	.857	.920
a9	66.3667	18.447	.909	.919
a10	66.3333	19.678	.602	.928
a11	66.3667	21.482	.115	.941
a12	66.3000	19.114	.810	.922
a13	66.4000	18.662	.815	.921
a14	66.3333	18.575	.918	.919
a15	66.2000	21.890	.063	.938

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น แบบประเมินศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.972	3

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between People		1834.400	4	458.600		
Within People	Between Items	66.133	2	33.067	2.614	.134
	Residual	101.200	8	12.650		
	Total	167.333	10	16.733		
Total		2001.733	14	142.981		

Grand Mean = 82.4667

Intraclass Correlation Coefficient

	Intraclass Correlation ^a	95% Confidence Interval		F Test with True Value 0			
		Lower Bound	Upper Bound	Value	df1	df2	Sig.
Single Measures	.899 ^b	.614	.988	36.253	4	8	.000
Average Measures	.964 ^c	.827	.996	36.253	4	8	.000

Two-way mixed effects model where people effects are random and measures effects are fixed.

- Type A intraclass correlation coefficients using an absolute agreement definition.
- The estimator is the same, whether the interaction effect is present or not.
- This estimate is computed assuming the interaction effect is absent, because it is not estimable otherwise.

ภาคผนวก ง
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

1. ด้านบริบท

Position					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	3	9.4	9.4	9.4
	2.00	29	90.6	90.6	100.0
	Total	32	100.0	100.0	

Experience					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	5	15.6	15.6	15.6
	2.00	5	15.6	15.6	31.3
	3.00	22	68.8	68.8	100.0
	Total	32	100.0	100.0	

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
C1	32	4.00	5.00	4.5625	.50402
C2	32	4.00	5.00	4.5312	.50701
C3	32	4.00	5.00	4.5937	.49899
C4	32	4.00	5.00	4.7500	.43994
C5	32	4.00	5.00	4.5313	.50701
C6	32	4.00	5.00	4.5313	.50701
C7	32	4.00	5.00	4.6562	.48256
C8	32	4.00	5.00	4.5937	.49899
C9	32	4.00	5.00	4.5937	.49899
C10	32	4.00	5.00	4.5937	.49899
TotalC	32	4.00	5.00	4.5938	.23954
Valid N (listwise)	32				

2. ด้านปัจจัยนำเข้า

Position

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	3	9.4	9.4	9.4
	2.00	29	90.6	90.6	100.0
	Total	32	100.0	100.0	

Experience

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	5	15.6	15.6	15.6
	2.00	5	15.6	15.6	31.3
	3.00	22	68.8	68.8	100.0
	Total	32	100.0	100.0	

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
TotalMan	32	4.00	5.00	4.5813	.26572
TotalMoney	32	4.00	5.00	4.5625	.26609
TotalMaterial	32	4.00	5.00	4.5688	.30946
TotalManage	32	4.20	5.00	4.6875	.22683
Total	32	4.10	4.95	4.6000	.23349
Valid N (listwise)	32				

2. ด้านปัจจัยนำเข้า(ต่อ)

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
I11	32	4.00	5.00	4.6875	.47093
I12	32	4.00	5.00	4.5625	.50402
I13	32	4.00	5.00	4.4688	.50701
I14	32	4.00	5.00	4.5625	.50402
I15	32	4.00	5.00	4.6250	.49187
I16	32	4.00	5.00	4.5937	.49899
I17	32	4.00	5.00	4.6250	.49187
I18	32	4.00	5.00	4.5000	.50800
I19	32	4.00	5.00	4.6250	.49187
I20	32	4.00	5.00	4.4688	.50701
I21	32	4.00	5.00	4.5000	.50800
I22	32	4.00	5.00	4.6563	.48256
I23	32	4.00	5.00	4.6250	.49187
I24	32	4.00	5.00	4.5937	.49899
I25	32	4.00	5.00	4.4688	.50701
I26	32	4.00	5.00	4.9062	.29614
I27	32	4.00	5.00	4.8438	.36890
I28	32	4.00	5.00	4.5625	.50402
I29	32	4.00	5.00	4.5625	.50402
I30	32	4.00	5.00	4.5625	.50402
Total	32	4.10	4.95	4.6000	.23349
TotalMan	32	4.00	5.00	4.5813	.26572
TotalMoney	32	4.00	5.00	4.5625	.26609
TotalMaterial	32	4.00	5.00	4.5688	.30946
TotalManage	32	4.20	5.00	4.6875	.22683
Valid N (listwise)	32				

3. ด้านกระบวนการ

Position

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	3	9.4	9.4	9.4
	2.00	29	90.6	90.6	100.0
	Total	32	100.0	100.0	

Experience

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	5	15.6	15.6	15.6
	2.00	5	15.6	15.6	31.3
	3.00	22	68.8	68.8	100.0
	Total	32	100.0	100.0	

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
TotalPP	32	4.00	5.00	4.5813	.24021
TotalPD	32	4.20	5.00	4.6312	.24421
TotalPC	32	4.00	5.00	4.5500	.29182
totalPAA	32	4.20	5.00	4.6500	.26881
TotalP	32	4.16	5.00	4.6053	.23309
Valid N (listwise)	32				

3. ด้านกระบวนการ(ต่อ)

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
P11	32	4.00	5.00	4.8125	.39656
P12	32	4.00	5.00	4.5000	.50800
P13	32	4.00	5.00	4.6250	.49187
P14	32	4.00	5.00	4.4375	.50402
P15	32	4.00	5.00	4.5313	.50701
P21	32	4.00	5.00	4.5313	.50701
P22	32	4.00	5.00	4.9062	.29614
P23	32	4.00	5.00	4.5313	.50701
P24	32	4.00	5.00	4.5937	.49899
P25	32	4.00	5.00	4.5937	.49899
P31	32	4.00	5.00	4.5937	.49899
P32	32	4.00	5.00	4.5625	.50402
P33	32	4.00	5.00	4.4688	.50701
P34	32	4.00	5.00	4.5000	.50800
P35	32	4.00	5.00	4.6250	.49187
P41	32	4.00	5.00	4.5625	.50402
P42	32	4.00	5.00	4.7188	.45680
P43	32	4.00	5.00	4.5937	.49899
P44	32	4.00	5.00	4.8125	.39656
P45	32	4.00	5.00	4.5625	.50402
TotalPP	32	4.00	5.00	4.5813	.24021
TotalPD	32	4.20	5.00	4.6312	.24421
TotalPC	32	4.00	5.00	4.5500	.29182
totalPAA	32	4.20	5.00	4.6500	.26881
TotalP	32	4.16	5.00	4.6053	.23309
Valid N (listwise)	32				

4. ด้านผลผลิต

4.1 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถทางศิลปะก่อนหลังการร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ โดยใช้สถิติทดสอบ Paired Samples Statistics (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์, สุภมาส อังคุโชติ และ อัจฉรา ชำนิประศาสน์, 2555)

	Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1 Pre01	8.8611	36	1.64148	.27358
Post01	16.9722	36	1.29804	.21634
Pair 2 Pre02	9.0278	36	1.40379	.23397
Post02	16.5278	36	1.34134	.22356
Pair 3 Pre03	7.9444	36	1.88140	.31357
Post03	16.7500	36	1.27335	.21223
Pair 4 Pre04	8.2500	36	.80623	.13437
Post04	17.1667	36	1.42428	.23738
Pair 5 Pre05	7.8889	36	.85449	.14242
Post05	17.6389	36	.99003	.16500
Pair 6 TotalPre	8.3944	36	.72425	.12071
TotalPost	17.0111	36	.66409	.11068

	N	Correlation	Sig.
Pair 1 Pre01 & Post01	36	.132	.442
Pair 2 Pre02 & Post02	36	.250	.142
Pair 3 Pre03 & Post03	36	.316	.060
Pair 4 Pre04 & Post04	36	.361	.031
Pair 5 Pre05 & Post05	36	-.116	.499
Pair 6 TotalPre & TotalPost	36	.330	.049

Paired Samples Test

		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	Pre01 - Post01	-8.11111	1.95343	.32557	-8.77206	-7.45017	-24.913	35	.000
Pair 2	Pre02 - Post02	-7.50000	1.68184	.28031	-8.06905	-6.93095	-26.756	35	.000
Pair 3	Pre03 - Post03	-8.80556	1.90967	.31828	-9.45169	-8.15942	-27.666	35	.000
Pair 4	Pre04 - Post04	-8.91667	1.36015	.22669	-9.37687	-8.45646	-39.334	35	.000
Pair 5	Pre05 - Post05	-9.75000	1.38099	.23017	-10.21726	-9.28274	-42.361	35	.000
Pair 6	TotalPre - TotalPost	-8.61667	.80481	.13413	-8.88897	-8.34436	-64.239	35	.000

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวัดเจตคติต่อกิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	36	4.00	5.00	4.6389	.48714
a2	36	4.00	5.00	4.6944	.46718
a3	36	4.00	5.00	4.5556	.50395
a4	36	4.00	5.00	4.8889	.31873
a5	36	4.00	5.00	4.8056	.40139
a6	36	4.00	5.00	4.9167	.28031
a7	36	4.00	5.00	4.9444	.23231
a8	36	4.00	5.00	4.7500	.43916
a9	36	4.00	5.00	4.8611	.35074
a10	36	4.00	5.00	4.9167	.28031
Total	36	4.10	5.00	4.7972	.24552
Valid N (listwise)	36				

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

status					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	23	63.9	63.9	63.9
	2.00	13	36.1	36.1	100.0
	Total	36	100.0	100.0	

Edu					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	6	16.7	16.7	16.7
	2.00	26	72.2	72.2	88.9
	3.00	4	11.1	11.1	100.0
	Total	36	100.0	100.0	

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	36	4.00	5.00	4.6944	.46718
a2	36	4.00	5.00	4.6944	.46718
a3	36	4.00	5.00	4.6111	.49441
a4	36	4.00	5.00	4.8056	.40139
b5	36	4.00	5.00	4.7778	.42164
b6	36	4.00	5.00	4.7778	.42164
b7	36	4.00	5.00	4.8611	.35074
b8	36	4.00	5.00	4.6111	.49441
c9	36	4.00	5.00	4.8611	.35074
c10	36	4.00	5.00	4.6389	.48714
c11	36	4.00	5.00	4.7778	.42164
c12	36	4.00	5.00	4.8889	.31873
d13	36	4.00	5.00	4.8889	.31873
d14	36	4.00	5.00	4.5833	.50000
d15	36	4.00	5.00	4.8889	.31873
Total	36	4.20	5.00	4.7574	.26435
Valid N (listwise)	36				

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ
สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

Edu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	20	55.6	55.6	55.6
	2.00	16	44.4	44.4	100.0
	Total	36	100.0	100.0	

Service

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	29	80.6	80.6	80.6
	2.00	7	19.4	19.4	100.0
	Total	36	100.0	100.0	

Why

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	6	16.7	16.7	16.7
	2.00	5	13.9	13.9	30.6
	3.00	5	13.9	13.9	44.4
	4.00	15	41.7	41.7	86.1
	5.00	3	8.3	8.3	94.4
	6.00	2	5.6	5.6	100.0
	Total	36	100.0	100.0	

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	36	4.00	5.00	4.6667	.47809
a2	36	4.00	5.00	4.7500	.43916
a3	36	4.00	5.00	4.6111	.49441
a4	36	4.00	5.00	4.7500	.43916
b5	36	4.00	5.00	4.8056	.40139
b6	36	4.00	5.00	4.7222	.45426
b7	36	4.00	5.00	4.9444	.23231
b8	36	4.00	5.00	4.6111	.49441
c9	36	4.00	5.00	4.7500	.43916
c10	36	4.00	5.00	4.6944	.46718
c11	36	4.00	5.00	4.7778	.42164
c12	36	4.00	5.00	4.8889	.31873
d13	36	4.00	5.00	4.8611	.35074
d14	36	4.00	5.00	4.8056	.40139
d15	36	4.00	5.00	4.9167	.28031
total	36	4.13	5.00	4.7704	.26013
Valid N (listwise)	36				

ภาคผนวก จ

หนังสือราชการและเอกสารประสานงาน

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๑๐๑/ว ๐๒๙

โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
๑๓๗ แขวงถนนนครไชยศรี ถนนพระราม ๕
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

๑๒ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความตรงเชิงเนื้อหา

เรียน ดร.ฉวีวรรณ โยคิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ	จำนวน ๑ ชุด
๒. คำโครงการวิจัย	จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวปนัดดา วงศ์จินดา ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ได้จัดทำเอกสาร ทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะผู้เชี่ยวชาญ โดยได้ศึกษาเรื่อง “รายงานการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับมัธยมศึกษา ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์” ในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัย โรงเรียนฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียน โรงเรียนฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเป็นผู้เชี่ยวชาญการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ปนัดดา วงศ์จินดา

(นางสาวปนัดดา วงศ์จินดา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ

โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๔๔๕๕

โทรสาร. ๐ ๒๒๔๑ ๘๙๘๒

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๑๐๑/ว ๐๒๙

โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
๑๓๗ แขวงถนนนครไชยศรี ถนนพระราม ๕
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

๑๒ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความตรงเชิงเนื้อหา

เรียน ท่านผู้อำนวยการ ดาวเทียม บัณฑิต

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑ ชุด
๒. คำโครงการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวปนัดดา วงศ์จันตา ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ได้จัดทำเอกสาร ทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โดยได้ศึกษาเรื่อง “รายงานการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับมัธยมศึกษา ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์” ในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัย โรงเรียนฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียน โรงเรียนฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเป็นผู้เชี่ยวชาญการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ปนัดดา วงศ์จันตา

(นางสาวปนัดดา วงศ์จันตา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ

โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๔๔๕๕

โทรสาร. ๐ ๒๒๔๑ ๘๙๘๒

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๑๐๑/ว ๐๒๙

โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
๑๓๗ แขวงถนนนครไชยศรี ถนนพระราม ๕
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

๑๒ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความตรงเชิงเนื้อหา

เรียน นางศิริลักษณ์ ศิริวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑ ชุด
๒. คำโครงการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวปนัดดา วงศ์จันตา ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ได้จัดทำเอกสาร ทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โดยได้ศึกษาเรื่อง “รายงานการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับมัธยมศึกษา ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์” ในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัย โรงเรียนฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียน โรงเรียนฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเป็นผู้เชี่ยวชาญการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ปนัดดา วงศ์จันตา

(นางสาวปนัดดา วงศ์จันตา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ

โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๔๔๕๕

โทรสาร. ๐ ๒๒๔๑ ๘๙๘๒

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๑๐๑/ว ๐๒๙

โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
๑๓๗ แขวงถนนนครไชยศรี ถนนพระราม ๕
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

๑๒ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความตรงเชิงเนื้อหา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลเมืองปทุมธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑ ชุด
๒. คำโครงการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวปณิตดา วงศ์จันทา ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ได้จัดทำเอกสาร ทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โดยได้ศึกษาเรื่อง “รายงานการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับมัธยมศึกษา ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์” ในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัย โรงเรียนฯ พิจารณาเห็นว่าหน่วยงานของท่านมีบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ คือ นางสาวศิริศิลป์ ฝิวพรรณ ครูชำนาญการพิเศษด้านการสอนศิลปศึกษาและเป็นครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้บุคลากรดังกล่าว เป็นผู้เชี่ยวชาญการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ปณิตดา วงศ์จันทา

(นางสาวปณิตดา วงศ์จันทา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ

โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๔๔๕๕

โทรสาร. ๐ ๒๒๔๑ ๘๘๘๒

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๑๐๑/ว ๐๒๙

โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
๑๓๗ แขวงถนนนครไชยศรี ถนนพระราม ๕
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

๑๒ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความตรงเชิงเนื้อหา

เรียน คุณครูญาดา ชินะโชติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ	จำนวน ๑ ชุด
๒. คำโครงการวิจัย	จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวปณิตดา วงศ์จันทา ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ได้จัดทำเอกสาร ทางวิชาการเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โดยได้ศึกษาเรื่อง “รายงานการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับมัธยมศึกษา ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์” ในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัย โรงเรียนฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียน โรงเรียนฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเป็นผู้เชี่ยวชาญการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ปณิตดา วงศ์จันทา

(นางสาวปณิตดา วงศ์จันทา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ

โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๔๔๕๕

โทรสาร. ๐ ๒๒๔๑ ๘๙๘๒

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๑๐๑/ว๒๓๑

โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
๑๓๗ แขวงถนนนครไชยศรี ถนนพระราม ๕
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษาทุกแห่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ

จำนวน ๒ แผ่น

๒. แบบตอบรับ

จำนวน ๑ แผ่น

ด้วยนางสาวปณิตดา วงศ์จินดา ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ได้จัดทำเอกสารทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง “รายงานการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์” โรงเรียนฯ เห็นว่าการศึกษาดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในหน่วยงานของท่าน จึงขออนุญาตเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในหน่วยงานของท่าน รายละเอียดดังเอกสารที่แนบ พร้อมขอความอนุเคราะห์ตอบกลับตามแบบตอบรับที่แนบจะเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

ปณิตดา วงศ์จินดา

(นางสาวปณิตดา วงศ์จินดา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ

โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๔๔๕๕

โทรสาร. ๐ ๒๒๔๑ ๘๙๘๒

เอกสารการเผยแพร่ผลรายงานการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

The screenshot shows a web browser window with the URL https://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=177442&bcat_id=16. The page content includes:

- Header:** Logo of 'www.kroobannok.com' and navigation links like 'หน้าแรก', 'ข่าวการศึกษา', 'BLOG', etc.
- Advertisement:** A large banner for 'XM 10 YEARS ANNIVERSARY' with a coupon code 'รับสูงสุด \$35 ต่อคน' and a link to 'อ่านเพิ่มเติม'.
- Main Content:**

เชิญชวนเพื่อนของคุณมาเข้าร่วมกับ XM

รายงานการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

แบบตอบรับ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ (1)ด้านบริบท (Context) (2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) (3) ด้านกระบวนการ (Process) และ (4) ด้านผลผลิต (Product) 2) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ต่อโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู จำนวน 32 คน และนักเรียน จำนวน 36 คนผู้ปกครอง จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามประเมิน

ซึ่งถามใน 4 ด้าน มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 และแบบประเมินความพึงพอใจ มีค่าความเชื่อมั่น .95 สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบ t-test ผลการประเมิน พบว่า

1.1 ด้านสภาวะแวดล้อม โดยภาพรวมพบว่ามีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.59, S.D.=.24$) เมื่อพิจารณาข้อย่อยว่า ข้อที่มีผลการประเมินสูงสุด คือ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ การดำเนินงานโครงการสนองต่อนโยบายการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.75, S.D.=.44$) ห้องเรียนศิลปะที่มีต้นแบบผลงานภาพวาด งานปั้น สร้างแรงจูงใจแก่นักเรียนได้ดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.66, S.D.=.48$) การกำหนดกิจกรรมสอดคล้องกับทักษะขั้นต้นของนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษารวมถึงผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานให้การยอมรับว่าเป็นโครงการที่จะเกิดการพัฒนาและมีความคุ้มค่าในการดำเนินงาน และชุมชน ท้องถิ่น และผู้ปกครองนักเรียนเห็นความสำคัญและยอมรับว่าเป็นโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยิน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.59, S.D.=.50$)

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมพบว่ามีความเพียงพอ เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.60, S.D.=.22$) เมื่อพิจารณาข้อย่อยว่า ข้อที่มีผลการประเมินสูงสุด คือ ปัจจัยด้านสื่ออุปกรณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.69, S.D.=.23$) ปัจจัยด้านบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.60, S.D.=.21$) ปัจจัยด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.57, S.D.=.23$) ปัจจัยด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.57, S.D.=.31$)

1.3 ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมพบว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.61, S.D.=.23$) เมื่อพิจารณาข้อย่อยว่า ข้อที่มีผลการประเมินสูงสุดคือ การปฏิบัติตามแผน (Do) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67, S.D.=.22$) การแก้ไขข้อบกพร่อง (Action) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.66, S.D.=.25$) การวางแผน (Plan) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.58, S.D.=.24$) การตรวจสอบ (Check) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.54, S.D.=.30$)

1.4 ด้านผลผลิต โดยภาพรวมพบว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.71, S.D.=.17$) เมื่อพิจารณาข้อย่อยว่า ข้อที่มีผลการประเมินสูงสุด คือ ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.76, S.D.=.22$) คุณค่าและประโยชน์ของโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.71, S.D.=.20$) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.68, S.D.=.21$) นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมความสามารถทางศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ใน จำนวน 36 คน มีความสามารถทางศิลปะก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยความสามารถหลังร่วมโครงการฯ สูงกว่าก่อนร่วมโครงการฯทุกด้าน

1.5 ความพึงพอใจต่อโครงการ โดยภาพรวมพบว่ามีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.74, S.D.=.35$) เมื่อพิจารณาข้อย่อยว่า ข้อที่มีผลการประเมินสูงสุดคือ หน่วยงานในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องสนับสนุนกิจกรรมศิลปะ เช่น สื่อการสอน ข้อผลิตภัณฑ์ สอนเสริมความรู้ เป็นต้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.84, S.D.=.37$) กิจกรรมการเรียนศิลปะกับผู้บริหารคุณครูด้านศิลปะ (ศิลป์ระดับมัธยม) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.82, S.D.=.38$) การสื่อสารผ่านภาษามือและใช้สื่อทางการเห็น เช่น ภาพถ่าย ภาพวาด คลิปวิดีโอ ในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.79, S.D.=.41$)
- Footer:** Contact information: โทรศดโดย Por : [26 เม.ย. 2564 เวลา 07:54 น.] อาน [18] โฉย : 124.120.26.50 หากข้อความนี้ไม่เหมาะสม สดก [แจ้งลบ](#)

ที่มา : https://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=177442&bcat_id=16

สำนักงานเว็บไซต์ครูบ้านนอกดอทคอม
ตำบลมุกดาหาร อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร 49000

ใบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน

26 เม.ย. 2564

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่บทความ

เรียน ผู้เผยแพร่ผลงาน (คุณปิ่นตาด วงศ์จันทา)

ตามที่ท่านได้ส่งข้อมูลบทความ เพื่อดำเนินการเผยแพร่บนเว็บไซต์ ครูบ้านนอกดอทคอม (www.kroobannok.com) เมื่อ 26 เม.ย. 2564 เพื่อพิจารณาเผยแพร่นั้น

ทางเว็บไซต์ครูบ้านนอกดอทคอม ขอรับรองว่า ข้อมูลของท่านได้เผยแพร่บนเว็บไซต์ ครูบ้านนอกดอทคอมแล้ว รายละเอียดดังนี้

ที่อยู่อ้างอิงในการเผยแพร่ : http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=177442

วันที่ดำเนินการเผยแพร่ : 26 เม.ย. 2564

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลที่เผยแพร่แล้วของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ เพื่อเป็นแนวทาง และประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษา และขออวยพรให้ท่านมีแต่ความสุขความเจริญสืบไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอดิสรุ ก้อนคำ)
ผู้จัดทำเว็บไซต์ ครูบ้านนอกดอทคอม

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๑๐๑/ว๒๓๑

โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
๑๓๗ แขวงถนนนครไชยศรี ถนนพระราม ๕
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษาทุกแห่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทความ
๒. แบบตอบรับ

จำนวน ๒ แผ่น

จำนวน ๑ แผ่น

ด้วยนางสาวปณิตดา วงศ์จินดา ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ได้จัดทำเอกสารทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง “รายงานการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์” โรงเรียนฯ เห็นว่าการศึกษาดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในหน่วยงานของท่าน จึงขออนุญาตเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในหน่วยงานของท่าน รายละเอียดดังเอกสารที่แนบ พร้อมขอความอนุเคราะห์ตอบกลับตามแบบตอบรับที่แนบจะเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

ปณิตดา วงศ์จินดา

(นางสาวปณิตดา วงศ์จินดา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ

โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๔๔๕๕

โทรสาร. ๐ ๒๒๔๑ ๘๙๘๒

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๓๑๑/๑๔๐

 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
 อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
 ๘๐๑๑๐

 ที่ สคส. ... 335 / 2564
 รับวันที่ ... 28 เม.ย. 2564
 เวลา ... 15:58 น.

๒๗ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับเอกสารผลงานทางวิชาการ
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
 อ้างถึง หนังสือโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๑๐๑/๖๒๓๑
 ลงเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง นางสาวปนัดดา วงศ์จินดา ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร
 ในพระราชูปถัมภ์ ได้จัดทำเอกสารทางวิชาการเพื่อขอหรือเลื่อนวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง “รายงาน
 การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์” จำนวน ๑ เล่ม เป็นนวัตกรรม
 ทางการศึกษา ซึ่งได้ขออนุญาตเผยแพร่เอกสารทางวิชาการกับทางโรงเรียน นั้น

ในการนี้ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับเอกสารของข้าราชการครู
 ดังกล่าวแล้ว ซึ่งผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง
 จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางฉวีพรรณ เชาวภาซี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

งานธุรการ

โทร. ๐ ๗๕๓๐ ๒๑๙๗

โทรสาร ๐ ๗๕๓๐ ๒๑๙๗

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๑๕๑/๑๓๙

ที่ สกส.	339 / 2564
รับวันที่	28 เม.ย. 2564
เวลา	15:45 น.
ผู้รับ	ศกส./ก

โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น
ถนนเหล่าธานี อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๒๗ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

อ้างถึง หนังสือโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๑๐๑/ว ๒๓๑
ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนางสาวปนัดดา วงศ์จันตา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ เรื่อง “รายงานการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์” เพื่อเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนความละเอียดทราบแล้ว นั้น

บัดนี้ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น ได้รับเอกสารดังกล่าวเรียบร้อยแล้วและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ ซึ่งโรงเรียนจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุพจน์ ชะพินใจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น

โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น
โทรศัพท์ ๐ ๔๓๒๒ ๑๗๕๑, ๐๘ ๙๕๖๙ ๒๐๓๐
โทรสาร ๐ ๔๓๒๒ ๒๙๖๒
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ sskhonkaen@hotmail.com
เว็บไซต์ http://sskkschool.ac.th

ที่ ศร ๐๔๐๐๗.๘๕๑/๓๒๖๔

ที่ ศร.	315 / 2564
รับวันที่	30 เม.ย. 2564
เวลา	09:30 น.
โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล	
๕๐๐	๒๔ ถนนชดไชย
ตำบลขามเฒ่า	อำเภอเมือง
จังหวัดอุบลราชธานี	๓๔๐๐๐

๒๗ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

อ้างถึง หนังสือ ที่ ศร ๐๔๐๐๗.๑๐๑/ว ๒๓๑ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔

ตามหนังสืออ้างถึง โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ได้ทำการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของ นางสาวปนัดดา วงศ์จินดา ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ได้จัดทำเอกสารทางวิชาการเพื่อขอหรือเลื่อนวิทยฐานะเชี่ยวชาญเรื่อง เรื่อง “รายงานการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์” จำนวน ๑ เล่ม เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งได้ขออนุญาตเผยแพร่เอกสารทางวิชาการมายังโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ตามรายละเอียดที่แจ้งแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ได้รับผลงานทางวิชาการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โรงเรียนขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางพรสวรรค์ วงศ์บุตรดี)

รองผู้อำนวยการ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มบริหารงานงบประมาณและแผนงาน

โทรศัพท์ / โทรสาร ๐ ๔๕๓๑ ๒๗๖๔

<http://www.ubp.ac.th/>

Email:ubonpanya36@gmail.com

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๑๓๑/ ๒๒๒

ที่ ศธ.	308 / 2564
รับวันที่	30 เม.ย. 2564
เวลา	10:40 น.
ผู้รับ	KS

โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล
๓๖๙ หมู่ ๑๓ ตำบลดอนสมบูรณ์
อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
๔๖๑๒๐

๒๘ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับเอกสารผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

อ้างถึง หนังสือโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๑๓๑/ว ๒๓๓ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง นางสาวปนัดดา วงศ์จินดา ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ได้จัดทำเอกสารทางวิชาการ เพื่อขอเลื่อนหรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง "รายงานการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์" จำนวน ๑ เล่ม เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งได้ขออนุญาตเผยแพร่เอกสารทางวิชาการกับทางโรงเรียน ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้รับเอกสารเผยแพร่ดังกล่าวแล้ว ซึ่งผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเรืองเวช ผาสูช)

ผู้อำนวยการโรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล จังหวัดกาฬสินธุ์

งานธุรการและสารบรรณ

โทรศัพท์ ๐ ๔๓๘๔ ๐๘๔๒

โทรสาร ๐ ๔๓๘๔ ๐๘๔๗

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : KIspanyanukul@gmail.com

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๓๘๘/ ๓๓๙

ที่	๓๘๙ / ๒๕๖๔
รับวันที่	30 เม.ย. 2564
เวลา	๑๗.๔๑ น.
โรงเรียนโสตศึกษาเทพรัตน์	กสอ.๑
๒ ม.๕ ต.พื้ปะสาสน์ อ.บางสะพาน.....	
จ.ประจวบคีรีขันธ์ ๗๗๑๔๐	

๒๕๖๔ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

อ้างถึง หนังสือโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ที่ ศธ๐๔๐๐๗.๓๐๘/๖๓๑๓ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง นางสาวปณิตดา วงศ์จันทา ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ได้จัดทำเอกสารทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง "รายงานการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์" จำนวน ๓ เล่ม เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งได้ขออนุญาตเผยแพร่เอกสารทางวิชาการกับทางโรงเรียนนั้น

ในกรณี โรงเรียนโสตศึกษาเทพรัตน์ได้รับเอกสารของข้าราชการครูดังกล่าวแล้ว ซึ่งผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โรงเรียนขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางวรรณรัตน์ จิงสุวดี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษาเทพรัตน์

โรงเรียนโสตศึกษาเทพรัตน์

โทร. ๐ ๓๒๘๑ ๗๒๒๘

โทรสาร ๐ ๓๒๘๑ ๗๒๒๘

ที่ ๐๔๐๐๗.๑๐๒ / ๒๕๖๔

ที่ สคส.	360 / 2564
รับวันที่	03 สคส 2564
โรงเรียน	โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ
เขต	เขตสาทร กรุงเทพฯ ๑๐๑๒๐
ผู้รับ	อภิญญา

๒๘ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

อ้างถึง หนังสือโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๑๐๑/ว๒๓๑ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์ ได้ส่งเอกสารการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของ นางสาวปนัดดา วงศ์จินดา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ เพื่อเลื่อนวิทยฐานะเชี่ยวชาญ เรื่อง “รายงานการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์” และได้เผยแพร่มายัง โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ ตามละเอียดที่แจ้งมาแล้ววันนั้น

บัดนี้ โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ ได้รับเอกสารการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการเรียบร้อยแล้ว และได้ดำเนินการเผยแพร่กับคณะครู บุคลากร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางจุฑารัตน์ เรืองเดช)

รองผู้อำนวยการ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ
อภิญญา อภิมาตย์

(ลงชื่อ)..... อภิญญา อภิมาตย์ /รศ.

(นางสาวรจนา พวงทอง)

รองผู้อำนวยการ โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
๓ เม.ย. ๖๔

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทร ๐๒ - ๒๘๖ - ๐๗๓๓

ภาคผนวก ฉ

โครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

โครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

1. หลักการและเหตุผลของโครงการ

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพมนุษย์ จึงกำหนดนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่มีจุดมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ในเชิง ทฤษฎีสู่การปฏิบัติและได้รับประสบการณ์จริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ โดย สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนอย่างหลากหลาย เพื่อเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม ความมีน้ำใจต่อกัน ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านประสบการณ์ตรง การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้และ ต่อยอดองค์ความรู้ช่วยให้เกิดความรู้ใหม่และบทบาทของครูผู้สอนที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใน การแสวงหาความรู้และสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเอง กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์ จินตนาการ และการแสดงออกทั้งงานทัศนศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์ เน้นกระบวนการเรียนรู้ โดยลงมือปฏิบัติควบคู่กับทฤษฎี เพื่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ การฝึกทักษะ การส่งเสริม ความสามารถด้านทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ และแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อ เสริมสร้าง อนุรักษ์ สืบสานศิลปะวัฒนธรรมไทย โดยมุ่งให้พัฒนานักเรียนได้พัฒนาอัจฉริยภาพตามความ ถนัด ความสนใจเป็นพื้นฐาน การเรียนรู้ในชั้นสูงขึ้นไป

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเรียนรู้ศิลปะได้ดี เพราะเป็นผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ดีจากการ มองเห็น ซึ่งถ้าได้รับการส่งเสริมตามความถนัดและความสนใจโดยเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรม เป็นการ ชดเชยการสูญเสียการได้ยินจะทำให้มีความถนัดมากขึ้น กิจกรรมศิลปะสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการ ประกอบอาชีพได้ซึ่งโรงเรียนควรสนับสนุนทรัพยากร เพิ่มเวลาเรียนและให้โอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้โอกาสลงมือสร้างชิ้นงานของตนเองและที่สำคัญคือ ควรให้โอกาสนักเรียนได้สะท้อน ผลงานของตนเองได้ สื่อสารผ่านงานศิลปะในรูปแบบและใช้เทคนิคในการสร้างผลงานที่หลากหลาย นำเสนอผ่านงานทัศนศิลป์ การวาดรูป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และเป็นเครื่องมือพัฒนาทักษะการ ทำงานเป็นทีม ดังนั้นสถานศึกษาหรือผู้ปกครองควรสนับสนุนให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานศิลปะใน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ การสร้างชิ้นงานให้สำเร็จและมีความสุขในผลงานของตนเอง จากการสำรวจข้อมูลสารสนเทศ ในปี การศึกษา 2561 ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจกิจกรรม การเรียนรู้ด้านศิลปะ แต่ขาดความเชื่อมั่นในการแสดงออกด้านความคิดสร้างสรรค์ ขาดการฝึกฝน ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างถูกต้องตามกระบวนการของศิลปะ ผลงานศิลปะจึงไม่สามารถ

สื่อความหมายได้ตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งผลงานยังขาดองค์ประกอบและความสมบูรณ์ทางศิลปะ นักเรียนบางคนมีความสามารถและพรสวรรค์แต่โรงเรียนไม่มีกิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะที่ชัดเจน ครูผู้สอนศิลปะมีน้อย ส่งผลให้จำนวนนักเรียนที่มีความเป็นเลิศทางด้านศิลปะมีจำนวนจำกัดด้วย และเนื่องจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอยู่ในวัยที่มีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม อยากรู้อยากเห็น มักมีพฤติกรรมทำหาย ถ้าใช้เวลาว่างไม่เหมาะสมก็อาจถูกชักจูงให้ทำ กิจกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาและสูญเสียเวลาว่างไปโดยเปล่าประโยชน์ได้ จากสภาพความต้องการและปัญหาดังกล่าวผู้บริหารโรงเรียนจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ เพื่อพัฒนาความสามารถและเสริมสร้างเจตคติที่ดีในการทำกิจกรรมศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินซึ่งสอดคล้องกับบรรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียน คือ ลงมือทำและเรียนรู้ได้ดี จากสื่อที่มองเห็นได้อันเป็นการสร้างความเข้มแข็งและเป็นการวางรากฐานพัฒนาการทั้งด้านอารมณ์และสังคมที่ยั่งยืนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
2. เพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมศิลปะ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

3. เป้าหมายของโครงการ

ด้านปริมาณ

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ จำนวน 36 คน

ด้านคุณภาพ

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีศักยภาพด้านศิลปะและมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมด้านศิลปะ

4. ระยะเวลาดำเนินงาน ปีการศึกษา 2562 (เมษายน 2562 – เมษายน 2563)

5. สถานที่ดำเนินงาน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

6. การดำเนินงาน

แผนการดำเนินโครงการฯ มีดังนี้

ระยะเวลา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
เมษายน 2562	ศึกษาหลักการและแนวคิดจากการวิเคราะห์ธรรมชาติ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ธรรมชาติวิชา ศิลปศึกษา กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง	นางสาวปนัดดา วงศ์จันตา นางสาวพินทุมดี สิงห์เสณี นางสาวศศิขณา ดิษฐเจริญ
เมษายน 2562	เสนอโครงการฯ เพื่อขอความเห็นชอบจาก คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	นางสาวปนัดดา วงศ์จันตา นางสาวพินทุมดี สิงห์เสณี
เมษายน 2562	วางแผนพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะแบบมีส่วนร่วม ประชุมชี้แจงรายละเอียดจัดทำแผนการดำเนินงาน	
พฤษภาคม 2562	นำแผนสู่การปฏิบัติ ในการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ - เตรียมสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ด้าน ศิลปะ	นางสาวปนัดดา วงศ์จันตา นางสาวศศิขณา ดิษฐเจริญ
พฤษภาคม 2562	- ประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะและแหล่งเรียนรู้ สำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะของ นักเรียน	นางสาวปนัดดา วงศ์จันตา นางสาวพินทุมดี สิงห์เสณี
พฤษภาคม 2562	- ประเมินความสามารถด้านศิลปะของนักเรียนที่มีความ บกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา ก่อนจัด กิจกรรมตามโครงการฯ	นางสาวปนัดดา วงศ์จันตา นางสาวศศิขณา ดิษฐเจริญ
มิถุนายน 2562 – เมษายน 2563	- จัดกิจกรรมศิลปะทุกวันเสาร์ เวลา 09:00 น.-11:00 น. โดยผู้ปกครองและครูที่ปฏิบัติหน้าที่เวรประจำวัน มีส่วนร่วมพร้อมทั้งกำกับติดตาม ปรับปรุงแก้ไขการ ดำเนินโครงการฯให้เป็นตามวัตถุประสงค์ของ โครงการ	นางสาวปนัดดา วงศ์จันตา นางสาวพินทุมดี สิงห์เสณี นางสาวศศิขณา ดิษฐเจริญ ครูเวรประจำวันทุกคน
เมษายน 2563	ประเมินความสามารถด้านศิลปะและเจตคติของนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา หลังจัดกิจกรรมตามโครงการฯ	นางสาวปนัดดา วงศ์จันตา นางสาวพินทุมดี สิงห์เสณี นางสาวศศิขณา ดิษฐเจริญ
เมษายน 2563	สรุปผลการดำเนินโครงการฯ ต่อบุคลากรและ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	นางสาวปนัดดา วงศ์จันตา นางสาวพินทุมดี สิงห์เสณี นางสาวศศิขณา ดิษฐเจริญ

ในการดำเนินงานของโครงการมี 5 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาหลักการ แนวคิด กฎหมาย นโยบาย ธรรมชาติผู้เรียนและธรรมชาติวิชาศิลปศึกษา 2) วางแผนพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะแบบมีส่วนร่วม 3) นำแผนสู่การปฏิบัติ 4) กำกับติดตามและประเมินผล และ 5) สรุปและรายงานผล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

6.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด กฎหมาย นโยบาย ธรรมชาติผู้เรียนและธรรมชาติวิชาศิลปศึกษา จัดทำโครงการ ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและขออนุมัติเงินดำเนินโครงการ

6.2 วางแผนพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะแบบมีส่วนร่วม โดยชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการ แจงให้ผู้ปกครองและรับสมัครนักเรียนระดับมัธยมศึกษาเข้าร่วมโครงการฯ

6.3 นำแผนไปสู่ปฏิบัติ ดังนี้

6.3.1 จัดหาทรัพยากรสำหรับดำเนินงานโครงการฯ ประกอบด้วย

1) เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ได้แก่ สิ่งที่ใช้สร้างงานศิลปะ เช่น กระดาษ พู่กัน สีน้ำ สีชอล์ก สีดินสอ โทรทัศน์อัจฉริยะหรือสมาร์ททีวี

2) บุคคลที่ร่วมดำเนินโครงการ ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนที่ร่วมโครงการฯ

3) งบประมาณ ค่าดำเนินการต่างๆ ของโครงการฯ เช่น ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ สถานที่ศึกษาดูงาน ค่าพาหนะสำหรับรับ-ส่งนักเรียนทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้

4) การบริหารจัดการ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม การประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องกับโครงการฯ การกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องแบบกัลยาณมิตร

5) อาคารสถานที่ ได้แก่ สถานที่บริเวณที่นักเรียนใช้ทำกิจกรรมการเรียนรู้และสร้างผลงานศิลปะด้วยตนเอง เช่น ลานเอนกประสงค์ ห้องเรียนศิลปะและห้องแสดงผลงานศิลปะของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์หรือแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา

6.3.2 ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องและแหล่งเรียนรู้ สำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะของนักเรียนในชุมชนเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์และสร้างแรงบันดาลใจด้านศิลปะแก่นักเรียน มีการนัดหมายและจัดเตรียมล่ามภาษามือสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน

6.3.3 ประเมินความสามารถด้านศิลปะของนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา ก่อนจัดกิจกรรมตามโครงการฯ โดยการประเมินศักยภาพด้านศิลปะ 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสารความหมาย ความคิดสร้างสรรค์ เทคนิควิธีการทางศิลปะ การจัดองค์ประกอบศิลป์หรือการจัดภาพและความประณีตและเรียบร้อย

6.3.4 จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ ทุกวันเสาร์ เวลา 09:00 น.-11:00 น.โดยผู้ปกครองและครูเวรประจำวันมีส่วนร่วม รวมทั้งสิ้น 30 ครั้ง และจัดทัศนศึกษาเพื่อนำนักเรียนออกไปเรียนรู้นอกสถานที่เกี่ยวกับงานศิลปะ จำนวน 5 ครั้ง และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ จำนวน 8 ท่าน จัดนิทรรศการนำเสนอผลงานศิลปะ จำนวน 2 ครั้ง การวิพากษ์วิจารณ์ ชิ้นชมงานศิลปะอย่างอิสระของตนเองและคนอื่น มีรายละเอียดเนื้อหาวิธีการจัดการเรียนรู้และสื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ ดังนี้

1) เนื้อหาในการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะ ประกอบด้วยพื้นฐานการวาดภาพระบายสี การเล่นสี เทคนิคการไล่สี การร่างภาพ การจัดองค์ประกอบภาพ ทฤษฎีสี การใช้สีตรงข้ามในการสร้างผลงาน เทคนิคการใช้สีตามความถนัด สีไม้ เทคนิคการใช้สีตามความถนัด สีชอล์ก เทคนิคการใช้สีตามความถนัด สีโปสเตอร์และการวาดภาพประกอบเรื่องราว

2) วิธีการจัดการเรียนรู้ นักเรียนลงมือปฏิบัติและเรียนรู้ร่วมกันโดยมีครูผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิสาธิตการสร้างผลงาน ตรวจสอบให้คำชี้แนะ และนักเรียนเรียนรู้ ดังนี้

2.1) ศึกษาบทเรียนจากการอธิบาย สาธิตของครูและผลงานต้นแบบของศิลปินต่าง ๆ จากสื่อออนไลน์

2.2) แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะด้านของศิลปะ

2.3) ลงมือปฏิบัติ ใช้วัสดุ อุปกรณ์งานศิลป์ จนชำนาญ

2.4) การจัดนิทรรศการงานศิลปะ สะท้อนผลงานตนเองและคนอื่น

2.5) ศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์ นิทรรศการงานศิลปะ

3) สื่อการจัดการเรียนรู้ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย

3.1) ใบความรู้และใบงาน

3.2) อุปกรณ์การวาดภาพระบายสี รูปภาพ ภาพถ่าย ผลงานต้นแบบ

3.3) วีดิโอ ประกอบการเรียนรู้ด้านศิลปะจากสื่อยูทูปและเว็บไซต์

3.4) คอมพิวเตอร์และโทรศัพท์อัจฉริยะ

3.5) สัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

6.4 กำกับติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ ประเมินความสามารถด้านศิลปะและเจตคติของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาหลังจัดกิจกรรมตามโครงการฯ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานแล้วใช้ข้อมูลเพื่อการแก้ไขปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผลงานเป็นไปตามปฏิทินอย่างต่อเนื่อง

6.5 สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน เมื่อสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯแล้ว มีการเขียนรายงานและนำเสนอข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต่อไป

7. การวัดประเมินผลโครงการฯ

ในการวัดและประเมินผล วัดจากความสามารถในสร้างสรรค์ชิ้นงานและเจตคติของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมศิลปะ ดังนี้

7.1) ประเมินความสามารถจากการผลงานที่นักเรียนสร้างขึ้นโดยประเมินทักษะกระบวนการด้านศิลปะ ประกอบด้วย เทคนิควิธีการทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อความหมาย มีความความประณีตและเรียบร้อย การจัดองค์ประกอบศิลป์หรือการจัดภาพ

7.2) ประเมินเจตคติของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมศิลปะ

7.3) เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล คือ แบบประเมินความสามารถทางศิลปะและแบบวัดเจตคติที่มีต่อกิจกรรมศิลปะ

7.4) ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโครงการฯ มีตัวชี้วัดความสำเร็จ 2 ตัวชี้วัด ดังนี้

ที่	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการวัดประเมินผล	เครื่องมือ
1	นักเรียนมีทักษะกระบวนการด้านศิลปะ ประกอบด้วย เทคนิควิธีการทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อความหมาย มีความความประณีตและเรียบร้อย การจัดองค์ประกอบศิลป์หรือการจัดภาพ	ประเมินผลงานศิลปะ	แบบประเมินความสามารถทางศิลปะ
2	นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมศิลปะ	ประเมินเจตคติ	แบบวัดเจตคติต่อกิจกรรมศิลปะ

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างผลงานศิลปะด้วยตนเอง

8.2 นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีทักษะกระบวนการด้านศิลปะ ประกอบด้วย เทคนิควิธีการทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อความหมาย มีความความประณีตและเรียบร้อย การจัดองค์ประกอบศิลป์หรือการจัดภาพ

8.3 นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้านศิลปะ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในผลงานของตนเองที่สร้างขึ้น

9. คณะกรรมการดำเนินงาน

9.1 นางสาวปนัดดา	วงศ์จันทา	ผู้อำนวยการ
9.2 นางสาวใจ	สังข์พันธ์	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
9.3 นางสาวพินทุมดี	สิงห์เสนี	ครูชำนาญการพิเศษ ด้านศิลปะ
9.4 นางสาวศศิขณา	ดิษฐเจริญ	ครูชำนาญการพิเศษ ด้านศิลปะ
9.5 นางสาวนฤมล	สุวามิน	ครูชำนาญการพิเศษ ด้านคอมพิวเตอร์ศึกษา
9.6 นางศิริลักษณ์	ศิริวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านทัศนศิลป์ สอนประจำโครงการ วิทยากรรับเชิญ
9.7 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ		
9.8 ครูเวรประจำวันเสาร์ ทุกคน		ครูของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ โครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษา ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

ที่	รูปถ่าย/ชื่อ-สกุล	ความเชี่ยวชาญเฉพาะ	กิจกรรม
1	 <p>นายธรรุบดินทร์ บุญเนื่อง</p>	ศิลปะลายไทย จิตรกรรมไทย การวาดลวดลายกระหนก	เทคนิคการใช้สีตาม ความถนัด สี โปสเตอร์
2	 <p>นายวีรยุทธ มาสะอาด</p>	จิตรกรรมไทย ประติมากรรมไทย	การร่างภาพ การจัด องค์ประกอบภาพ และชิ้นงาน
3	 <p>นายสุรศักดิ์ ตราภูมิ</p>	การถ่ายภาพ และจิตรกรรม	การเล่นสี เทคนิค การไล่สี
4	 <p>นายชาธร โชคภัทระ</p>	จิตรกรรมสากล	เทคนิคการใช้สีตาม ความถนัด สีไม้

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ โครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นมัธยมศึกษา ของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์(ต่อ)

ที่	รูปถ่าย/ชื่อ-สกุล	ความเชี่ยวชาญเฉพาะ	กิจกรรม
5	 <p>นายลาภ อ้าไพรัตน์</p>	จิตรกรรมไทย – สากล การเส้นวาดภาพเหมือน เทคนิค สีน้ำมัน สีอะครีลิค กบนผ้าใบ	การร่างภาพ การจัด องค์ประกอบภาพ
6	 <p>นายณรงค์ จรุงธรรมโชติ (ขวดแดง ชายหัวเราะ)</p>	จิตรกรรมสากล การวาดภาพการ์ตูน นักเขียนการ์ตูนชาวไทย มี ผลงานการ์ตูนลงในชาย หัวเราะและมหาสนุก และ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์	การใช้สีตรงข้ามในการ สร้างผลงาน การวาดภาพประกอบ เรื่องราว การสร้างความคิด สร้างสรรค์
7	 <p>นายศักดิ์ดา แซ่เอี้ยว (เชียงไทยรัฐ)</p>	จิตรกรรมสากล การวาดภาพการ์ตูน นักเขียนการ์ตูนล้อ การเมือง และ การ์ตูนล้อ การเมืองประจำหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ	การใช้สีตรงข้ามในการ สร้างผลงาน การวาดภาพประกอบ เรื่องราว
8	 <p>นางศิริลักษณ์ ศิริวงศ์</p>	ทัศนศิลป์ การวาดภาพเหมือน	พื้นฐานการวาดภาพ ระบายสี ทฤษฎีสี เทคนิคการใช้สีตาม ความถนัด สีชอล์ก

ภาคผนวก ช

ตัวอย่าง รูปภาพกิจกรรมประกอบการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพ
ด้านศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินฯ

กิจกรรมสีน้ำ

กิจกรรมเรียนศิลปะทุกวันเสาร์

กิจกรรมเรียนศิลปะทุกวันเสาร์

เรียนศิลปะกับผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ

ผลงานศิลปะของนักเรียน หัวข้อเส้นแสนสนุก ก่อนและหลังร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพด้านศิลปะฯ

ก่อน

หลัง

ก่อน

หลัง

ก่อน

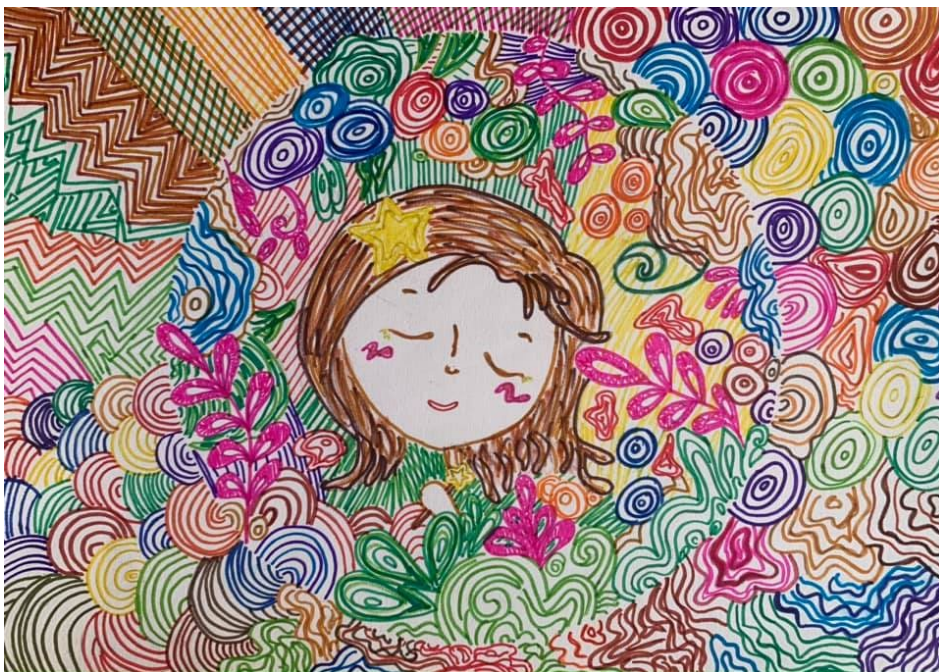

หลัง

ก่อน

หลัง

ก่อน

หลัง

ผลงานศิลปะของนักเรียนได้รับการยอมรับจากชุมชนและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้

มาร่วมเป็นส่วนหนึ่ง
ในการปลุกยักษ์ให้ตื่น
กับผลงานทางศิลปะ
ของนักเรียนหูหนวก
"ผ้าห่มยักษ์"

JOIN OUR CAMPAIGN: สนใจร่วมสนับสนุนสินค้า ฝีมือ 2,500 บาท หรือ ร่วมบริจาคเพื่อทุนการศึกษา **CLICK**

ผ้าห่มยักษ์
งานศิลปะจากฝีมือนักเรียนหูหนวก
พัฒนาการจากสมองสู่ปลายพู่กัน
ผ้าใหม่ชาติขนาดสี่เหลี่ยมจตุรัส ขนาด 55 นิ้ว
ความลวดลายงดงามศิลปะ
ผสมผสานแรงบันดาลใจ
ในเนื้อผ้าที่สิ้นเปลืองเหมาะสำหรับห่มกาย
หรือเป็นของฝากของที่ระลึก

สนับสนุนหรือบริจาค
Click

ผืนเล็ก ขนาด 60x60 ซม. ราคา 500 บาท/ผืน

		
รหัส S1	รหัส S2	รหัส S3

ผืนใหญ่ ขนาด 55x55 นิ้ว ราคา 2,500 บาท/ผืน

		
รหัส B1	รหัส B2	รหัส B3

มาร่วมเป็นส่วนหนึ่ง
ในการ **ปลูกยักษ์** ให้เติบโต
กับผลงานทางศิลปะ
ของนักเรียนหูหนวก
"ผ้าห่มยักษ์"

JOIN OUR CAMPAIGN: สนใจร่วมสนับสนุนสินค้าของนักเรียนหูหนวก เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพให้แก่น้องๆ **CLICK**

ผ้าห่มยักษ์

งานศิลปะจากฝีมือนักเรียนหูหนวก
พัฒนาการจากสมองสู่ปลายฟู่กัน
ผ้าไหมชาติบนเนื้อผ้าคุณภาพ
ความลงตัวทางด้านงานศิลปะ-
ผสมผสานแรงบันดาลใจ
ในเนื้อผ้าที่สืบมาสายเหมาะสำหรับห่มกาย
หรือเป็นของฝากของทีระลึก

ขนาด 60x60 ซม. ราคา 500 บาท

ขนาด 110x110 ซม. ราคา 1,900 บาท

JOIN OUR CAMPAIGN: ร่วมสนับสนุนสินค้าฝีมือน้องๆ เพื่อเป็นทุนการศึกษา

ผ้าห่มยักษ์

งานศิลปะจากฝีมือนักเรียนหูหนวก
พัฒนาการจากสมองสู่ปลายฟู่กัน
ผ้าไหมชาติบนเนื้อผ้าคุณภาพ
ความลงตัวทางด้านงานศิลปะ-
ผสมผสานแรงบันดาลใจ
ในเนื้อผ้าที่สืบมาสายเหมาะสำหรับห่มกาย
หรือเป็นของฝากของทีระลึก

สนับสนุนหรือบริจาค
Click

นักเรียนนำผลงานศิลปะที่สถานีโทรทัศน์ช่อง 34 อัมรินทร์ทีวี รายการต้มยำอัมรินทร์

นักเรียนนำผลงานศิลปะที่สถานีโทรทัศน์ช่อง ONE31 รายการผู้หญิงทำมาหากิน

ประวัติผู้ประเมินโครงการ

ชื่อผู้ศึกษา นางสาวปนัดดา วงศ์จันตา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน 137 ถนนพระรามที่ 5 แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2542	วิทยาศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกกิจกรรมบำบัด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2544	ประกาศนียบัตร วิชาชีพรู มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2547	ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2549	Cert.(Special Education) จาก Illinois State University. IL, USA
พ.ศ. 2552	ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
พ.ศ. 2554	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2560	Cert. in Early Intervention for Student with Special Needs. จาก Saint Louis University, MO,USA
พ.ศ. 2563	Graduate cert.in Applied Behavior Analysis. จาก University of Northern Colorado, CO,USA

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2542-2544	นักกิจกรรมบำบัด	โรงเรียนศึกษาพิเศษเชียงราย จังหวัดเชียงราย
พ.ศ.2544-2545	นักกิจกรรมบำบัด	ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดเชียงราย
พ.ศ.2545-2548	อาจารย์ 1 ระดับ 3	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 ขอนแก่น
พ.ศ.2549-2553	ครู ค.ศ.1	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 ขอนแก่น
พ.ศ.2553-2555	รองผู้อำนวยการ	โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพฯ
พ.ศ.2555-2557	รองผู้อำนวยการ	ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพฯ
พ.ศ.2557-ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ กรุงเทพฯ

ผลงาน บทความวิจัย/วิชาการ

- 2551 สถานภาพและความต้องการในการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน การศึกษาพิเศษ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น. **วารสารวิจัย มข.** ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 13 ฉบับที่ 11 (ธ.ค.2551) หน้า 1236-1241
- 2551* การศึกษาสภาพการทำปฏิญานิพนธ์เกี่ยวกับบุคคลออทิสติกในประเทศไทย. **วารสารหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.** ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (ม.ค.-มิ.ย. 2551) หน้า 90-97.
- 2554* การพัฒนารูปแบบการอบรมผู้ปกครองของบุคคลออทิสติกโดยใช้ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต. **วารสารวิชาการรมยสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.** มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย.2554). หน้า 69-81
- 2554* Developing Electronic-Training Model for Autistic's Parents Model: ETAP Model. The 5th Asia Pacific Occupational Therapy Congress 19-24 November 2011. The Empress Convention Center, Chiang Mai, Thailand. A0405.
- 2563* การพัฒนาศักยภาพด้านพลศึกษาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์. **วารสารการวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ.** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563). หน้า 44-55.
- 2563* การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมความสามารถทางศิลปะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์. **วารสารการวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ.** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563). หน้า 16-28.
- 2564* ผลการใช้โปรแกรมการส่งเสริมสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์. **วารสารสุขศึกษา พลศึกษาและสันทนาการ.** ปีที่ 48 เล่มที่ 2 เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2565
- 2564* รูปแบบการส่งเสริมศักยภาพด้านพลศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์. **วารสารบริหารการศึกษา บัณฑิต.** ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม-สิงหาคม 2564.

* หมายถึง เป็นผู้วิจัยหลัก

